

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Reseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

Европейска мрежа на
съдебните съвети (ЕМСС)

Независимост, отчетност и качество на правосъдието

Измерване за целите на подобрене

Доклад на ЕМСС 2019–2020 г.

Със съфинансиране по Програма „Правосъдие“ на Европейския съюз

Съдържание

Резюме и препоръки.....	4
Въведение	8
Част 1. Независимост и отчетност.....	10
1. Обща информация.....	10
2. Индикатори за независимост и отчетност.....	12
3. Състояние на независимостта и отчетността в Европа през 2020 г.....	18
4. Следващи стъпки за независимост и отчетност	48
Част 2. Качество на правосъдието	50
1. Обща информация.....	50
2. Визии за качество.....	51
3. Области на качеството, които трябва да бъдат обхванати от индикаторите	55
Съдържателно проучване на избраните области на качеството.....	58
Преработен въпросник с преработени индикатори за качество	63
Следващи стъпки за качеството на правосъдието.....	74
Част 3. Проучване сред ползвателите на съдебни услуги	75
1. Обща информация.....	75
2. Разработване и пилотна анкета сред ползвателите на съдебни услуги.....	75
3. Формат на анкети сред ползвателите на съдебни услуги.....	75
4. Анкета сред ползвателите на съдебни услуги 2020 г.	76
5. Пилотен проект 2020 г.....	80
Следващи стъпки през 2020/2021 г.....	102
Приложение 1: Въпросник за независимостта и отчетността	104
Приложение 2: Правила за оценяване	127
Приложение 3: Данни за сравнение с 2017 г.	129
Приложение 4: Въпросник за качеството на правосъдието	132
Приложение 5: Оценка на резултатите (индикатори за качество).....	148
Приложение 6: Резултати от въпросника за качество.....	150
Приложение 7: Резултати за индикаторите по отношение на всички членове и наблюдатели.....	195

Настоящата публикация е изготвена с финансовата подкрепа на Програма „Правосъдие“ на Европейския съюз. Отговорност за съдържанието на тази публикация носи единствено ЕМСС и по никакъв начин не може да се възприема, че тя отразява възгледи на Европейската комисия.

През 2019–2020 г. работата по проекта се състоеше в няколко дейности в областта на независимостта и отчетността и качеството на правосъдието. Дейностите следваха цикъла на подобрения, въведен в предходния период на проекта. Въпросът за независимостта и качеството на съдебната власт изисква постоянно внимание, особено след последните тенденции в няколко държави членки на Европейския съюз, където спазването на принципите на върховенството на закона поражда безпокойство. Настоящият доклад представя резултатите от работните потоци, идентифицирани в началото на нов период на проекта, и препоръки към ЕМСС.

Ключово за мисията на ЕМСС е укрепването на независими, но отчетни съдебни органи в Европейския съюз, за да се гарантира достъп до справедливи, независими и безпристрастни съдилища. За тази цел ЕМСС работи систематично за разработване на стандарти и насоки за управлението на съдебната система и изпълнението на основни функции като назначаването на съдии. За да се оцени степента, в която се реализират стандарти и насоки, е разработен и приложен набор от индикатори за независимост и отчетност. Тези индикатори се фокусират, от една страна, върху официалните защитни механизми и мерки, които са от съществено значение за независимостта и отчетността на съдебната власт, а от друга - върху възприятието за независимостта от заинтересованите страни. Работата по оценка на качеството на правосъдието беше разширена и включва специфичен акцент върху възприятията и опита на ползвателите на съдебни услуги във връзка с независимостта на съдебната система.

Независимост и отчетност на съдебната система

Прилагане (измерване) на подобрените индикатори

Миналата година бяха подобрени методологията и самите индикатори, по-специално въз основа на докладите от конференциите за външно валидиране, проведени с европейски организации и научната общност. Също така, концепцията за отчетност, която използва ЕМСС, е изчистена, за да осигури прозрачност във функционирането на съдебната система, участие на гражданското общество в съдебното управление и наличие на механизми за насърчаване и поддържане на етичните стандарти на съдебната система.

Тази година измерването на подобрените индикатори се извърши с помощта на стандартизиран въпросник. Въпросникът бе попълнен от съдебните съвети или - при липса на съдебен съвет - от други органи за управление. За да се повиши надеждността и достоверността на индикаторите, отговорите на въпросника бяха валидирани от национални експертни групи с членове предимно извън съдебната система. Валидирането допринесе за качеството на измерването на индикаторите. В много страни се водят дискусии относно институционалната уредба и нейното (евентуално) въздействие върху независимостта. В няколко страни тези дискусии доведоха до промени в отговорите в сравнение с последното измерване на индикаторите, което се проведе през 2017 г. Освен това възникнаха няколко общи въпроса, които се нуждаят от допълнително разглеждане.

Индикаторите осигуряват текуща представа за независимостта и отчетността на повечето съдебни системи в Европа, доколкото това може да бъде извлечено от формалните гаранции и възприятията за независимост. Резултатите са представени под формата на профили на страните, тъй като целта на индикаторите е да стимулира подобряването на съдебната система, а не да прави класиране на съдебната система.

Основните констатации са:

- Повечето съдебни системи все още подлежат на подобрене по отношение на независимостта и отчетността, като се съди от разликата между реалните резултати и онези, които се считат за добър режим (100%). При повечето индикатори поне една съдебна система достига резултат от 100%, което показва, че добрата уредба е постижима. Често срещана констатация е, че формалната уредба относно гаранциите за независимост често в по-ниска степен съответства на стандартите на ЕМСС в Северозападна Европа, отколкото в Централна Европа, докато оценките за субективна независимост като цяло са по-високи. Съвременните формални механизми не са достатъчни, за да гарантират независимостта на практика и са необходими много усилия, за да се постигне подобрене, видимо за населението.

- В сравнение с предишното измерване на индикаторите през 2017 г. има подобрене и влошаване по отношение на независимостта, макар оценките за отчетността да са се подобрили почти навсякъде. Що се отнася до независимостта, средните оценки за организационната автономност и финансите са намалели, докато оценките за управлението на съда и за човешките ресурси са се подобрили. Индикаторите за субективна независимост не са се променили съществено. По отношение на отчетността, периодичното отчитане, външният преглед и процедурите за подаване на жалби получават средно значително по-високи резултати. Връзките с медиите обаче се влошават.

- Що се отнася до обективните механизми, най-лошите резултати в повечето страни се отнасят до финансирането на съдебната система. Съдебните органи често не участват в процесите на бюджетиране и зависят от дискреционните решения на правителството.

- По отношение на решенията за човешките ресурси (назначаването и повишаването в длъжност на съдиите) пълното спазване на стандартите не гарантира високо мнение сред съдиите за резултатите от процедурите по управление на човешките ресурси. Също така някои съдебни решения, които са оценени положително от съдиите в това отношение, не отговарят напълно на стандартите.

- Що се отнася до възприятията, повечето страни отчитат много ниски резултати по индикаторите за независимостта на съдебната система, според възприятията на ползвателите на съдилищата, както и според възприятията на адвокатите. Причината е, че повечето съдебни инстанции все още не провеждат анкети сред ползвателите на съдебни услуги и се наблюдава ниска удовлетвореност от независимостта.

- Резултатите от усещането за корупция показват, че корупцията остава основно предизвикателство в редица държави. Възприятията за спазване на етичните норми и адекватността на действията на съдебните органи за справяне със съдебни нарушения и корупция се различават съществено между съдиите и адвокатите и това би следвало да предизвика безпокойство.

- Сравнително ниската оценка на формалните гаранции в Северозападна Европа има много общо с разделението на властите, което не се основава на строги формални механизми, а на обичай и взаимно доверие. Въпрос, който се нуждае от допълнително обсъждане, е дали формалните и дори церемониални роли на другите държавни власти по отношение на съдебната система, с които никога не е злоупотребявано, са безобидни от гледна точка на независимостта на съдебната система.

Предложения за следващи стъпки за независимостта и отчетността през 2020–2021 г.

Следващите стъпки в цикъла за подобряване, договорени на предишното Общо събрание, са:

1. Дискусия на резултатите от индикаторите в групите за диалог на членове и наблюдатели в периода от септември до декември 2020 г. с оглед на съвместно анализиране на резултатите и определяне на приоритети за планове за подобрене.
2. Формулиране на становище на ЕМСС по отношение на формалните и церемониални роли на правителството, които по същество могат да намалят независимостта на съдебната система.

3. Разработване на планове за подобрене за справяне със слабостите и/или надграждане на силните страни в периода от януари до юни 2021 г.
4. Подготовка на следващото издание на анкетите сред съдиите и сред адвокатите през 2020–2021 г. Анкетите трябва да се проведат през първото тримесечие на 2022 г.
5. Последващи действия във връзка с анкетите сред ползвателите на съдебни услуги (вж. по-долу).

Качество на правосъдието

През 2018/2019 г. проектът продължи разработването на набор от индикатори за качество, които бяха тествани в пилотната фаза. Преработеният въпросник въз основа на усъвършенстваните индикатори беше изпратен до всички членове и наблюдатели, за да бъде попълнен до края на 2019 г. Резултатите от въпросника за качеството бяха обсъдени на виртуалните срещи на подгрупата на 28 и 30 април и споделени с останалите членове на групата по проекта. Докладът възпроизвежда разделите относно визиите за качество, сферите на качество, които трябва да бъдат обхванати от индикаторите, и същественото проучване на избраните области на качеството от доклада за 2019 г., което да помогне за разбирането на този доклад в контекста на работата, извършена преди това от групата и приета на Общото събрание в Братислава.

Работата по рамка на съдебните съвети, която определя тяхното участие в гарантирането и насърчаването на качеството на правосъдието и техния подход, както и за подобряване на качеството на правосъдието чрез изследване на профили на държавите, като се вземат предвид общите препоръки, не беше възможна поради въздействието от пандемията от Covid-19. Счита се, че срещите на живо са от съществено значение за напредъка на работата в тази област и по този начин този елемент от програмата е отложен със съгласие на Борда.

Предложения за следващи стъпки в раздел „Качество“ през 2020–2021 г.

1. Резултатите от въпросника трябва да бъдат анализирани спрямо наличните външни данни за качеството на правосъдието с оглед на тяхното използване в системата от индикатори.
2. Индикаторите и оценките трябва да бъдат подложени на допълнителен преглед от групата по проекта в светлината на резултатите от въпросника и допълнителни наблюдения от членовете и наблюдателите.
3. Трябва да бъдат идентифицирани ролята и компетенциите на всеки от съветите за гарантиране и насърчаване на качеството на правосъдието и съветите следва да приемат конкретни планове, като вземат предвид профили на държавите им и общите препоръки, за да подобрят качеството на правосъдието в своята юрисдикция.
4. ЕМСС продължава да бележи напредък към разработването на визия за качество на правосъдието. Предвид резултата от въпросника, отделните съвети ще трябва да определят областите, в които има потенциал за подобряване на качеството, и да предприемат подходящи стъпки за постигане на подобно подобрене.

Формат на анкетите сред ползвателите на съдебни услуги

Възприятията за независимост на съдебната власт са от особено значение в системата от индикатори. Възприятията на ползвателите на съдебни услуги – като се обръща внимание на възприятието и опита на ползвателите на съдебни услуги по време на посещението им в съда – обикновено липсват от наличните данни. Следователно в периода 2018/2019 г. проектът работи по формат за анкета за

ползвателите на съдебни услуги, който може да бъде използван в съдебните системи на Европа, за да помогне за попълването на тази празнина. Преди ЕМСС да предложи на членовете и наблюдателите да включат този формат в национално проучване сред ползвателите на съдебни услуги, въпросите трябваше да бъдат прецизирани и тествани в пилотен вариант. Тази година въпросите бяха прегледани и прецизирани в дискусии по време на срещите на екипа по проекта, което доведе до по-пълно проучване. При разработването на въпросника беше решено проучването да бъде кратко и да се фокусира само върху основни въпроси и първоначално да бъде предназначено както за професионални, така и за непрофесионални ползватели. Въпросникът беше представен за тестване в четири пилотни страни.

По горепосочените дейности следващите предложени стъпки са:

1. Преразглеждане на въпросите и евентуално по-нататъшното им прецизиране.
2. Обмисляне дали въпросникът трябва да бъде разделен на професионални и непрофесионални ползватели.
3. Обмисляне на по-задълбочен анализ на пилотния проект.
4. Разширяване на пилотното проучване до повече държави и повече респонденти, включително и различни съдилища и области във всяка страна.

Централно място за мисията на ЕМСС е укрепването на независими, но все пак отчетни съдебни органи в Европейския съюз, за да се гарантира достъп до справедливи, независими и безпристрастни съдилища. Това основно право е заложено в член 47 от Хартата на основните права на ЕС. ЕМСС работи систематично за разработване на стандарти и насоки за управлението на съдебната система и изпълнението на основни функции като назначаването, повишаването и освобождаването на съдии. Според ЕМСС не е достатъчно да се определят стандарти и насоки: степента, в която те се прилагат на практика, трябва систематично да се оценява. Това е особено важно, когато всички европейски институции изпитват затруднения да намерят по-ефективни начини за по-добра защита и насърчаване на върховенството на закона. ЕМСС и другите съдебни мрежи са в най-добра позиция да помогнат за осъзнаването на ситуацията на терен и да представят съдебната гледна точка за съответните тенденции.

Разработен, подобрен и приложен е набор от индикатори за независимост, отчетност и качество. Тези индикатори се фокусират, от една страна, върху официалните гаранции и механизми, които са от съществено значение за независимостта на съдебната власт, а от друга - върху възприемането на независимостта от заинтересованите страни. Резултатите предоставят на съветите и на другите ръководни органи представа, която те могат да използват за подобряване на съдебната си система, за да могат съдиите да изпълняват по-добре основната си функция в обществото и, по целесъобразност, да ангажират другите държавни власти по въпросите на независимостта.

Необходим е постоянен преглед на системите от стандарти и индикатори поради съпътстващите предизвикателства. Следователно също трябва да бъде преразгледано прецизирането на някои аспекти на индикаторите и съответно тяхното измерване (напр. адаптиране на въпросите и оценката по въпросника). Обществеността и заинтересованите страни подчертават необходимостта от засилване на качеството на правосъдието. А сложното му съдържание изисква по-задълбочен анализ на измерването.

В този период бяха предприети следните дейности:

Независимост и отчетност

(1) Прилагането на подобрените индикатори беше осъществено чрез изпращане на въпросника за попълване до всички членове и наблюдатели. Отговорите бяха валидирани от национални групи на външни експерти. Резултатите бяха обсъдени на срещите на екипа по проекта.

(2) Съветите анализираха резултатите и разпространиха извлечените поуки на национално ниво.

Качество

(3) Въпросникът, преработен въз основа на прецизираните индикатори, беше изпратен до всички членове и наблюдатели, за да бъде попълнен. Резултатите бяха обсъдени на срещите на групата по проекта.

Анкета сред ползвателите на съдебни услуги

(4) Въпросите бяха прегледани и прецизирани в дискусии по време на срещите на екипа по проекта. Въпросникът беше представен за тестване в четири пилотни страни. Резултатите бяха обсъдени на срещите на екипа по проекта.

През 2019 г. - 2020 г. бяха проведени три срещи по проекта (вместо четири планирани):

- София, 19-20 септември 2019 г.

¹ Настоящият доклад е съставен и редактиран - с участието на екипа по проекта - от г-н Frans van Dijk, г-жа Caroline Costello, г-жа Susanne Skotte Wied и г-жа S. Koolen, г-жа E. Mathews. Техническата помощ беше предоставена от Службата на съдилищата в Ирландия и от Съвета на съдебната власт в Нидерландия. Службата на ЕМСС чрез г-жа Monique van der Goes оказва цялостна подкрепа.

- Брюксел, 12-13 декември 2019 г.
- виртуални срещи на 28 и 30 април 2020 г.; за две групи от екипа на проекта (вместо срещи, които бяха планирани да се проведат на 5 и 6 март 2020 г. в Париж и на 23 и 24 април 2020 г. в Атина)

В част 1 от доклада са представени резултатите от въпросника за независимост и отчетност (включително някои изводи от анкетите сред съдиите и адвокатите, проведени от субекти извън ЕМСС в периода 2018–2019 г.).

Част 2 от доклада обхваща резултатите от въпросника за качеството на правосъдието. Дефинирани са визията за качеството и областите на качество, които бяха разработени в този доклад, и са представени резултатите от въпросника.

В част 3 от доклада са представени прецизираният образец на анкетата за ползвателите на съдебни услуги и резултатите от пилотното проучване. Също така са предложени допълнителни стъпки.

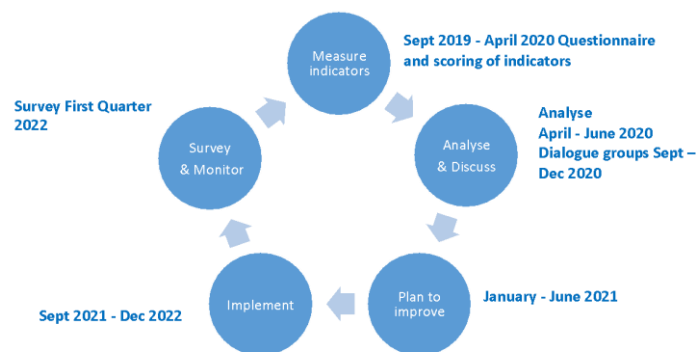
1. Обща информация

Достъпът до справедливи, независими и безпристрастни съдилища е основно право, както е посочено в член 47 от Хартата на основните права на ЕС. Един от начините, по които ЕМСС се стреми да защити това право, е чрез подкрепа за независимостта и отчетността на съдебните органи в Европа и чрез насърчаване на разбирането и зачитането на независимостта на съдебната власт. В качеството си на мрежа от съвети на съдебната власт, ЕМСС разработи стандарти за областите на отговорност на Съдебните съвети, важни за независимостта и отчетността на съдебната система. Стандартите варират от назначаването на съдии, до дисциплинарни производствa и финансирането на съдебната система. Много от тях са приложими и от други структури на управление, освен от съветите. Определянето на стандарти е уместно, за да могат съдебните системи да сравняват и подобряват своите практики.

Изхождайки от стандартите, ЕМСС е разработила набор от индикатори за измерване на състоянието на независимост и отчетност на съдебните системи в Европейския съюз, включително кандидатките за членство и в държавите от ЕИП. Индикаторите се отнасят до формалната уредба по отношение на всички основни аспекти на независимостта и отчетността на съдебната система, от една страна, и реалната реализация на независимостта и отчетността, възприемани от обществото, от друга страна. Индикаторите и тяхното измерване са част от цикъла за подобряване, одобрен от Общото събрание на ЕМСС през 2019 г. Текущият цикъл за подобряване започна през септември 2019 г. и е както следва. Първата фаза на цикъла е измерването на индикаторите, което се проведе тази година.

По-точно на Общото събрание през 2019 г. бяха одобрени следните стъпки за 2019–2020 г.

1. Прилагане (измерване) на подобрените индикатори от всички членове и наблюдатели като начало на следващия цикъл на подобрене, започващ от септември 2019 г. Националните експертни групи ще бъдат използвани за валидиране на резултатите.
2. По-нататъшно разработване на анкета за ползвателите на съдебни услуги, която обхваща аспекти на независимостта и отчетността, както и качеството.
3. Анализ от всички съдебни системи на резултатите от анкетите сред съдиите и адвокатите за техните страни и комуникация със съдиите за резултатите и поуки, които следва да се извлекат.
4. Поради усещането за нарастваща липса на зачитане на независимостта на съдебната власт от другите държавни власти е все по-належащ Стратегическият план, относно който ЕМСС се е заела да започне диалог с тези държавни власти на ниво ЕС. Изпълнителният борд отговаря за това действие.

Измерване на индикаторите (септември 2019 г. – април 2020 г.: Въпросник и оценка на индикаторите) → Анализ и обсъждане (Анализ: април-юни 2020 г.; Групи за диалог: септември-декември 2020 г.) → План за подобряване (януари-юни 2021 г.) → Прилагане (септември 2021 – декември 2022 г.) → Анкета и мониторинг (анкета: първо тримесечие на 2022 г.)

Стъпка 1 се отнася до първата фаза на цикъла за подобряване, както беше посочено по-горе. Стъпка 2 има за цел да запълни концептуално важна празнина в индикаторите, тъй като малко съдебни органи редовно провеждат проучвания на общественото мнение сред ползвателите на съдебни услуги по теми, свързани с независимостта. В тази част на доклада ще бъдат представени резултатите от стъпки 1 и 2. Стъпка 3 е в обхвата на всяка съдебна система поотделно и резултатите ще послужат като принос за следващата фаза на цикъла за подобряване, анализиране и обсъждане. Тази фаза ще включва срещи за диалог на малки групи съдии. Стъпка 4 е адресирана от Изпълнителния борд и не е включена в настоящия доклад.

В следващия раздел се обсъждат индикаторите за независимост и отчетност, включително основните понятия и измерването на индикаторите. Раздел 3 представя състоянието на независимост и отчетност в Европа през 2020 г. В раздел 4 са предложени следващи стъпки.

2. Индикатори за независимост и отчетност

2.1 Система от индикатори за независимост и отчетност

Преди представянето на индикаторите и тяхното измерване, са обобщени принципите, залегнали в основата на системата от индикатори, и самата система. Визията на ЕМСС може да бъде обобщена от пет основни понятия.

1. Независимостта и отчетността вървят ръка за ръка: отчетността е предпоставка за независимост. Съдебна система, която не иска да бъде отчетна пред обществото и няма усет за обществените потребности, няма да спечели доверието на обществото и това ще застраши независимостта ѝ в краткосрочен или дългосрочен план. Отчетността без независимост превръща съдебната власт в правителствено ведомство.
2. Съществуването на формални, правови гаранции за независимост (обективна независимост) не са достатъчни, за да осигурят независимостта на даден съдия. Действителната независимост зависи от неговото поведение и се проявява в решенията му, като това се отразява в независимостта, възприемана от обществото и неговите съставни групи, както и от самите съдии (субективна независимост). Трябва да се отбележи, че възприятията често варират в различните социални групи.
3. За да е налице независимост на съдебната власт, то съдебната власт като цяло трябва да бъде независима, както и отделният съдия трябва да бъде независим. Трябва да се направи разлика между независимостта на съдебната система като цяло и независимостта на съдията. Въпреки че независимостта на съдебната система като цяло е необходимо условие за независимостта на съдията, тя не е достатъчно условие. Индивидуалната независимост може да бъде повлияна от външното въздействие на държавни организации и други, както и от вътрешно влияние в рамките на съдебната система.
4. За осигуряване на отчетност, трябва да бъдат изпълнени не само формалните изисквания за отчетност, но и населението трябва да възприема съдебната система като отчетна. Дори и да има официални процедури за обективно осигуряване на съдебната отчетност, субективното възприятие на гражданите по отношение на съдебната отчетност е от голямо значение. Например, съдиите и съдебната система могат да се възприемат като „затворен клуб“, работещ в тяхна полза, а не в полза на обществото.
5. Отчетността, подобно на независимостта, се отнася до съдебната система като цяло и до отделния съдия. На равнището на съдебната система като цяло отчетността означава тя да бъде прозрачна по отношение на изпълнението, докато отчетността на отделния съдия се отнася по-специално до личните аспекти, които могат да повлияят на решенията.

Що се отнася до оценката на формалните аспекти, категоризацията се извършва от съветите или, при липса на съвет, от други органи за управление, като се използва стандартизиран въпросник. Последно оценка беше извършена през 2017 г. Индикаторите бяха ревизирани миналата година² и тази година оценката беше проведена отново. Това е самооценка, която може да бъде проверена от всеки, запознат със съответните правни системи. На Общото събрание през 2019 г. беше взето решение да се въведе външно валидиране на отговорите на въпросника с оглед надеждността и достоверността на индикаторите.

Индикаторите за субективна независимост включват възприятията на обществото, ползвателите на съдилищата и самите съдии. Налични са външни проучвания за възприятията в обществото, като Докладът за конкурентоспособността на Световния икономически форум, индексът „Световно правосъдие“ за върховенство на закона и няколко доклада на Евробарометър.

² Вж. [Независимост, отчетност и качество на съдебната система; Индикатори и проучвания на ЕМСС: Насоки за процес на положителна промяна \(2018–2019 г.\)](#)

За съжаление малко на брой съдебни системи провеждат проучвания на удовлетвореността сред ползвателите на съдебни услуги. И ако го правят, те не включват въпроси за независимостта. За тази цел екипът по проекта работи тази година по разработването на формат за анкета сред ползвателите на съдебни услуги с оглед на независимостта на съдебната власт. Форматът е включен в раздел 3 (част 3) от настоящия доклад.

Що се отнася до възприятията на съдиите, ЕМСС редовно провежда анкета сред професионалните съдии на Европа относно тяхната независимост, а също така провежда проучване сред съдии. През първото тримесечие на 2019 г. се проведе анкетата сред професионалните съдии. В същото време в сътрудничество със Съвета на адвокатските колегии на Европа (CCBE) беше проведено проучване сред юристите. Анкетите сред съдии и адвокати също включват някои въпроси относно отчетността, които са застъпени в индикаторите. Все пак през следващите години субективната отчетност трябва да бъде доразвита. Резултатите от двете проучвания са включени в профилите на страните, представени в раздел 3.4 (част 1) от настоящия доклад.

Системата от индикатори се състои от набор от индикатори (вж. по-долу) и методология за уеднаквено количествено определяне на резултатите. Това изисква нормативна оценка на добрите и лошите практики. Поради това се използва система от точки, като се прилагат правила за оценка и следните основни принципи:

1. По отношение на всички официални гаранции, основният въпрос се отнася до лекотата, с която тези гаранции могат да бъдат премахнати или променени. Гаранция, заложенa в конституцията, предлага повече защита от тази, която се съдържа в обичайното законодателство. Законодателните гаранции са по-ефективни от тези, които се съдържат в подзаконовите нормативни актове, общата съдебна практика или традиция.
2. Желателно е да има съдебно самоуправление, балансирано от отчетността. Когато други държавни власти имат правомощията да вземат решения относно съдебната система, за предпочитане са решенията въз основа на обективни критерии пред дискреционните решения.
3. Реакциите, основаващи се на прозрачни правила, трябва да се предпочитат пред *ad hoc* реакции в определени ситуации.
4. Съдебните решения и процедури, включително процедурите за подаване на жалби, за предпочитане трябва да бъдат формализирани, публични и прозрачни.
5. Прозрачността изисква активно разпространение на информация, а не просто осигуряване на наличието на информация на теория.

Повечето индикатори включват няколко аспекта, обхванати от подиндикатори. За всеки подиндикатор могат да се приписват точки и да се постигне общ резултат за индикатор, като се комбинират оценките за подиндикатор. Някои подиндикатори имат повече тежест от други.

Както бе споменато по-горе, наборът от индикатори се състои от индикатори за формални аспекти на независимостта (обективни индикатори) и индикатори за възприемана независимост (субективни индикатори). Обективните индикатори се разделят на индикатори за съдебната система като цяло и за отделния съдия, вж. таблица 1.

Таблица 1 Видове индикатори

	независимост	отчетност
--	--------------	-----------

обективни	Съдебната система като цяло	Отделен съдия	Съдебната система като цяло	Отделен съдия
субективни	Възприятие за редица групи в обществото		Само възприятия на съдии и адвокати	

2.2 Преглед на индикаторите

Настоящият набор от индикатори е посочен по-долу.

ИНДИКАТОРИ ЗА ОБЕКТИВНА НЕЗАВИСИМОСТ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ КАТО ЦЯЛО

- Правно основание на независимостта със следните подиндикатори:**
 - Официални гаранции за независимостта на съдебната система;
 - Официални уверения, че съдиите са обвързани само от закона;
 - Официални гаранции, че съдиите се назначават безсрочно до пенсиониране
 - Официална методика за определяне на заплатите на съдиите;
 - Официални механизми за коригиране на заплатите на съдиите;
 - Официални гаранции за участие на съдиите в разработването на правната и съдебната реформа.
- Организационна автономност на съдебната власт със следните подиндикатори, когато съществува Висша съдебен съвет или еквивалентен независим орган:**
 - Официална позиция на Висшия съдебен съвет;
 - Спазване на насоките на ЕМСС; Вж. по-долу предложената промяна на подиндикаторите;
 - Отговорности на Съвета.

Подиндикатор, когато липсва Висш съдебен съвет или еквивалентен орган:

 - Влияние на съдиите върху решенията.
- Финансова независимост със следните подиндикатори:**
 - Бюджетни разпоредби;
 - Система за финансиране;
 - Разрешаване на конфликти относно бюджетите.
- Управление на системата от съдилища.**
 - Отговорност за управление на съдилищата.

ИНДИКАТОРИ ЗА ОБЕКТИВНА НЕЗАВИСИМОСТ НА ОТДЕЛНИЯ СЪДИЯ

- Решения за човешките ресурси относно съдиите със следните подиндикатори:**
 - Избор, назначаване и освобождаване на съдии и председатели на съдилища;
 - Избор, назначаване и освобождаване на съдии от Върховния съд и председателя на Върховния съд;
 - Спазване на насоките на ЕМСС относно назначаването на съдии;
 - Оценка, повишаване в длъжност, дисциплинарни мерки и обучение на съдиите;

- Спазване на насоките на ЕМСС относно повишаването на съдиите.

6. Дисциплинарни мерки, със следните подиндикатори:

- Дисциплинарни мерки **никога** не трябва да бъдат инициирани срещу съдия (освен в случаите на умисъл или груба небрежност поради следните причини:
 1. тълкуване на закона,
 2. оценка на факти;
 3. претегляне на доказателствата при отсъждане по дело.
- Дисциплинарни мерки **никога** не могат да бъдат инициирани срещу съдия за изказване, когато демокрацията и основните свободи са в опасност.
- Спазване на стандартите на ЕМСС относно процедурата за дисциплинарни мерки срещу съдии.
- Компетентен орган за вземане на решения относно дисциплинарни мерки срещу съдиите.

7. Непрехвърляемост на съдиите, със следните подиндикатори:

- Официална гаранция за непрехвърляемост на съдиите;
- Споразумения за прехвърляне на съдии без тяхното съгласие.

8. Разпределяне на делата, със следните подиндикатори:

- Наличие на прозрачен механизъм за разпределяне на делата;
- Съдържание на механизма за разпределяне на делата.

9. Вътрешна независимост, със следните подиндикатори:

- Влияние от страна на съдии от по-високите нива;
- Използване и статут на насоките;
- Влияние от ръководството на съдилищата.

ИНДИКАТОРИ ЗА СУБЕКТИВНА НЕЗАВИСИМОСТ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ И ОТДЕЛНИЯ СЪДИЯ

10. Независимостта, според възприятията на обществото

- Експресно проучване на Евробарометър № 474 (2019 г.) „Възприятието за независимост на националните съдебни системи в ЕС сред широката общественост“, Q1 и Експресно проучване на Евробарометър № 475 (2019 г.) „Възприятието за независимост на националните съдебни системи сред компаниите“, Q1.
- WEF, Доклад за глобалната конкурентоспособност, 2019 г., 1.07.
- WJP, Индекс за върховенството на закона, 2020 г.,

11. Независимостта, според възприятията на ползвателите на съдебни услуги

- Национални проучвания.

12. Независимостта, според възприятията на адвокатите

- Проучване на ССВЕ, въпрос 10.

13. Независимостта, според възприятията на съдиите

- Проучване на ЕМСС, въпрос 16.

14. Съдебна корупция, според възприятията на гражданите като цяло

- Специален Евробарометър № 470 (2017 г.) „Корупция“, QB7;
- Индекс за върховенството на закона „Световно правосъдие“, 2020 г.

15. Доверие в правосъдието / правната система, спрямо доверието в други държавни власти от гражданите

- Стандартен Евробарометър № 91 „Обществено мнение в Европейския съюз“, таблица QA6a.

ИНДИКАТОРИ ЗА ОБЕКТИВНА ОТЧЕТНОСТ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ КАТО ЦЯЛО

Прозрачност на функционирането на съдебната система

1. Периодично отчитане на съдебната система, със следните подиндикатори:

- Наличие на годишни отчети;
- Публикуване на годишния отчет;
- Обхват на годишните отчети;
- Периодично и публично сравнително оценяване на съдилищата.

2. Връзки с медиите и информационните дейности, със следните подиндикатори:

- Разяснения на съдебните решения за медиите;
- Наличие на насоки за медиите;
- Излъчване на съдебни дела.

3. Информационни дейности, насочени към гражданското общество

- Дни на отворени врати;
- Образователни програми, провеждани в училищата;
- Разработване на програмни формати за телевизия/ радио/ социални медии за запознаване с работата на съдията.

4. Външен преглед, със следните подиндикатори:

- Използване на външен преглед;
- Отговорност за външен преглед.

ИНДИКАТОРИ ЗА ОБЕКТИВНА ОТЧЕТНОСТ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ КАТО ЦЯЛО

Прозрачност относно функционирането на съдебната система: участие на гражданското общество в съдебното управление

5. Участие на гражданското общество в органите за управление на съдебната система:

- Подбор и назначаване на съдии;
- Дисциплинарни мерки срещу съдии;
- Жалби срещу съдии и съдилища като цяло.

ИНДИКАТОРИ НА ОБЕКТИВНАТА ОТЧЕТНОСТ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ СЪДИЯ И

ПЕРСОНАЛ:

Механизми за насърчаване и поддържане на етични стандарти на съдебната система

6. Процедура за подаване на жалби, със следните подиндикатори:

- Наличие на процедура за подаване на жалби;
- Обхват на процедурата за подаване на жалби;
- Обжалване срещу решение по жалба;

7. Самоотводи и отводи, със следните подиндикатори:

- Доброволен самоотвод;
- Неспазване на задължение за самоотвод;
- Искане за отвод;
- Решаващ орган;
- Обжалване на решение по искане за отвод.

8. Допустимост на външните функции и оповестяване на външни функции и финансови интереси, със следните подиндикатори:

- Политика за допустимост на външни функции;
- Разрешение за упражняване на допълнителни функции;
- Наличие на (публичен) регистър на външните функции на съдиите;
- Наличие на (публичен) регистър на финансовите интереси на съдиите.

9. Кодекс на съдебната етика, със следните подиндикатори:

- Наличие на кодекс на съдебната етика;
- Наличие на обучение по съдебна етика;
- Отговорен орган, който да предоставя на съдиите насоки или съвети по етични въпроси.

ИНДИКАТОРИ ЗА СУБЕКТИВНА ОТЧЕТНОСТ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ И ОТДЕЛНИЯ СЪДИЯ

10. Спазване на етичните стандарти, според възприятията на съдиите

- ЕМСС проучване, Q19.

11. Адекватност на действията на съдебните органи за справяне със съдебно нарушение и корупция, според възприятията на съдиите

- Проучване на ЕМСС, Q19 и 20.

12. Адекватност на действията на съдебните органи за справяне със съдебно нарушение и корупция, според възприятията на юристите

- ССВЕ проучване, Q11 и 12.

Промени в индикаторите в сравнение с 2017 г.

От последното издание през 2017 г. насам в набора от индикатори бяха адаптирани няколко аспекта. Промените са обяснени подробно в доклада за миналата година³.

Индикаторите са описани подробно, включително точковата система за отговорите, в приложение 1 във формата на въпросника, попълнен от съветите и други ръководни органи. Правилата за оценяване и начинът на събиране на резултатите за изчисляване на индикаторите са представени в приложение 2.

2.3 Външно валидиране на отговорите на въпросника за независимост и отчетност

Въвеждането на външно валидиране на отговорите на въпросника за обективната независимост и отчетност означава, че всички съдебни органи (с малки изключения) са създали малки комисии за валидиране, които обикновено се състоят от двама или трима членове. Повечето членове имат научен опит, но също така са включени и информирани съдии. Таблица 2 представя преглед на комисиите и техния състав.

Таблица 2. Големината и състав на външните комисии за валидиране

		Състав			
		Само учени	Само съдии	Съчетание	Нито едното
Брой членове	0				3
	1	2			
	2	7	2	5	
	3	1		1	
	4			1	

Някои членове и наблюдатели не са създали външна комисия за валидиране. Това бяха съветите в Гърция, Италия и Латвия. В случая на Италия валидирането е извършено от членове на CSM от академичната област.

Процедурата, приложена от съдебните органи, които са създали комисия за външно валидиране, беше следната:

1. Съветът (или друг управляващ орган) подготвя проект на отговори на въпросите на въпросника
2. На национално ниво Съветът или друг управителен орган сформира външна комисия за валидиране. Комисията проверява отговорите и различия в становищата със Съвета.
3. Съветът и комисията за валидиране обсъждат всякакви различия в мненията и се опитват да разрешат въпросите. Ако не успеят, отговорите на Съвета заедно с различията в мненията се изпращат на координаторите на проекти.
4. В настоящия доклад оценките за Независимост&Отчетност в профилите на страните (вж. графиките по-долу) са базирани на отговорите на Съветите (и други управляващи органи), а останалите основни различия в мнението или забележки са представени под графиките.

3. Състояние на независимостта и отчетността в Европа през 2020 г.

³ [ЕМСС: Независимост, отчетност и качество на правосъдието, индикатори и проучвания: насоки за положителна промяна \(2018–2019 г.\).](#)

Резултатите от индикаторите са представени за всяка страна поотделно в графиките по-долу. Трябва да се подчертае, че индикаторите трябва да се разглеждат в светлината на нормативната визия за независимостта и отчетността на съдебната власт и аналитичната рамка, определяща основните компоненти на независимостта и отчетността на съдебната система. Индикаторите са разработени за обсъждане на силните и слабите страни на съдебната система в контекста на цикъла на подобряване. Индикаторите не са разработени за създаване на класации на съдебните системи. Препоръчваме на читателите на доклада да се отнасят предпазливо към сравнението на данните от различни страни с различен географски, икономически и правен контекст.

3.1 Метод на представяне

Индикаторите за обективна независимост изрично поставят стандарт за това как трябва да изглежда обективните механизми. Колкото по-висока е оценката за индикатор, толкова повече той е в съответствие със стандартите на ЕМСС. Резултатите за всеки индикатор се представят като процент от стандартизиран максимален резултат, който отразява най-добрите механизми⁴. Статистиката като средно и стандартно отклонение може да бъде изчислена за всеки (под)индикатор в отделните държави.

Оценката за индикатор се представя в комбинация с минималния и максималния резултат, постигнат от която и да е от участващите страни.

Индикаторите са изобразени хоризонтално. Индикаторите за независимост се състоят от индикатори 1 - 9 за обективна независимост (светлосиньо) и индикатори 10 - 15 за субективна независимост (тъмно синьо). По същия начин индикаторите за отчетност се състоят от индикатори 1 - 9 за обективна отчетност (светлосиньо) и индикатори 10 - 12 за субективна отчетност (тъмно синьо).

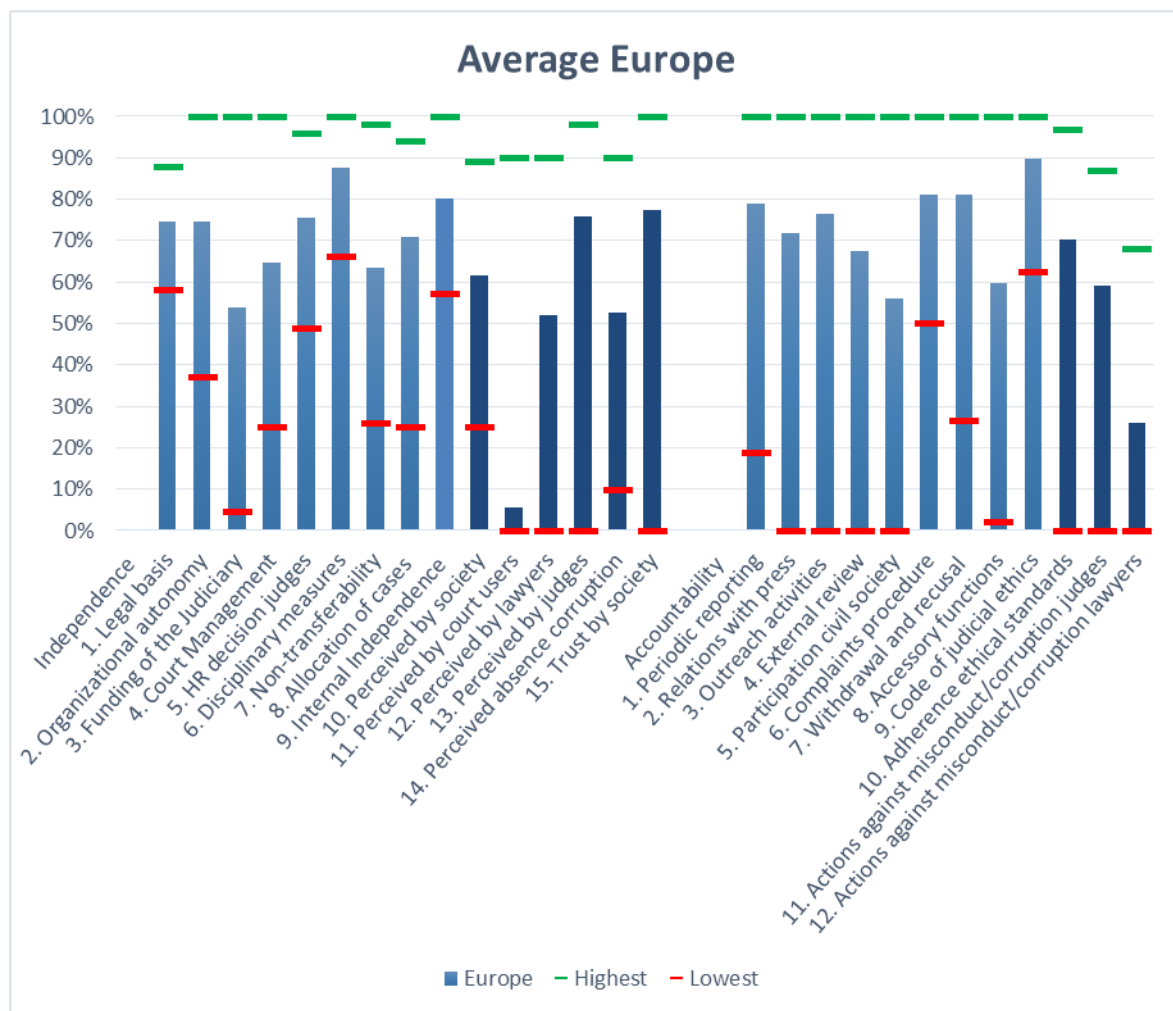
3.2 Състояние на независимостта и отчетността в Европа: резултати като цяло

Що се отнася до наличието на данни, повечето индикатори могат да бъдат измерени за всички страни, с изключение на независимостта на съдебната система, според възприятията на ползвателите на съдебни услуги и според възприятията на адвокатите. По-специално, на национално ниво рядко се провеждат проучвания сред ползвателите на съдебни услуги, които обръщат внимание на независимостта. В резултат на това повечето страни имат минимална оценка по този индикатор. Предвид значението на обратната връзка от ползвателите на съдебни услуги, индикаторът беше запазен. За няколко държави не са налични данни за възприятията на адвокатите, било защото съответната страна не е участвала в проучването, проведено от ЕМСС съвместно със ССВЕ през 2019 г., или защото броят на анкетираните е бил твърде нисък, за да бъде значим.

Таблицата по-долу дава средната оценка за индикатор за всички членове и наблюдатели на ЕМСС, които са попълнили въпросника. Червеното тире представя най-ниския резултат на която и да е държава, а зеленото тире - най-висок резултат. Като се имат предвид различията между страните, средните резултати само дават груба индикация за често срещаните проблеми в Европа. Въпреки това могат да се направят някои общи изводи от средните стойности в комбинация с глобална проверка на резултатите на страната.

Средно за Европа

⁴ Тъй като се използват интервални скали (присъждат се точки за подиндикатор по скала с равни интервали: разстоянието между 1 и 2 е същото като между 2 и 3), като се разрешава приемането на проценти.

Легенда: Европа - най-високи -- най-ниски

Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

Забележка: Индикаторът „Доверие на обществото“ измерва дали доверието в съдебната система е по-високо, отколкото в другите клонове на държавното управление в рамките на дадена държава. Тъй като това е така в повечето страни, средният резултат за повечето страни е много висок, а за много съдебни системи много по-висок от оценките по другите индикатори за възприятие.

Независимост и отчетност като цяло

Все още има много възможности за подобрене по отношение на независимостта и отчетността, ако се съди от разликата между реалните оценки и онези, които се считат за добра уредба (100%). При повечето индикатори поне една съдебна система достига резултат от 100% (зелено тире), което показва, че тези добри механизми са постижими. От друга страна се отчитат и минимални резултати (червено тире), особено в областта на отчетността. По отношение на повечето индикатори за

възприятие резултатът от 100% не е реално постижим. Все пак и тук може да се постигне много. Трябва да се отбележи, че обективните механизми по отношение на гаранциите за независимост често са по-слабо уредени в Северозападна Европа, отколкото в Централна Европа, докато точките за субективна независимост като цяло са по-високи. Най-съвременните обективни механизми не гарантират независимост на практика и са необходими много усилия, за да се постигне подобрене, което е видимо за населението.

Сравнение с предходното измерване през 2017 г.

В сравнение с предходното измерване на индикаторите и доколкото индикаторите са останали същите⁵ има подобряване и влошаване по отношение на независимостта, докато оценките за отчетността са се подобрили почти навсякъде. Що се отнася до независимостта, средните оценки за организационната автономност и финансите са намалели, докато оценките за управлението на съда и за човешките ресурси са се подобрили. Индикаторите за възприемане на независимостта не са се променили значително.

По отношение на отчетността, периодичното отчитане, външния преглед и процедурите за подаване на жалби средно получават значително по-високи резултати. Отношенията с медиите обаче са се влошили.

Субективна независимост

Най-ниските средни резултати се отнасят до възприятията за независимост и отчетност. Както вече споменахме, повечето съдебни власти не провеждат анкети сред ползвателите на съдебни услуги. Следователно средният резултат за индикатор 11 е много нисък. Това е в резултат от непровеждането на проучвания и не е резултат от ниска удовлетвореност от независимостта. В рамките на правомощията на съдебните системи е да провеждат анкети сред ползвателите на съдебни услуги и следователно съдебните системи могат да повлияят на резултата им. Индикатор 12 се отнася до независимостта, според възприятията на юристите. Средната оценка за този индикатор също е ниска. Това се дължи на сравнително ниски оценки, но най-вече на неблагоприятното обстоятелство, че не във всички страни адвокатите са участвали и, където са участвали, степента на отговорите в някои от тези страни е твърде ниска. Точките за корупция показват, че тя остава голямо предизвикателство в редица страни. Оценките за другите индикатори на възприятие са на подобни нива като индикаторите за обективна независимост. Индикатор 10 изисква специално внимание, тъй като осигурява перспектива в рамките на страната. Той се отнася до доверието на гражданите в съдебната система спрямо доверието в другите държавни власти. В повечето страни доверието в съдебната система е по-високо от доверието в другите клонове на държавата (16 от 21-те държави, за които съществуват данни).

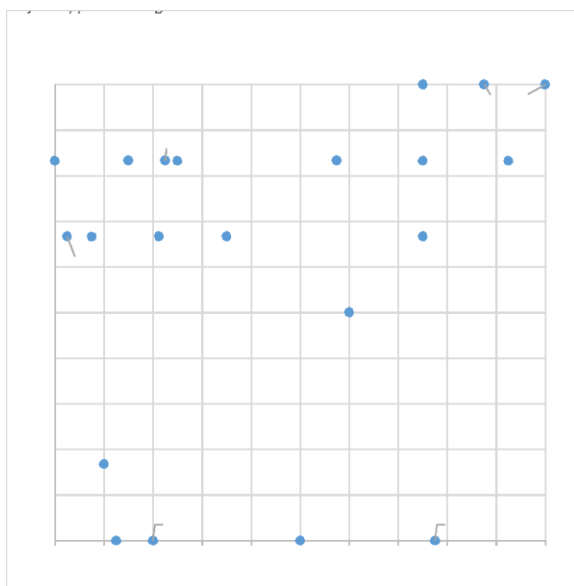
Ниска оценка за финансиране

По отношение на обективната независимост (1-9) финансирането на съдебната система е с най-ниски оценки. Финансирането на съдебната система като цяло не е добре уредено и съдебните органи често зависят от дискреционните решения на правителството. Индикаторът се състои от два елемента: разделянето на правомощията за вземане на решения между съдебната система и правителството, включително възможността съдебната власт да сезира парламента в случай на конфликт с правителството, и обективността на критериите за финансиране. Фигура 1 показва резултатите за всички съдебни системи по двата елемента в комбинация. Хоризонталната ос изобразява правомощията на съдебната власт да взема решения по бюджетни въпроси. Подиндикаторът разграничава пет задачи, вариращи от подготовка на бюджета до (организиране на) одит на сметките. Вертикалната ос отразява степента на обективност на метода на финансиране на съдебната власт. Фигурата показва, че степента на обективност е по-малък проблем от разделението на властите (средно 6.3 срещу 4.6). Все пак в редица страни се отчита много нисък резултат по обективни

⁵ Трябва да се отбележи, че съставът на страните се е променил до известна степен (вж. раздел 4.3).

критерии, а в някои от тях и по двата елемента. Резултатите в тази област подчертават, че докладът на ЕМСС е релевантен за финансирането на съдебната система⁶.

Фигура 1 Подиндикатори за финансиране на съдебната система

Забележка: авторитетът на съдебната власт е средната стойност на подиндикаторите 3б и 3в.

Основните препоръки от този доклад са:

5. Изготвянето на бюджета следва да бъде системно и практически без неподходяща политическа намеса, така че съдилищата да се финансират въз основа на обективни и прозрачни критерии;
6. Висшият съдебен съвет или равностоен орган трябва да бъде тясно ангажиран във всички етапи на бюджетния процес, а съдилищата трябва да бъдат обезпечени на ниво, което осигурява ефективна и ефикасна правосъдна система;
7. Бюджетните приоритети трябва да бъдат определени в сътрудничество със съответната съдебна система съгласно прозрачни критерии и сами по себе си не трябва да диктуват съдебните процедури, които трябва да се следват.

Тези препоръки са все така много актуални.

Заплаха от намеса чрез формални отговорности на правителството

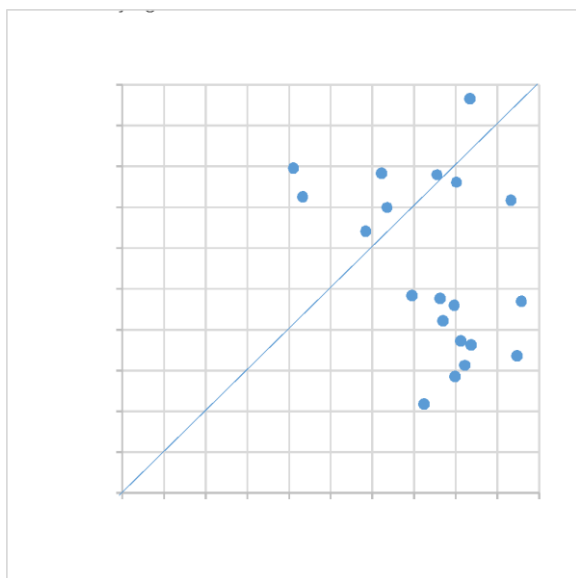
Оценяването на индикаторите породило дискусия относно (потенциалното) въздействие на формалните или дори церемониални роли на правителството в няколко страни от Северна Европа. Подобни роли възникват по-специално по отношение на назначаването на съдии, когато формалното назначаване се извършва от изпълнителната власт. В Дания и Финландия ситуацията е такава, но се различават по това, че в Дания министърът може да откаже да назначи предложения кандидат, но не може да избере друг кандидат и ако кандидат не бъде назначен от министъра, парламентарната съдебна комисия трябва да бъде информирана, като тази ситуация никога не е възниквала. Във Финландия Съветът за назначения в съдебната власт предлага кандидат на правителството (министъра на правосъдието), който след това прави окончателното предложение на съдия за назначаване от президента на републиката. В този процес министърът на правосъдието има възможност да предложи различен кандидат от предложения и тази ситуация е възниквала само веднъж. За двете страни това

⁶ Вж. ЕМСС (2015–2016 г.). Финансиране на съдебната система. Вж. www.encj.eu.

доведе до различни отговори на въпросника и различни оценки. По отношение на официалната позиция на Съвета подобна дискусия се проведе в Норвегия. Въпросът, който се нуждае от допълнително обсъждане, е дали формалните и церемониални роли, с които никога не е злоупотребявано, са безобидни от гледна точка на независимостта на съдебната система. Ако не са, Съветите трябва да се опитат да променят съответните закони. Тази дискусия не е важна само за скандинавските страни, но и за други страни като Нидерландия.

Амбивалентни резултати относно назначаването и повишаването на съдии

По отношение на решенията във връзка с човешките ресурси (назначаване и повишаване на съдиите), високата оценка по индикатора обикновено не съвпада с висока оценка в анкетата за съдиите по въпросите дали съдиите се назначават и повишават единствено въз основа на заслуги и опит⁷. Пълното съответствие със стандартите не гарантира високо мнение сред съдиите относно резултата от процедурите за управление на човешките ресурси. Също така някои съдебни решения, оценени положително от съдиите в това отношение, не отговарят напълно на стандартите. Фигура 2 илюстрира и двата ефекта. Хоризонталната ос представя оценките по индикатора, който отчита решенията за човешките ресурси при съдиите, а вертикалната ос - резултатите от анкетата сред съдиите. Ако и индикаторът, и анкетата бяха балансирани, резултатите биха били по диагонала. Сега се наблюдава голям диапазон от страни под диагонала, а няколко - отгоре.

Фигура 2. Индикатор за решенията в сферата на човешките ресурси и анкета сред съдиите за повишаването на съдии само въз основа на заслуги

Забележка: анкета, 2019 г.

Независимостта, според възприятията на гражданите и съдиите

Наборът от индикатори на ЕМСС съдържа индикатор за независимостта на съдебната власт, според възприятията на гражданите. Корелацията между този индикатор и субективната независимост според съдиите е висока⁸, което показва, че възприятията на съдиите за тяхната действителна независимост са в тон с тези на гражданите във всички страни.

Различни резултати относно обективната отчетност

⁷ Вж. ЕМСС 2019 г.

⁸ Корелация на Пирсън: 0,73 (N = 21).

Резултатите от външния преглед и в по-малка степен на спомагателните функции са сравнително ниски. Външният преглед е важен, но също така е сложен въпрос, тъй като, ако не бъде възложен от самата съдебна система, той отваря вратата за външна намеса в съдебната система и по този начин накърнява независимостта. Освен това участието на гражданското общество, което беше въведено тази година като индикатор, получава ниска оценка.

По отношение на отчетността трябва да се отбележи, че резултатите се различават значително сред съдебните органи. Например, около половината от съдебните системи имат много слаба оценка за отношенията с медиите, докато останалите получават много висока оценка.

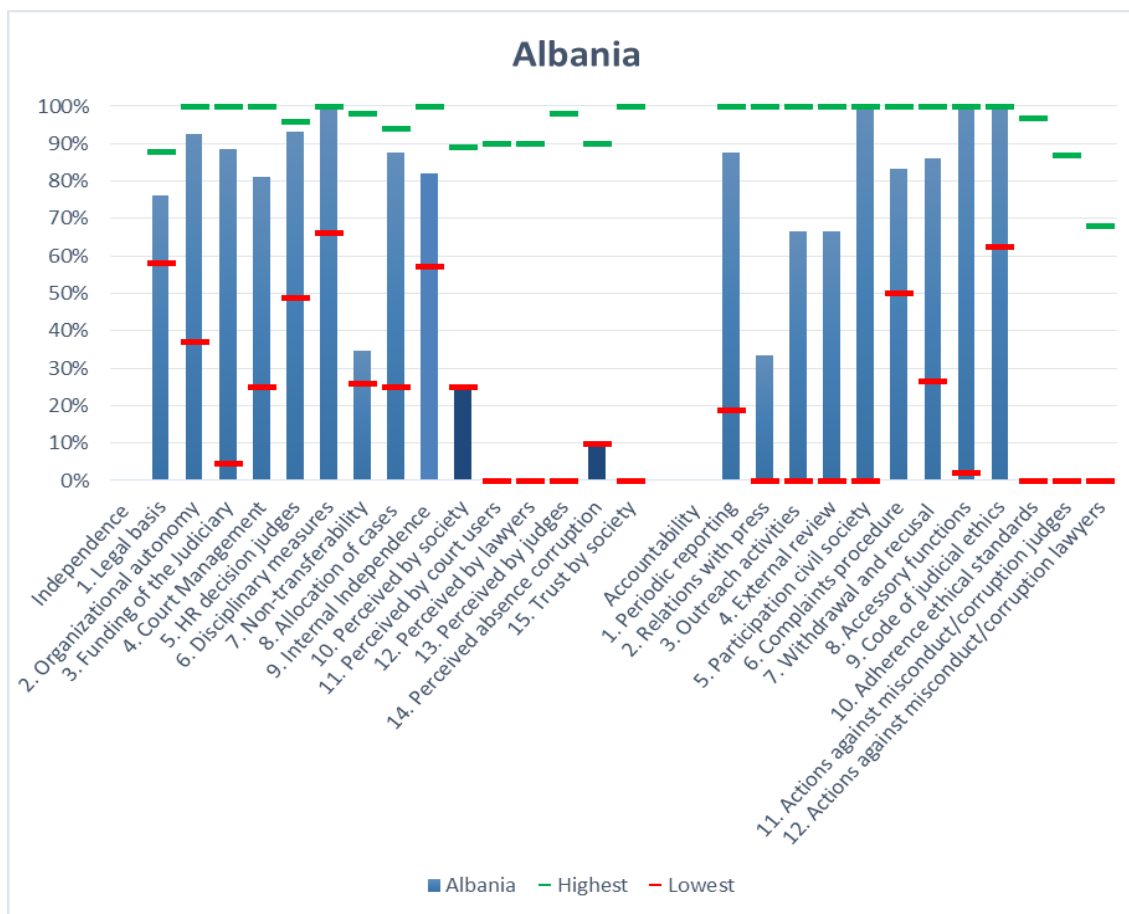
Субективна отчетност

Въведени бяха нови индикатори по отношение на спазването на етичните стандарти и адекватността на действията на съдебните органи за справяне със съдебните нарушения и корупцията. Два от трите индикатора се отнасят до възприятията на съдиите. Третият представя схващането на адвокатите за адекватността на действията на съдебните органи. Резултатът от този трети индикатор е много нисък. Отчасти това се дължи на гореспоменатия проблем със слабото участие в анкетата сред адвокатите, но също така произтича от ниските оценки на адвокатите. Възприятията на съдиите и адвокатите се различават много в тази област и това би трябвало да предизвика безпокойство.

3.4 Състояние на независимостта и отчетността на съдебната система

Резултатите са представени в азбучен ред за всички участници, членове на ЕМСС, както и наблюдатели. Общо 22 съдебни системи⁹ взеха участие, включително тези на Англия и Уелс и Шотландия. Звездичката обозначава наблюдателите. През 2017 г., при предходното измерване на индикаторите, участваха 24 съдебни системи. Страните, които не участваха този път, са Белгия, Хърватия, Полша (с временно преустановено членство в ЕМСС) и Швеция. Гърция и Албания не взеха участие предишния път. В приложение 3 оценките са представени в таблична форма. В таблицата са дадени и резултатите от предходното издание на индикаторите. Таблицата показва, че към индикатора са добавени няколко индикатора и един индикатор е изтрит от набора от индикатори. Поради промени в дефиницията на няколко индикатора, резултатите от индикаторите, включени в двете издания, не винаги могат да се сравняват. Трябва също да се отбележи, че в резултат на външното валидиране в много страни се проведеха дискусии относно правилните отговори на въпросника, а в някои случаи това доведе до промени в отговорите в сравнение с предходното издание.

⁹ Без отчитане на двойното представителство на юрисдикциите в Италия и Гърция (редовни съдебни и административноправни съдилища).

Легенда: Албания - най-високи -- най-ниски

Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

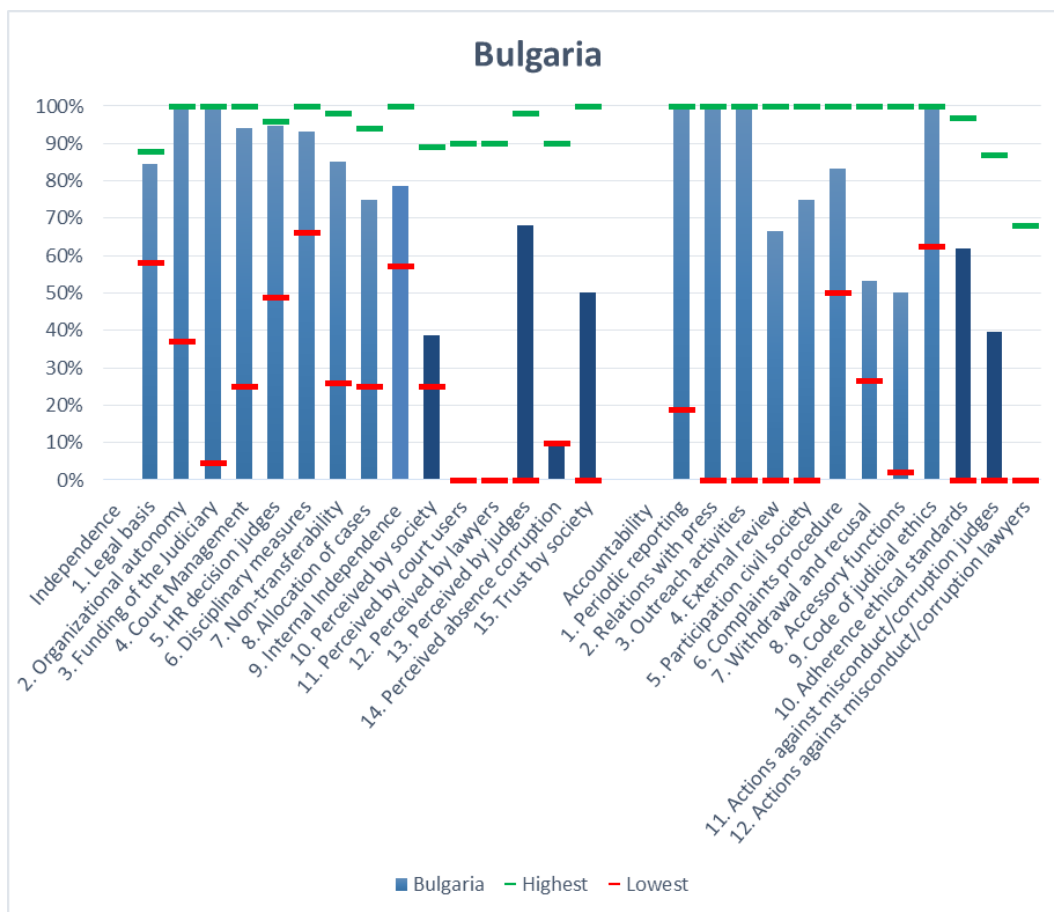
Легенда: Австрия - най-високи -- най-ниски
Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

* Забележка: В Австрия администрацията на съдилищата попада под отговорността на изпълнителната власт, т.е. на компетентния министър, който е министърът на правосъдието. Администрацията на съда се ръководи във всеки съд от председателя на съда. Председателят на съда е съдия и се подкрепя от заместник-председателите му, които също са съдии. При изпълнение на административните си задължения (но само тогава) съдиите, които работят в съдебната администрация, не се ползват от съдебната независимост, а действат в рамките на йерархията на изпълнителната власт.

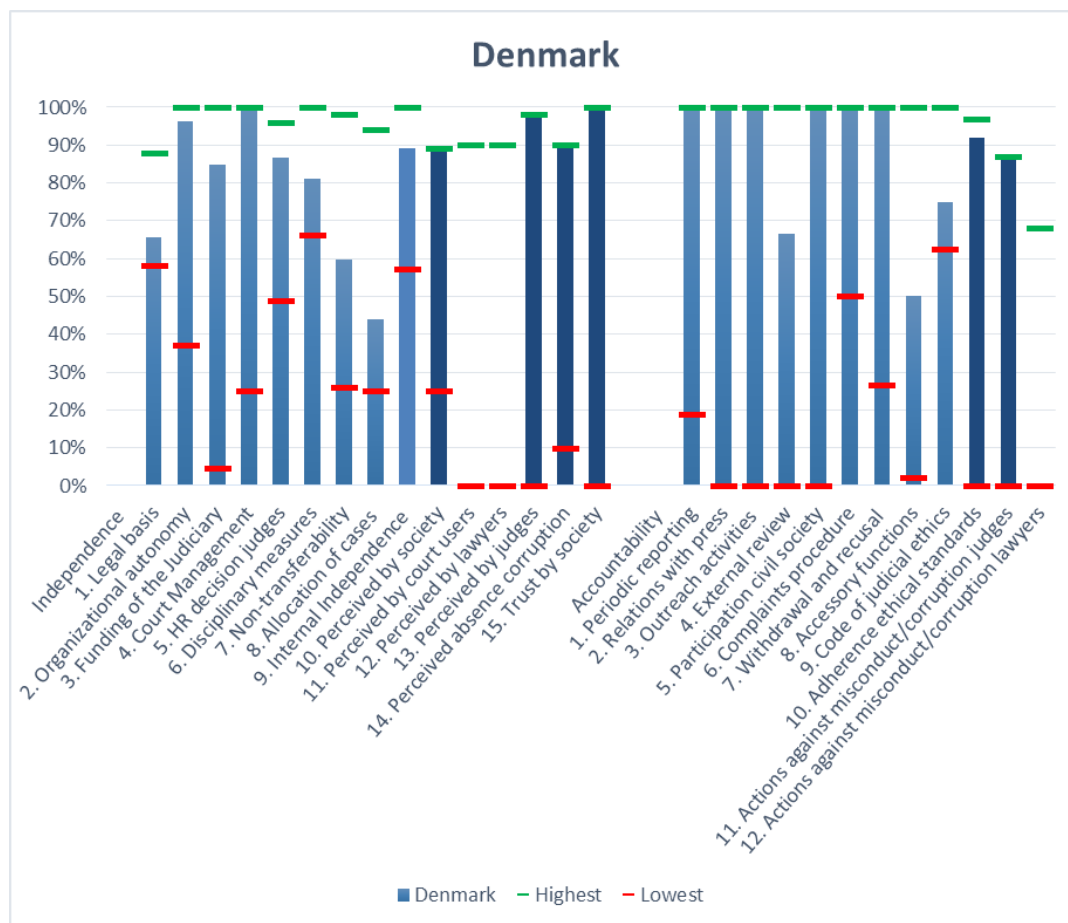

Легенда: България - най-високи -- най-ниски
Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

Легенда: Дания - най-високи -- най-ниски

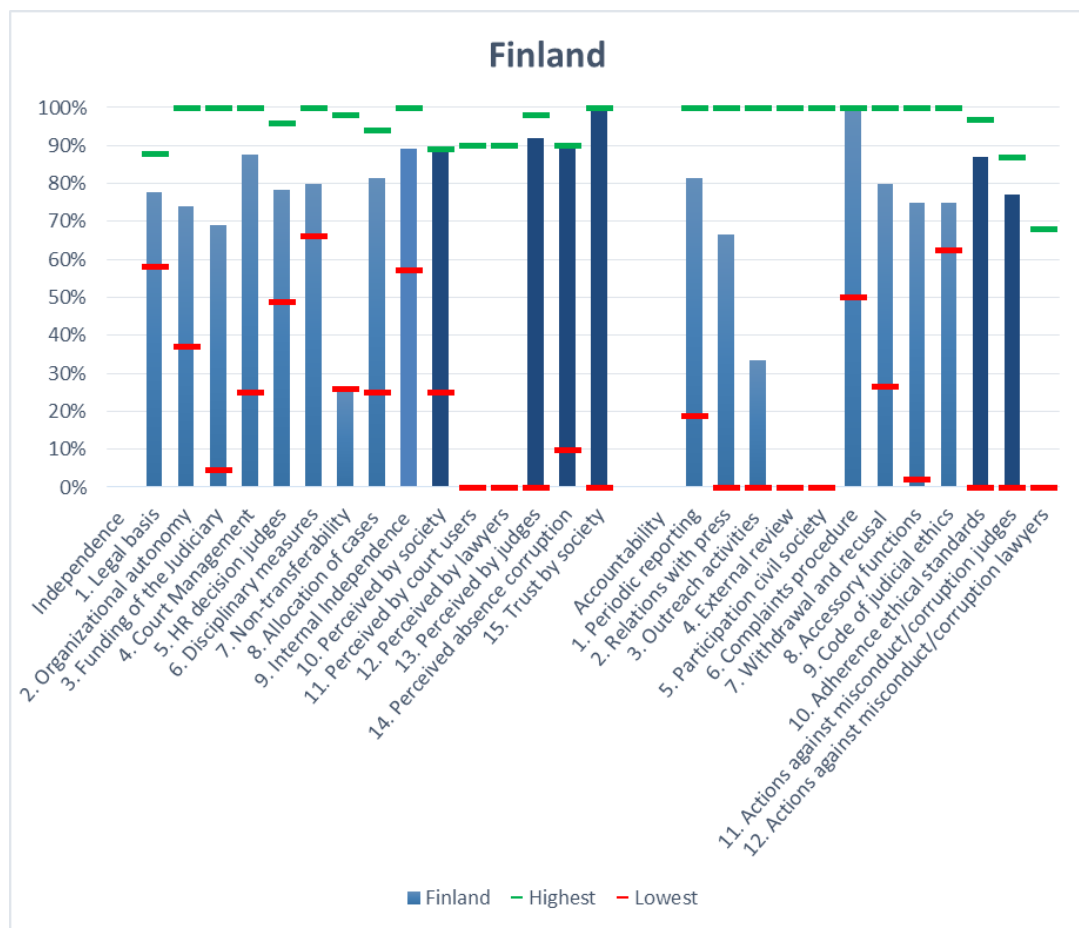
Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

* Забележка: В Дания се проведе дискусия с експертната група относно назначаването на съдии. Изборът се извършва от независимия Съвет за назначаване в съдебната власт, но министърът на правосъдието официално назначава кандидатите. На теория министърът има възможността да възрази, но няма право да избере кандидати и министърът винаги (без изключение) е следвал номинацията от JAC. Следователно ролята на министъра може фактически да се разглежда само като церемониална и/или формалност.

Легенда: Финландия - най-високи -- най-ниски

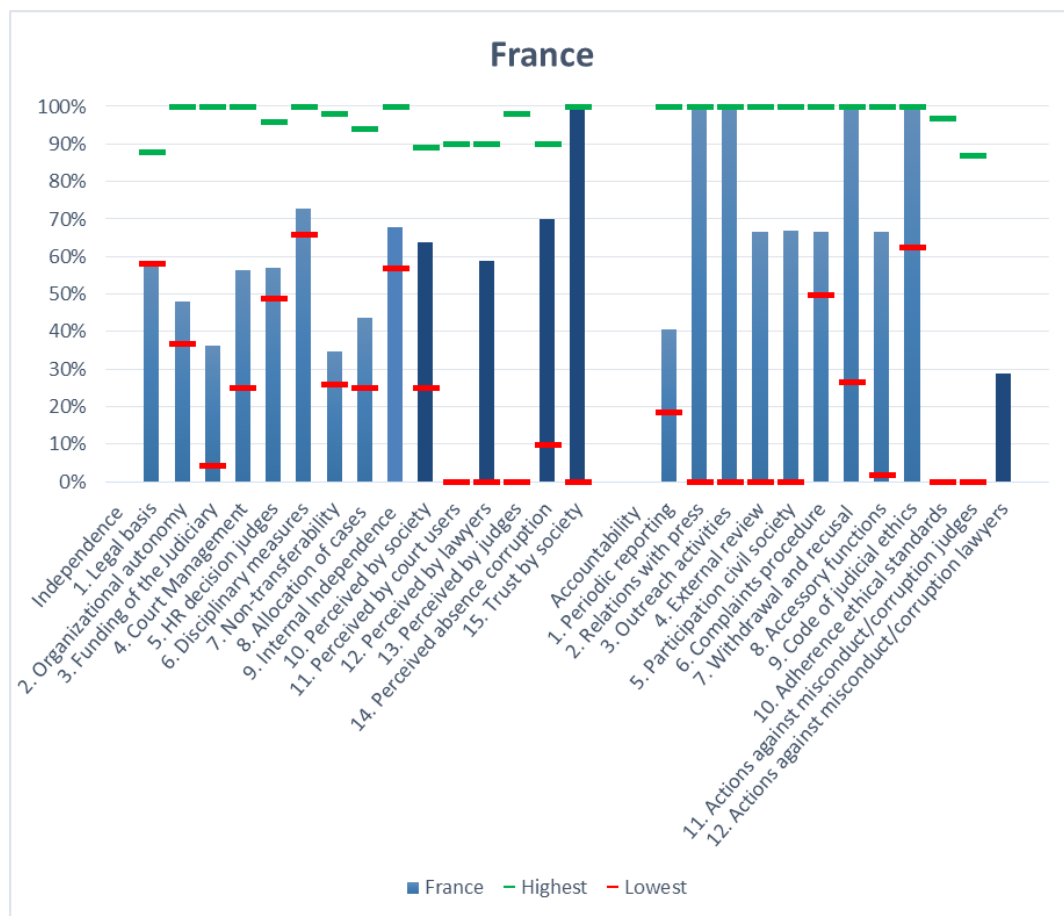
Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

* Забележка: Финландия има от началото на 2020 г. независима национална администрация на съдилищата, която се ръководи от съвет от осем членове, мнозинството от които са съдии. С оглед на това може да се счита, че Финландия има Висш съдебен съвет по смисъла, посочен във въпросника и доклада на ЕМСС за Съдебните съвети за 2010 г. 2011 г.

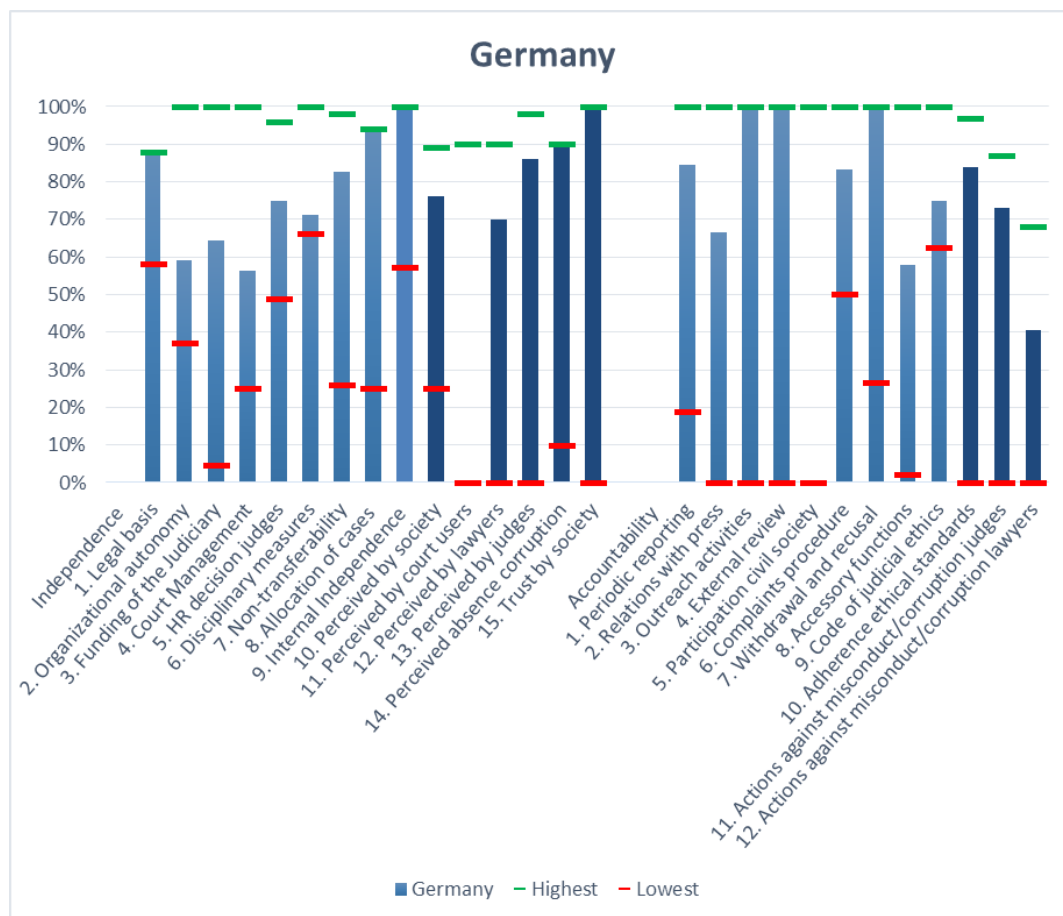
Легенда: Франция - най-високи -- най-ниски

Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

Легенда: Германия - най-високи -- най-ниски
Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

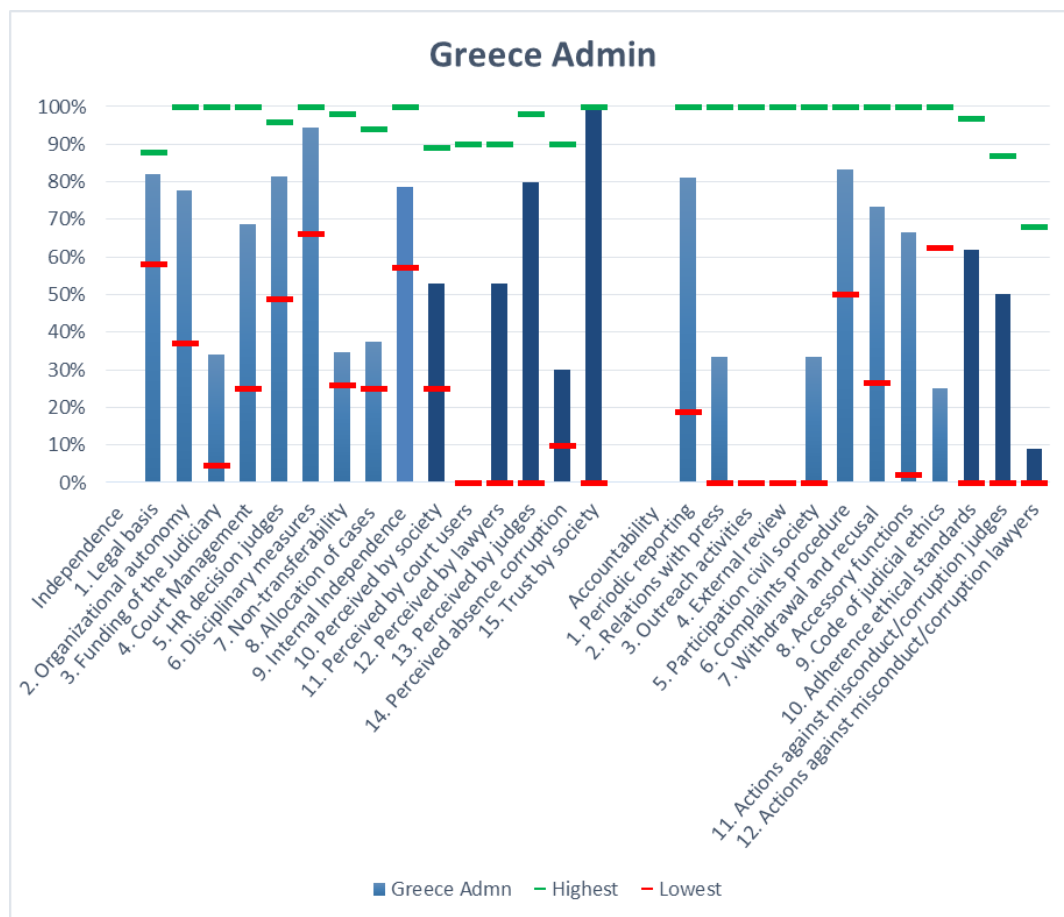
1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

* Забележка: Като федерална държава Федерална република Германия се характеризира с децентрализирани структури. Предоставените отговори не са представителни за всяка провинция, съответно за всеки съд - и ситуацията може да варира в различните провинции или съдилища. Освен това поради историческите събития, Федерална република Германия няма саморегулираща се организационна система със съвети за съдебната администрация. Германската правосъдна система обаче включва множество механизми за саморегулиране. Експертите отправят забележки по тези въпроси.

Експертите посочват, че съдиите както на федерално равнище, така и на ниво провинция се назначават от компетентния министър, обикновено министъра на правосъдието. На федерално ниво и в приблизително половината от провинциите обаче съответният парламент участва в подбора. Германският закон за съдебната власт също предвижда, че съдебната власт трябва да бъде включена в процеса на избор на федерални съдии чрез съвети за назначения в съдебната власт (Präsidialräte). Те

се състоят от председателя на съда и съдии, избрани от свои колеги. Съветите за съдебни назначения трябва да бъдат създадени на федерално ниво и в провинциите.

Експертите също така отбелязват, че администрацията на съдилищата в Германия попада под отговорността на изпълнителната власт, т.е. на компетентния министър, обикновено на министъра на правосъдието на съответната провинция или на федерацията. Администрацията на съда се ръководи във всеки съд от председателя на съда. Председателят на съда е съдия и се подпомага от други съдии в своите административни задължения. При изпълнение на административните си задължения (но само тогава) съдиите, които работят в съдебната администрация, не се ползват от съдебната независимост, а действат в рамките на йерархията на изпълнителната власт.

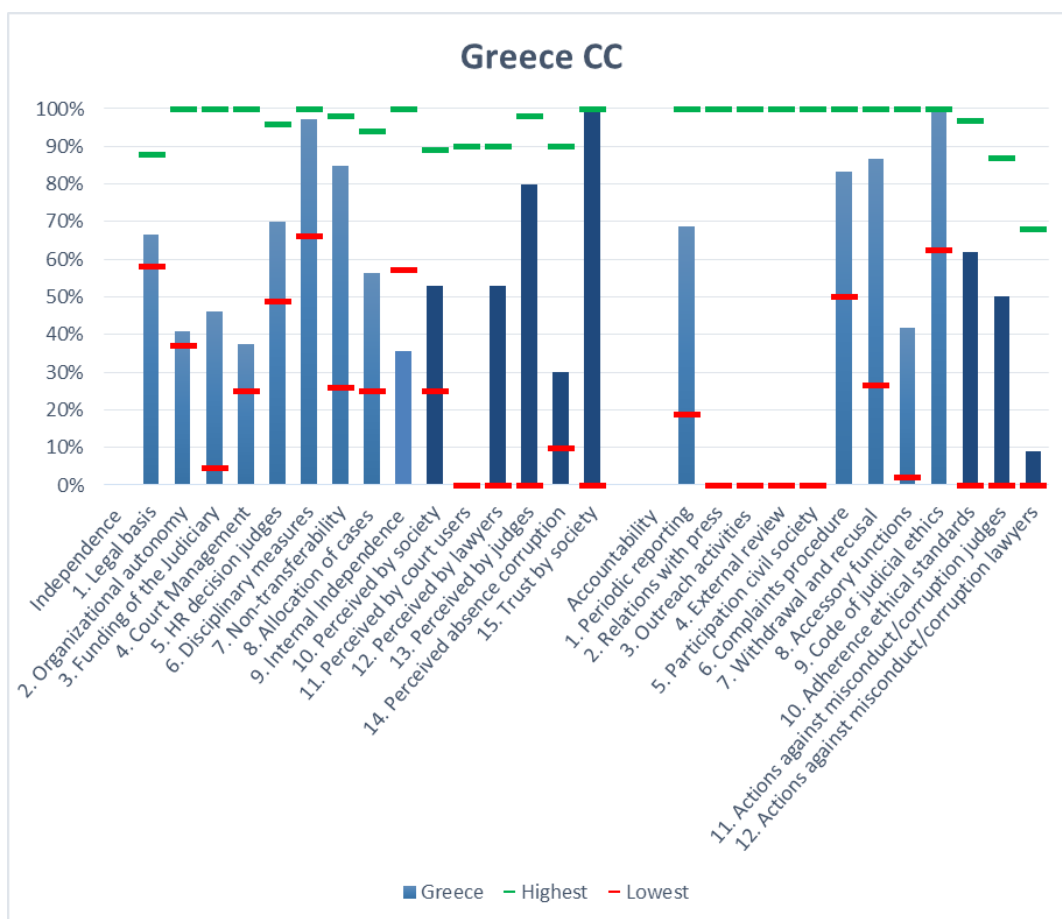
Легенда: Гърция (админ. съд) - най-високи -- най-ниски

Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

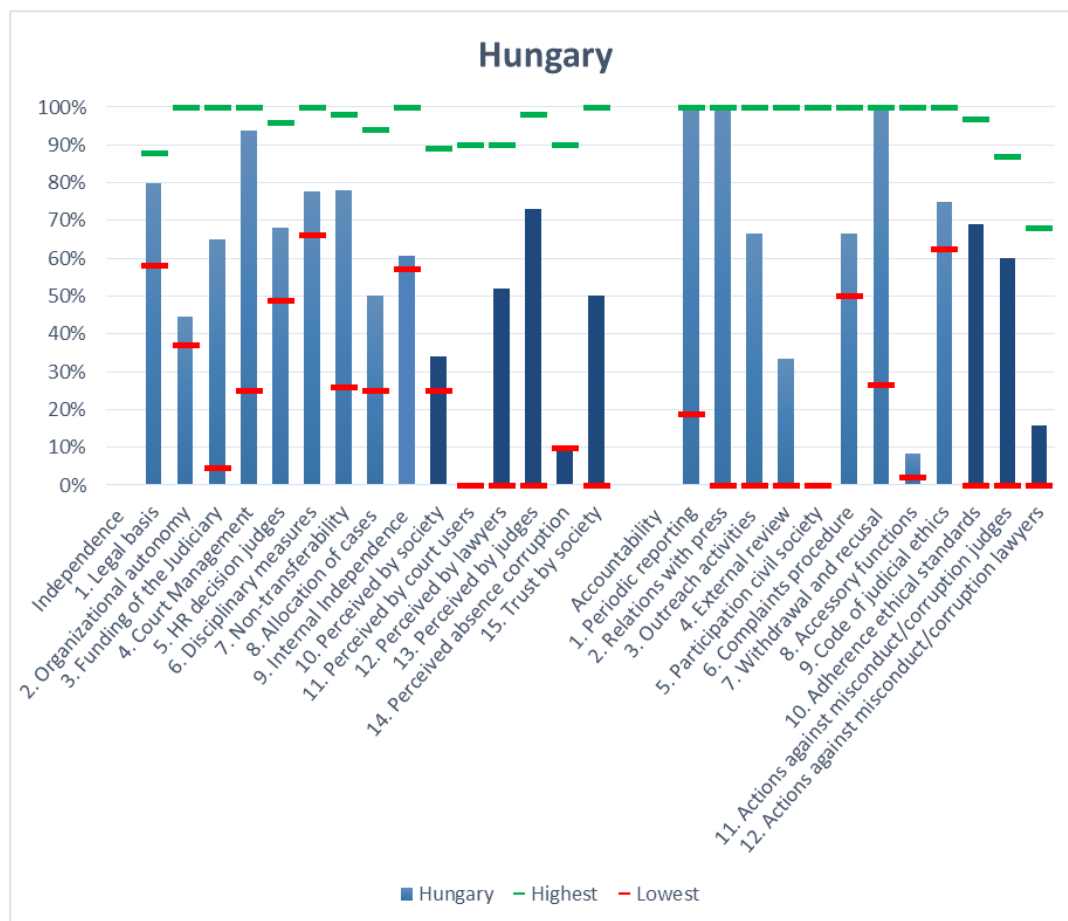
Легенда: Гърция (наказател. съд) - най-високи -- най-ниски

Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

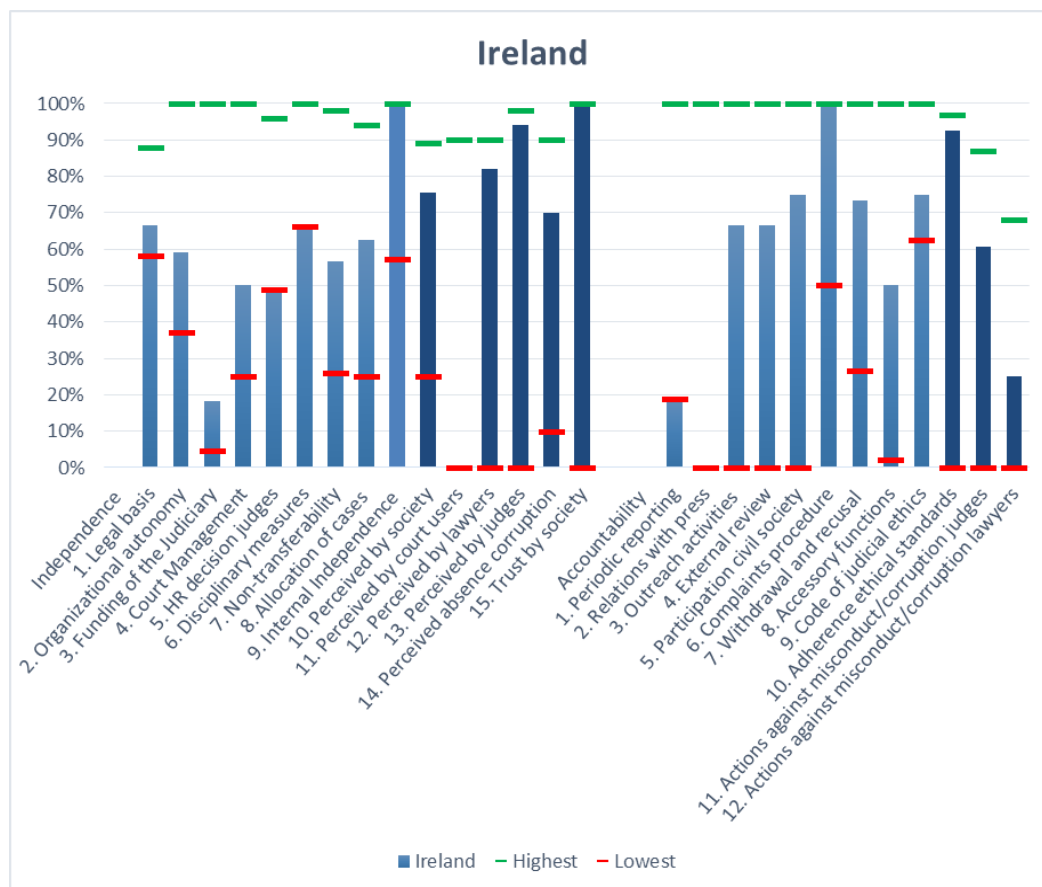
Легенда: Унгария - най-високи -- най-ниски

Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

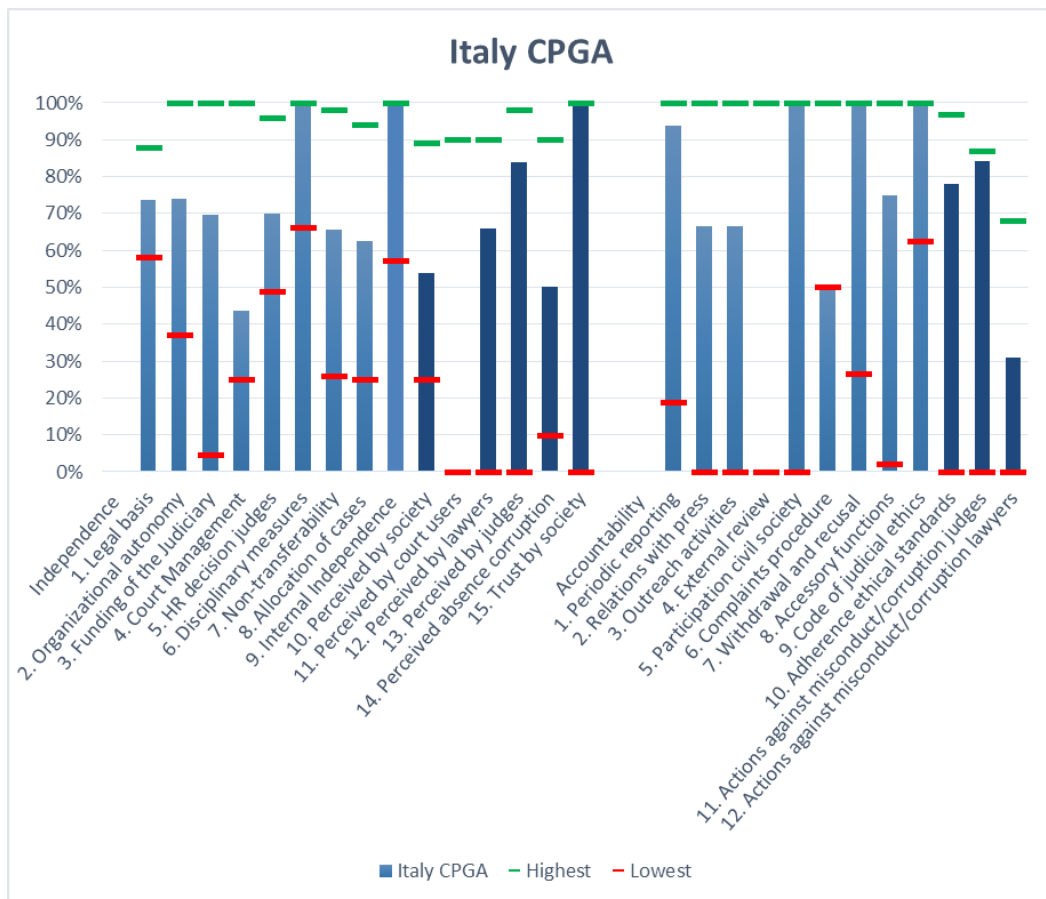
Легенда: Ирландия - най-високи -- най-ниски

Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

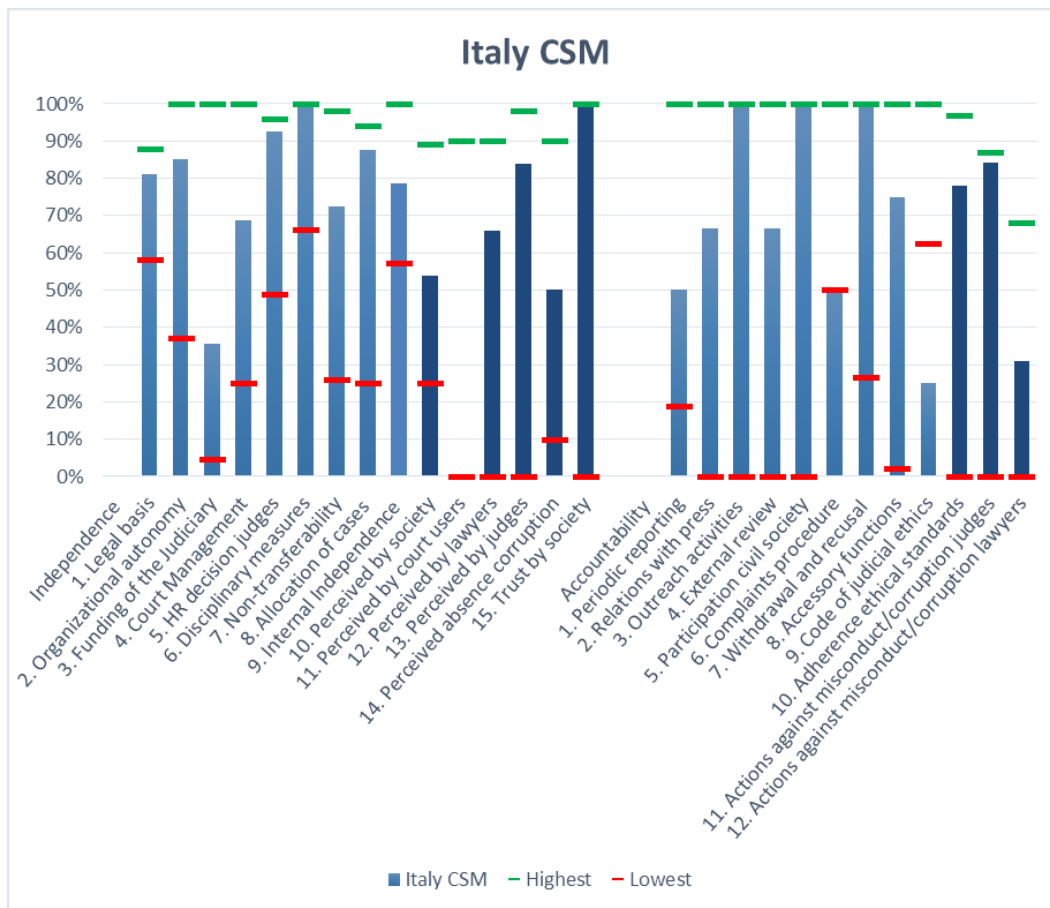
Легенда: Италия – Съвет за административно правораздаване (CPGA) - най-високи -- най-ниски

Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

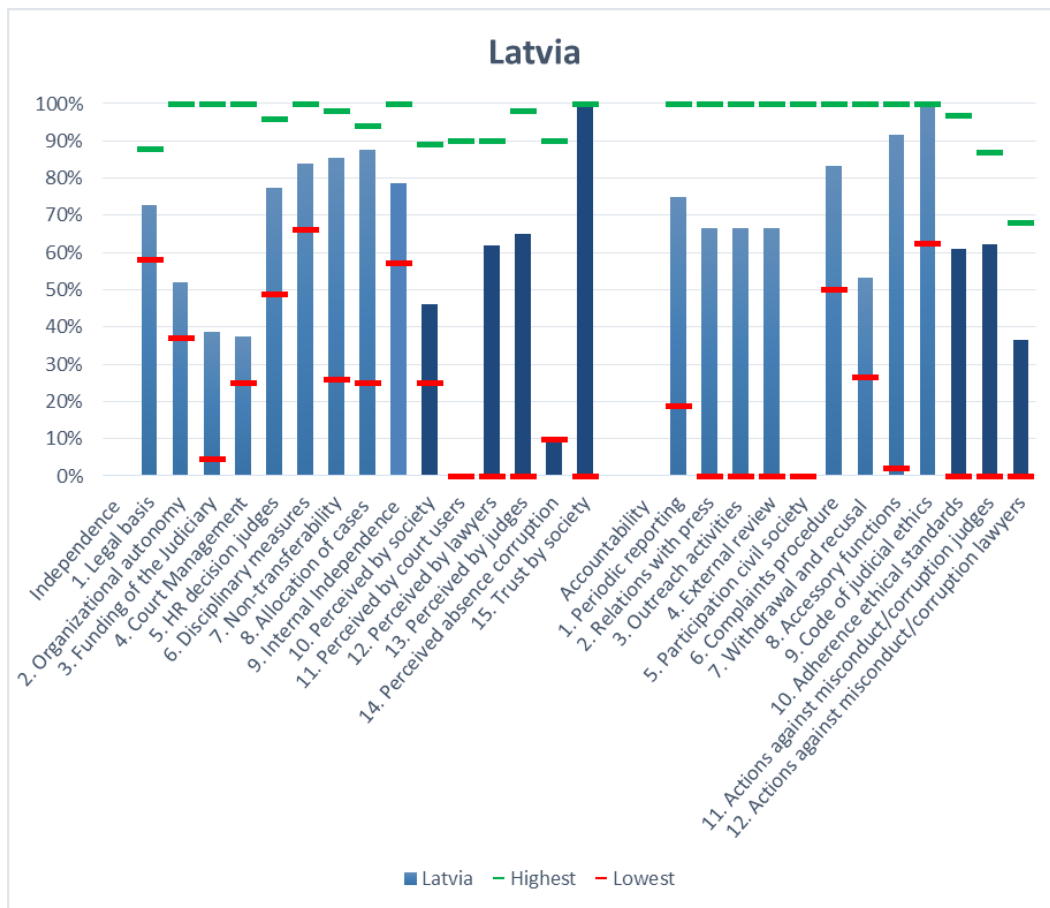
Легенда: Италия – Върховен съвет на магистратите (CSM) - най-високи -- най-ниски

Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

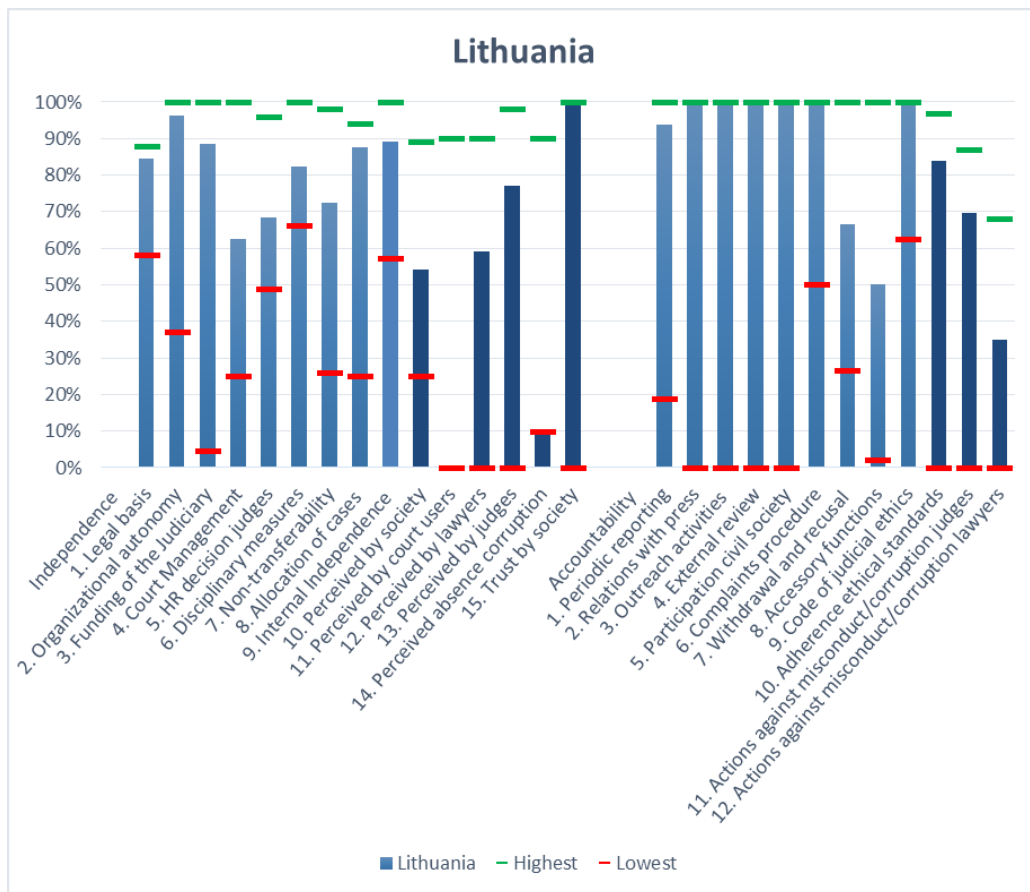

Легенда: Латвия - най-високи -- най-ниски
Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

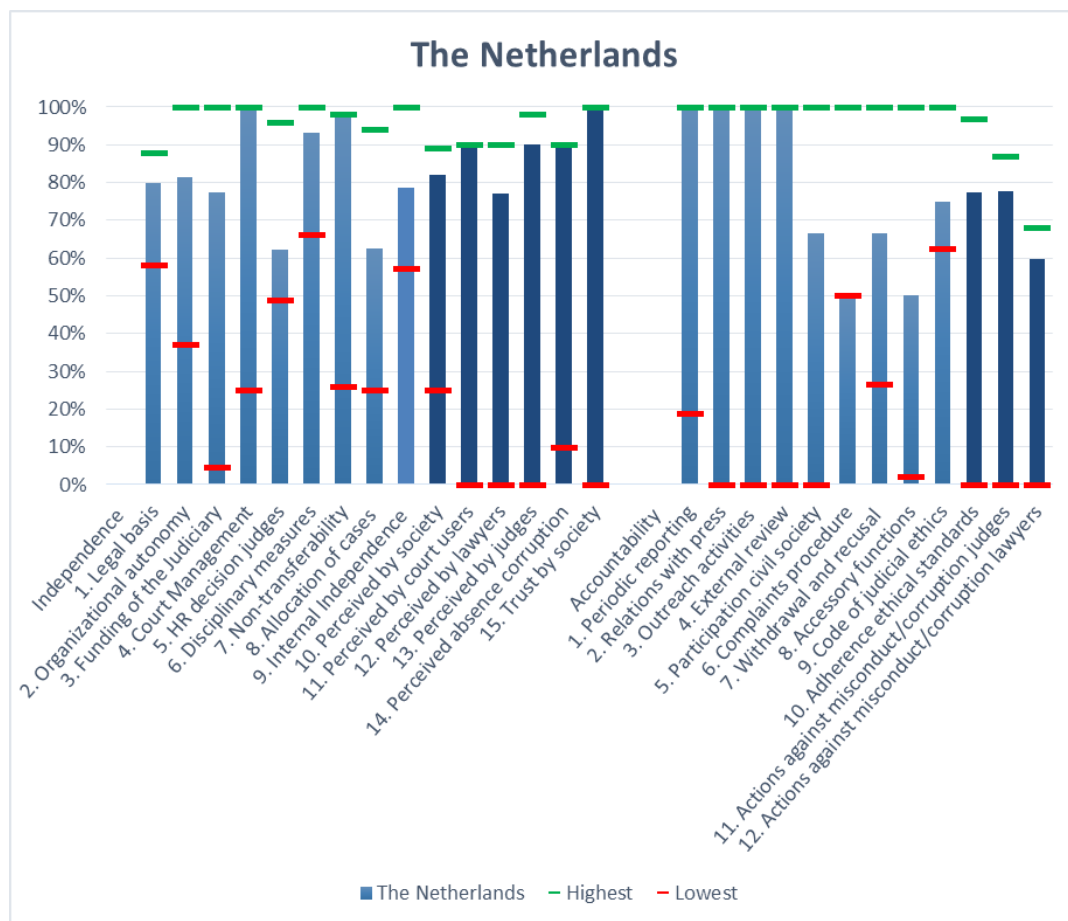
Легенда: Литва - най-високи -- най-ниски

Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

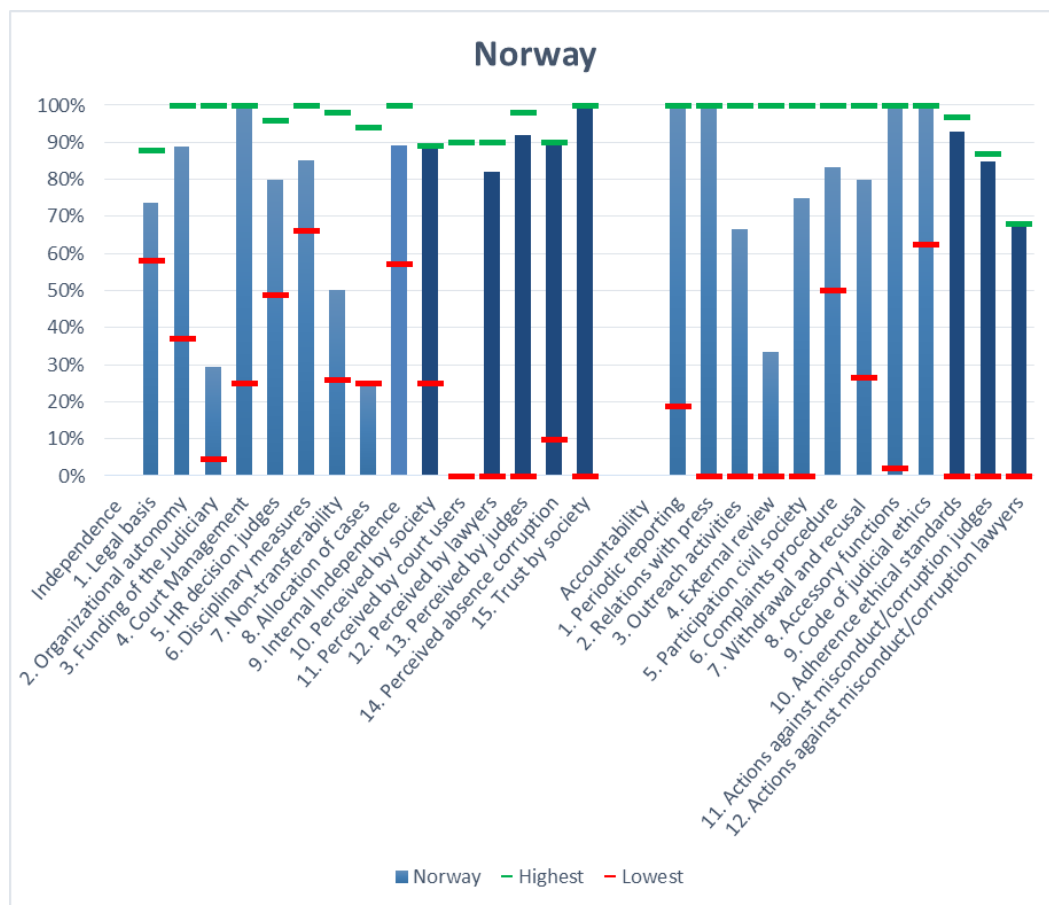

Легенда: Нидерландия - най-високи -- най-ниски
Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

Легенда: Норвегия - най-високи -- най-ниски
Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

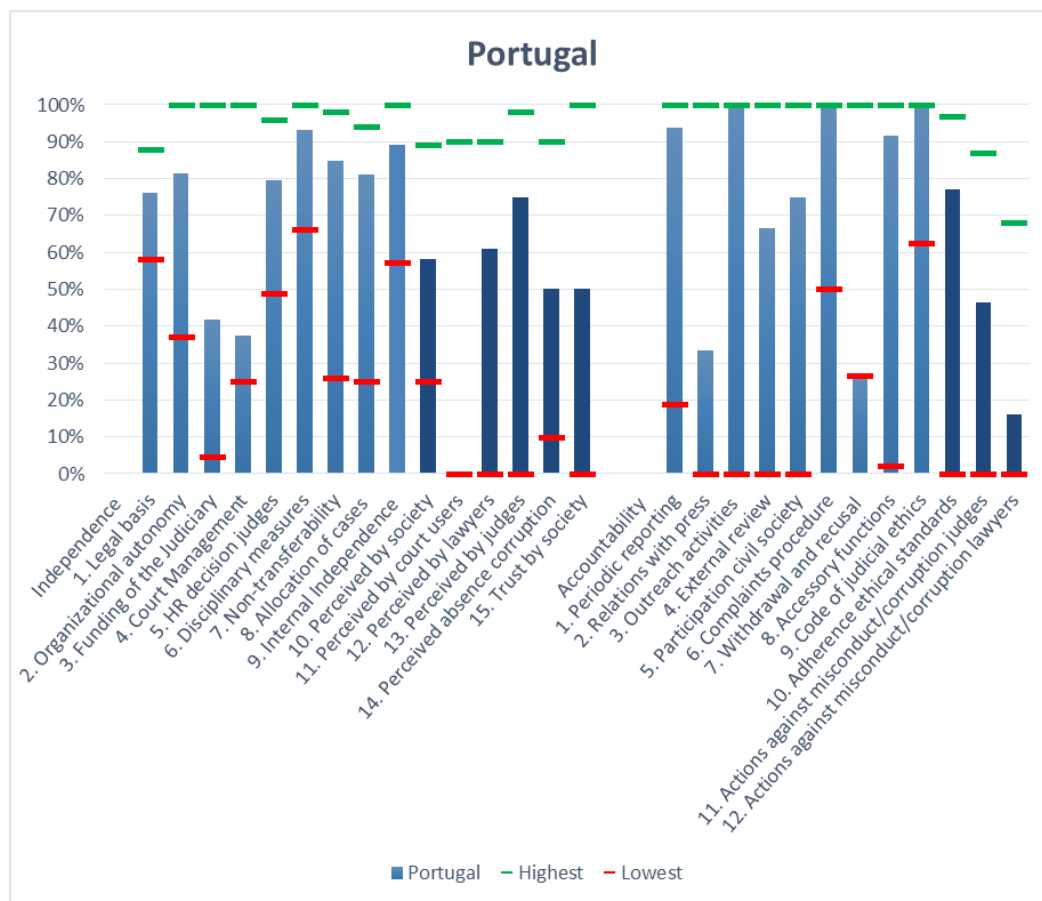
1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

* Забележка: Експертите класифицират норвежката съдебна администрация като част от изпълнителната власт, а не от съдебната власт, като признават, че това е спорен въпрос. Съгласно Закона за съда от 1915 г. (Domstolsloven) § 33, правителството може да издава инструкции на администрацията на съда по всички административни въпроси, касаещи съдилищата и самата администрация на съда. Според § 33а правителството може също да промени състава на съвета на съдебната администрация, ако инструкциите не се спазват. По същия начин, поради факта, че нито Съветът за назначаване на съдии, нито Надзорният комитет на съдиите нямат мнозинство от съдии, тези органи също трябва да бъдат класифицирани като изпълнителни органи.

Съветът не е съгласен с експертите. Макар и формално да е така, тъй като институциите са започнали дейност през 2002 г., никога не са издавани инструкции на съвета и има политически консенсус, че

независимостта на норвежката съдебна администрация трябва да се спазва. Що се отнася до Съвета за назначаване на съдии и Надзорния комитет на съдиите, няма възможност правителството да променя техните решения.

Тъй като Норвегия не е включена в докладите на Евробарометър, за измерване на общественото доверие в Норвегия беше използвано норвежко проучване.

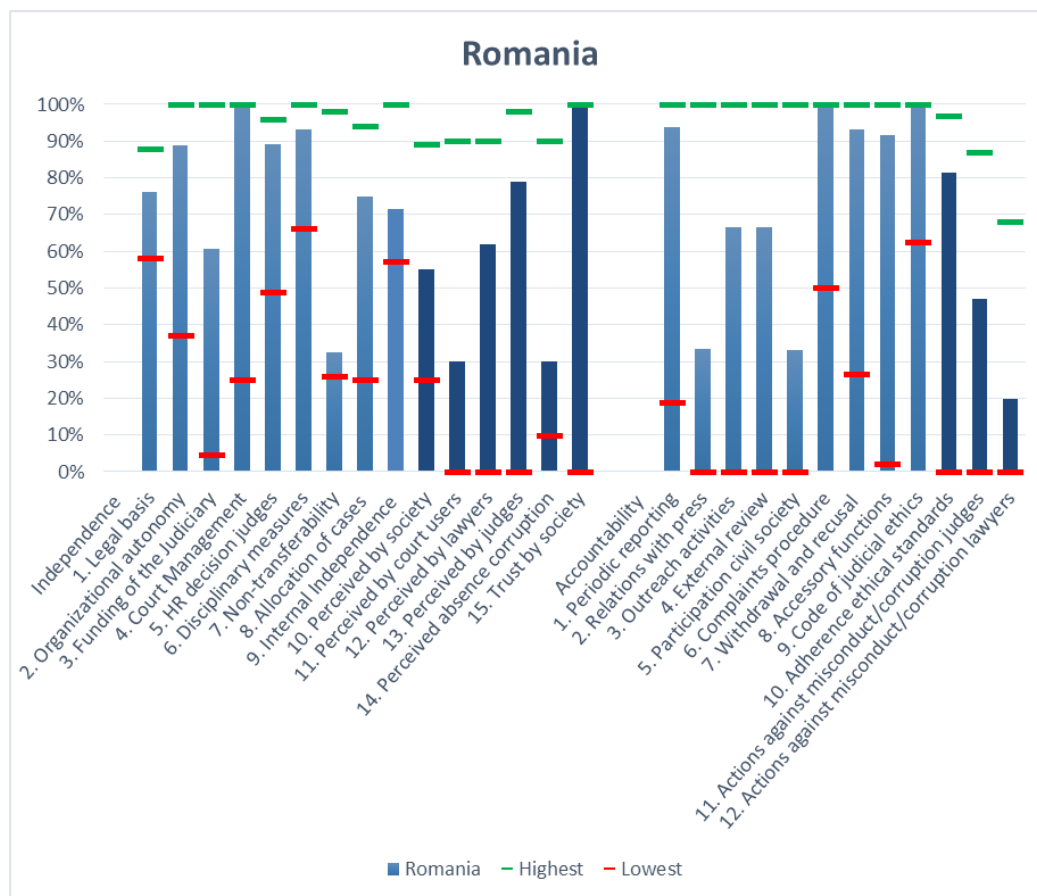
Легенда: Португалия - най-високи -- най-ниски

Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

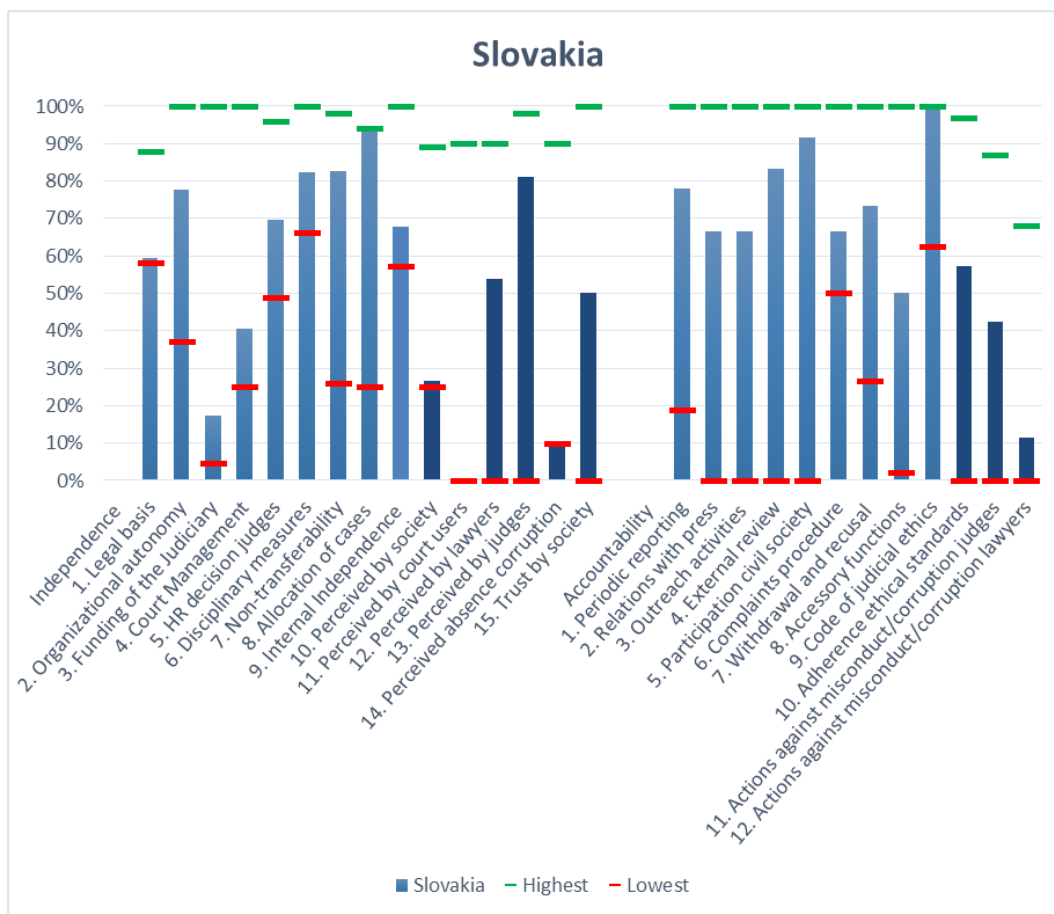
Легенда: Румъния - най-високи -- най-ниски

Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

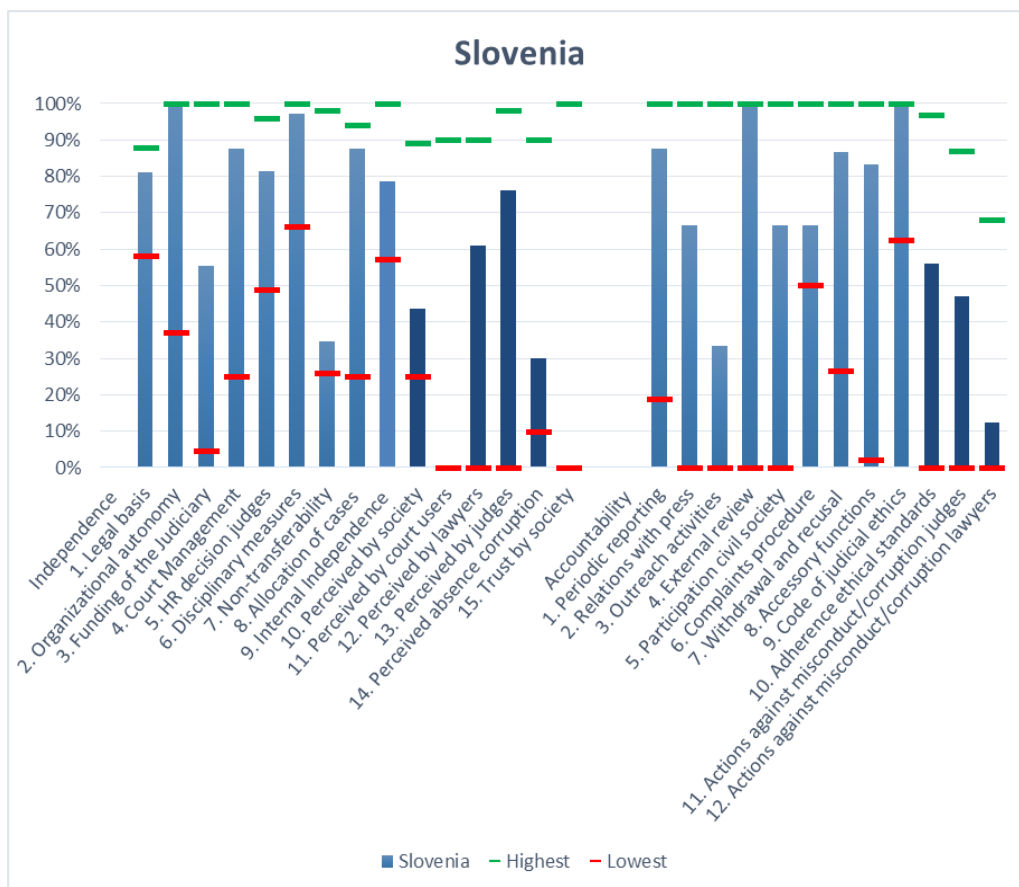

Легенда: Словакия - най-високи -- най-ниски
Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

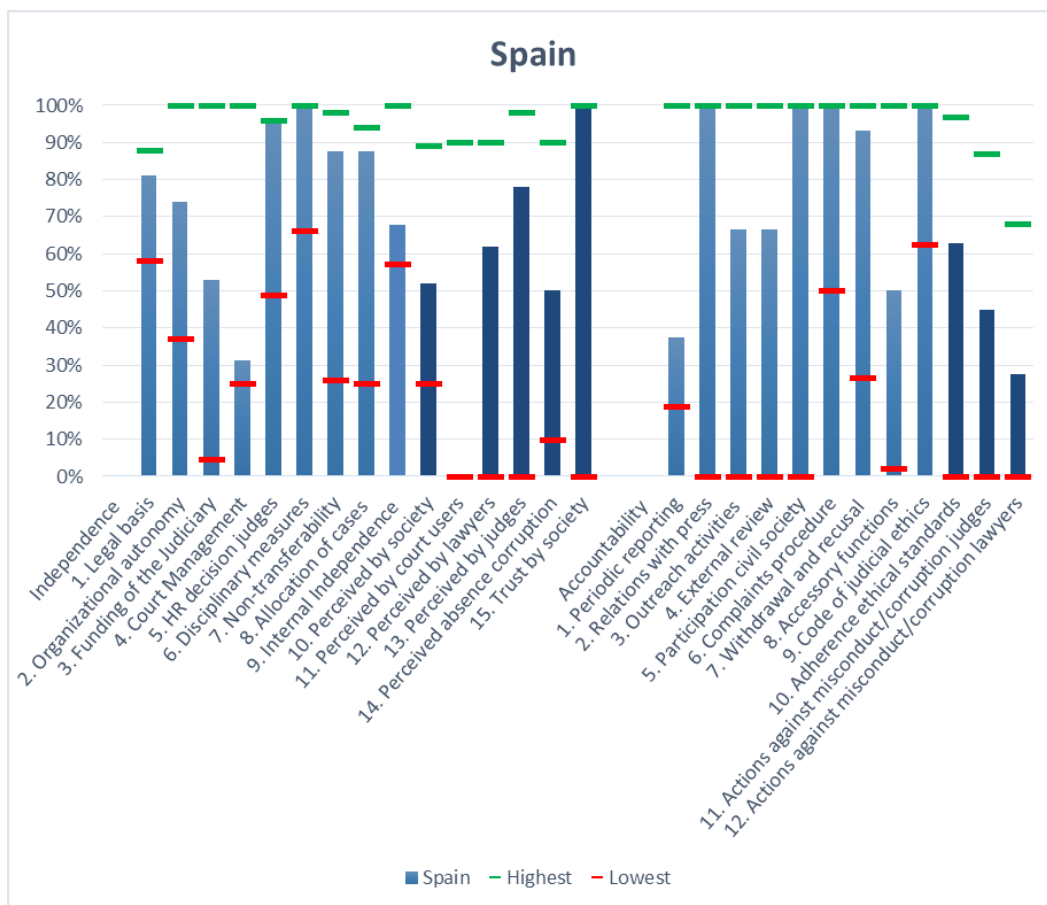
Легенда: Словения - най-високи -- най-ниски

Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

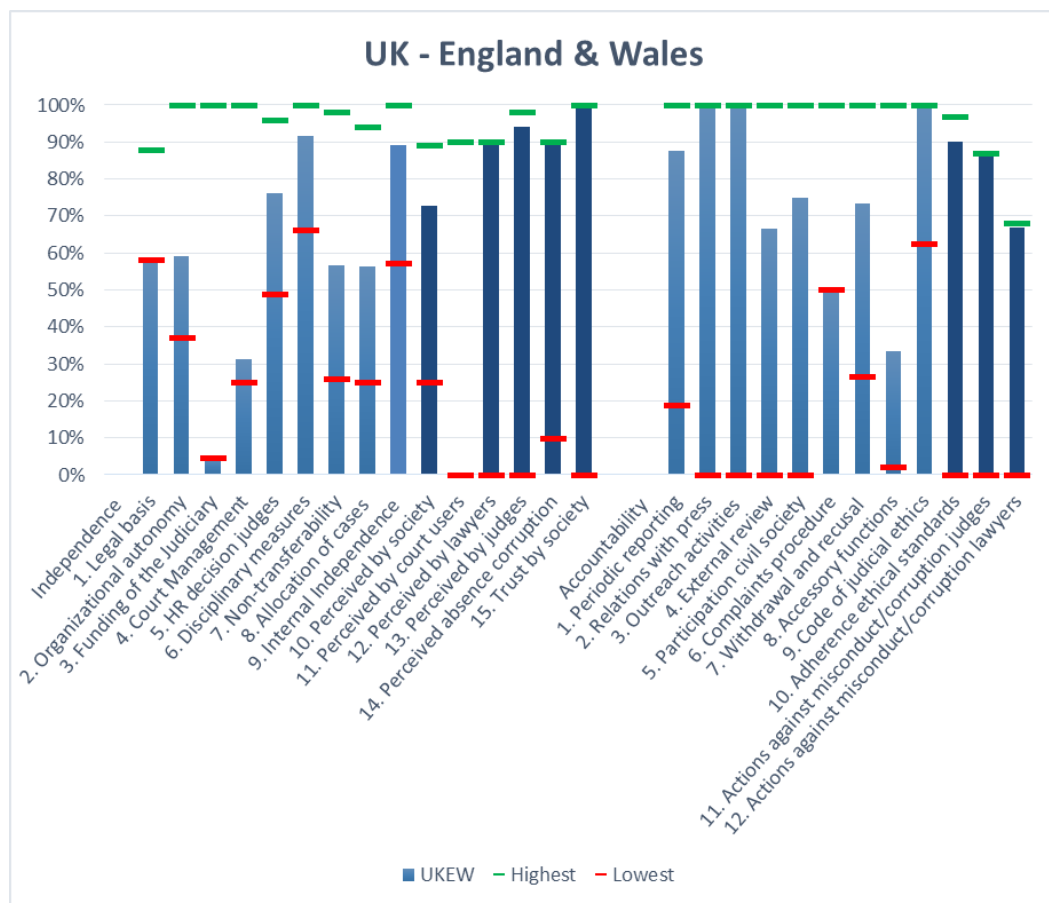

Легенда: Испания - най-високи -- най-ниски
Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

Легенда: Обединено кралство – Англия и Уелс - най-високи -- най-ниски

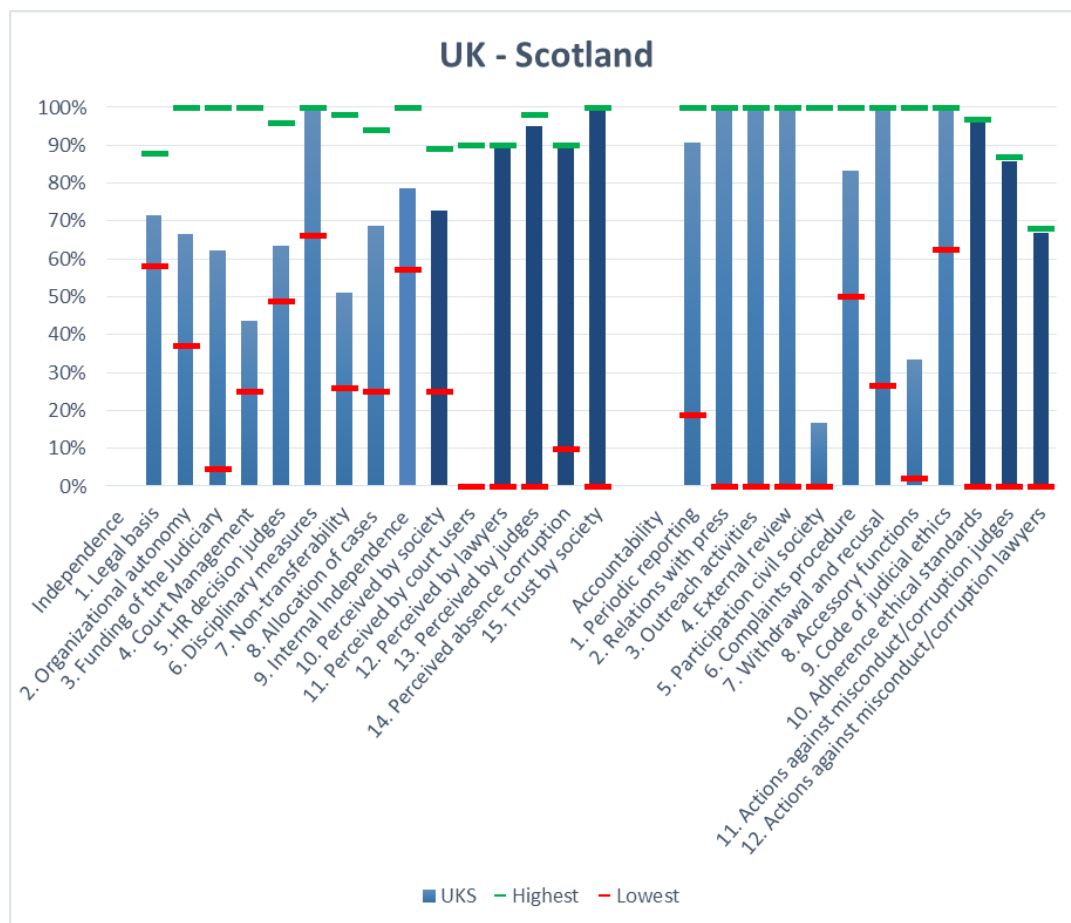
Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

* Забележка: Експертите отбелязват, че терминът „Висш съдебен съвет“ има специфично значение в континенталния европейски контекст - с формализирани отговорности и значителни секретариати. Съдийският съвет на Англия и Уелс не е в същия формат. Съответно, въпреки че е възможно да се отговори на тези въпроси от гледна точка на Съдийския съвет на Англия и Уелс, трябва да се отбележи, че Съдийският съвет на Англия и Уелс е различен тип орган в сравнение с Висшия съдебен съвет в Европа.

Легенда: Обединено кралство – Шотландия - най-високи -- най-ниски

Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

* Забележка: Експертът отбелязва, че Шотландия има различен тип съвет от другите съдебни системи в Европа. Това е неизпълнителен съдебен съвет и всички негови членове са съдии.

По отношение на решенията за човешките ресурси, свързани със съдиите, експертите подчертават, че колкото по-висока е инстанцията, толкова по-решаващо е влияние на съдиите по отношение на повишаването и назначаването на главен съдия или на Върховния съд на Обединеното кралство.

4. Следващи стъпки за независимост и отчетност

Следващите стъпки произтичат от цикъла на подобряване, който беше договорен на предишното Общо събрание (вж. въведението към тази част на доклада.) По-специално:

1. Резултатите от индикаторите ще бъдат обсъждани в групи за диалог на членове и наблюдатели в периода от септември до декември 2020 г. с цел съвместно да се анализират резултатите и да се определят приоритетите на плановете за подобряване.
2. Ще бъде формулирано становище на ЕМСС по отношение на формалните и церемониални функции на правителството, които по същество могат да бъдат използвани за намаляване на независимостта на съдебната власт.
3. Ще бъдат разработени планове за подобряване за справяне със слабостите и/или за надграждане на силните страни в периода от януари до юни 2021 г.
4. Следващото издание на анкетите сред съдиите и сред адвокатите, което ще се проведе през първото тримесечие на 2022 г., ще бъде подготвено през 2020/2021 г.
5. Последващи действия във връзка с анкетите сред ползвателите на съдебни услуги.

1. Обща информация

Разширяването на индикаторите до качеството на правосъдието започна на Общото събрание през 2015 г. Логичното надграждане на установените индикатори, свързани със съдебната независимост и отчетност, би било определянето на индикатори за качеството на правосъдието, тъй като целта на независима и отчетна съдебна система е да осигури качествено правосъдие за обществото. Съответно беше решено да се работи по създаването на методология за установяване на индикатори за качеството на правосъдието.

Както беше посочено в предишните доклади, беше разработен и приложен набор от индикатори на пилотна база за три съдебни системи. Индикаторите бяха прецизирани и въпросникът, базиран на прецизираните индикатори, беше разпространен до всички членове и наблюдатели, които трябваше да го попълнят. Както е посочено в доклада за 2018 г., се появиха някои усложнения. Съответно на Общото събрание в Лисабон през юни 2018 г. беше взето решение, че групата трябва да предприеме следните дейности:

- (1) Всички съвети следва да приемат рамка, която определя участието им в гарантирането и насърчаването на качеството на правосъдието и техния подход към него, както и за подобряване на качеството на правосъдието чрез проучване на техните профили на държавите, като се вземат предвид общите препоръки.
- (2) Подобряване на индикаторите за качество чрез задълбочен анализ и разглеждане на резултатите дотук и срещаните проблеми.
- (3) Включване на качеството в разработването на формата за анкета сред ползвателите на съдебни услуги.
- (4) Анализ на наличните, външни данни за качеството на правосъдието с цел използването им в системата от индикатори.

Бързо стана ясно, че приоритет е работата, описана на точка (2). Групата, занимаваща се с качеството, се фокусира върху преразглеждането и прецизирането на въпросника и изготвянето на проект на доклада. Докладът за независимостта, отчетността и качеството на съдебната система за 2018/2019 г. беше приет от Общото събрание в Братислава на 7 юни 2019 г.

На Общото събрание в Братислава беше взето решение да се изпрати преработеният въпросник на базата на усъвършенстваните индикатори до всички членове и наблюдатели, и той да бъде попълнен до края на 2019 г. Освен това беше решено да се предприемат дейностите, описани в точка (1). Дейностите, описани в точка (3), се извършват от различна подгрупа, председателствана от Съдебния съвет на Дания.

Работата на подгрупата по качество беше повлияна радикално от пандемията от Covid-19. Стана очевидно, че не би било възможно да се постигне напредък в работата по точка (1) и че Съветите са постигнали недостатъчен конкретен напредък, за да може подгрупата да подготви доклад за този аспект на работата, с цел приключване през цикъла 2019/2020 г. Счита се, че срещите на живо са от съществено значение за напредъка на работата в тази област и затова този елемент от програмата бе отложен със съгласие на Борда.

Подгрупата беше на мнение, че би било възможно да се изготви доклад въз основа на попълнените въпросници от членовете и наблюдателите, участвали в ревизирия въпросник за качество. Вместо срещите, които трябваше да се проведат на 5 и 6 март 2020 г. в Париж и на 23 и 24 април 2020 г. в Атина, беше решено проектът на доклад да бъде подготвен и представен на членовете на групата по проекта за забележки и коментари при две виртуални срещи, насрочени за 28 и 30 април 2020 г. Счита

се също, че подгрупата, която се занимава с анкетата сред ползвателите на съдебни услуги, би била в състояние да изготви доклад въз основа на събраната до момента информация.

Резултатите от въпросника за качеството бяха обсъдени на виртуалните срещи на подгрупата на 28 и 30 април и споделени с останалите членове на групата по проекта. Проектът на този доклад (включително въпросника) беше обсъден на виртуалната среща. Ревизиран доклад беше разпространен впоследствие сред всички участници и беше одобрен. Докладът възпроизвежда разделите относно визиите за качество, областите на качество, които трябва да бъдат обхванати от индикаторите, и същественото проучване на избраните области на качеството от доклада за 2019 г., за да помогне за разбирането на този доклад в контекста на работата, предприета преди това от група и приета на Общото събрание в Братислава.

2. Визии за качество

Принципи

„Всяко лице, при решаването на правен спор относно неговите граждански права и задължения, има право на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен срок от независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закона“ (член 6 от ЕКПЧ). Член 6, както и член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз, определят централната роля на лицето в съдебните процедури и всеки има право на ефективно средство за защита и на справедлив процес. Съдебните съвети трябва да имат предвид гледната точка на лицето, което търси правосъдие, във всичките си задачи и от тази гледна точка трябва да се съсредоточат върху качеството на правосъдието. На своето Общо събрание през 2017 г. ЕМСС се съгласи Съдебните съвети да посочат отговорността си за определяне на стандарти за качеството на правосъдието - тяхното определяне и оценка - в името на качеството, но и поради връзките, а понякога и компромисите между качество, независимост и отчетност¹⁰. Докато някои Съвети имат ясни отговорности по отношение на качеството на правосъдието, други все още трябва да отстояват тези отговорности. В раздел 2.2 са разгледани отговорностите на Съветите.

През годините ЕМСС подчертава първостепенното значение на независимостта на съда в комбинация с отчетността. Независимостта е предварително условие за качество на правосъдието и в същото време ключов компонент на качеството. Други аспекти на качеството губят своето значение, ако независимостта е нарушена. Независимостта е необходима, но очевидно недостатъчна за качеството на правосъдието. Крайната цел на съдебната власт е да осигури качествено правосъдие в рамките на времеви период, съобразен с исканията на обществото, от съдиите, които са и се считат за независими и безпристрастни по напълно прозрачен начин. Като цяло независимостта, отчетността и качеството се подсилват взаимно. В някои случаи може да възникне напрежение между тези аспекти и те трябва да бъдат балансирани.

Изборът на методология на ЕМСС в областта на качеството е да разшири индикаторите за независимост и отчетност до качество на правосъдието. Както беше обяснено в цитирания доклад, тази стъпка е важна поради две основни причини:

- Първо, защото независимостта, отчетността и качеството са свързани и трябва да се разглеждат заедно.
- Второ, макар че независимостта и отчетността сами по себе си не са цели, то качеството на правосъдието е цел.

За да може съдебната система да играе своята роля в обществото, качеството във връзка с променящите се изисквания на обществото изисква постоянно внимание.

¹⁰ ЕМСС (2017). Независимост, отчетност и качество на правосъдието: индикатори за ефективност 2017 г., доклад на ЕМСС, 2016-2017 г.

От съществено значение е ЕМСС да занимае с тези въпроси, като се основава на вече изготвени доклади, като например тези относно съдебната реформа.

2.2 Роля на Съдебните съвети в осигуряването на качествено правосъдие

Съдебните съвети и други ръководни органи трябва да поддържат, обясняват и при необходимост да защитават независимостта на съдията и на съдебната система като цяло спрямо другите клонове на правителството и частните субекти. Най-добрата защита на независимостта е съдебна система, която осигурява качествено правосъдие. Качеството зависи от много въпроси, за които са отговорни Съдебните съвети и еквивалентните ръководни органи. В зависимост от обхвата на техните отговорности, примерите включват подбор и повишаване на съдии и помощен персонал, осигуряване на бюджети и иновации/ цифровизиране на съдилищата. Следователно дори ако техните отговорности в областта на качеството не са изрично посочени в закона, Съветите влияят на качеството на правосъдието по много начини и следователно трябва да определят и поддържат стандарти за качество, заедно с и спазвайки професионалната роля на съдии и след консултация с ползвателите на съдебни услуги¹¹. Задължение на Съветите е да осигурят подходящо финансиране на съдилищата, за да позволят на съдилищата да прилагат тези стандарти, отново независимо дали това е законово определена задача на Съветите. Стандартите, които не могат да бъдат приложени на практика, създават очаквания у ползвателите на съдебни услуги, които не могат да бъдат изпълнени. Финансирането на съдебната власт на практика е голямо предизвикателство¹². Съветите трябва да бъдат включени в бюджетните и финансовите процеси.

Стандартите за качество могат да бъдат част от подходи като:

Интегрални системи:

- Системи за качество, които включват стандарти за качество, процеси (PDCA цикли) и измервателни инструменти.
- Системи за финансиране, които включват аспекти на качеството и свързаните с тях системи за докладване, като годишни доклади на съдебната система, които обхващат индикатори за качество.

Стандарти за съдии:

- Подбор, повишаване и оценка на съдиите: всички тези действия изискват критерии. Тези критерии следва да се основават на рамка за качество, включително стандарти за качество.
- Етични принципи: тези принципи, независимо дали са под формата на етични кодекси или етични указания, включват много аспекти на качеството, свързани с правилното функциониране на съдиите. Отново имплицитна или изрична рамка за качество е в основата на тези кодове. Препоръчително е тази рамка да бъде изрична.

В зависимост от формалните си механизми, всеки Съвет трябва да възприеме подход, който отговаря на мандата му, но всички следва да разработят стандарти за качество. Според ЕМСС всички Съвети на съдебната власт, ако все още не са го направили, трябва да се стремят да определят рамка за качество на съдебната система, която да включва поне:

1. Стандарти за съдилищата, които дефинират качеството на правосъдието.

¹¹ Вж. също Консултативен съвет на европейските съдии (CCJE): „изключително важно е във всяка държава членка Съветът на съдебната власт да играе важна роля в определянето на критериите и стандартите за качество на съдебните услуги, от една страна, и в прилагането и мониторинга на качествените данни, предоставени от различните юрисдикции, от друга.“ (Становище № 10 на CCJE, точка 53).

¹² Вж. ЕМСС (2017 г.). Независимост, отчетност и качество на правосъдието, стр. 20 и ЕМСС (2016 г.). Финансиране на съдебната система.

2. Индикатори за измерване на ефективността спрямо стандартите.
3. Ръководства за добри практики на съдилищата за това как да прилагат стандартите, които да бъдат разработени със съдействието на съответните институции като институцията за обучение на съдии.
4. Периодично отчитане на качеството на правосъдието чрез индикаторите за повишаване на общественото доверие в съдебната система.
5. Създаване на условия за избягване на намеса в независимостта на съдиите и съдебната система чрез механизми за оценка на качеството на правосъдието.

Трябва да се подчертае, че качественото правосъдие се създава не само от съдиите, но и от приноса на всички служители на съдилищата. Например начинът, по който страните се приемат, подпомагат и ако е необходимо, защитават, е много важен за техния опит.

2.3 Качество във връзка с независимостта и отчетността

Стандарти за качество

Независимостта има основно външно измерение, но също така и вътрешно измерение. Съдиите трябва да се произнасят по делата си независимо от своите колеги съдии и от ръководството на съда, което не засяга системата за обжалване. Това води до напрежение между независимостта и някои аспекти на качеството, по-специално еднаквото прилагане на закона и съответно последователността и предвидимостта на съдебните решения, които се основават на общ подход на съдиите. Свързан въпрос е навременността: макар съдията да е автономен при разглеждането на конкретни дела, ползвателите на съдебни услуги имат право да знаят каква процедура обикновено следват съдилищата по категории дела и колко време ще отнеме тя. В това отношение вътрешната независимост не е абсолютна и трябва да се постигне баланс между съдебната автономност и предвидимите процедури. Формулирането на този баланс като цяло е проблем на управлението и в този смисъл Съдебните съвети са водещи, докато съдиите са автономни за своите дела.

Според ЕМСС стандартите за качество (включително навременността), които се отнасят до аспекти, за които са отговорни съдиите и които могат да засегнат тяхната независимост, не могат да бъдат със задължителен характер. Тези стандарти осигуряват нива на целеполагане. От съдиите обаче трябва да се очаква да разяснят своята мотивация пред страните, когато се отклоняват от стандартите.

За да се гарантира приемането на такива стандарти от съдиите, стандартите трябва да бъдат разработени в процес, ангажиращ съдиите от дадена юрисдикция, и като се вземат предвид нуждите на обществото. Широката подкрепа от съдиите е от съществено значение за ефективността на стандартите.

Оценка на качеството на съдебните решения

Качеството на съдебните решения е сложна област. Съдебните решения са в основата на независимостта. В същото време качеството на решенията е най-важният аспект на качеството на правосъдието и съдебната система. Следователно насърчаването и опазването на качеството на решенията най-вече от самите съдии, но и от други участващи, е от съществено значение. Обучението, по-специално, на нови съдии, но също така и непрекъснатото образование, за да се поддържат знанията и уменията, е важно средство и трябва да се използва от съдиите за взаимно обучение. Методичната оценка на качеството на действителните съдебни решения, извън обжалването, може да бъде полезна, ако се прилага правилно. Оценката в никакъв случай не трябва да разглежда съдебните решения по същество (т.е. дали решенията са „правилни“), тъй като това коренно би противоречало на съдебната независимост. Тя трябва да се ограничи до тяхното професионално качество (понякога наричано „изработка“). Оценката на качеството на съдебните решения може да бъде под формата на

партньорска проверка, ограничена до дискурса сред професионалистите. При този подход резултатите не се използват при прегледи на индивидуалните резултати. Този подход създава най-малко напрежение към независимостта, но рядко се използва систематично.

Оценката на качеството на съдебните решения може също да бъде част от преглед на резултатите или оценка на отделните съдии, както често се случва в Източна и Южна Европа, редовно или с цел кариерни решения. Взема се и се оценява извадка от решения от отговорни лица, като често самите те са съдии. Когато се извършват прегледи за изпълнение, Съдебните съвети трябва да бъдат водещи, а не министерствата на правосъдието или други организации, като например инспекторати, които са част от други държавни власти, различни от съдебната система¹³. Освен това прегледите на резултатите могат да се съсредоточат или върху възнаграждаване/ наказание за резултати, или върху развиване на умения. Последният подход може да пасне по-лесно на съдебната независимост в сравнение с първия. При кариерните решения е невъзможно да се игнорира историята на съдебните решения¹⁴, но също така при тези решения е изключително важно да се съсредоточим върху професионалното качество, а не върху предполагаемата „коректност“ на решенията.

В Становище № 17 ССЈЕ твърди, че е необходима „някаква форма на оценка“, за да се постигне най-високо качество на правосъдието и съдебната система да бъде отговорна. Оценката може да бъде официална или неофициална и ССЈЕ настоятелно призовава държавите членки да обмислят какво е необходимо¹⁵. В този контекст ЕМСС одобрява оценката на съдебните решения, но само при условията, посочени по-горе.

В много страни процентите на обжалване се използват като прокси на качеството на съдебните решения. Много международни органи като СЕРЕЈ правят същото. ЕМСС е критично настроена относно използването на дела на обжалване за тази цел, тъй като отмяната на съдебни решения често се основава на аспекти, различни от качество, като например нови доказателства¹⁶.

2.4 Качество във връзка с навременността и ефективността на производството

Навременността и ефективността на производството също са важни измерения на качеството на правосъдието. Отлични съдебни решения често губят голяма част от своята релевантност по отношение на обществените процеси, за които решенията се отнасят, ако постигането им отнеме много време. В много случаи няма реално противоречие между навременността/ ефективността и други аспекти на качеството, като качеството на решението, тъй като продължителността на делата обикновено се определя от времето на изчакване и по-малко от времето, през което съдията работи по делото.

Окончателното разрешаване на спорове се забавя при обжалване на делата, по-специално ако впоследствие те бъдат върнати на първоинстанционния съд. Окончателният характер на съдебните решения е основен проблем и апелативните съдилища трябва да решават делата бързо и окончателно, когато е възможно. Макар обжалването да е основно право и да се прилага както по правни, така и по фактически въпроси, то трябва да се използва в подходящи случаи и да не забавя или спъва производствата или да разсее напрежението. Това означава, че механизмите за подбор за

¹³ Това искане е включено в индикатор 5, точка 5г (оценка, повишаване и обучение на съдии) от индикаторите на ЕМСС за независимост и отчетност.

¹⁴ Това също следва от индикаторите за независимост и отчетност: назначаването и повишаването трябва да се основават само на заслуги (знания и опит). Вж. ССЈЕ, становище № 17, раздел 27 за първоначалния аргумент.

¹⁵ ССЈЕ (2014 г.). Становище № 17, раздел 23.

¹⁶ В своето становище № 17 (2014 г.) относно оценката на работата на съдиите ССЈЕ заявява, че „е проблематично резултатите да се оценят въз основа на броя или процента на решенията, отменени при обжалване, освен ако броят и начинът на отмяна ясно не докаже, че съдията не разполага с необходимите познания за закона и процедурата“ (параграф 35). Ако се използват процентите на обжалване, процентът на потвърдените съдебни решения е може би най-релевантният критерий. Това комбинира честота на обжалване и степента на отмяна.

обжалване са приемливи и дори необходими. Тези механизми трябва да отчитат интересите на всички страни и тези на обществото, което в крайна сметка плаща сметката.

2.5 Измерване на качеството: индикатори за качество

Докато някои смятат, че количественото измерване на качеството противоречи на същността на качеството, много аспекти на качеството подлежат на наблюдение, ако не чрез обективни данни, то от професионалистите и други ангажирани лица. В тази област индикаторите могат да приемат следните форми:

1. Количествено оценяване на формалните характеристики на съдебните системи. Това изисква нормативна рамка за определението на добра и лоша практика.
2. Количествени данни за осигуреното качество, като продължителността на производствата. Отново, това изисква нормативна рамка за добрите и лошите практики: по-кратката е често, но не винаги по-добра.
3. Количествени данни от проучвания на мнения и опит на съдиите, страните, техните адвокати, населението като цяло и т.н. Както се посочи по-горе е необходима нормативна рамка.

Изборът на индикатори трябва да се основава на общи концепции между Съветите и други ръководни органи, отразяващи възгледите на съдиите в Европа. Тези общи концепции могат да бъдат разработени само чрез интензивен дебат. Трябва да се приеме, че индикаторите за качество остават отворени за дебати, тъй като правните култури се различават и условията могат да се променят с течение на времето. Предвид субективния характер на концепциите, е важен процесът, чрез който се разработват индикатори.

Цитиране на от Консултативния съвет на европейските съдии (CCJE):

„Тъй като в момента е невъзможно да се разчита на широко приети критерии, индикаторите за качество трябва да се избират поне с широк консенсус между юридическите специалисти, като е препоръчително независимият орган за самоуправление на съдебната система да играе централна роля в избора и събирането на качествени данни, при проектирането на процедурата за събиране на данни, при оценката на резултатите, разпространението ѝ като обратна връзка към отделните действащи лица на поверителна основа, както и сред широката общественост; такова участие може да съгласува необходимостта от извършване на качествена оценка с необходимостта индикаторите и средствата за оценка да съблюдават независимостта на съдебната власт.“¹⁷

Въпреки че това очевидно е трудна задача, Съдебните съвети трябва да поемат отговорност за разработването на индикатори за качеството на правосъдието, осъществявано от съдилищата, както прави ЕМСС на международно ниво.

3. Области на качеството, които трябва да бъдат обхванати от индикаторите

Както също беше обяснено в миналогодишния доклад, като се стъпи на широк поглед върху качеството, качеството е свързано с основните задачи, които съдебната власт трябва да изпълни съгласно принципа на правовата държава.

¹⁷ Становище № 6, параграф 43.

Тези задачи варират от зачитането на основните права до практически въпроси, като например предоставянето на услуга на обществото. Разграничават се следните области; ключовите аспекти на тези области са изброени отделно, с кратки обяснения. Очевидно всеки аспект на дадена област ще изисква задълбочена дискусия, за да бъде правилно обяснен. Тук обаче не е мястото за това, тъй като фокусът ни е върху разработването на индикатори.

Поддържане на върховенството на закона

Основни аспекти: ограничения от страна на съдебната власт върху правителството, защита на правата на човека, отстояване на конституцията и разделение на властта.

Обяснение: Съдебната система е една от трите държавни власти и трябва да играе своята роля в защитата на конституцията, международните спогодби и националните закони в отделни случаи, в които са застрашени интересите на другите държавни власти или други основни интереси.

Осигуряване на обществен достъп до правото за насочване на обществото

Основни аспекти: предимство, сянка на закона (въздействие на съдебно решение върху поведението извън делото), познаване на правото, достъп до правна и съдебна информация, също на езици на малцинствата.

Обяснение: Съдебната система не се занимава само с разрешаване на конфликти в отделни случаи. Тя предоставя насоки на обществото как да прилага закона, като по този начин разяснява правилата за икономическо и социално взаимодействие. Колкото по-добре успява в тази функция, толкова по-малко поводи има за конфликт. В същото време правото трябва да се тълкува отново, за да позволи промени в обществото. Тази и предишната функция отклоняват съдебната система от частните механизми за разрешаване на конфликти¹⁸. Предоставянето на информация става все по-важно поради разрастването на „големите масиви от данни“, докато осигуряването на информация за съдебните процедури като цяло и за групите в обществото остава важно.

Гарантиране на справедлив процес от гледна точка на достъпността

Основни аспекти: изслушване на страните, даване на думата, справедливост за уязвимите групи, равни процесуални възможности, пропорционалност, ефективен и ефикасен процес на обжалване.

Обяснение: този аспект се отнася до това до каква степен съдилищата могат да осигурят справедлив процес (член 6 от ЕКПЧ, член 47 от Хартата на основните права на ЕС и член 13 от Конвенцията на ООН за основните права на хората с увреждания), и заедно с действителното решение представлява правното ядро на работата на съдилищата. Достъпността е първостепенна грижа, тъй като гражданите не могат да се възползват дори от съда – дори да е отличен, – ако достъпът до него не е гарантиран. Достъпността може да бъде гарантирана само отчасти от самите съдилища, тъй като например съдебните такси и съдебната карта обикновено се определят от правителството и парламента, а не от съдебната система. Все пак останалите аспекти са в компетенциите на съдебната власт.

Своевременно и ефективно произнасяне на решения

Основни аспекти: без излишно забавяне; продължителност на процедурите, пропорционална на важността/ сложността на делото, активно наблюдение и контрол на процеса, досъдебни заседания, политика относно тактики за забавяне, ограничения на обема на изложението от адвокати/ страни.

Обяснение: „Забавеното правосъдие е отказано правосъдие.“ ЕМСС оставя измерването на продължителността на делата по-специално на СЕПЕJ. Тя се фокусира върху методите за контрол на продължителността на производствата. За тази цел управлението на дела може да бъде разграничено от съответния процес. Решаващият въпрос е дали съдията води процеса или по какъв начин.

¹⁸ Вж.: Джон Томас (2015 г.). Централизираност на правосъдието: приносът му за обществото и неговото предоставяне. Мемориалната лекция в памет на лорд Уилямс от Мостън.

Постановяване на съдебни решения

Основни аспекти: справедливост, добра осведоменост, еднаквост, предсказуемост, добра обосновка, разрешаване на конфликти, съдебните решения отразяват възгледите в обществото, подходящи присъди.

Обяснение: решението е централно за всяко съдебно дело. Начинът на постановяване на решение е от решаващо значение: обосновка, яснотата, продължителност и изпълнимост са важни теми в това отношение.

Предоставяне на услуги на ползвателите на съдебни услуги

Основни аспекти: съдебни зали, административни процедури, чакални, време на изчакване.

Обяснение: опитът на хората, които отиват в съда, се определя и от практически аспекти, като например начина, по който са посрещнати при влизане в съда, времето за изчакване и пригодността на чакалните (трябва ли пострадалият и ответникът да чакат в една и съща зала?)

Изпълнение на съдебни решения

Основни аспекти: изпълними съдебни решения.

Обяснение: очевидно за съдебните спорове е жизненоважно дали съдебните решения могат на практика да бъдат изпълнени. Няма много смисъл да се отиде в съда, ако дадено благоприятно решение няма практически ефект. Принудителното изпълнение обаче по принцип не е от правомощията на съдебната власт и съдебната система е зависима от други страни за изпълнението. Ролята на съдилищата е да постановяват ясни и изпълними решения.

ЕМСС възнамерява да разработи индикатори за всички тези области. За някои области това е по-лесно, отколкото за други, тъй като областите се различават по своята концептуална сложност, а също и по вече извършената работа. Беше взето решение в тази версия на индикаторите фокусът да бъде поставен върху четири от тези области. Тези области се разглеждат като най-належащите, било защото са на първо място (например, без висококачествени решения другите области губят голяма част от значението си), или поради това, че изпълнението очевидно е недостатъчно. Повечето участници в екипа по проекта все още виждат навременността като най-уязвимия аспект от работата на своите съдебни системи. Останалите области на качеството могат да бъдат разгледани на по-късен етап. В таблицата по-долу е обяснена ситуацията.

Таблица 3. Области на качество и планиране на проектирането на индикатори

	Описание на обективните характеристики	Субективна оценка на изпълнението
Поддържане на върховенството на закона	Следваща фаза	Следваща фаза
Осигуряване на обществен достъп до правото за насочване на обществото	Включено	Следваща фаза
Гарантиране на справедлив процес от гледна точка на достъпността	Включено	Някои аспекти

Своевременно и ефективно произнасяне на решения	Включено	Някои аспекти
Постановяване на висококачествени съдебни решения	Включено	Някои аспекти
Изпълнение на решения	Следваща фаза	Следваща фаза
Предоставяне на услуги	Следваща фаза	Следваща фаза

В тази таблица се прави разлика между описанието на обективните характеристики и субективната оценка на изпълнението. Качеството отчасти се определя пряко от разпоредбите на закона. Освен това някои аспекти на качеството, като продължителността на делата, са обективно измерими. Има обаче и много аспекти, които могат да бъдат оценени само субективно, поне на този етап. Субективните оценки могат да се дават от Съдебните съвети/ съдилищата/ съдиите и от ползвателите на съдебни услуги/ адвокати/ наблюдатели. Понастоящем имаме малко информация за възприятията на ползвателите на съдебни услуги, както беше отбелязано и в контекста на независимостта и отчетността. Следователно субективната оценка е ограничена до възгледите отвътре.

4. Съдържателно проучване на избраните области на качеството

В този раздел са разгледани избраните области на качеството. Специално внимание се отделя на качеството на съдебните решения.

4.1 Своевременно и ефективно произнасяне на решения

Както навременността, така и управлението на делата са теми, обсъждани широко в рамките на ЕМСС. Балансът между навременността и другите аспекти на качеството е важен въпрос, както е посочено в първата препоръка на Доклада за навременността за периода 2010–2011 г.: „Забавеното правосъдие е отказано правосъдие“ е вярно твърдение, което подчертава колко важно е правораздаването без неоправдано забавяне. Въпреки това като се стремим към навременност, трябва да помним, че стремежът за експедитивност трябва да бъде балансиран с други аспекти на качеството, сред които качеството на решението трябва да има най-голям приоритет. Потребностите на обществото изискват действия без ненужно забавяне, но стремежът към ефективност не бива да води до решения с недостатъчно качество.“

След публикуването на доклада бяха организирани регионални семинари по свързани с навременността теми, за да се повиши осведомеността по въпроса за навременността, да се задълбочи разбирането на причините и средствата за правна защита и да се обсъдят препоръките и сътрудничеството между заинтересованите страни и по този начин да се допринесе за изпълнението на препоръките. Семинарите бяха организирани с участници от страни в регион със съпоставима култура и правни традиции.

ЕМСС разработи насоки за управление на делата, представени в доклада за 2012–2013 г. „Съдебна реформа в Европа - част II“. Насоките са:

- Всяка съдебна система трябва да структурира начина за определяне на методики за управление на делата, включително свързаните стандарти за (средната) продължителност на делата, за

конкретни категории дела/ юрисдикции. Това структуриране трябва да се ръководи от съдиите и да позволява обсъждане със заинтересованите страни като адвокати.

- Методиките за управление на дела трябва да създават баланс между важността на делото и вниманието, което се отделя по отношение на позволените процедурни стъпки.
- В методиките трябва да се отдели важно място на досъдебните заседания, за да се установи подходящият метод за разрешаване на делото и да се разрешат различията в мненията относно процедурата.
- Натоварването с дела на съдии и помощния персонал трябва да осигурява достатъчно време за правилното управление на делата. Трябва внимателно да се прецени дали съдиите могат да делегират някои административни аспекти на управление на делата на помощния персонал.
- Управлението на делата изисква промяна в подхода и културата на много съдии, което трябва да се насърчава чрез обучение и/или други инструменти за разпространение на знания.

Тези насоки предоставят нормативна рамка за оценка на добрите практики в тази област. Прави се разграничение между това, което правят съдилищата и очакват съдиите да правят от една страна, и това, което съдилищата очакват страните да правят от друга страна за своевременно осъществяване на производството.

Своевременното произнасяне на решение се влияе не само от управлението на делата, но и от правни и организационни въпроси, като например наличието и използването на съкратени производства, цифровизация на производствата и специализация на съдиите. Тези въпроси са разгледани тук, въпреки факта, че тези явления имат по-широко значение.

4.2 Гарантиране на справедлив процес от гледна точка на достъпността

Степента, в която съдилищата могат да предвидят справедлив процес, както е предвидено в член 6 от ЕКПЧ и член 47 от Хартата на основните права на ЕС, на практика зависи от редица фактори. Тук акцентът е върху фактори, свързани с достъпа до правосъдие в широк смисъл. На най-базово ниво, справедливият процес и достъпността изискват страните да разбират казаното и написаното. Това означава, че процедурите са налични на официалните езици на дадена държава, а за други езици се оказва съдействие за превод. Хората с увреждания изискват специално внимание. Освен материална база, тяхното пълно участие може да изисква специфични процедурни разпоредби. Също така информацията за съдилищата и правосъдната система трябва да бъде предоставена на хората с увреждания (т.е. за незрящи).

Ако приемем, че са изпълнени тези базови условия, възникват въпросите относно състезателното естество на съдебните процедури. От тази гледна точка ключов въпрос е този за равните процесуални възможности. Когато има голяма разлика между страните по отношение на познаването на закона и процедурата и опита в съдебните спорове, една от страните е потенциално в неизгодно положение, освен ако неблагоприятното положение не се компенсира по един или друг начин. След това въпросът ще бъде дали страните получават адекватно законно представителство. Ако не могат да си позволят адекватно юридическо представителство и публичното финансиране е недостатъчно или ако не искат правно представителство, могат ли съдиите да наредят или да предложат правно представителство? Ако тази възможност не съществува или няма желан резултат, задължават ли съдиите да компенсират разликата в знанията и опита при изслушване на делото? И по-конкретно, имат ли време да го направят? Свързан с това е въпросът за оскърбителното поведение. Ако страните или техните адвокати злоупотребяват с процедурите, за да забавят приключването на делата или да увеличат по друг начин разходите за другите страни, справедливият процес може да стане илюзорен, ако съдиите нямат авторитет или не го използват, за да предотвратят подобно поведение.

Друг е въпросът дали съдиите могат и да отделят достатъчно време за всички дела. Тъй като делата се различават по отношение на усилията, които полагат съдиите или съдийските състави, съдиите трябва да могат да отделят времето, необходимо за всеки отделен случай, независимо от страните или предмета на спора.

Достъпността на обжалване е важен аспект на достъпа до правосъдие. Страните трябва да имат право да обжалват не само по закон, но и въз основа на фактите. В същото време обжалването отнема време и средства и без изгледи за успех просто забавя правосъдието и води до разходи за страните и за съдебната система. Изводът е, че трябва да се намери адекватен баланс между достъпа до обжалване и неговото ограничаване. Подобна ситуация възниква и по отношение на въздействието на обжалването върху изпълнението на обжалваното решение.

ЕМСС разработи насоки за обжалване в споменатия по-горе доклад за съдебната реформа („Съдебна реформа в Европа - част II“). Насоките са:

- Законът трябва да постановява, че решението по основателните дела¹⁹ е съдебно решение, основано единствено на основателността на делото.
- Трябва да се определят филтри, за да се намали неоправданото използване на съдебно време по недобросъвестни случаи, така че да се даде възможност за по-навременен достъп до правосъдие за онези, които имат основателна жалба.
- Трябва да се определят филтри, които да зададат критериите, чрез които съдебната система може да оцени основателността на жалбата във всеки отделен случай и да упражнява съдебна преценка при окончателното решение.
- Трябва да се създадат процедури, за да се избегне повторение и повторно изслушване на първоинстанционния процес и да се изискват молби за обжалване, които да се съсредоточат върху неразрешените въпроси.
- Ограничаване на броя на апелативните съдии²⁰ не се препоръчва, тъй като са на разположение по-ефективни мерки за намаляване на тежестта на обжалването и съдебното време
- Решенията по основателните случаи трябва обичайно и преди всичко да се вземат с писмена работа, а не чрез изслушване в съда.
- Процедурата за обжалване може да бъде опростена чрез определяне на ограничения за продължителността на писмените и устните изложения на страните.

В тази област на качеството идентифицирането на добрите практики е по-нееднозначно, отколкото в останалите области, тъй като липсват насоки или, където те съществуват, не са много конкретни. Работата продължава и индикаторите, представени по-долу, са предварителни.

4.3 Постановяване на висококачествени съдебни решения

Както бе посочено в становище № 11 на CCJE „За да бъде висококачествено, едно съдебно решение трябва да се прието от страните и от обществото като цяло като резултат от правилното прилагане на правните норми, от справедливото производство и надлежна оценка на фактите, както и да бъде ефективно изпълнимо“. За постигането на тези цели трябва да бъдат спазени редица изисквания.

Обосновка на съдебните решения

По принцип съдебните решения трябва да бъдат обосновани. Според съдебната практика на ЕСПЧ, съдилищата следва да посочат достатъчно причини за своите решения, както по граждански, така и по наказателни дела. Това поставя въпроса дали всички решения, постановени от съдилищата, трябва да бъдат обосновани. Това зависи от разпоредбите на всеки национален закон, но като обща насока може да се счита, че ако не е посочено друго, решенията, свързани с управлението на делото (например решение за отлагане на съдебно заседание), не се нуждаят от специално излагане на

¹⁹ Дали даден случай е основателен или не.

²⁰ Например чрез разглеждане на дела от един съдия вместо от съдийски състав.

мотивите. По принцип задължението за обосновка трябва да бъде запазено за окончателното решение по съдебния процес.

Решенията на съдебните заседатели пораждаат конкретни въпроси. Съгласно Препоръка № 95 (5) на Комитета на министрите на Съвета на Европа към държавите членки относно процедурата на обжалване (граждански и търговски дела), „по принцип не е необходимо да се посочват причини... за взетите решения от съдебни заседатели“. Това повдига въпроси като вида на гражданските или търговските дела, които могат да бъдат гледани от съдебните заседатели и какви средства могат да бъдат използвани, така че основанията за съдебното решение да бъдат разбрани от страните и, ако е необходимо, от апелативния съд.

Друг въпрос е дали основанията трябва да бъдат в писмена форма или дали съдията може да постанови решението си устно. Препоръка № R(87)18 на Комитета на министрите към държавите членки относно опростяването на правосъдието по наказателни дела (III, с, 3) посочва, че при по-малко сериозни дела или ако страните са съгласни, трибуналот трябва да има право да не изготвя писмено решение, но устно, „което трябва да бъде ограничено до споменаване в протокола“.

Ако трябва да се отправи препоръка, изглежда е необходимо страните да бъдат запознати по какъвто и да е начин с основанията за решението, постановено от съдията, дори ако е постановено устно.

Друг въпрос е и дали е приемлива практиката, състояща се в излагане на основанията на решението, само ако едната страна обжалва това решение. Тази практика е осъдена от Европейския съд по правата на човека, защото страните трябва да могат да разберат, веднага щом решението бъде постановено, причините, поради които са спечелили или загубили делото си. Тази практика обаче все още съществува.

Обосновката е под различни форми, ако е изготвена от един съдия или от съдебен състав. Този избор зависи от културата и системата на всяка страна. Каквато и да е системата, дори и в страни, в които традиционно се подкрепя решение на един съдия, трябва да се насърчават неформалните дискусии между съдии, които разглеждат подобни дела, за да се осигури предвидимост на решенията и правна сигурност.

ЕМСС препоръчва, когато е възможно, съдиите да предоставят обосновка поне устно.

Яснота на решенията

Съдебното решение трябва не само да бъде мотивирано, но и да бъде разбираемо, изготвено на ясен и прост език. Този въпрос зависи от аудиторията на решението. Дали решението е насочено към страните, адвокатите, преподавателите по право, медиите или обществеността като цяло? Според подгрупата оптималната позиция е, че съдебното решение следва да използва език, достъпен не само за една аудитория, но и за всяка аудитория.

Съдебните органи на всяка държава трябва да създадат ръководство за добри практики, за да улеснят изготвянето на решения (вж. Становище № 11 на CCJE).

Дължина на решенията

Желателно е съдебното решение да бъде възможно най-кратко. За да може едно решение да бъде прочетено, разбрано и да окаже въздействие, то трябва да бъде точно и целенасочено и да избягва ненужни подробности и академични препратки.

Изпълними решения

Съдебното решение трябва да бъде написано на ясен и недвусмислен език, за да може лесно да бъде изпълнено. Решението трябва да бъде ефективно изпълнимо в полза на спечелилата страна, което е компонент от правото на справедлив процес. Както твърди Европейският съд, Конвенцията и Хартата не установяват теоретична защита на правата на човека, но имат за цел да гарантират, че защитата, която предоставят, има ефект на практика.

Оценка на качеството на съдебните решения

Като се има предвид трудността да се установи качеството на съдебните решения, допълнителен подход, който се следва тук, е да се картографира какво правят съдебните органи, за да гарантират и/или подобряват качеството на съдебните решения. Образованието е част от това, но и оценката на качеството на съдебните решения. След тази дискусия основните аспекти, които трябва да бъдат обхванати, включват наличието на механизъм за оценяване на тези решения, контекста (партньорска проверка или оценка на изпълнението), обхвата на оценката и кой носи отговорност. Що се отнася до обхвата на оценката, основно разграничение се прави дали оценката е за професионалното качество на решението или за решението по същество. С оглед на независимостта на съдията е неподходящо да се преценява решението по същество („правилността“), а според ЕМСС самият механизъм е неподходящ. Такъв е случаят, когато страна извън съдебната система отговаря за механизма, което така или иначе е нежелателно, но също така и ако отговорността е в рамките на съдебната система.

Що се отнася до отговорността за механизма, според закона някои Съвети нямат компетентност в областта на качеството на правосъдието. Въпреки това тъй като задължение на Съветите е да гарантират спазването на принципа за независимост на съдиите, ССЈЕ изрази в своето становище № 11, че „Съветът трябва да отговаря за оценката на качеството на решенията“. ССЈЕ добави, че „когато липсва Висш съдебен съвет, оценката на качеството на решенията трябва да се извършва от конкретен орган със същите гаранции за независимостта на съдиите, както тези, които притежава Съветът за съдебната власт“. ЕМСС споделя това мнение.

В заключение, ЕМСС счита, че оценката на качеството на съдебните решения, която вероятно е най-критичният аспект на качеството на правосъдието, е важна, ако се приема сериозно подобряването на качеството. Всяка система за оценка обаче трябва да зачита независимостта на съдиите. Необходимите условия са оценката е тя да не засяга делата по същество, а самата съдебна власт отговаря за системата.

Образование на съдиите

Друг метод за подобряване на качеството на съдебните решения е образованието, по-специално първоначалното обучение на новоназначените съдии, но също и продължаващото образование може да помогне за поддържане и подобряване на техните умения.

4.4 Осигуряване на обществен достъп до правото за насочване на обществото

Съдебните решения до известна степен дават насоки за поведението на членовете на обществото („сянката на закона“). Предпоставка е съдебните решения на съдилищата да бъдат публикувани. В допълнение към пасивното публикуване, обхватът на решенията може да бъде разширен чрез усилията на съдилищата да насочат вниманието на обществеността към решения, които имат голямо въздействие и/или поставят прецедент. Това може да стане директно чрез уебсайтовете на съдебната система и използването на социални медии, а косвено и от официалните медии. Освен това, предвид развитието в световен мащаб на „големите масиви от данни“ може да стане все по-важно или дори необходимо съдилищата да предоставят статистическа информация за изхода от делата.

На по-общо ниво моралният авторитет на съдилищата - и по този начин въздействието на съдебните решения - би могъл да бъде подобрен чрез предоставяне на информация на обществеността за

основните съдебни ценности като независимост, безпристрастност и прилагане на закона. Това може да бъде допълнително подпомогнато, като се покани обществеността да посети съдилищата и да види съдиите по време на тяхната работа.

И накрая, новите технологии за подобряване на достъпа до правосъдие, като например механизмите за онлайн разрешаване на спорове, са важни за запазване или разширяване на обхвата на съдебната система, но и за поддържане на връзка с общество, което преживява бързи технологични промени. Това вече е признато от ЕМСС. Вече споменатият доклад за съдебната реформа съдържа препоръката:

- Съдебните органи трябва да се учат от механизмите за решаване на спорове онлайн и приложенията, които понастоящем са достъпни в интернет.

Работата в тази област на качеството се развива. Следователно резултатите от въпросника, представен по-долу, следва да се считат за предварителни и подлежат на прецизиране. Този доклад представлява незавършена работа и достигнатите заключения трябва да бъдат приети със съответното повишено внимание.

5. Преработен въпросник с преработени индикатори за качество

5.1 Индикатори

На срещите, проведени през 2019–2020 г., подгрупата организира и ръководи попълването на преработения въпросник от членовете и наблюдателите и обработи резултатите. Бе постигнат достатъчен напредък преди настъпването на пандемията от Covid 19 в цяла Европа, за да може подгрупата да изготви доклад въз основа на работата, извършена преди да бъде отменена планираната среща в Париж през март 2020 г. Не беше възможно да се анализират резултатите спрямо съществуващите, външни данни за качеството на правосъдието за целите на бъдещото им използване в системата от индикатори. Групата по проекта не успя да завърши работата по приемането на рамки от Съветите, която определя тяхното участие в гарантирането и насърчаването на качеството на правосъдието. Приложение 4 към настоящия доклад съдържа въпросника. В приложение 5 са посочени приложимите правила за оценяване, отнасящи се до въпросника. В приложение 6 са представени резултатите на всеки член и наблюдател, а в приложение 7 са посочени резултатите за всеки индикатор по отношение на всички членове и наблюдатели.

Преработеният списък с индикатори за качество

Въпросникът се състои от преработени въпроси относно индикаторите, установени при изготвянето на първата версия на въпросника. Те са изложени по-долу.

ИНДИКАТОРИ ЗА НАВРЕМЕННОСТ И ЕФЕКТИВНОСТ НА ПРОИЗВОДСТВАТА

1. Стандарти за съдиите относно продължителността на делата:

- Наличие на норми за срокове в първоинстанционни и в апелативни съдилища;
- Обхват на стандартите (обща процедура или конкретни фази на процедурата);
- Реализиране на стандартите на практика в първоинстанционните и апелативните съдилища;

Публичен достъп до информация за реализирането на стандартите.

2. Стандарти за страните относно продължителността на делата:

- Наличие на стандарти за срокове за страните в първоинстанционните и в апелативните съдилища, например да представят документи;
- Правомощия на съда да налага санкции на страните, които не спазват сроковете;
- Правомощия на съдиите да издават указания за управление на делата (за да приспособят

- процедурата към случая) в първоинстанционните и апелативните съдилища;
- Правомощия на съдиите да прилагат определената процедура, ако дадена страна не се съобрази.

3. Бързо производство:

- Наличие на бързо производство за подходящи случаи в първоинстанционните и апелативните съдилища.

4. Цифровизирано завеждане на дела и цифровизирани производства:

- Възможност за цифровизирано завеждане на делата;
- Възможност за цифровизирани производства, т.е. цялата комуникация е цифровизирана, с изключение на изслушването;
- Възможност страните да се информират по цифров път за хода на делата си;
- Наличие и разработване на онлайн механизми за разрешаване на спорове;
- Наличие на системи за проследяване на страни, които използват онлайн механизми за решаване на спорове.

5. Специализация на съдиите:

- Наличие на специализирани съдии в първоинстанционните и апелативните съдилища.

ИНДИКАТОРИ ЗА СПРАВЕДЛИВ ПРОЦЕС ОТ ГЛЕДНА ТОЧКА НА ДОСТЪПНОСТ

6. Равнопоставеност на страните (финансиране и разходи):

- Наличие на система, по която се предоставя публично финансиране на страни по съдебни спорове, които не разполагат със средства за делото;
- Наличие на система за присъждане на разноските по съдебните спорове на спечелилата страна към загубилата страна.

7. Съизмерими усилия на съдиите:

- Наличие на правила или разпоредби, за да се определи дали дадено дело се решава от един съдия или от съдийски състав в първоинстанционните и апелативните съдилища.

8. Справяне с оскърбително поведение:

- Правомощия на съдията да предприеме действия за предотвратяване на оскърбително поведение от страна на страните и/или техните адвокати;
- Инструменти за намеса на съдията:
 - Прекратяване или спиране на производството;
 - Заповед за ускоряване на производството;
 - Налагане на глоби;
 - Прехвърляне на съдебните разноски;
 - Докладване на дисциплинарен орган.

9. Възможност за обжалване:

- Право на обжалване на загубилата страна;
- Наличие на филтрираща система за предотвратяване на обжалвания, които са без основание, да продължат до пълно изслушване;
- Въздействие на обжалване върху изпълнението на обжалваното решение.

10. Комуникация:

- Наличие на процедури на всички официални езици на страната;
- Наличие на възможности в съда за осигуряване на превод при необходимост.

11. Достъп за хора с увреждания:

- Наличие на специални процедурни и физически условия за хората с увреждания.

12. Средства за уязвими хора:

- Наличие на специални процедурни и физически средства за уязвимите хора.

ИНДИКАТОРИ ЗА КАЧЕСТВО НА СЪДЕБНИТЕ РЕШЕНИЯ

13. Формат на съдебните решения:

- Наличие на образци на решения в стандартизирани видове дела.

14. Обосновка на решенията:

- Наличие на изискването за обосновка на съдебни решения във връзка с материалноправни въпроси по граждански дела и присъди по наказателни дела;
- Възможност съдиите да дават само обобщена обосновка, когато е целесъобразно (напр. да ускорят процедурите);
- Изискване за записване на устни съдебни решения (ако е разрешено) и предоставяне на разположение на страните;
- Изискване за стенограма на устни решения по граждански дела и устни присъди по наказателни дела.

15. Яснота на решенията:

- Наличие на задължение за използване на ясен и прост език
- Основни адресати, за които се пишат мотивите:
 - o Страните по делото;
 - o Обществеността като цяло;
 - o Други съдии (като апелативни съдилища или Върховен съд);
 - o Органите за оценка.

16. Оценка на качеството на съдебните решения:

- Наличие на инструмент за редовно оценяване на качеството на съдебните решения;
- Орган, който отговаря за оценката;
- Връзка към анкетата за удовлетвореност от съда.

17. Образование на съдиите:

- Наличие на първоначално обучение на съдиите за писане на съдебни решения;
- Наличие на изискването съдиите да участват ежегодно в курсове за обучение.

ИНДИКАТОРИ ЗА ОБЩЕСТВЕН ДОСТЪП ДО ПРАВОТО ЗА НАСОЧВАНЕ НА ОБЩЕСТВОТО

18. Достъп до съдебната практика:

- Степен на издаване на съдебни решения в гражданското, наказателното и семейното право на първоинстанционните и апелативните съдилища;
- Усилия на съда да посочи решения, които имат голямо въздействие и/или поставят прецедент за обществото;
- Усилия на съда да предостави статистическа информация за изхода от делата.

19. Откритост пред обществеността:

- Степен, до която съдилищата предоставят информация на обществеността чрез официални източници (напр. публикации, уебсайтове) за основните съдебни ценности като независимост,

- безпристрастност и прилагане на закона;
- Степен, до която обществеността получава възможност да посещава съдилищата и да вижда съдии на работа.

5.2 Методология: възникващи въпроси и надеждност на резултатите

Резултатите от преработения въпросник разкриха някои трудности и слабости с методологията, приета в преработения въпросник. Един от основните проблеми в оригиналния въпросник беше субективният характер на много от въпросите. Това затрудни участниците да попълнят въпросника, а резултатите не са надеждни, тъй като се основават на субективните възгледи на лицата, които попълват въпросника и не могат да бъдат проверени до значима степен. Преработеният въпросник премахва всички въпроси, които изискват субективни отговори и ограничава въпросите до онези, на които може да се отговори с висока степен на обективност. От резултатите се вижда, че този подход също може да е създал изкривени данни, но по различен начин. Това вероятно се дължи на естеството на преработените индикатори, а не на трудност при попълването на въпросника. На практика такъв вид проблеми не са съобщени на подгрупата за разлика от първия въпросник за качеството.

ЕМСС реши да публикува данните, независимо от факта, че някои - не всички - резултатите са потенциално неинформативни. Това се дължи или на зададените въпроси във връзка с конкретен индикатор, или на оценката, приложена към отговорите. Например, резултатите по отношение на някои индикатори изглеждат подозрително еднакви и положителни и всъщност е малко вероятно да отразяват действителната ситуация за всеки член или наблюдател. Забавянията при воденето и приключването на съдебни спорове са повтарящи се трудности, срещани от много членове и наблюдатели в по-голяма или по-малка степен поради различни причини, но това не произтича от данните. Резултатите от индикаторите за навременност изглеждат не отразяват адекватно тази реалност и резултатите изглеждат неоправдано положителни. Това може да се дължи на нисък квалификационен праг в някои индикатори, така че те да отразяват текущите практики, а не да оценяват постиженията. Това води до индикатори, които водят твърде лесно до висока или перфектна оценка.

Други индикатори дадоха неинформативни резултати. Например, участниците могат да получат пълни оценки само от факта, че има някои специализирани съдии по граждански и наказателни дела и по обжалване, но индикаторът не решава въпроса дали има достатъчно специалисти в областите, в които се изисква или е желателна специализация. По този начин, добавената стойност от наличие на специализирани съдии може да се различава значително между участниците. Оказа се, че индикаторът може да бъде подобрен чрез уточняване на точното значение на съдиите специалисти във въпросите към индикатора. Следователно макар резултатите да сочат, че страните имат широк и всеобхватен достъп до специализирани съдии, това всъщност не е измерено със съответния индикатор. Резултатите от индикатора за оценка на натовареността на отделните съдии изглеждат особено неинформативни.

Някои резултати предполагат, че може да има проблеми с оценката, а не с индикатора. Например, Индикатор 1 за продължителността на делата присъжда повече точки за наличието на правила, регулиращи навременността на делата, но по-малко като цяло за прилагането на правилата. Изглежда неподходящо да се присъждат повече точки за съществуването на правила, отколкото за прилагането им.

Освен това имаше някои изненадващи резултати, които предполагат, че може да е необходимо да се провери съответствието на резултатите от всеки индикатор за отделните участници. Например, член, който няма данни за индикатор 1 (продължителност на делата (съдилища)), получава оценка от 100%, както за наказателни, така и за граждански дела, в индикаторите, оценяващи продължителността на

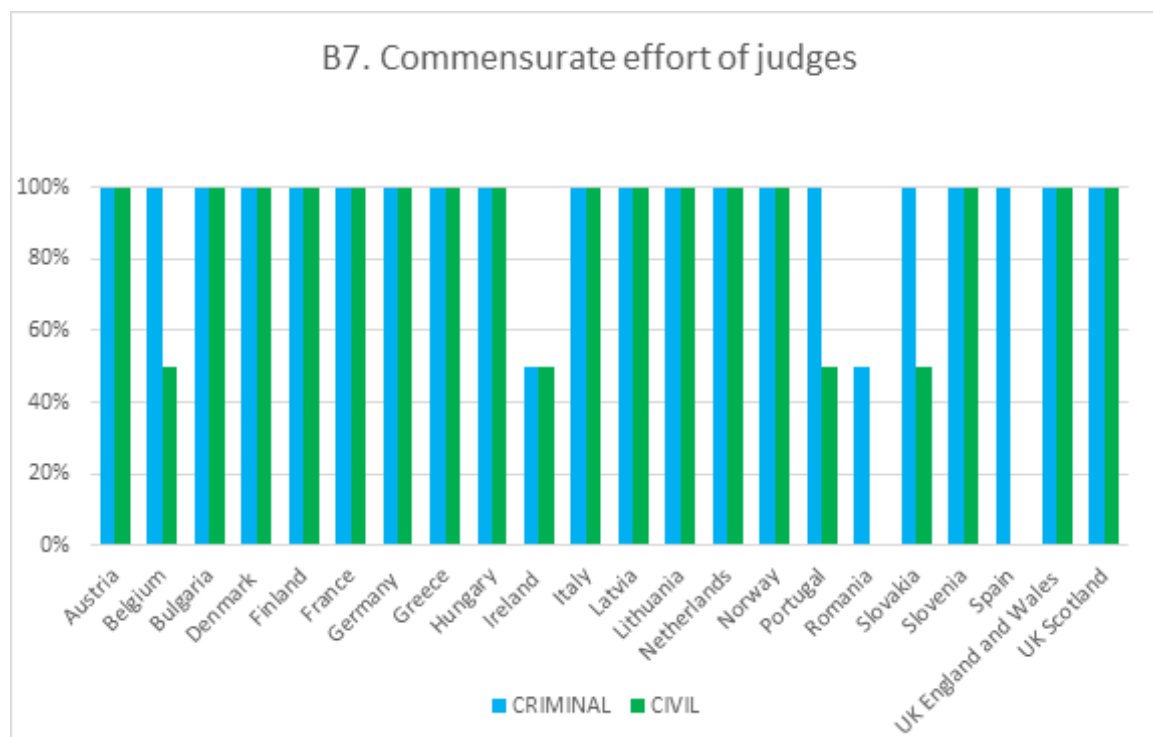
делата от гледна точка на правилата, изискващи страните да се придържат към срокове (индикатор 2) и наличието на обжалване (индикатор 9). Резултатите по тези два индикатора предполагат, че този член отчита най-високо качество в тези области. Това заключение обаче не изглежда правилно, тъй като при този член има много закъснения при приключването на делата, произтичащи, *inter alia*, от забавяне на обжалването. Макар индикаторите да се занимават с различни фактори, които влияят върху продължителността на делата, те имат кумулативно въздействие върху общата продължителност на делата и липсата на времеви граници вероятно ще удължи като цяло продължителността на делата.

Съответно резултатите трябва да се третират като временни или квалифицирани поради присъщите ограничения на въпросника. Настоящият доклад представя резултатите в неокончателния им вид. Необходим е допълнителен анализ на въпросника и някои от индикаторите и оценката трябва да бъдат прецизирани, за да се намалят, ако не и елиминират, аномалии или неинформативни резултати и да се получат по-нюансирани и представителни данни.

5.3 Резултати

Въпреки тези предупреждения картината, обрисувана от данните в резултат от въпросника е интересна и информативна. В този раздел са представени акценти. За пълните резултати вижте приложенията. Данните разкриват силните и слабите страни на всички участници. Някои резултати са обнадеждаващи. Например, изглежда, че повечето участници имат процедура на първа инстанция и при обжалване, за да определят дали даден случай трябва да бъде изслушан от един съдия или от съдийски състав. Това е двоичен въпрос, така че отговорите са надеждни, но индикаторът ще даде по-информативни резултати, ако също така измери как функционират подобни процедури на практика, за да се разбере подобрението в качеството на правосъдието, действително постигнато от наличието на тези разпоредби. Това може да наложи преразглеждане на деликатния въпрос за измерване на отговори, които са в по-голяма или по-малка степен субективни и по този начин потенциално подкопават последователността на отговорите на въпросника.

Б7. Съизмерими усилия на съдиите

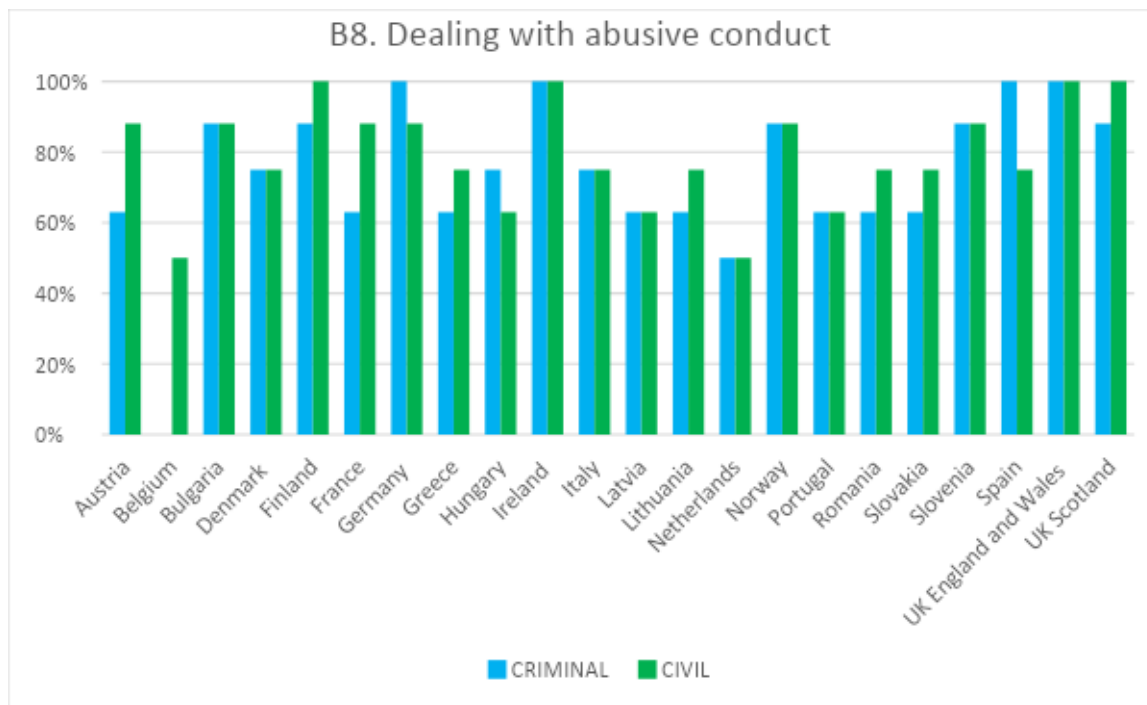

Наказателни

Граждански

Също толкова обнадеждаващи са положителните резултати от индикатор 8, отнасящ се до правомощията на съдилищата да предприемат мерки спрямо страни и техните представители, които не спазват съдебните указания и процедурни правила. Това предполага, че съдилищата в повечето от членовете и наблюдателите са в състояние да контролират и следователно да намалят, ако не и да елиминират, оскъrbителното поведение на страните по съдебния спор.

Б8. Справяне с оскъrbително поведение

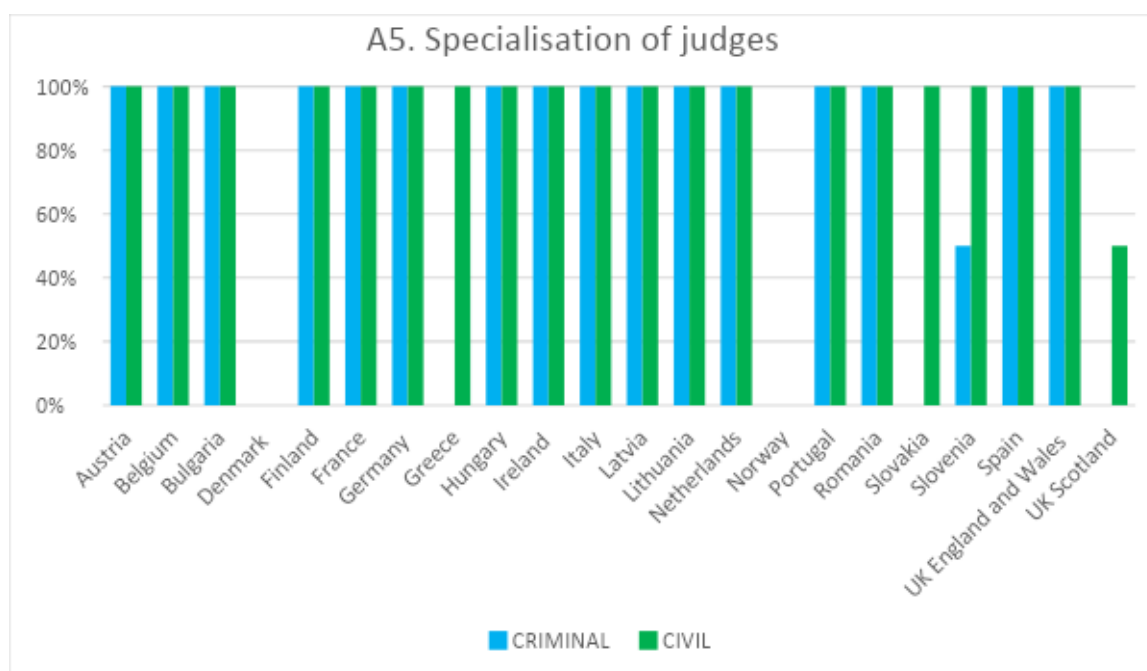

Наказателни

Граждански

Вероятно индикаторите, при които много членове и наблюдатели са получили 100%, трябва да бъдат прецизирани, за да осигурят по-нюансирана и представителна информация, така че, докато абсолютните резултати трябва да се третират с повишено внимание, все пак общата положителна картина, която се очертава по отношение на тези области, може като цяло да отразява реалната ситуация по тези индикатори. Вижте например индикатори 5, 6 и 10 (специализация на съдиите, равнопоставеност на страните и комуникация на национални езици и превод).

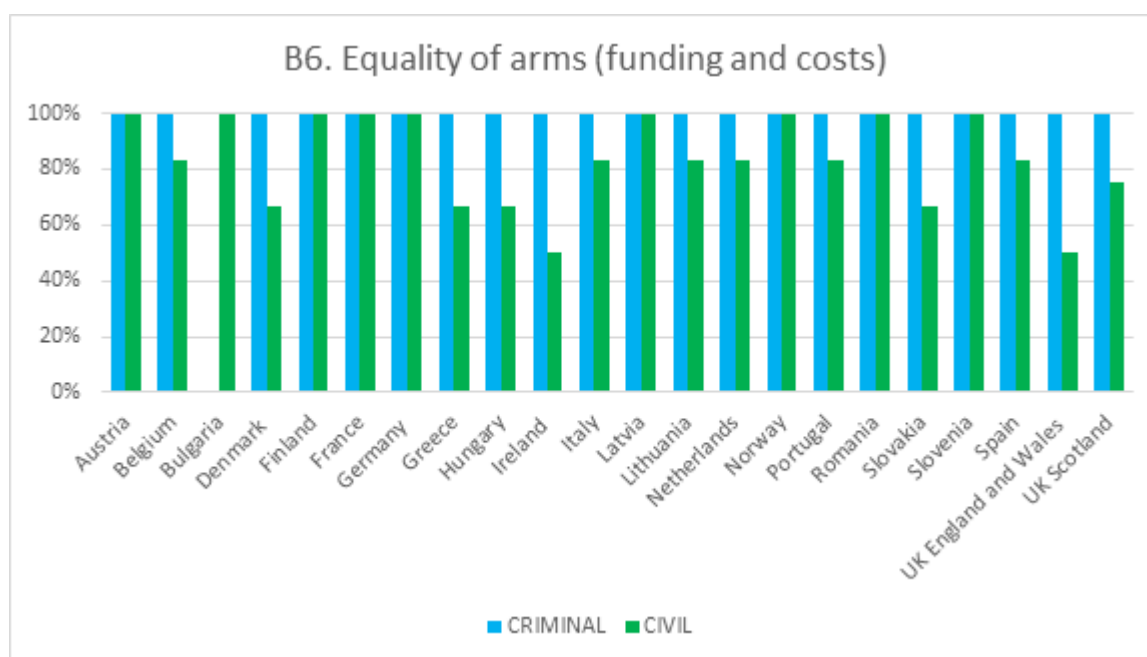
A5. Специализация на съдиите

Наказателни

Граждански

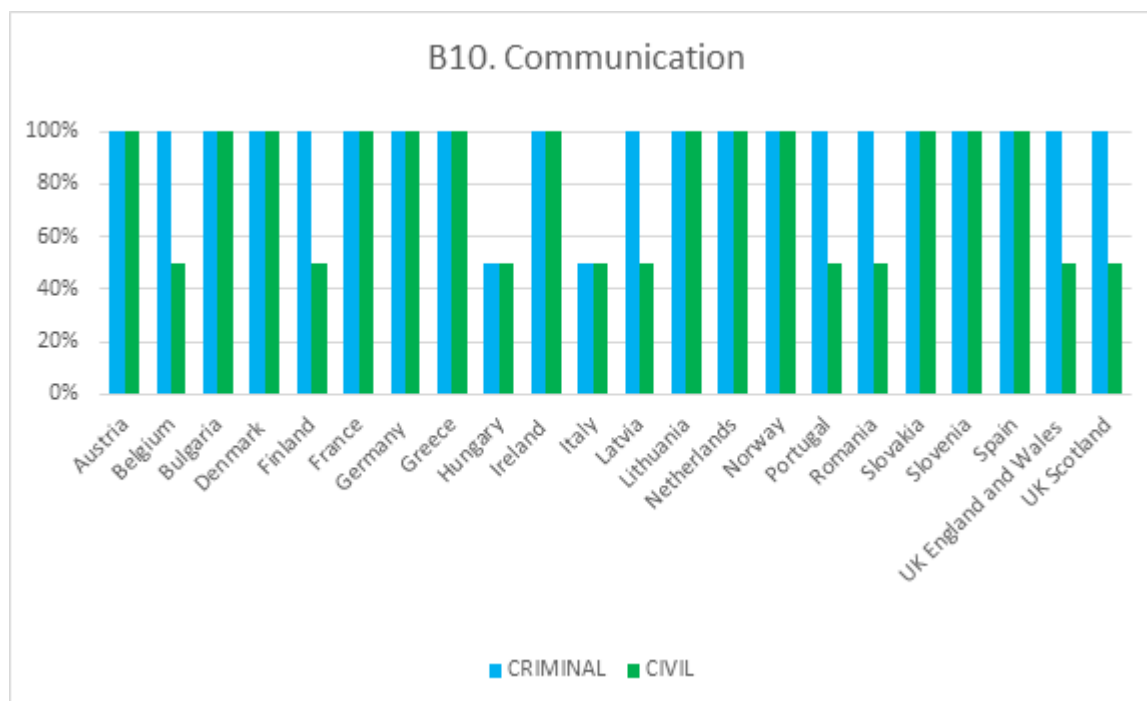
B6. Равнопоставеност на страните (финансиране и разходи)

Наказателни

Граждански

Б10. Комуникация

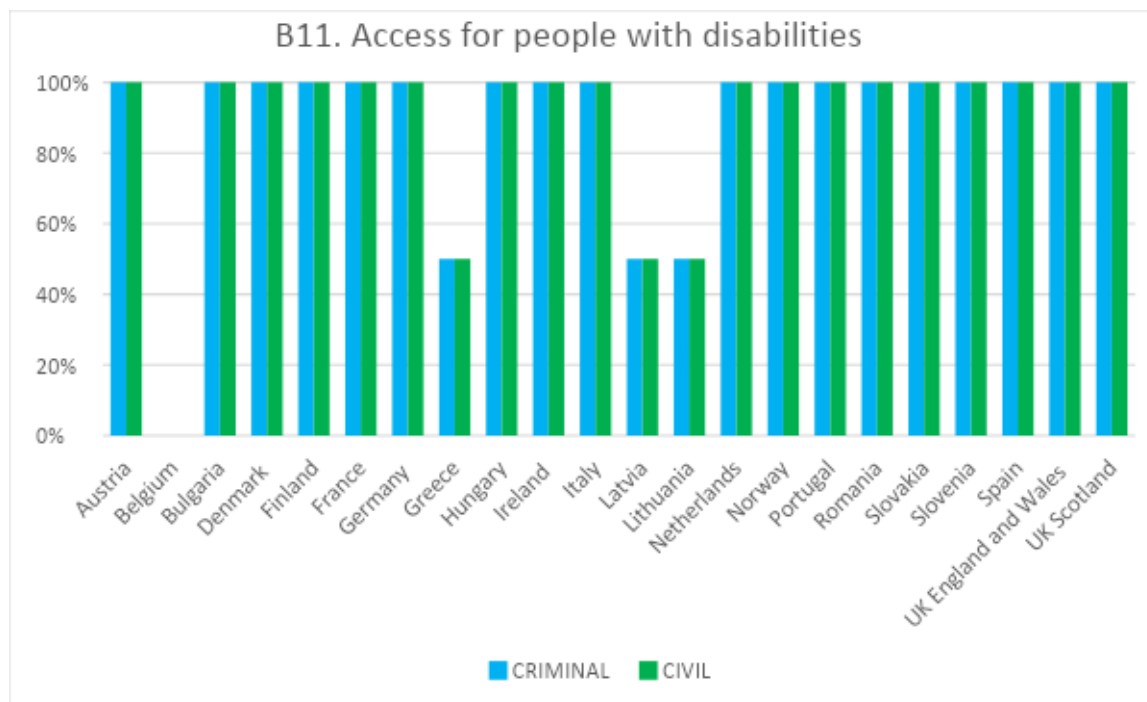

Наказателни

Граждански

Във връзка с индикатори 11 и 12 (достъп на хора с увреждания и достъп за уязвими лица) е малко вероятно резултатите да отразяват истинската степен, в която хората с различни видове увреждания или уязвимост имат достъп до всички съдебни процедури.

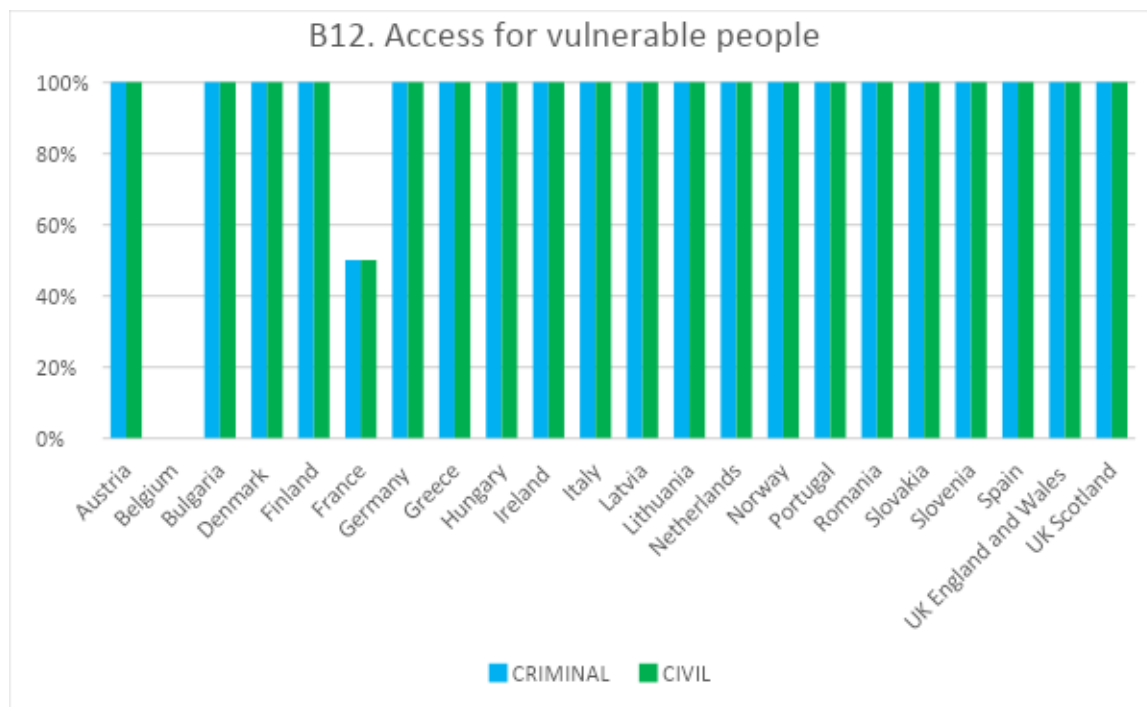
Б11. Достъп на хора с увреждания

Наказателни

Граждански

Б12. Достъп на уязвими лица

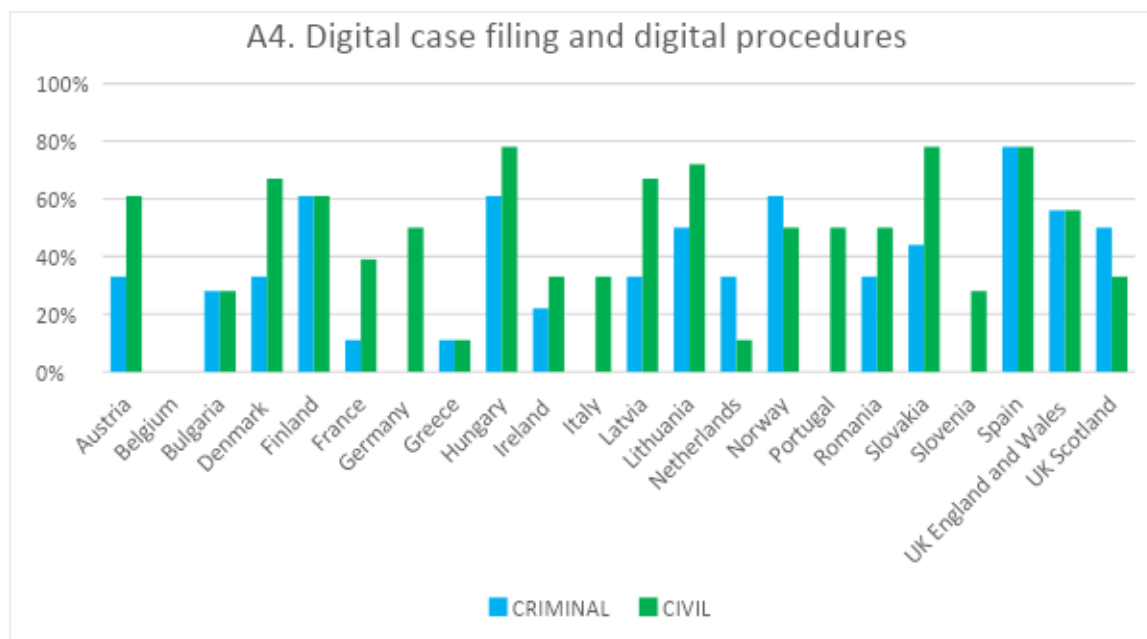
Наказателни

Граждански

Прецизиране на индикаторите ще разкрие дали съществуват разлики в зависимост от естеството на увреждането или уязвимостта на съответното лице. Също така би било полезно да се установи дали може да се оцени адекватността на процедурите и физическите условия.

Някои индикатори подчертават слабостите, които са в по-голяма или по-малка степен общи за много членове и наблюдатели. Налице е ясна възможност за подобряване на цифровото завеждане на дела и цифровите процедури при всички участници, въпреки че има някои окуражаващи резултати (индикатор 4). Забелязва се по-широко използване на цифрово завеждане и процедури при гражданските дела в сравнение с наказателните дела.

A4. Цифрово завеждане на дела и цифрови процедури

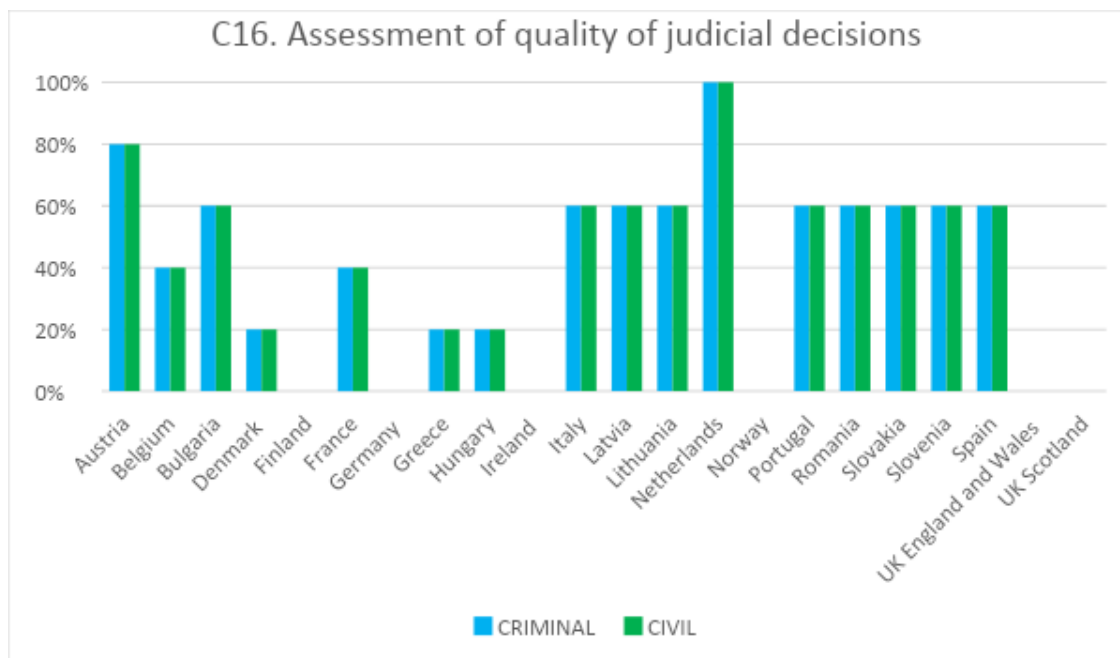

Наказателни

Граждански

Резултатите от индикатор 16 (оценка на качеството на съдебните решения) предизвикват безпокойство. Причината за всеобщо ниските резултати изисква допълнителен анализ и проучване.

B16. Оценка на качеството на съдебните решения

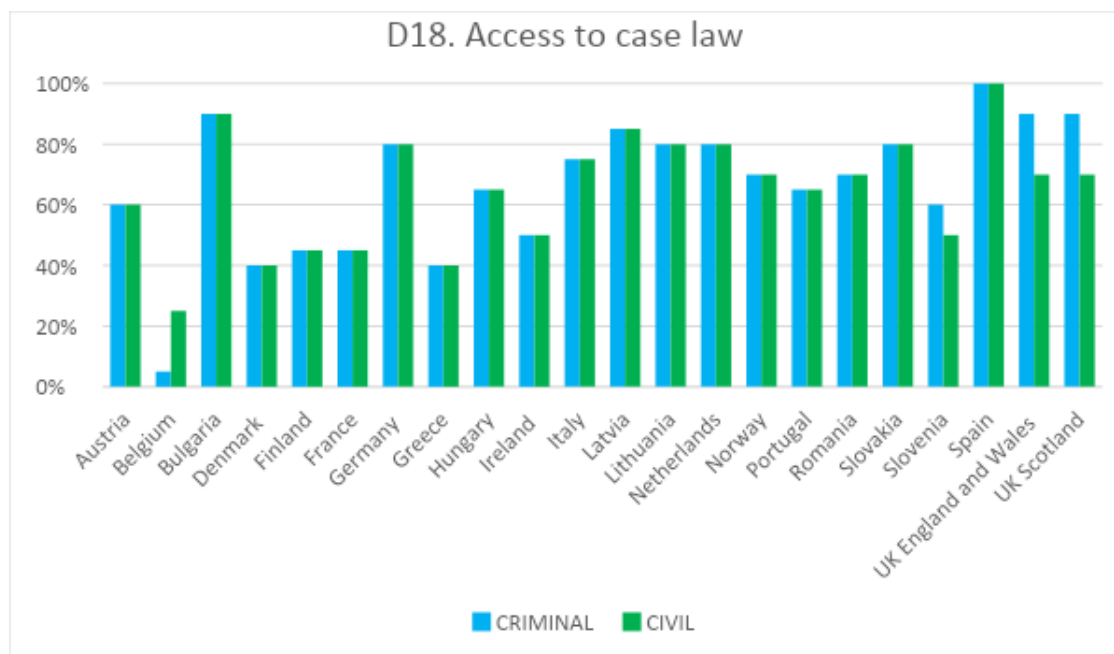
Наказателни

Граждански

Важно е да се отбележи, че липсва оценка на качеството на съдебните решения при шестимата участници, за които не е въведена оценка, така че резултатите не трябва да се тълкуват като нулеви резултати за този индикатор за въпросните участници.

Резултатите показват, че като цяло достъпът до съдебната практика подлежи на подобрене (индикатор 18).

Г18. Достъп до съдебната практика

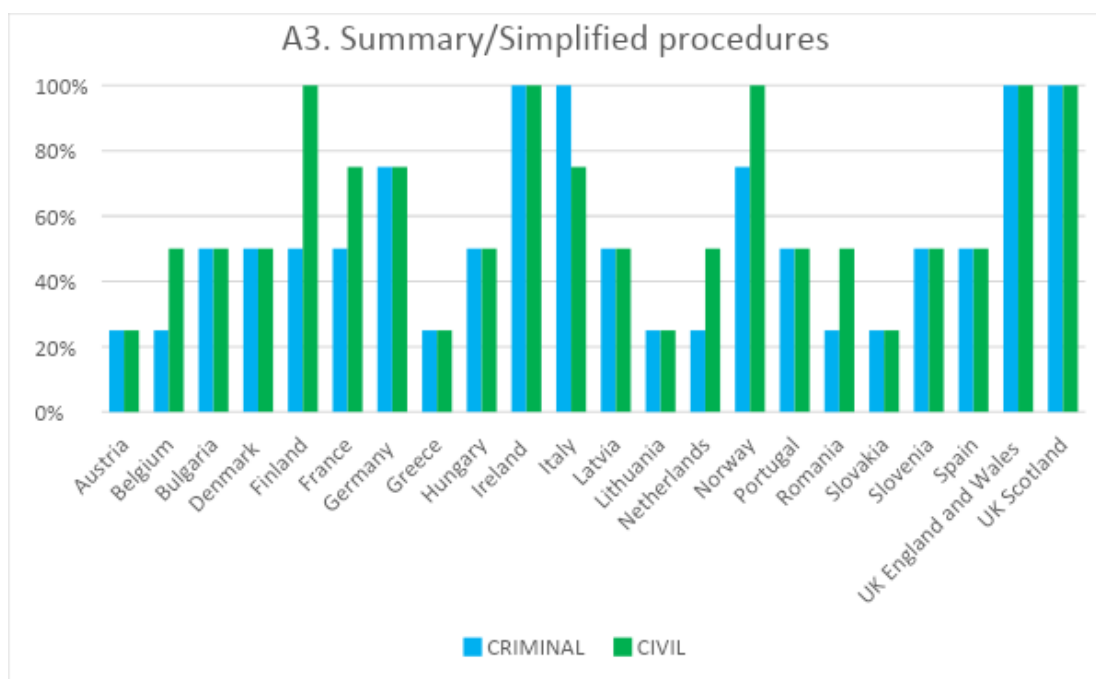

Наказателни

Граждански

Това е област, в която повечето Съвети могат да направят подобрения.

А3. Съкратени/опростени процедури

По индикатор 3 (съкратени/ опростени процедури) повсеместно бяха отчетени ниски резултати.

Това също се очертава като евентуална област за реформи, въпреки че резултатите винаги трябва да се оценяват в контекста на правните традиции и процедури на отделния член или наблюдател.

Забеляза се значително несъответствие в резултатите от форматирането на съдебните решения (индикатор 13), но се отчитат редовно високи резултати относно мотивите на решенията и присъдите (индикатор 14) и яснотата на съдебните решения и присъдите (индикатор 15), само с няколко изключения. По същия начин има окуражаващи резултати по индикатори 1 и 2 (продължителност на делата (съд) и продължителност на делата (страни)), въпреки че резултатите за наказателните дела са малко по-ниски като средна стойност и отново са налице няколко изключения. Вж. обаче забележките по-горе относно тези индикатори.

Въпреки че ЕМСС е с ясното съзнание, че резултатите са неокончателни, те разкриват определени области, които подлежат на подобрене. Някои от тях вероятно ще бъдат трудно постижими, но други може би са по-реалистични. Например публикуването на съдебната практика е изключително важно и вероятно ще бъде област, в която могат да бъдат постигнати положителни подобрения. По-долу са разгледани областите за по-нататъшна работа.

6. Следващи стъпки за качеството на правосъдието

Препоръчваме през следващата година (2020/2021 г.) групата по проекта да предприеме следните стъпки:

8. Резултатите от въпросника трябва да бъдат анализирани спрямо съществуващите, външни данни за качеството на правосъдието за целите на приложението им в системата от индикатори.
9. Индикаторите и оценката трябва да бъдат подложени на допълнителен преглед от групата по проекта в светлината на резултатите от въпросника и допълнителни наблюдения от членовете и наблюдателите.
10. Ролите и компетенциите на всеки от Съветите за гарантиране и насърчаване на качеството на правосъдието трябва да бъдат идентифицирани и Съветите трябва да приемат конкретни планове, като вземат предвид профилите на съответните държави и общи препоръки, за да подобрят качеството на правосъдието в своята юрисдикция.
11. ЕМСС продължава да напредва към разработването на визия за качество на правосъдието. Предвид резултата от въпросника, отделните Съвети ще трябва да определят областите, в които има потенциал за подобряване на качеството, и да предприемат подходящи стъпки за постигане на подобно подобрене.

1. Обща информация

Възприятията за независимост на съдебната власт са от особено значение в системата от индикатори. Системата от индикатори съдържа налични данни за възприятията на гражданите като цяло, бизнеса, адвокатите и съдиите. Въпреки това възприятията на ползвателите на съдебни услуги - въз основа на действителния им опит с конкретни съдебни дела - обикновено липсват от наличните данни.

Информационното табло на ЕС в областта на правосъдието и проектът за качество на ЕМСС показват, че анкетите сред ползвателите на съдилища далеч не са често срещани в държавите членки на ЕМСС и страните наблюдатели и че проучванията, когато такива се провеждат, обхващат различни теми, но не е задължително да се обърне внимание на възприятията на ползвателите на съдебни услуги и опит с независимостта, която изпитва/не изпитва при посещението си в съда. Освен това наличните анкети често засягат конкретни съдилища и следователно не правят представителен преглед на мнението на ползвателите на съдебни услуги като цяло в дадена държава.

Ето защо през последната година ЕМСС работи върху формат за анкета сред ползвателите на съдебни услуги, която може да се използва в съдебните системи на Европа (доклад 2018/2019, стр. 68), за да помогне за попълването на тази празнина във връзка с информацията за възприятията на ползвателите на съдебни услуги. Крайната цел ще бъде членовете и наблюдателите на ЕМСС да включат тези въпроси в собствените си анкети сред ползватели на съдебни услуги, но преди ЕМСС да предложи на членовете и наблюдателите да включат тези въпроси в анкета, въпросите трябва да бъдат прецизирани и тествани пилотно.

2. Разработване и пилотна анкета сред ползвателите на съдебни услуги

Миналата година работната група ЕМСС изготви някои предварителни въпроси, за да разбере същността на съдебната независимост, във връзка с опита и приоритетите на ползвателите на съдебни услуги. Тази година предварителните въпроси бяха преработени и прецизирани допълнително в дискусиите по време на две срещи на екипа по проекта, които доведоха до по-пълно проучване, представено по-долу.

По време на срещите в групата по проекта беше обсъдено и по какъв начин въпросникът може да бъде разпространен най-удобно за ползвателите на съдебни услуги. В пилотния проект в тази предварителна фаза четирите участващи страни имаха свободата да решат кой подход е най-подходящ и приложим за тях.

3. Формат на анкети сред ползвателите на съдебни услуги

В миналогодишния доклад беше разгледан форматът на анкета и бяха идентифицирани две предизвикателства в тази област.

- (1) Необходимо е систематично прилагане на анкети сред ползватели и адвокати относно техния действителен опит във всички съдебни инстанции, за да се осигури съществена обратна връзка за качеството на съдебната система и

(2) Подобни проучвания трябва да включват ключовия въпрос за независимостта на съдиите, което е доста абстрактно понятие и трябва да бъде конкретизирано, особено за страни, които нямат правно образование.

Що се отнася до първото предизвикателство, Съдебните съвети могат, в зависимост от мандата си, да играят важна роля в организирането на такива анкети. За да може ЕМСС да насърчи това, ЕМСС все пак трябва да разгледа съдържанието на анкетите не само от гледна точка на независимостта, но и от по-широката перспектива на качеството на правосъдието. Тази година то беше включено в работата при разработването и усъвършенстването на въпросника, за да обхваща и въпроси, свързани с разработените индикатори за качество.

По отношение на второто предизвикателство беше обърнато внимание на формулирането на въпроси, които биха могли да помогнат независимостта да бъде по-малко абстрактна, като същевременно се запази връзката с индикаторите. Следователно въпросите в проучването имат за цел да проучат опита при съдебно заседание. Въпреки че не всички въпроси се отнасят до независимостта по един и същи пряк начин, въпросите заедно предоставят доста пълна картина на усилията на съдията да третира безпристрастно всички страни и степента на успех на съдията в това начинание.

Известно вдъхновение по темата беше намерено в наръчника за СЕРЕЈ за провеждане на проучвания на удовлетвореността (СЕРЕЈ (2016 г.)), насочен към ползватели на съдилища в държавите членки на Съвета на Европа. Това в много отношения е отличен наръчник, който предоставя добра информация и насоки, но включената анкета не се фокусира върху аспектите на независимостта.

При проектирането на въпросника специално беше обсъдено, че неговият обхват трябва да позволява бързи отговори и въпросите да са формулирани по прост начин, за да може всички видове съдебни ползватели да разбират и да отговорят. Беше взето решение анкетата да е кратка и да се фокусира само върху основни въпроси. Въпросникът е предназначен както за професионални, така и за непрофесионални ползватели. Дали това е подходящо или вместо това трябва да се изработят два вида въпросници, може да се разгледа в по-нататъшния процес в светлината на опита, придобит чрез пилотния опит.

Въпросникът към момента съдържа и някои първоначални въпроси за съдебния ползвател. Те са предназначени за целите на интерпретиране и анализ на резултатите. Със същата цел на ползвателите се задава въпрос и за изхода от тяхното дело. Анкетата се състои от 12 въпроса, както и въпрос за ползателя.

След попълването на въпросника той бе представен за тестване в четири пилотни страни.

4. Анкета сред ползвателите на съдебни услуги 2020 г.

Анкетата

Уважаеми господине/госпожо,

Настоящият въпросник е част от оценка на качеството на правосъдната система с акцент върху качеството, независимостта и безпристрастността на съдебната власт. Въпросникът е част от европейските усилия за осигуряване и засилване на независимостта и качеството на съдебните органи.

Вашето мнение и предложения са важни за нас и ще Ви бъдем благодарни, ако отделите малко време, за да отговорите на въпросите по-долу. Въпросникът е анонимен и гарантираме, че отговорите Ви ще бъдат обработени при строга секретност.

Относно Вас. Моля, маркирайте съответните квадратчета:

А. В какво качество се явявате в съда днес?

- ☐ Като страна
- ☐ Свидетел
- ☐ Жертва по наказателно дело
- ☐ Адвокат/ представител на страна
- ☐ Други

Б. Пол?

- ☐ Мъжки
- ☐ Женски
- ☐ Самоопределям се по друг начин
- ☐ Предпочитам да не отговоря

В. Възраст?

- ☐ Под 18 години
- ☐ 18 - 30
- ☐ 31 - 50
- ☐ 51 - 65
- ☐ 65 и повече
- ☐ Предпочитам да не отговоря

1. За Вашия опит в съда днес? Моля, маркирайте съответните квадратчета:

А. Ако сте страна по дело - какъв беше изходът от делото Ви?

- ☐ Успешен
- ☐ Отчасти успешен
- ☐ Неуспешен
- ☐ Отсрочено
- ☐ Все още не е известно

Б. Изслушването започна навреме

- ☐ Да
- ☐ Не
- ☐ Не е приложимо

В. Изслушването беше отложено за друг ден:

- ☐ Да
- ☐ Не
- ☐ Не е приложимо

Г. Всички съдебни документи бяха на разположение преди изслушването:

- ☐ Да
- ☐ Не
- ☐ Не е приложимо

2. Разбрах ясно:

А. Казуса по делото

- ☐ Да
- ☐ Не
- ☐ Не е приложимо

Б. Процедурата

- ☐ Да
- ☐ Не
- ☐ Не е приложимо

В. Моето задължение към Съда

- ☐ Да
- ☐ Не
- ☐ Не е приложимо

Г. Моите права по време на изслушването

- ☐ Да
- ☐ Не
- ☐ Не е приложимо

3. Съдията изслуша внимателно моята страна по делото:

- ☐ Да
- ☐ Не
- ☐ Не е приложимо

4. Съдията се отнасяше уважително и справедливо към всички страни и техните представители:

- ☐ Да
- ☐ Не
- ☐ Не е приложимо

5. Съдията не прояви неправомерни предпочитания към никоя страна или техните представители

- ☐ Да
- ☐ Не
- ☐ Не е приложимо

6. Съдията(ите) по моето дело беше независим при воденето на делото. (По скалата от 0 до 10, където 0 означава „изобщо не е независим“, а 10 означава „най-високата възможна степен на независимост“). Моля, маркирайте съответното квадратче.

- ☐ 0
- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5
- ☐ 6
- ☐ 7
- ☐ 8
- ☐ 9
- ☐ 10

7. Уверен съм, че делото е (или ще бъде) разрешено справедливо:

- ☐ Да
- ☐ Не
- ☐ Не е приложимо

8. Ако не сте сигурни, че делото ще бъде (или е) разрешено справедливо, какви са основанията Ви? (може да маркирате повече от едно квадратче):

- ☐ Съдията не се е подготвил адекватно за изслушването
- ☐ Съдията не е компетентен или професионален
- ☐ Съдията не демонстрира комуникативни умения
- ☐ Производството не е открито и прозрачно
- ☐ Съдията не обясни мотивите си
- ☐ Страна или техен представител може да са оказали неподходящо въздействие върху решението
- ☐ Други (моля, посочете защо):

9. Като цяло съм удовлетворен от изслушването от съдията (по скалата от 0 до 10 (където 0 означава „изобщо не съм удовлетворен“, а 10 означава „най-високата възможна степен на удовлетвореност“). Моля, маркирайте съответното квадратче:

- ☐ 0
- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5
- ☐ 6
- ☐ 7
- ☐ 8
- ☐ 9
- ☐ 10

10. Преди да се явите днес в Съда, имахте ли доверие в съдебната система? (По скалата от 0 до 10 (където 0 означава „изобщо нямах доверие“, а 10 означава „най-високата възможна степен на доверие“). Моля, маркирайте съответното квадратче:

☐ 0	☐ 9
☐ 1	☐ 10
☐ 2	
☐ 3	
☐ 4	
☐ 5	
☐ 6	
☐ 7	
☐ 8	

11. Преди да се явите днес в Съда, очаквахте ли да бъдете третирани справедливо? (По скалата от 0 до 10 (където 0 означава „никакви очаквания“ и 10 означава „най-високите възможни очаквания“). Моля, маркирайте съответното квадратче:

- ☐ 0
- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5
- ☐ 6
- ☐ 7
- ☐ 8
- ☐ 9
- ☐ 10

12. След като се явихте днес в съда, Вашето доверие в съдебната система се повиши или намаля?

- ☐ Повиши се (опитът Ви беше по-добър от очакваното)
- ☐ Намаля (бяхте разочаровани)
- ☐ Остана непроменено

Имате ли някакви предложения или коментари?

5. Пилотен проект 2020 г.

5.1 Описание на пилотния процес в пилотните страни

Четири държави членки на ЕМСС взеха участие в пилотния процес: Франция, Румъния, Литва и България.

Участващите страни получиха анкета, въведение и образец. Необходими бяха минимум 50 отговора за всяка страна и не беше от значение дали страните сондират един съд или повече за целите на пилотното проучване. Всяка държава имаше възможност да преведе анкетата на своя език. Респондентите можеха да попълнят анкетата на хартиен или цифров носител на всеки език, на който е преведено изследването. Повечето Съвети разпространиха анкетата директно сред ползвателите на съдебни услуги, други Съвети изпратиха писмото до председателя на съда за разпространението му сред ползвателите на съдебни услуги. Анкетата беше адресирана до всички видове съдебни ползватели, както професионални, така и непрофесионални ползватели на съда.

България

Общият брой отговорили на въпросника е 129, а пилотът е проведен в Апелативен съд Пловдив, Апелативен съд Варна, Окръжен съд Хасково, Окръжен съд Варна, Окръжен съд Бургас, Районен съд Перник и Софийски районен съд.

При пилотния проект въпросникът бе разпространен до съдилищата в превод на български език. Председателите на съдилищата бяха помолени да организират процеса по неговото приключване от ползвателите на съдебни услуги в рамките на техния съд до 5 февруари 2020 г. След изтичането на крайния срок попълнените въпросници бяха изпратени до дирекция „Международна дейност и протокол“ на Висшия съдебен съвет, където те бяха обобщени.

Франция

Общо 60 отговора на въпросника бяха получени, а пилотният проект е проведен в първоинстанционния съд на Нантер (западно от Париж).

Пилотното проучване се проведе от четирима служители на CSM, които отидоха в Нантер в понеделник, 10 февруари, и в четвъртък, 18 февруари. Те раздадоха въпросника на хората, които влизаха в съда (граждански и наказателни изслушвания) с няколко думи за обяснение.

Литва

Общият брой на отговорите на въпросника е 134, а пилотният проект е проведен в Районен съд Каунас, Окръжен съд Каунас, Окръжен съд Алитус и Окръжен съд Мариамполе.

Съдебните служители бяха помолени от съдебните служители да отговорят на въпросника. Въпросникът също беше достъпен за попълване на уебсайта на Районен съд Каунас.

Румъния

Общо 56 отговора на въпросника бяха получени и пилотът е проведен в Апелативния съд в Тимишоара.

На анкетираните получиха въпросниците и ги попълниха в съдебните помещения, след като са напуснали съдебното заседание или дейността, за която бяха дошли в съда.

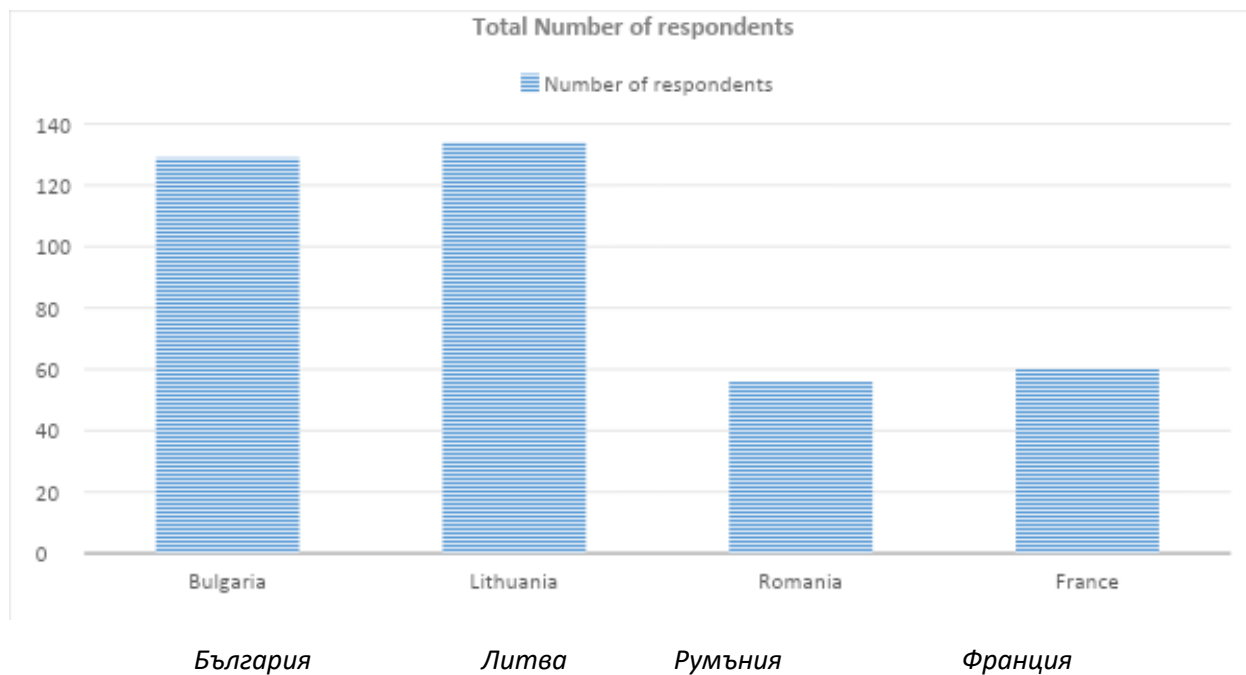
Обработка на резултатите

В края на пилотния период екипът по проекта получи попълнен образец с набор от отговори, дадени от всяка от четирите пилотни страни, както и сканирана версия на всички отговори. Резултатите за всяка страна са представени на фигурите по-долу.

При разглеждане на резултатите трябва да се отбележи и да се вземе предвид, че процесът е в твърде начален етап и пилотният проект съдържа много ограничен брой отговори. За простота отговорите от всичките четири страни са изобразени в едни и същи фигури. На този етап обаче резултатите не осигуряват база за сравнение между държавите, но създават първо впечатление за полезността на въпросите в по-нататъшната работа по разработването на обща анкета сред ползвателите.

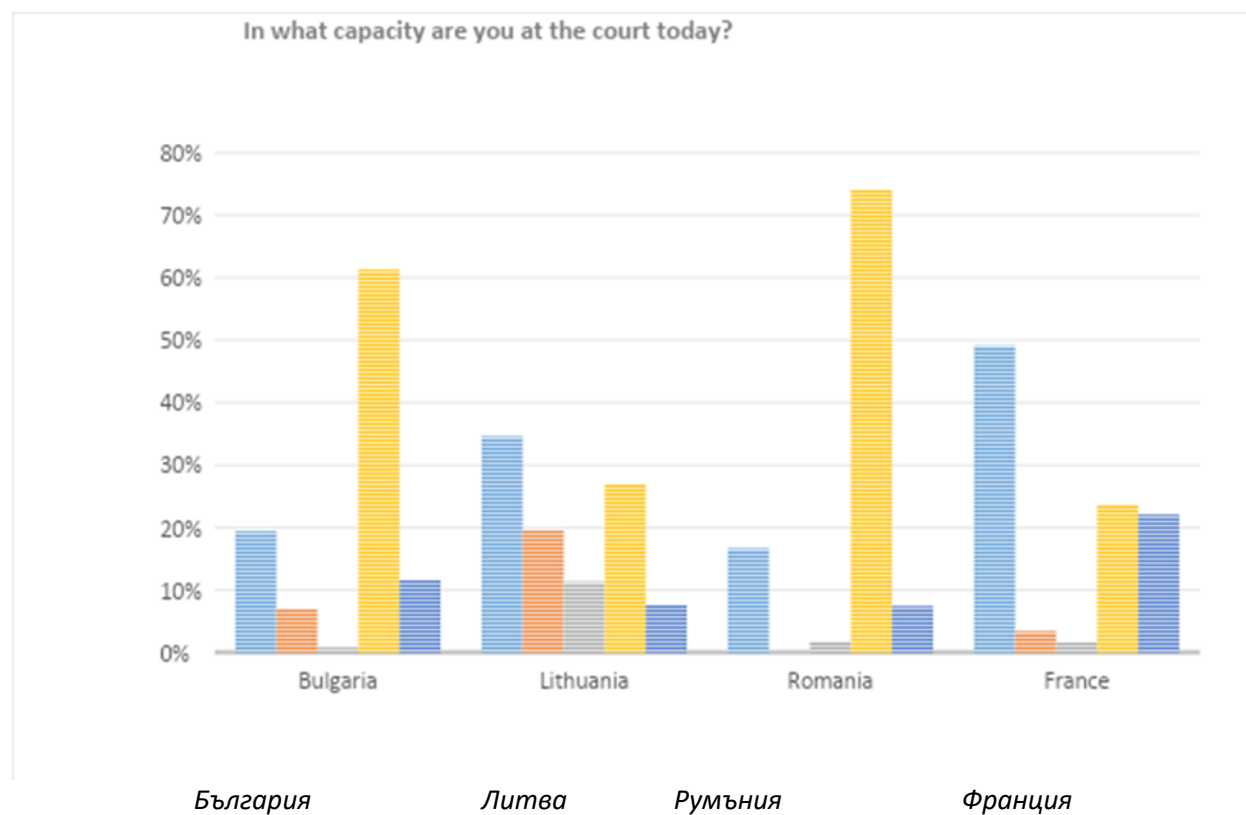
5.2 Резултатите от пилотното проучване

Фигура 1. Общ брой респонденти

Относно анкетираните

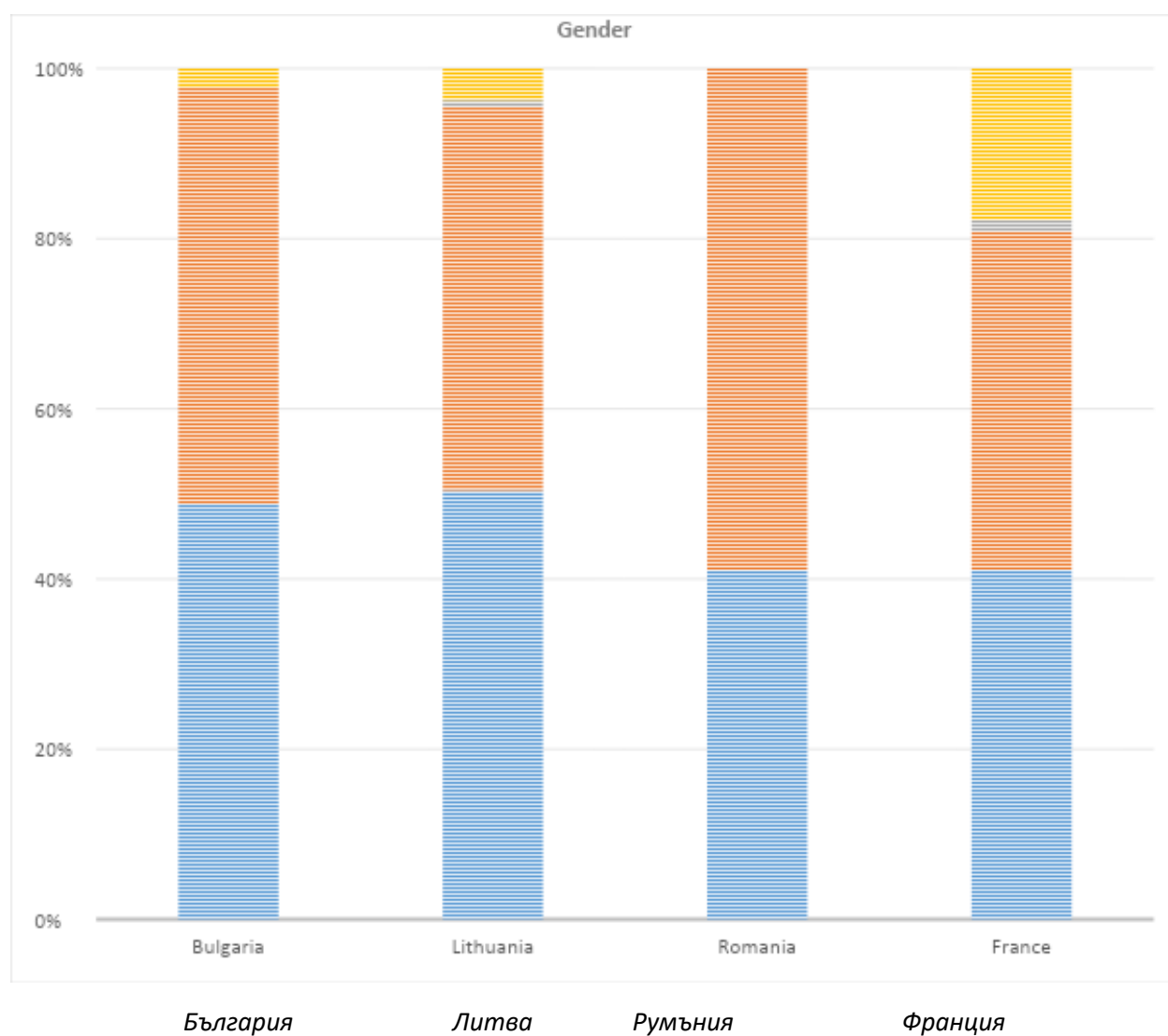
Фигура 2. В какво качество се явявате в съда днес?

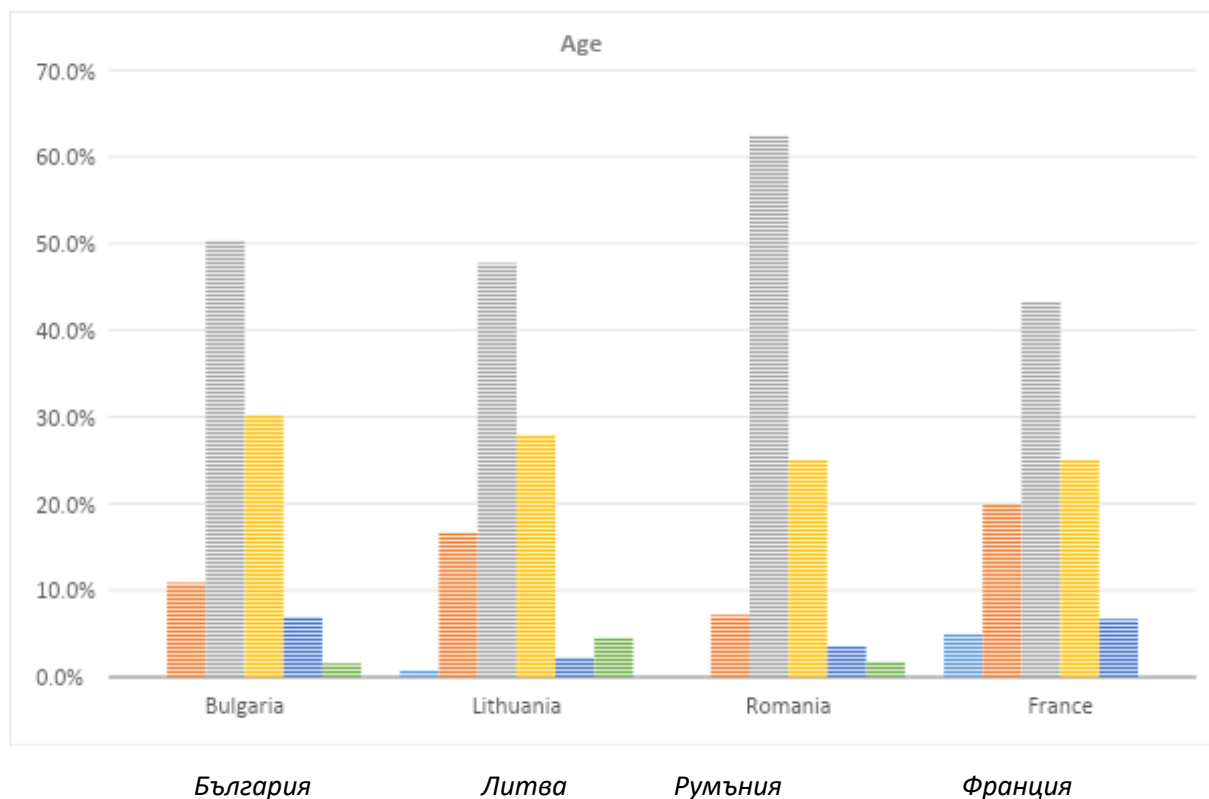
Резултатите за България и Румъния показват, че много висок дял от отговорите идват от адвокати или представители на страните (61% и 74%), докато отговорите от Франция и Литва съдържат по-разнообразно разпределение между професионални ползватели и непрофесионални ползватели.

Във Франция близо половината от отговорите на въпросника са от страните, докато в Литва около една трета са адвокати или представители, около една трета са свидетели или жертви по наказателно дело и една трета са страни по дело. Тези различия в състава на анкетираните вероятно ще повлияят на резултата от проучването. Това може да се изясни чрез по-задълбочено проучване на отговорите, при което различните групи респонденти и техните отговори се изучават по-внимателно, за да се определи дали има разлика например във възприемането на независимостта сред страните и адвокатите. Това не беше възможно в контекста на този първоначален пилотен проект.

Фигура 3. Пол

Фигура 4. Възраст

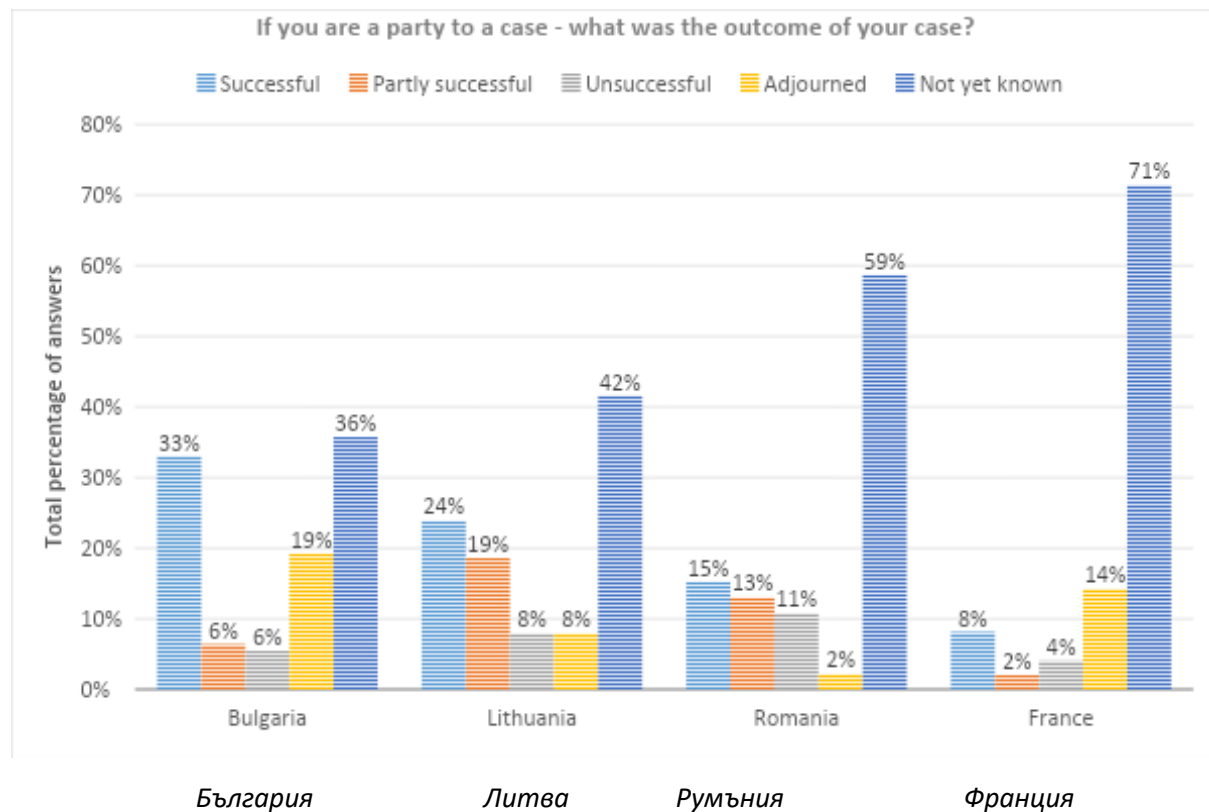

Резултатите за четирите страни показват, че по-голямата част от ползвателите на съдебни услуги, които са попълнили въпросника, са във възрастовата група 31-50 години. Втората по големина група във всичките четири страни е във възрастовата група от 51-65 години.

Относно опита на ползвателя на съдебни услуги

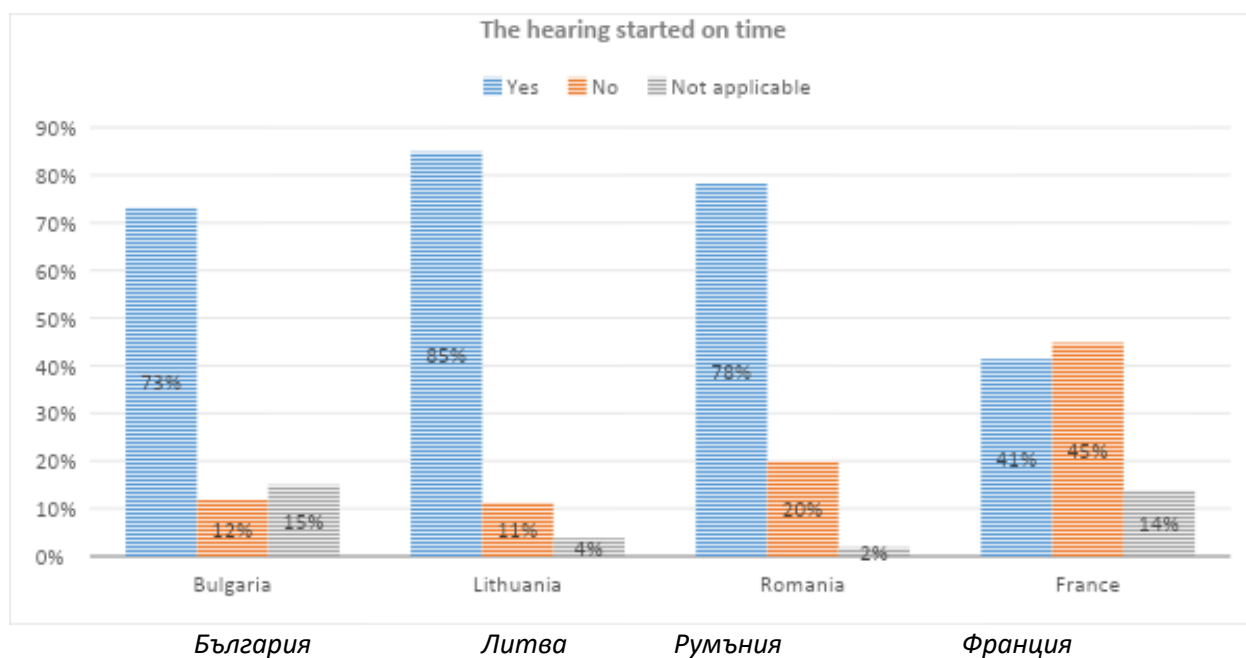
Фигура 1.А. Ако сте страна по дело, какъв е изходът от делото Ви?

успешен частично успешен неуспешен отсрочен не е известен още

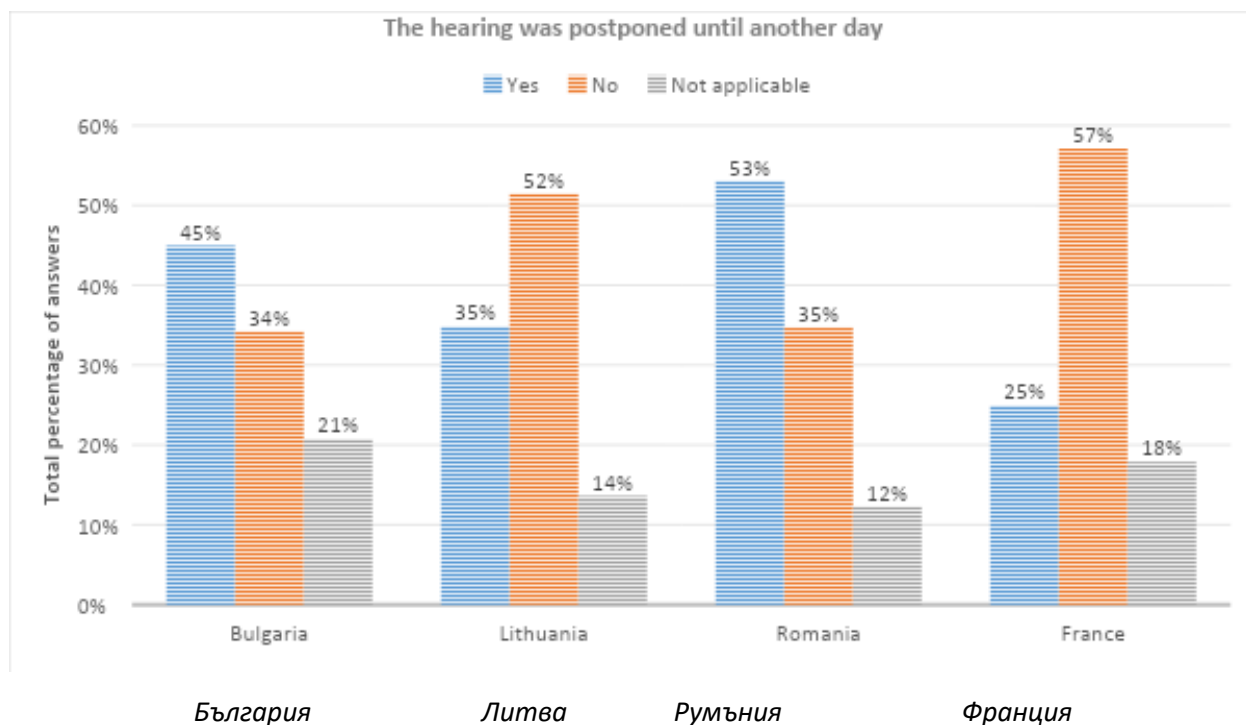

Изглежда, че между 36% и 71% от анкетираните не са запознати с резултата от своето дело, когато попълват въпросника. Това означава, че от една страна, отговорът им не се влияе от положителен или отрицателен резултат от делото им, докато от друга страна, повдига въпроса дали ползвателите трябва да анкетирани в съда или дали би било по-подходящо да попълнят въпросника на по-късна дата, когато са получили решението.

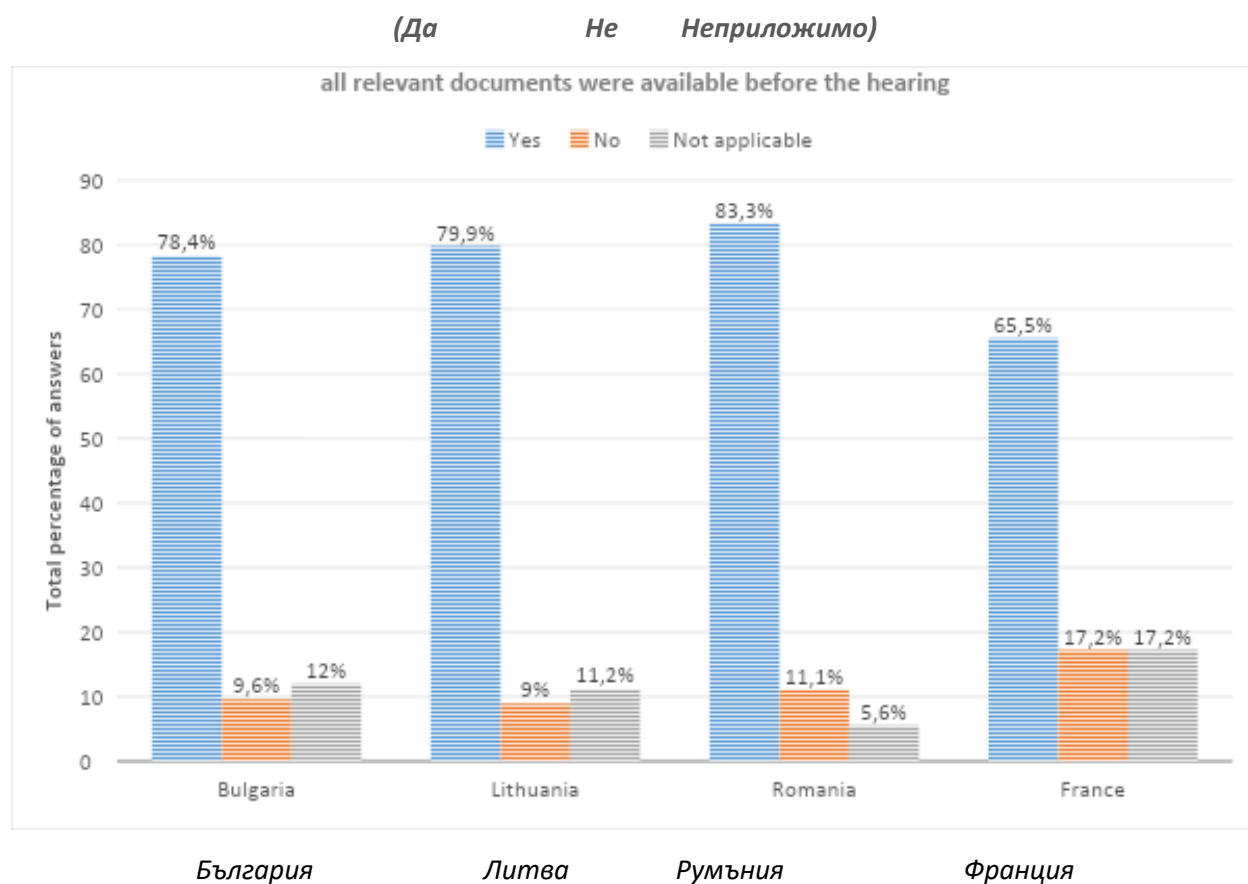
Фигура 1.Б. Изслушването е започнало навреме (Да Не Неприложимо)

Фигура 1.В. Изслушването е отложено за друг ден (Да Не Неприложимо)

Фигура 1.Г. Всички приложими документи са налични преди изслушването

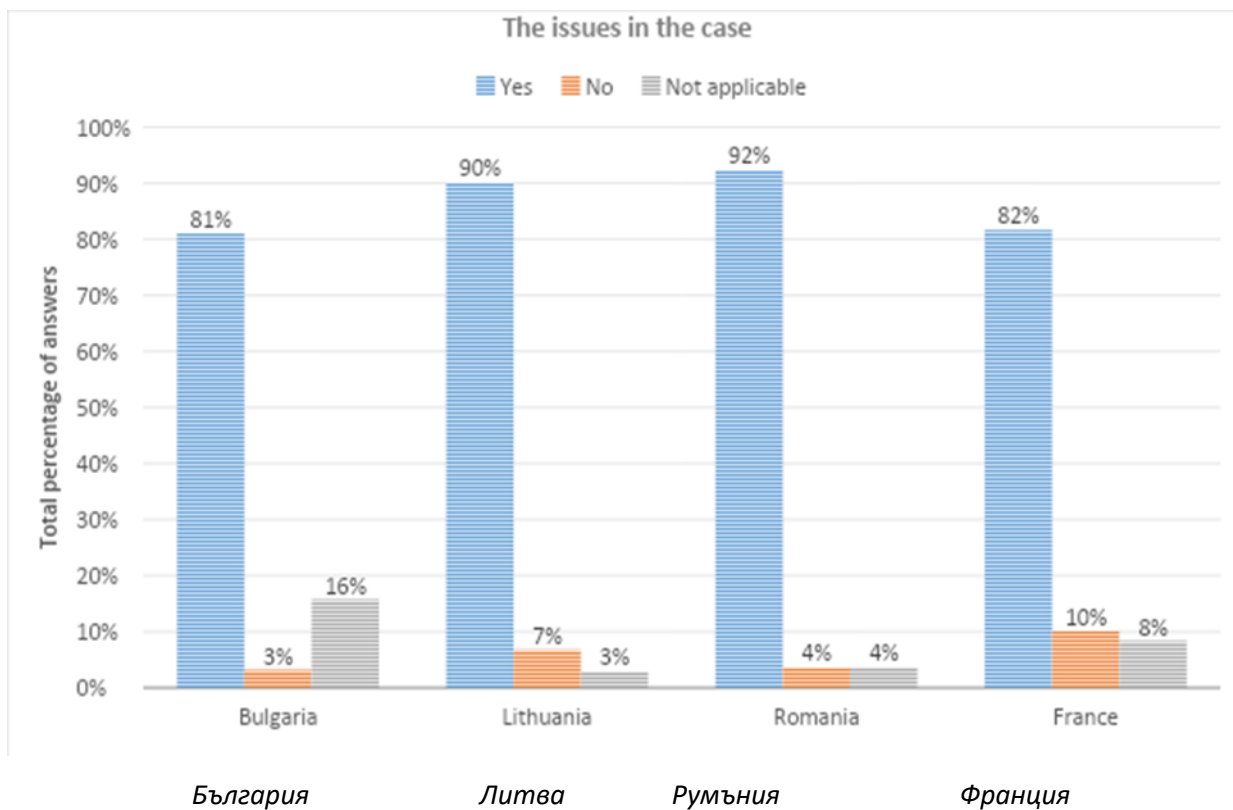

Отговорите на въпрос 1Б сочат, че между 11% (Литва) и 45% (Франция) от анкетираните са смятат, че изслушването не е започнало навреме, а отговорите на въпрос 1В показват, че във всичките четири страни най-малко 25% от всички дела са отложени за друг ден. В Румъния отложените дела представляват над половината от случаите, или 53%. За да се анализира по-подробно тази цифра, е необходима по-задълбочена информация за правната система на отделните държави и причините за отлагането на делата.

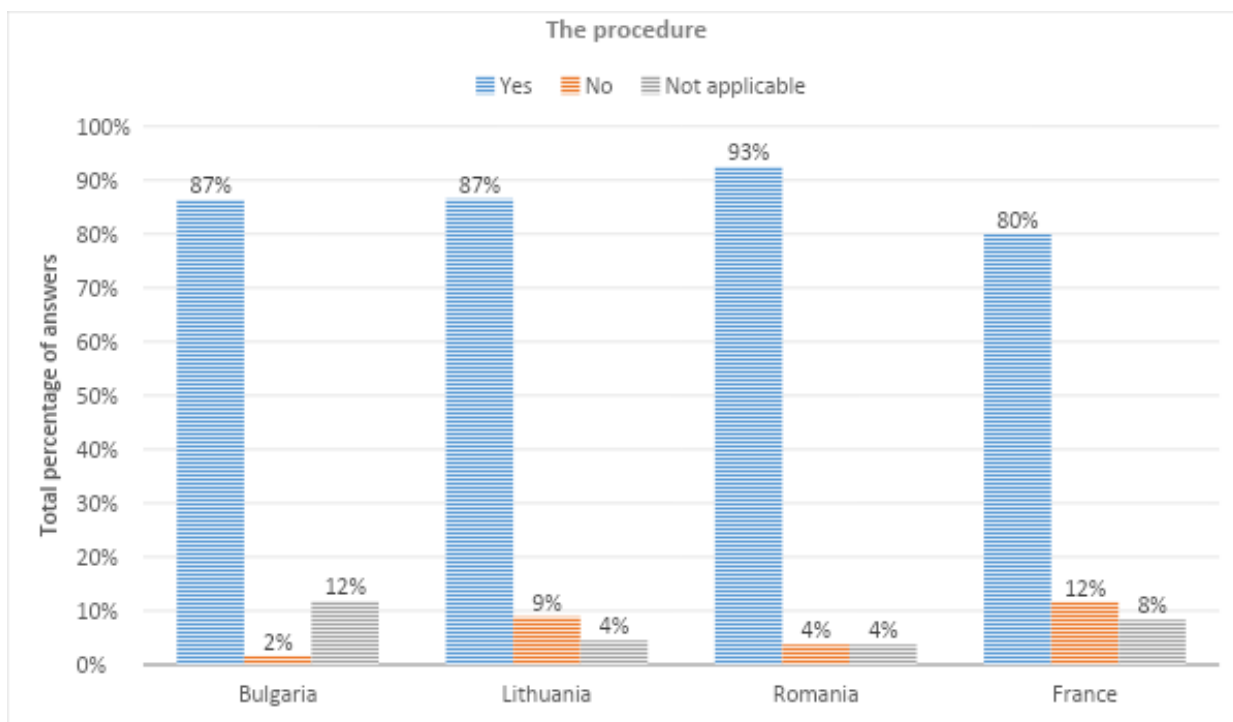
От отговорите на въпрос 1Г се вижда, че повечето от анкетираните, за четирите страни над 65%, посочват, че всички необходими документи са били на разположение преди изслушването. Цифрите варират от 65,5 % във Франция до 83,3% в Румъния.

Съдебният ползвател разбира ясно

Фигура 2.А. Казуса по делото (Да Не Неприложимо)

Фигура 2.Б. Процедурата (Да Не Неприложимо)

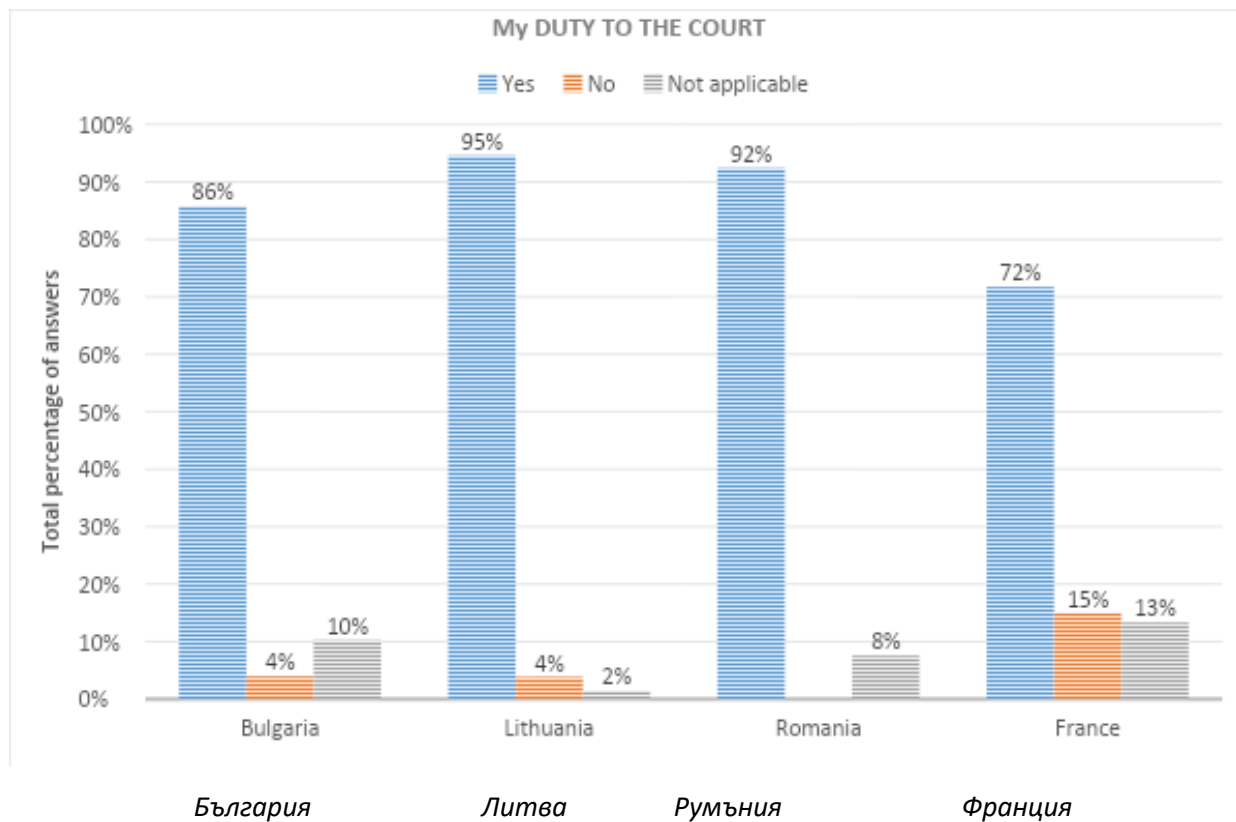
България

Литва

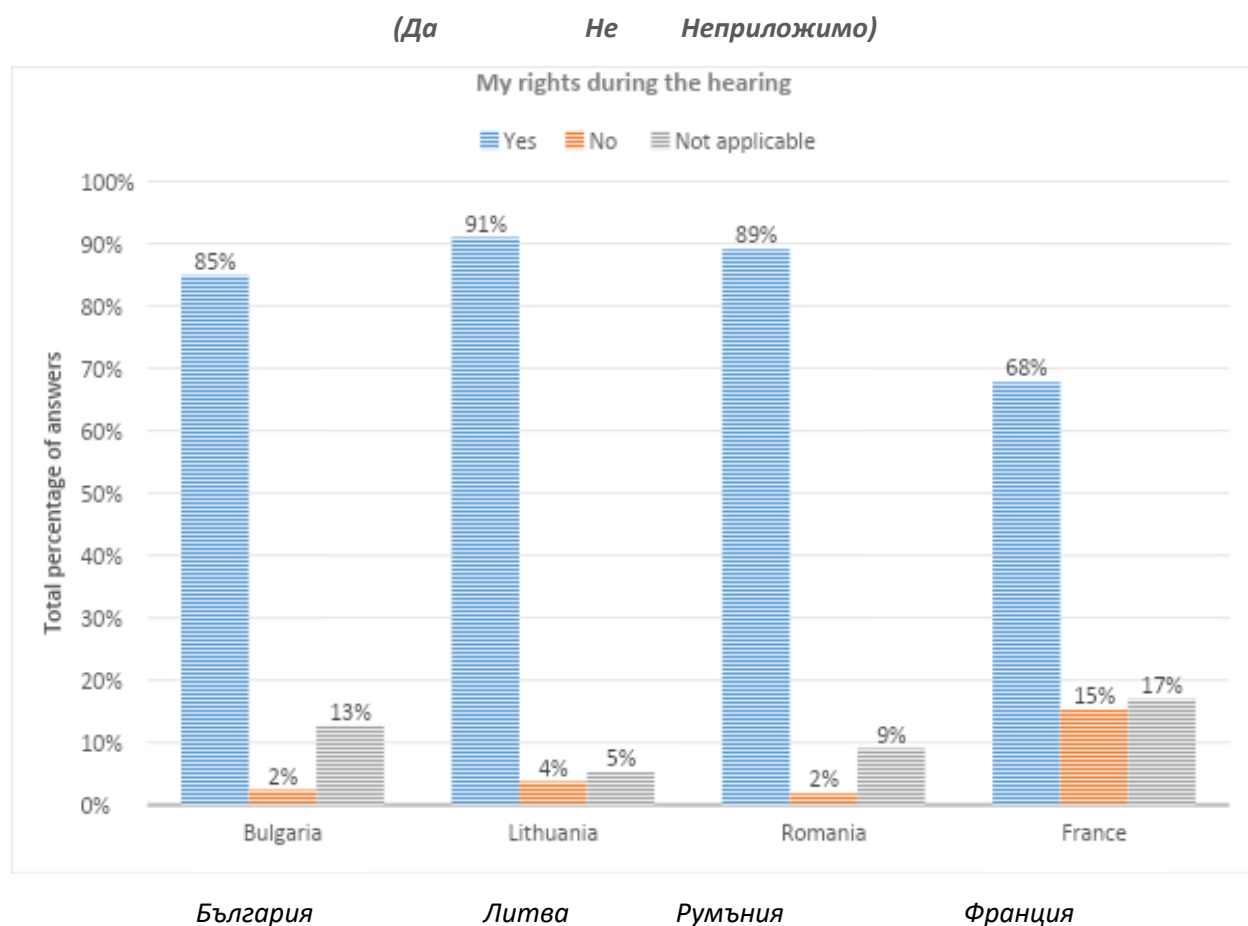
Румъния

Франция

Фигура 2.В Моите задължения към Съда (Да Не Неприложимо)

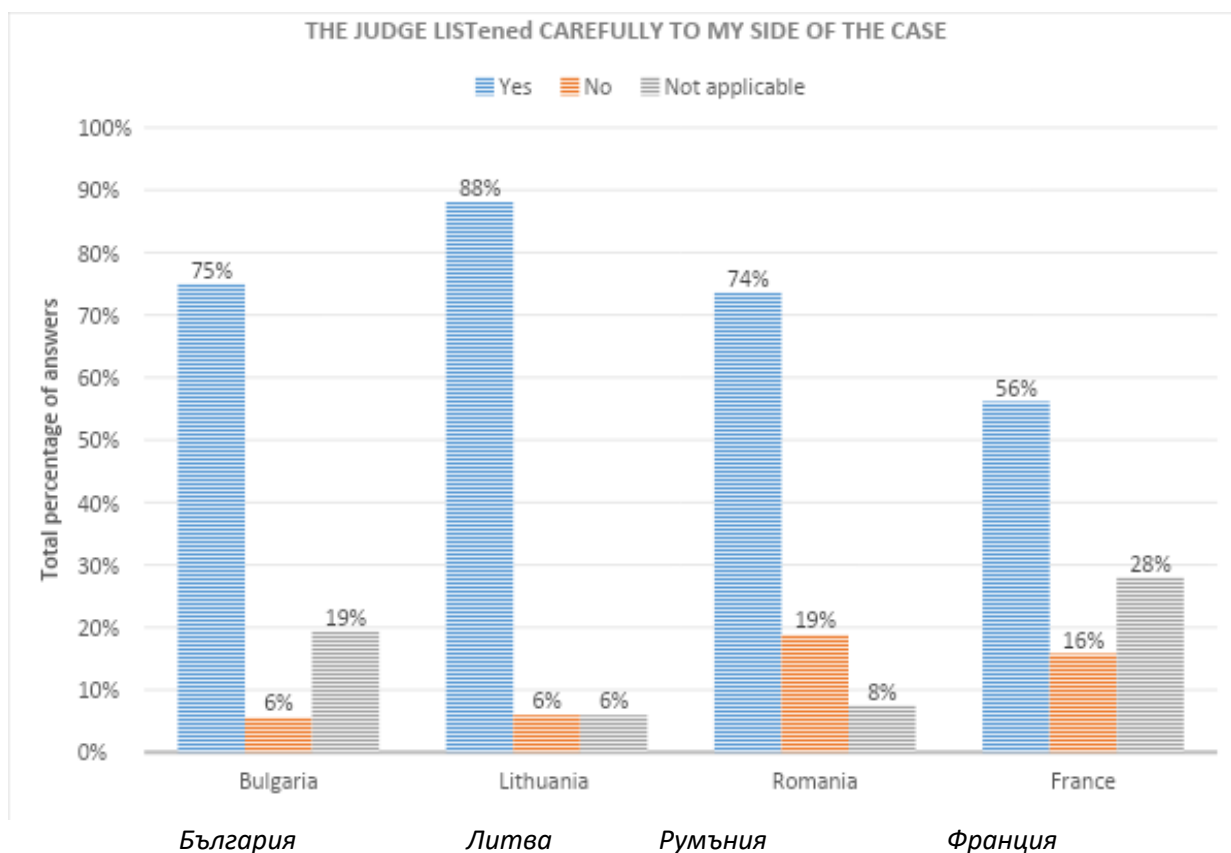
Фигура 2.Г *Моите права по време на изслушването*

Отговорите на въпроси 2А-2Г показват, че ползвателите обикновено имат високо ниво на познания за процеса в съда и за своите права. Когато четете тези цифри, трябва да имате предвид, че в три от четирите държави професионалните ползватели, адвокати и други представители, които се очаква да имат знания по тези въпроси, представляват съществена част от отговорите. Това обяснява по-ниското ниво на познания във Франция.

Фигура 3. Съдията изслуша внимателно моята страна под делото

(Да Не Неприложимо)

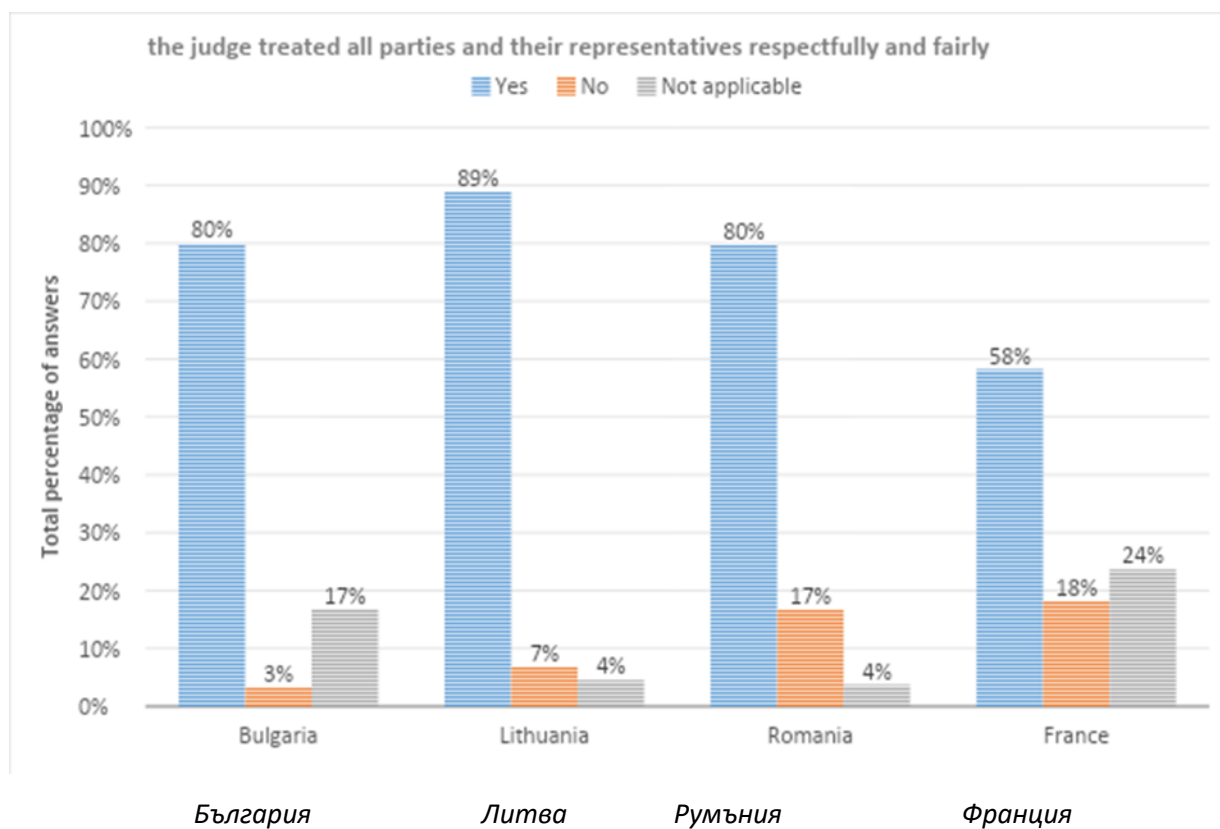

В три от пилотните страни 74% или повече отговарят, че съдията е изслушал внимателно тяхната страна на делото, което е много положителен резултат. Във Франция, където има е по-голям дял на отговори от непрофесионални ползватели, отколкото в другите три страни, цифрите са по-разнообразни, най-вече заради по-висок процент - 28% - отговарят с „не е приложимо“. В Литва ползвателите са много доволни и това важи и при отговор на въпрос 4 относно уважителното и справедливо отношение.

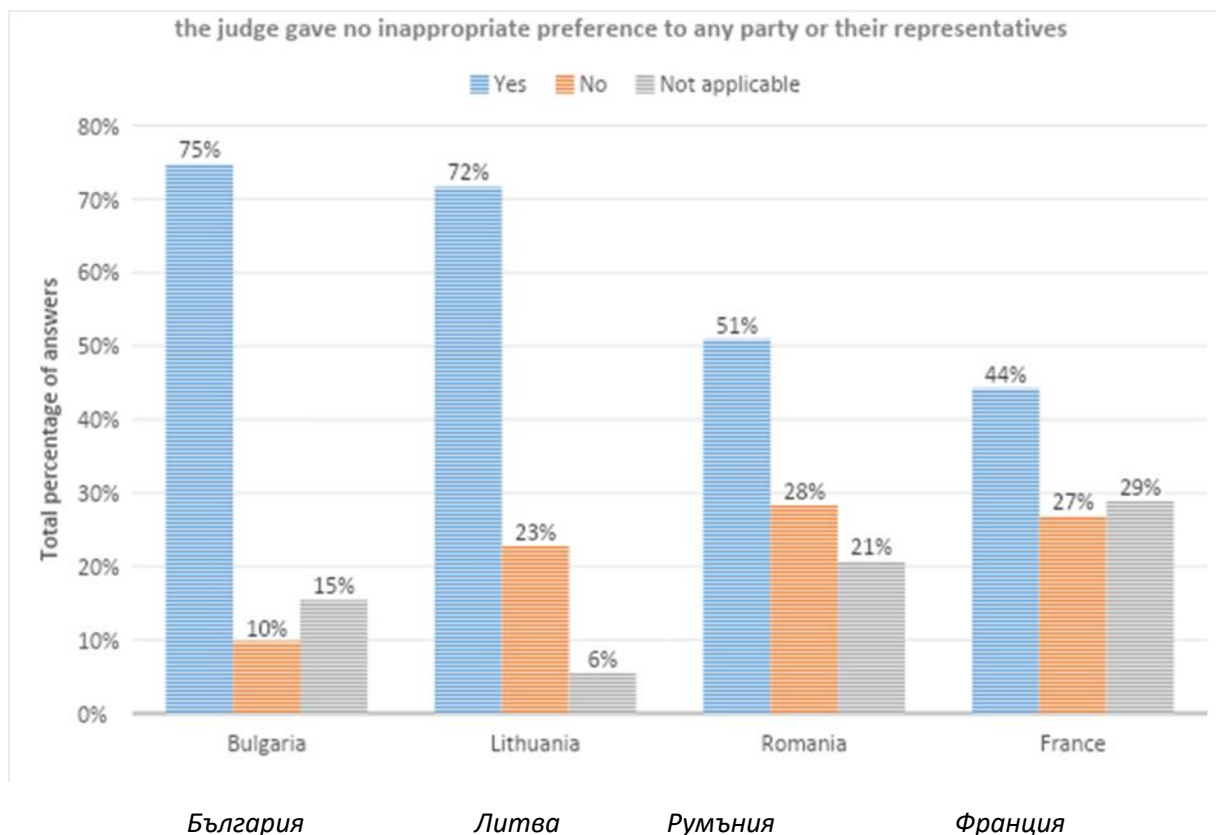
Като цяло голяма част от анкетираните, 58% във Франция и 80% или повече в останалите страни, отговарят, че съдията се отнася към участниците с уважение и справедливост.

Фигура 4. Съдията се държи уважително и справедливо с всички страни и техните представители

(Да Не Неприложимо)

Фигура 5. Съдията не прояви неправомерни предпочитания към някоя страна или техни представители (Да Не Неприложимо)

На въпроса дали съдията е предпочел дадена страна, много ползватели отговарят, че това не се е случило. Делът на отговорите „да“ обаче е по-нисък, отколкото за въпрос 4 относно уважителното и справедливо отношение на съдиите. Разликата е най-голяма в Румъния, където 80% отговарят „да“ на въпрос 4 и 51% отговарят „да“ на въпрос 5. Разликата е най-малка в България с 80% и 75%. Във Франция съответно 29% и 24% отговарят, че въпросът не е приложим, което обяснява отчасти защо тук има по-малък дял от отговори.

Една от пилотните държави отбелязва, че въпрос 5 изглежда е създал някои проблеми на респондентите, които евентуално се дължат на затруднения с разбирането на въпроса поради двойното отрицание.

Фигура 6. Съдията/съдиите по делото е независим при провеждане на делото

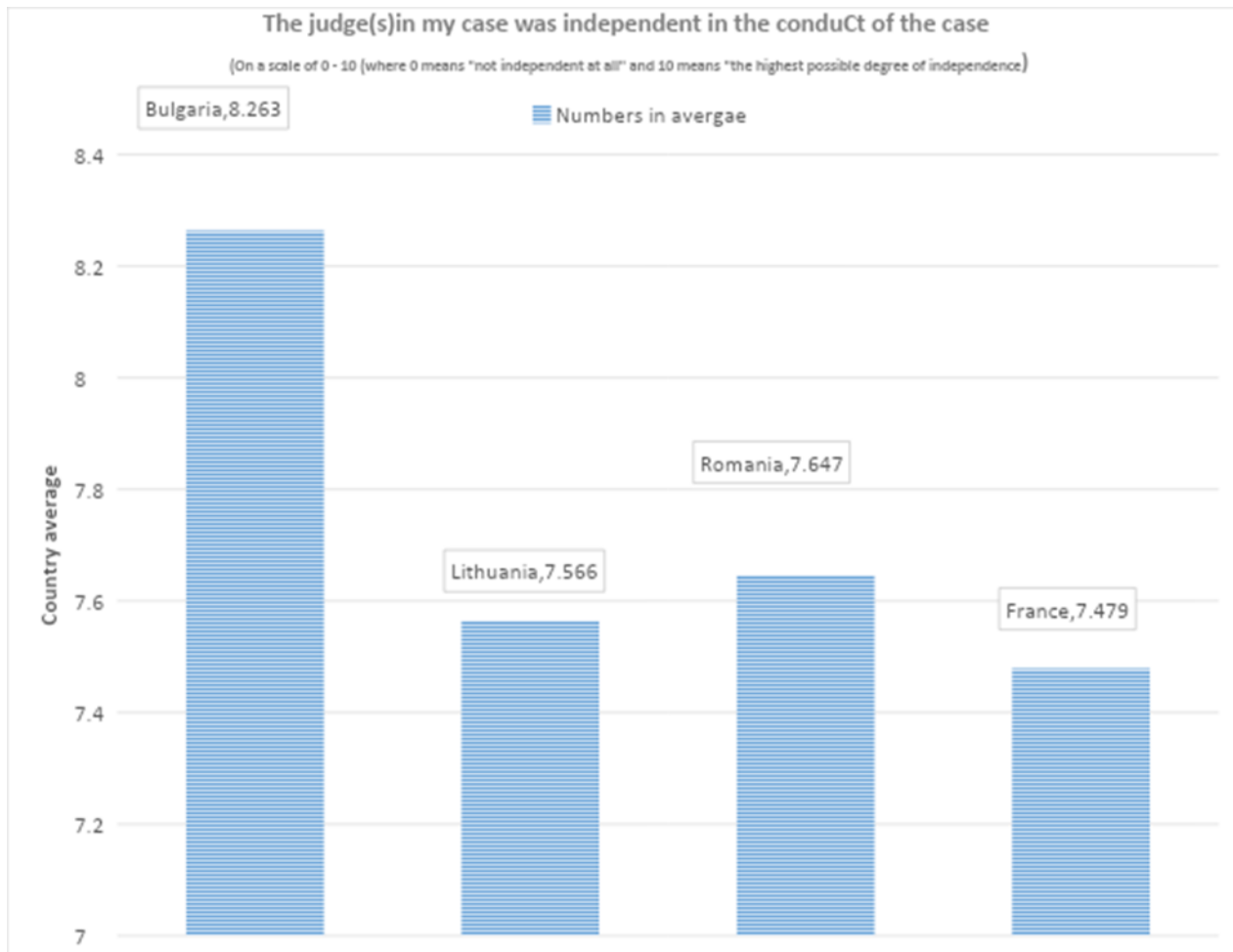
(по скалата от 0 до 10 – където 0 означава „въобще не е независим“, а 10 – „най-високата възможна степен на независимост“)

България (8.263)

Литва (7.566)

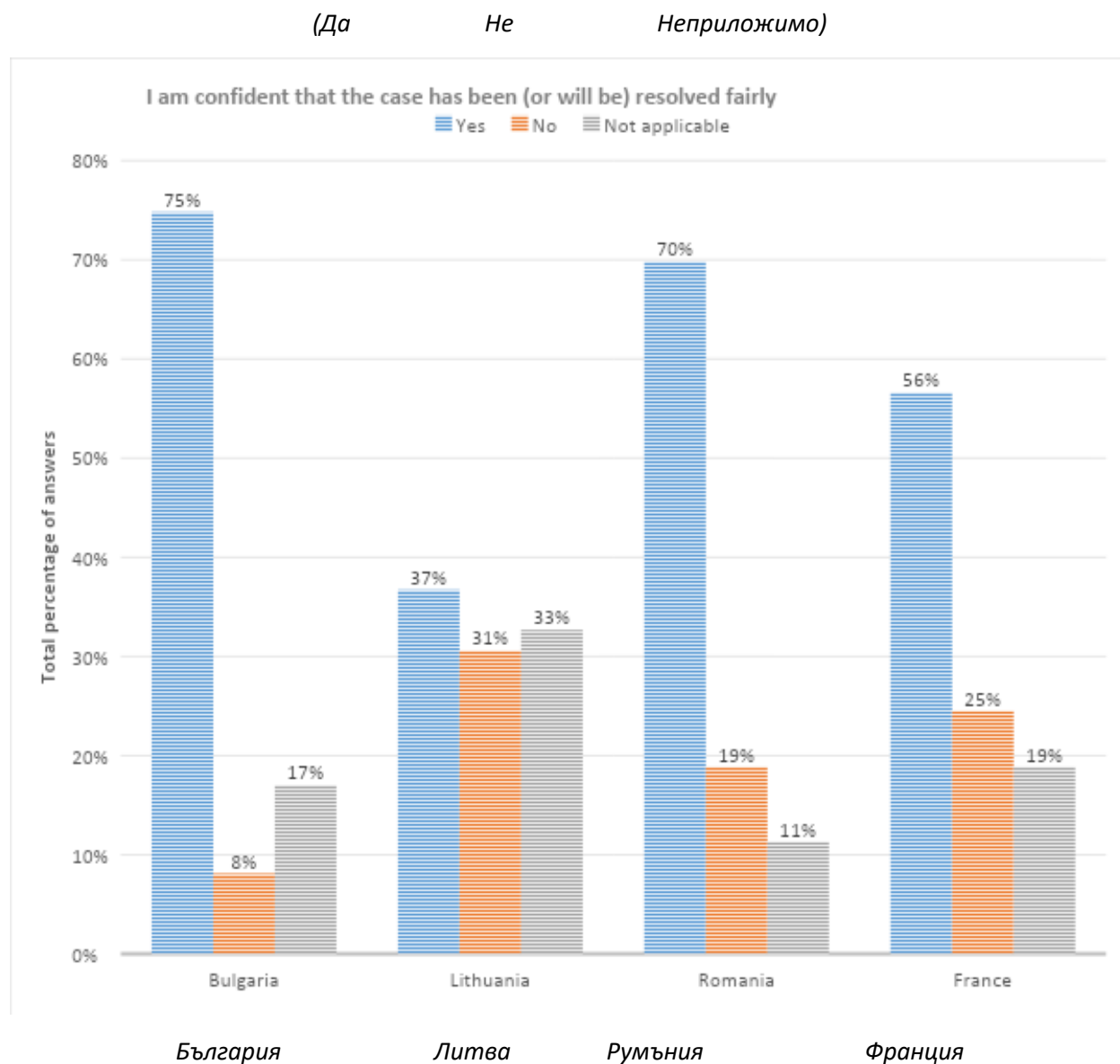
Румъния (7.647)

Франция (7.479)

На ползвателите на съдебни услуги беше зададен въпрос относно независимостта, редовно задаван на адвокати и съдии в различни проучвания. По скалата 0-10, ползвателите поставят оценката за независимост между 7,5 и 8,3. По-долу във фигура 13 е представено сравнение на средните резултати за независимост за различните групи.

Фигура 7. Уверен съм, че делото е (или ще бъде) разрешено по справедлив начин

Доверието в правосъдната система е от жизненоважно значение. Резултатите от този въпрос могат да бъдат използвани, за да се установи дали има общо ниво на доверие в справедливостта на съдебната система сред ползвателите на съдебни услуги.

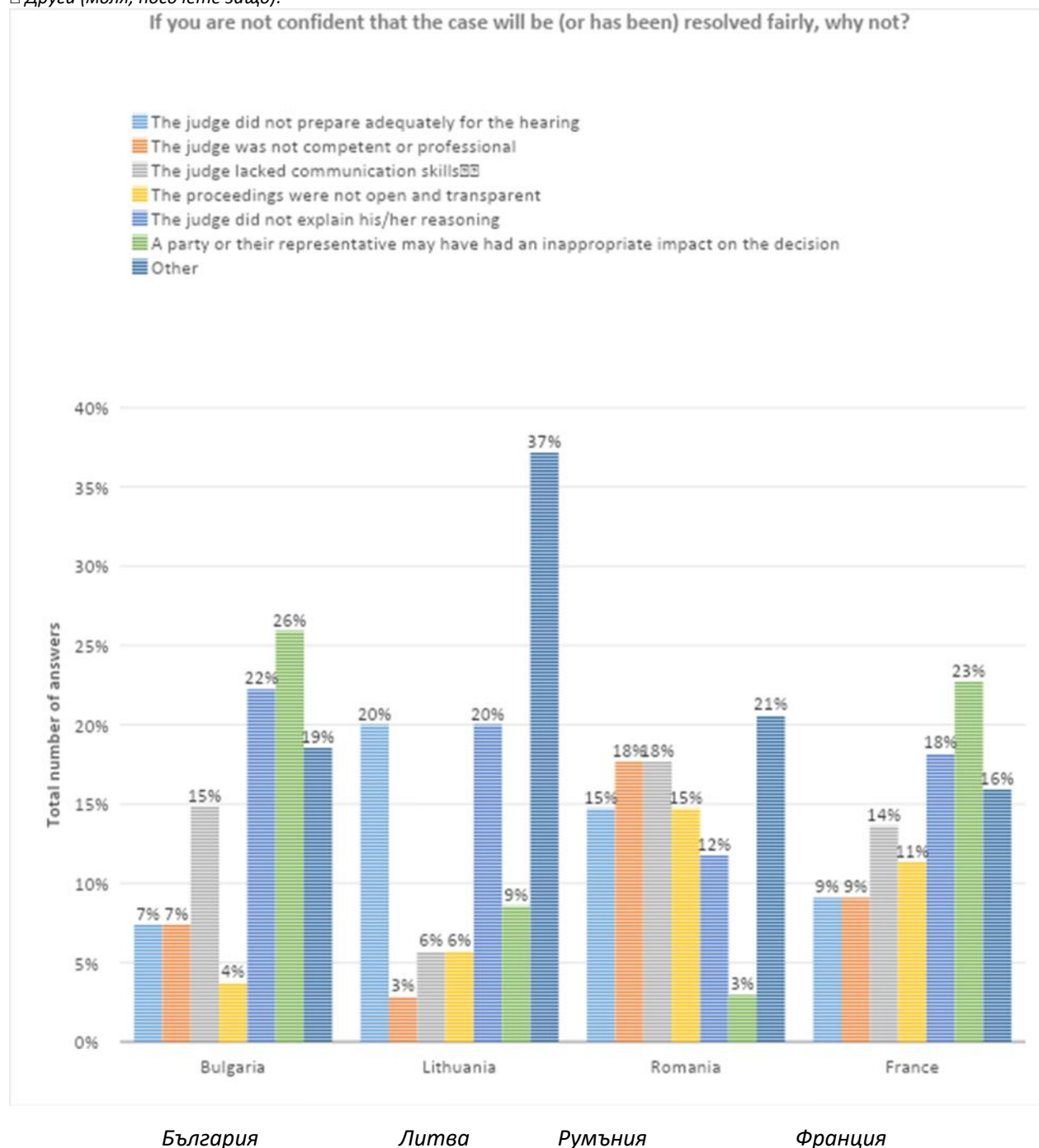
В България и Румъния, където по-голямата част от отговорите идват от адвокати и други професионални ползватели, 70% и 75% от ползвателите са на това мнение.

В Литва и Франция данните са съответно 37% и 56%, но трябва да се има предвид, че делът на ползвателите, които отговарят „неприложимо“, е висок - 33% и 19% съответно.

Фигура 8. Ако не сте сигурни, че делото ще бъде (или е) разрешено справедливо, какви са основанията Ви?

- ☐ Съдията не се е подготвил адекватно за изслушването
- ☐ Съдията не е компетентен или професионален

- Съдията не демонстрира комуникативни умения
- Производството не е открито и прозрачно
- Съдията не обясни мотивите си
- Страна или техен представител може да са оказали неподходящо въздействие върху решението
- Други (моля, посочете защо):

Ползвателите, които заявяват, че нямат доверие в разрешаването на делото, са попитани за причините, поради които реагират по този начин. Има много различни причини за това, но една от най-често цитираните от ползвателите е, че смятат, че дадена страна или представител оказва неправомерно влияние върху решението. Разбира се, това е субективно преживяване на отделния

ползвател и това преживяване може да бъде повлияно от изхода на делото. Важно е да се има предвид, че при пилотния проект има малък брой респонденти. Следователно данните не водят до окончателно становище.

Ползвателите на съдебни услуги, избрали категорията „други“, имат възможността да представят подробности защо са избрали тази категория. За целите на този доклад беше решено да не се включват техните индивидуални отговори.

Фигура 9. Като цяло съм удовлетворен от изслушването от съдията (съдиите)

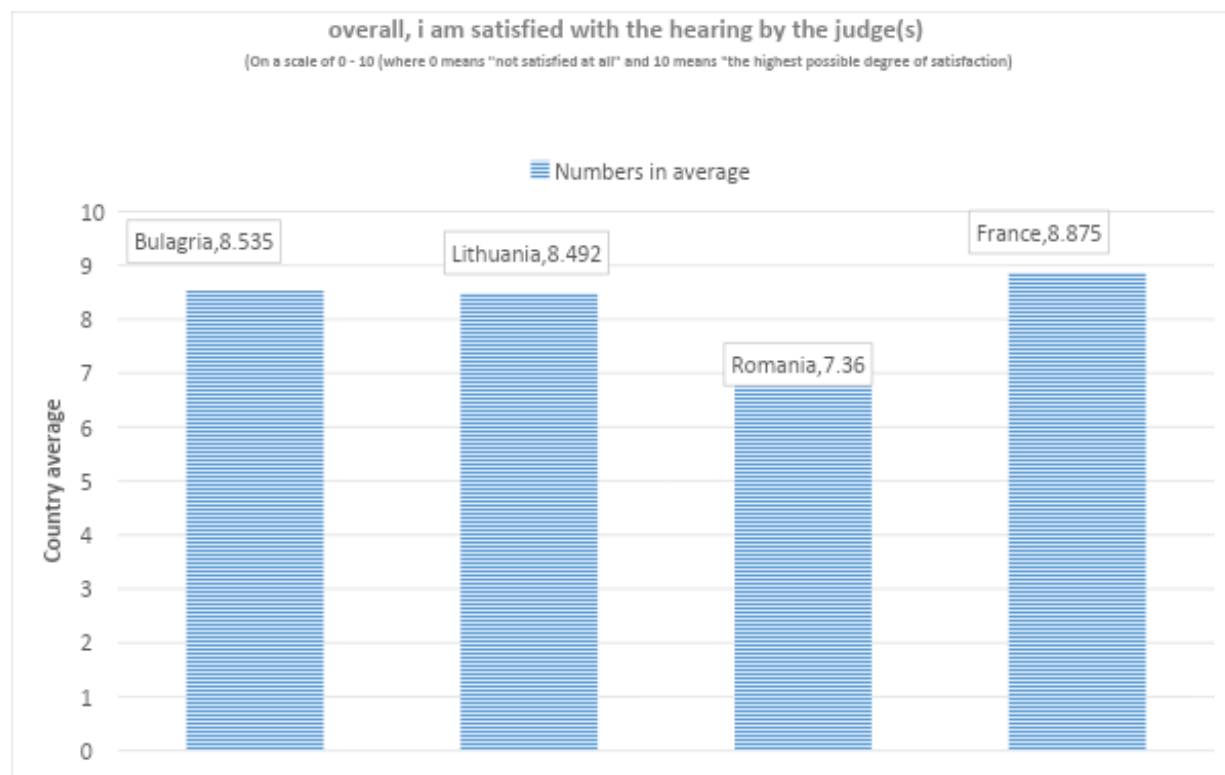
(по скалата от 0 до 10, където 0 означава „изцяло неудовлетворен“, а 10 – „най-високата степен на удовлетвореност“)

България (8.535)

Литва (8.492)

Румъния (7.36)

Франция (8.875)

Фигура 10. *Преди да се явите днес в Съда, имахте ли доверие в съдебната система?*

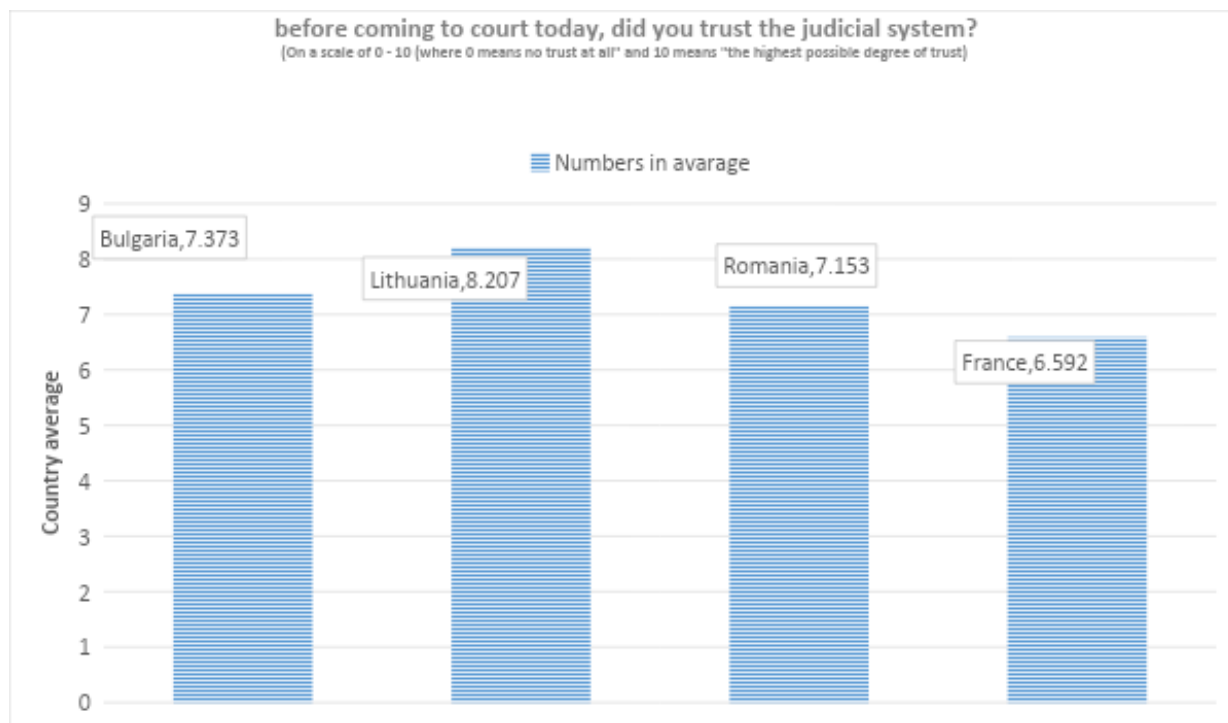
(По скалата от 0 до 10 (където 0 означава „изобщо нямах доверие“, а 10 означава „най-високата възможна степен на доверие“)

България (7.373)

Литва (8.207)

Румъния (7.153)

Франция (6.592)

Фигура 11. *Преди да се явите днес в Съда, очаквахте ли да бъдете третирані справедливо?*

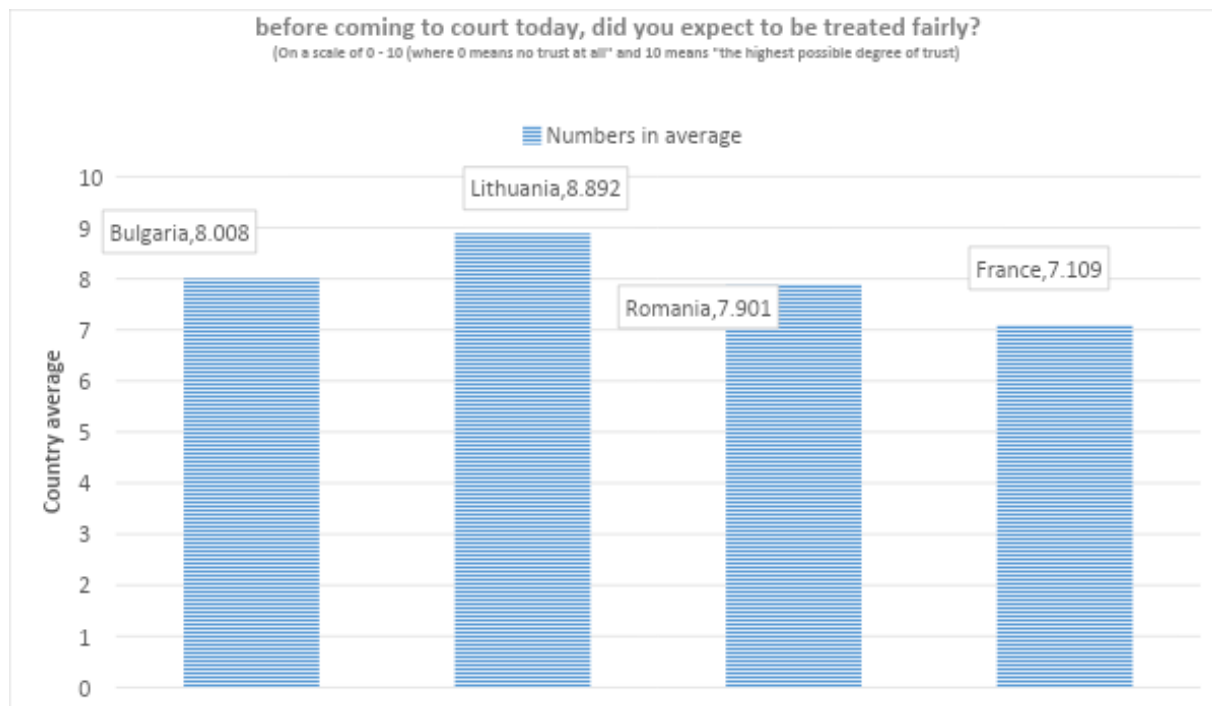
(По скалата от 0 до 10 (където 0 означава „никакви очаквания“ и 10 означава „най-високите възможни очаквания“).

България (8.008)

Литва (8.892)

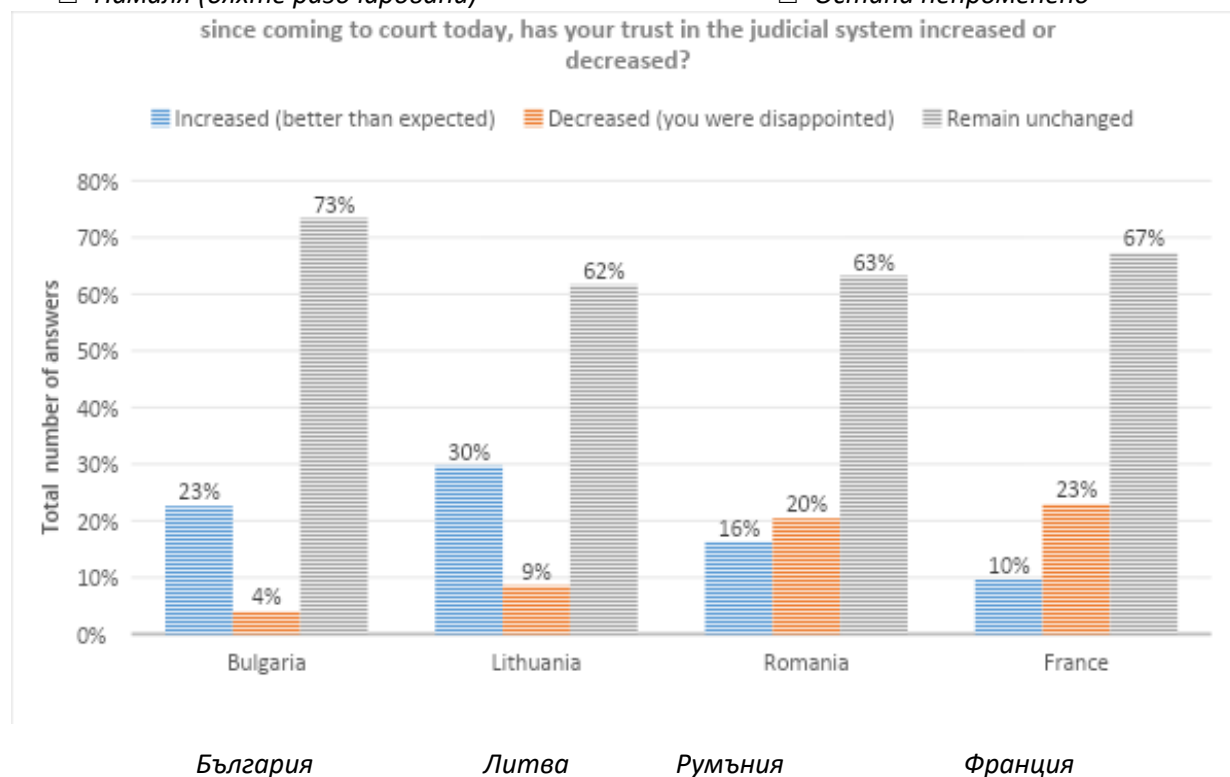
Румъния (7.901)

Франция (7.109)

Фигура 12. След като се явихте днес в Съда, Вашето доверие в съдебната система се повиши или намаля?

- ☐ *Повиши се (опитът Ви беше по-добър от очакваното)*
☐ *Намаля (бяхте разочаровани)* ☐ *Остана непроменено*

На въпрос дали ползвателят на съдебни услуги очаква справедливо отношение в съда, резултатът за всички страни е по-висок по този въпрос, отколкото при предишния за доверието. Обикновено се отчита висока удовлетвореност от изслушването, в диапазона от 7.4 до 8.9.

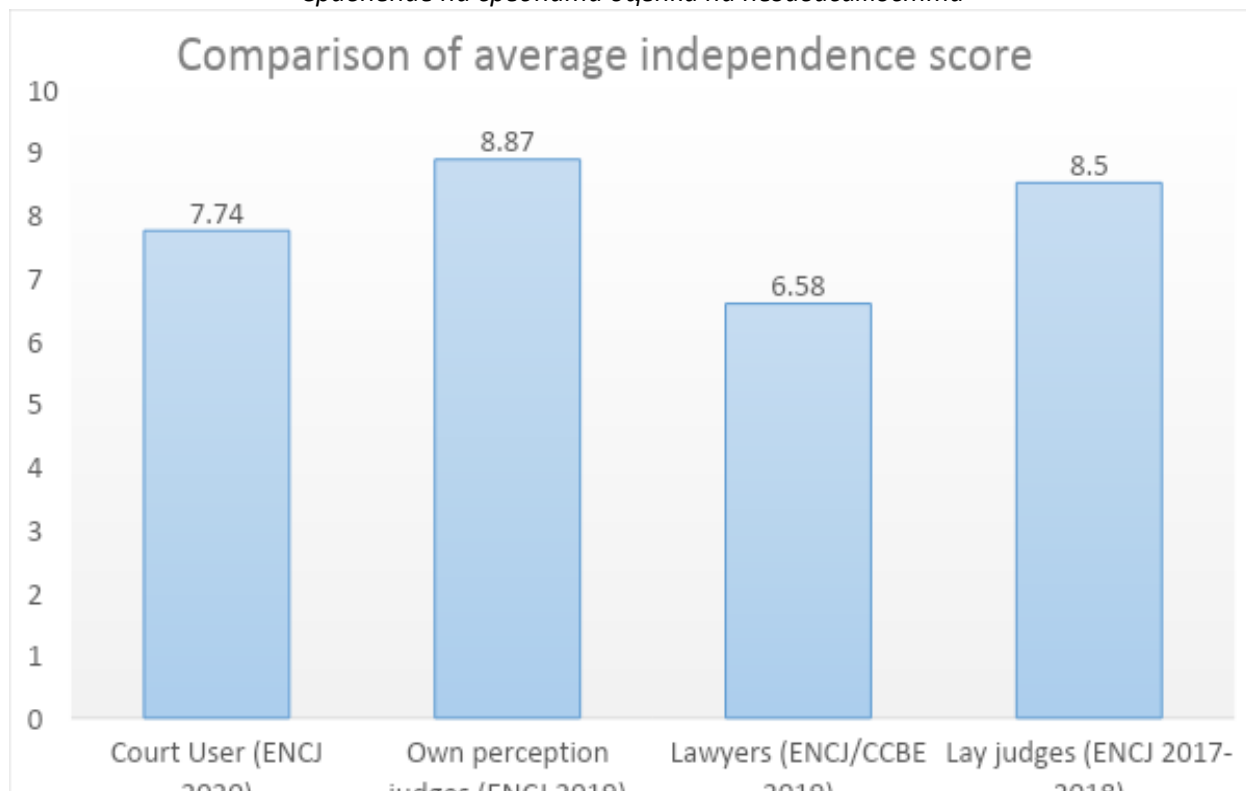
Въпроси 10 - 12 се фокусират върху доверието на ползвателите на съдебни услуги в съдебната система. Във въпрос 10 ползвателите първо бяха попитани дали преди да се явят в съда са имали доверие в съдебната система. Във въпрос 12 са попитани дали тяхното доверие се е увеличило или намаляло след явяването им в съда. Резултатите показват, че и в четирите страни ползвателите на съдебни услуги изразяват, че имат средна до висока степен на доверие в съдилищата, което от 8,2 в Литва до 6,6 във Франция по скала от 0-10. В Литва 30% казват, че доверието им в съдилищата се е увеличило, докато 9% са разочаровани. Във Франция и Румъния малко повече хора заявяват, че са разочаровани, в сравнение с тези, които казват, че тяхното доверие се е увеличило. Във всичките четири страни между 77% до 96% заявяват, че нивото на доверието им се е увеличило или е непроменено, след като са били в съда. Обърнете внимание, че адвокатите са натрупали опит и вероятно техните очаквания отговарят на техния опит.

5.3 Сравнение на оценката за независимост

В това пилотно проучване ползвателите на съдебни услуги в четири страни бяха за първи път попитани за тяхното възприятие за независимостта въз основа на действителния опит. Интересно е да се сравнят резултатите по отношение на независимостта с резултатите от анкетите сред

адвокати, непрофесионални съдии и самите съдии. Тъй като липсват данни, които да позволят да се състави резултат индивидуално за четирите страни, участвали в пилотния процес, вместо това обобщените резултати за ползвателите на съдебни услуги в това пилотно проучване се сравняват с общите резултати в проучванията, които проектният екип преди това е провел сред съдии, непрофесионални съдии и адвокати.

Сравнение на средната оценка на независимостта

Ползвател (EMCC, 2020) Съдия (EMCC, 2019) Адвокати (EMCC, CCBE, 2019)

Непрофесионален съдия (EMCC, 2017-18)

Резултатите показват, че опитът на ползвателите на съдебни услуги по отношение на независимостта, произтичащ от третирането на конкретни дела, е по-висок от този на адвокатите в проучването, проведено през 2018/19 г., но не толкова висок, колкото възприятието на непрофесионалните съдии за независимостта на съдиите или собственото възприятие на съдиите. Тези резултати са само индикативни, тъй като средствата за резултатите от анкетата на ползвателите на съдебни услуги за четири страни се сравняват със средствата за страните, участвали в другите проучвания.

5.4 Заключение

Както е посочено във въведението към този раздел, има нужда от знания за възприемането от страна на ползвателите на съдебни услуги относно съдебната независимост въз основа на специфичния опит на ползвателите в съда. Беше заявено, че би било трудно обикновените

ползватели на съда да бъдат накарани да отговарят на въпроси, свързани с такава абстрактна тема, или че ползвателите ще изпитват нежелание или трудности да отговарят на въпроси, свързани с доверието и независимостта.

Не е възможно да извлечем сериозни заключения въз основа на този пилотен проект, тъй като малък брой респонденти са взели участие, както беше планирано, но пилотът наистина показва, че нивото на доверие в съдебната система и възприемането на независимостта сред ползвателите на съдебни услуги могат да бъдат разумно изследвани по този начин. Резултатите са в съответствие с резултатите от другите проучвания, обсъдени по-горе.

Този пилотен проект показва, че е възможно да се проведе проучване сред ползватели на съдебни услуги относно възприятието на независимостта и че проучването, подготвено от екипа по проекта, е подходящо за тази цел. Предварителните резултати са положителни и интересни. С оглед на това групата по проекта предлага тази важна работа да продължи.

Може да е уместно да се преработят отговорите за провеждане на по-задълбочени изследвания и събиране на информация. Освен всичко друго, може да е уместно да се проучи дали има разлика между отговорите на професионалните и непрофесионалните ползватели или дали отговорите се влияят от това дали изходът от делото на ползвателя е успешен. В рамките на това първоначално пилотно проучване обаче не е възможно да се проведат такива допълнителни проучвания. Също така, ниският брой респонденти ограничава възможностите за по-нататъшен анализ.

В бъдеща работа по тази тема би било особено уместно да се разгледа отново групата на респондентите и да се реши дали въпросникът трябва да бъде диференциран, така че да има специално създаден въпросник за професионални ползватели и друг за непрофесионални ползватели.

Също така трябва да се проучи дали има въпроси, които ползвателите може да са разбрали погрешно или на които им е било трудно да отговорят, за да използват тези знания за допълнително прецизиране на въпросите. И тогава пилотът трябва да бъде разширен до повече страни - членове и наблюдатели на ЕМСС, и броят на респондентите във всяка страна трябва да се увеличи. В идеалния случай трябва да участват по-голям брой съдилища от различни части на всяка страна и от различни инстанции, за да се осигури представителен преглед на съдилищата в дадена държава. Крайната цел е членовете и наблюдателите на ЕМСС да включат тези въпроси в собствените си анкети на съдебни ползватели. Тъй като все още малцина от тях провеждат подобни проучвания, това ще отнеме значително време. Междувременно трябва да се обмисли провеждането на общоевропейска анкета.

6. Следващи стъпки през 2020/2021 г.

Въз основа на резултатите от тази година групата по проекта предлага да продължи работата по разработване и тестване на въпросника за ползвателите на съдебни услуги. По принцип въпросникът може да се използва в сегашната му форма, но въз основа на опита, натрупан през годината, ще бъде уместно да се преработят въпросите и евентуално да се прецизират езиково, по-специално въпрос 5.

Необходимо е също така да се обмисли дали целевите групи трябва да бъдат разделени на професионални и непрофесионални ползватели и дали въпросите трябва да бъдат адаптирани към целевите групи.

В тази връзка може да се обмисли и прегледът на отговорите в този пилотен проект за по-задълбочен анализ.

Освен това се предлага да се разшири пилотното проучване с повече страни и повече респонденти, включително за всяка държава няколко съдилища и инстанции, за да се осигури представителен преглед на съдилищата в дадена държава.

В по-дългосрочен план следва да се обмисли също как проучването може да бъде допълнително разширено, така че да може да бъде включено в цикъла за подобряване.

Обобщени за следващите стъпки:

12. Преразглеждане на въпросите и евентуално допълнително прецизиране.
13. Обмисляне дали въпросникът трябва да бъде разделен на професионални и непрофесионални ползватели.
14. Обмисляне на по-подробен анализ на пилотното проучване.
15. Разширяване на пилотното проучване с повече страни и повече респонденти, включително за всяка държава няколко съдилища и инстанции.

Приложение 1: Въпросник за независимостта и отчетността

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Reseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

**Въпросник за индикатори за независимост и отчетност на съдебната власт
2019-2020**

Държава:

Използвана методология за попълване на въпросника ²¹	
Кой е попълнил въпросника	
Беше ли сформирана национална експертна група за валидиране на отговорите?	☐ Да ☐ Не
Кои са членовете на националната експертна група (имена и длъжности)?	

²¹ Виж параграф 3.3, стр. 24 от доклада за Независимост и отчетност 2018-2019 г.

ИНДИКАТОРИ ЗА НЕЗАВИСИМОСТ

Официална независимост на съдебната власт като цяло

1. Правно основание на независимостта на съдебната власт като цяло	
1а. Гарантирана ли е официално независимостта на съдебната власт или съдиите ²² ?	☐ Да ☐ Не
1б. Ако отговорът на 1а. е „да“, това е предвидено с/от:	☐ Конституцията или еквивалентни документи ²³ ☐ Закон ²⁴ ☐ Конституционен съд
1в. Дали съдиите са официално обвързани само от закона?	☐ Да ☐ Не
1г. Ако отговорът на 1в. е „да“, това гарантирано ли е в/от:	☐ Конституцията или еквивалентни документи ☐ Закон ☐ Конституционния съд
1д. Съдиите за постоянно ли се назначават до тяхното пенсиониране?	☐ Да ☐ Не
1е. Ако отговорът на 1д е „да“, това гарантирано ли е в/от:	☐ Конституцията или еквивалентни документи ☐ Закон ☐ Конституционния съд
1ж. Механизмът за определяне на заплатата на съдиите, уреден ли е в закона?	☐ Да ☐ Не
1з. Ако отговорът на 1ж. е „да“, това гарантирано ли е в:	☐ Конституцията или еквивалентни документи ☐ Закон
1и. Има ли официален механизъм за коригиране на заплатите на съдиите, така че да съответстват на средния растеж на	☐ Да ☐ Не

²² Вж. въпрос 1б.

²³ Еквивалентен в конкретния случай означава, че позицията на съдебната власт не може да бъде променена с обикновено мнозинство.

²⁴ Това може да бъде променено с обикновено мнозинство.

заплатите в страната и/или инфлацията?	
1й. Гарантирано ли е официално участието на съдебната власт в правната и съдебната реформа ? ²⁵	☐ Да ☐ Не
1к. Ако отговорът на 1й. е „да“, това регламентирано ли е от:	☐ Конституцията или еквивалентни документи ☐ Закон ☐ Конституционния съд
1л. Ако отговорът на 1й. е „да“, има ли съдебната власт:	☐ Право да направи официално предложение за изменение на закона ☐ Право да предоставя консултации по законодателни предложения
1м. Съдебната власт участва ли във организирането и провеждането на съдебната реформа ?	☐ Да ☐ Не
1н. Съдебната власт иницирала ли е съдебна реформа?	☐ Да ☐ Не

2. Организационна автономия на съдебната власт	
2а. Във Вашата държава има ли Съдебен съвет ²⁶ ?	☐ Да ☐ Не
2б. Гарантирана ли е официално ролята на Съдебния съвет, и ако да, къде?	☐ Конституцията или еквивалентни документи ☐ Закон ☐ Не
2в. Съветът организиран ли е в съответствие с Насоките на ЕМСС относно:	
Най-малко 50% от членовете на Съвета да са съдии, които да се избират от своите колеги (с изключение на членовете по право) ²⁷	☐ Да ☐ Не

²⁵ Процесът на съдебната реформа би следвало да има за цел подобряване качеството на правосъдието и ефикасността на съдебната власт, укрепвайки и защитавайки независимостта на съдебната власт, заедно с предприемането на мерки, които да осигурят по-голяма ефективност по отношение на нейната отговорност и отчетност. Вж. ENCJ Report on Judicial Reform 2011-2012 (Доклад на ЕМСС за съдебната реформа 2011-2012)

²⁶ Вж. член 6 от Устава на ЕМСС. Националният институт, който е независим от изпълнителната и законодателната власт, или който е автономен и носи крайната отговорност за подкрепа на съдебната власт в раздаването на независимо правосъдие.

Съдебните членове представляват цялата съдебна власт (всички нива на съдебната власт са представени в Съвета)	☐ Да ☐ Не
(Бивши) Членове на правителството не са членове на Съвета ²⁸	☐ Да ☐ Не
(Бивши) Членове на парламента не са членове на Съвета ²⁹	☐ Да ☐ Не
Съветът контролира собствените си финанси (включително административните и човешки ресурси) независимо от законодателната и от изпълнителната власт ³⁰	☐ Да ☐ Не
Съветът контролира дейността си независимо от законодателната и изпълнителната власт	☐ Да ☐ Не
2г. Съветът носи ли отговорност³¹ за следното:	
Назначаване и повишаване на магистрати	☐ Да ☐ Не
Обучение на магистрати	☐ Да ☐ Не
Съдебна дисциплина	☐ Да ☐ Не
Съдебна етика	☐ Да ☐ Не
Жалби срещу съдебната власт	☐ Да ☐ Не
Управление на работата на съдебната власт	☐ Да ☐ Не
Администриране на съдилищата	☐ Да ☐ Не
Финансиране на съдилищата	☐ Да ☐ Не
Предлагане на законодателство относно съдилищата и съдебната власт ³²	☐ Да ☐ Не
2д. Ако отговорът на въпрос 2а. е „не“ или ако Съветът не отговаря за следните области, съдиите имат ли решаващо въздействие върху решенията в следните области?	

²⁷ Само в случай на Съвет, съставен от съдии и прокурори, да се чете магистрати.

²⁸ Доклад за стандартите на ЕМСС за несъдебните членове в съдебното самоуправление 2016 г.

²⁹ Пак там.

³⁰ Финансите на Съдебния съвет се отнасят за бюджета на самия Съвет, а не до бюджета на съдебната система като цяло.

³¹ Отговорен означава, че Съветът изпълнява такива задачи. Но може да означава също така, че Съветът е делегирал тези задачи на отделен орган.

³² На парламента или Министерство на правосъдието

Назначаване и повишаване на магистрати	☐ Да ☐ Не
Обучение на магистрати	☐ Да ☐ Не
Съдебна дисциплина	☐ Да ☐ Не
Съдебна етика	☐ Да ☐ Не
Жалби срещу съдебната власт	☐ Да ☐ Не
Управление на работата на съдебната власт	☐ Да ☐ Не
Администриране на съдилищата	☐ Да ☐ Не
Финансиране на съдилищата	☐ Да ☐ Не
Предлагане на законодателство относно съдилищата и съдебната власт ³³	☐ Да ☐ Не

3. Финансиране на съдебната власт			
За. Достатъчно ли е финансирането на съдебната власт, за да позволи на съдилищата: (не е част от формалните индикатори)	[възможни са няколко отговора]		
	☐ Да се справят с тяхната натовареност		
	☐ Да ангажират експерти/преводачи/др. в случаите, когато това е необходимо, ако хонорарите се поемат от съда		
	☐ Да подържат актуални познанията и уменията на съдиите		
	☐ Да подържат актуални познанията и уменията на служителите в съдилищата		
36. Кой взема решенията? Моля отбележете с "x" в полето съобразно ситуацията във Вашата държава	Съдебна власт	Изпълнителна власт ³⁴	Законодателна власт
	☐	☐	☐
а) Участие в изготвянето на «разпределянето на бюджета на съдилищата»	☐	☐	☐

³³ На парламента или Министерство на правосъдието

³⁴ Като министър на правосъдието

б) Официално предложение за разпределения бюджет на съдилищата	☐	☐	☐
в) Приемане на разпределения бюджет на съдилищата	☐	☐	☐
г) Контрол над разпределения бюджет на съдилищата	☐	☐	☐
д) Оценка/одит на разпределения бюджет на съдилищата	☐	☐	☐
Зв. В случай че правителството не разпредели достатъчно средства, може ли съдебната власт да се обърне към парламента?	☐ Да ☐ Не		
Зг. Финансирането на съдебната власт основава ли се на прозрачни и обективни критерии?	☐ Да ☐ Не		
Зд. Ако отговорът на Зг. е „да“, финансирането основава ли се на:	[възможни са няколко отговора]		
	☐ Действителни разходи ³⁵ (напр. брой на съдиите и съдебния персонал)		
	☐ Натовареност на съдилищата		
	☐ Фиксиран процент държавен разход или БВП		
☐ Друго (уточнете)...			
Зе. Къде са определени тези критерии?	☐ В установената практика ☐ В закон ☐ Друго (уточнете)		

4. Управление на съдилищата³⁶			
4а. Кои органи могат да вземат следните решения? Моля, отбележете с "х" в полето съобразно ситуацията във Вашата държава	Съдебна власт	Изпълнителна власт	Законодателна власт
Общо управление на съд	☐	☐	☐
Назначаване на съдебни служители (различни от съдии)	☐	☐	☐

³⁵ Сума, която се основава на исторически или реализирани разходи.

³⁶ Управлението на съдилищата също така се отнася и за решения, които не са свързани с финанси, но имат влияние върху функционирането на съдилищата.

Прехвърляне на съдии за справяне с временни ситуации свързани с натовареността	☐	☐	☐
Други решения за управление на човешките ресурси, по отношение на съдебни служители	☐	☐	☐
Решения относно въвеждането и използването на Информационни и комуникационни технологии в съдилищата	☐	☐	☐
Решения относно съдебни сгради	☐	☐	☐
Решения относно сигурността на съдилищата	☐	☐	☐
Решения относно дейности, свързани с публичността ³⁷	☐	☐	☐

Официална независимост на съдията

5. Решения за управление на човешките ресурси, касаещи съдии			
5а. Подбор, назначаване и освобождаване на <u>съдии</u> и <u>председатели на съдилища</u> <u>Кои власти имат право да вземат следните решения?</u> Моля, отбележете с "х" в полето съобразно ситуацията във Вашата държава	Съдебна власт	Изпълнителна власт	Законодателна власт
Предлагане на кандидати ³⁸ за назначаването им като съдии (различни от съдии във Върховния съд)	☐	☐	☐
Решение ³⁹ за назначаване на съдия	☐	☐	☐
Предложение за освобождаване на съдия	☐	☐	☐
Решение за освобождаване на съдия	☐	☐	☐
Предлагане на кандидати за назначаването им за председатели на съдилища	☐	☐	☐

³⁷ Това включва всички комуникационни и промоционални дейности, чиято цел е да информират обществото за съдебната власт.

³⁸ Окончателното предложение за кандидат(и), което се изпраща на органа, който ги назначава/избира.

³⁹ В контекста на този въпрос, решението включва задължително предложение на органа, който формално взема съответното решение.

Решение за назначаването на председател на съд	☐	☐	☐
Предложение за освобождаване на председател на съд	☐	☐	☐
Решение за освобождаване на председател на съд	☐	☐	☐
56. Подбор, назначаване и освобождаване на <u>съдии от Върховния съд</u> и на <u>Председателя на Върховния съд</u> Кои власти имат право да вземат следните решения?	Съдебна власт	Изпълнителна власт	Законодателна власт
Предлагане на кандидати за назначаването им като съдии във Върховния съд	☐	☐	☐
Решение ⁴⁰ за назначаването на съдия във Върховния съд	☐	☐	☐
Предложение за освобождаване на съдия от Върховния съд	☐	☐	☐
Решение за освобождаване на съдия от Върховния съд	☐	☐	☐
Предлагане на кандидат(и) за назначаването му за Председател на Върховния съд	☐	☐	☐
Решение за назначаването на Председател на Върховния съд	☐	☐	☐
Предложение за освобождаване на Председател на Върховния съд	☐	☐	☐
Решение за освобождаване на Председател на Върховния съд	☐	☐	☐
5в. Назначаването на съдии отговаря ли на насоките на ЕМСС?			
Процесът по назначаване открит ли е за обществен контрол и документираща ли се изцяло и надеждно?	☐ Да ☐ Не		
Процесът за назначаване извършва ли се според публикувани критерии	☐ Да ☐ Не		
Назначаването на съдии единствено на заслуги ли се	☐ Да ☐ Не		

⁴⁰ В контекста на този въпрос, решението включва задължително предложение, адресирано към органа, който формално взема съответното решение.

основава?			
Има ли разписана политика, предназначена да насърчава разнообразието в обхвата на лицата, които са на разположение за назначаване?	☐ Да ☐ Не		
Процесът на назначаване осигурява ли независима процедура за обжалване?	☐ Да ☐ Не		
5г. Оценяване, повишение⁴¹ и обучение на съдии. Кои власти имат право да вземат следните решения?	Съдебна власт	Изпълнителна власт	Законодателна власт
Решение ⁴² за оценяване на съдия	☐	☐	☐
Оценка на управлението на дейността на съдилищата	☐	☐	☐
Решение за повишаване на съдия	☐	☐	☐
Приемане на етични стандарти	☐	☐	☐
Прилагане на етични стандарти	☐	☐	☐
Решение за програмата/съдържанието на обучението на съдии	☐	☐	☐
5д. Изпитателни срокове след първоначалното назначаване⁴³			
Преди постоянното назначаване съдиите имат ли изпитателен срок?	☐ Да ☐ Не		
Ако отговорът е „да“, отказът за потвърждаване на изпълняващия длъжността „съдия“ в съответствие с обективни критерии ли е и със същите процедурни гаранции, каквито се прилагат, когато съдия трябва да бъде отстранен?	☐ Да ☐ Не		
Органът, който взема решението, включва ли мнозинство от съдии?	☐ Да ☐ Не		
Този орган независим ли е от законодателната и изпълнителната власт?	☐ Да ☐ Не		

⁴¹ Повишаването на съдии по смисъла на този подвъпрос и подвъпрос 5 д) обхваща също и заявления от съдии за нови позиции в съдебната система.

⁴² В контекста на този въпрос 5г) решението включва задължително предложение, адресирано до органа, който официално взема съответното решение.

⁴³ Доклад на Венецианската комисия за независимостта на съдиите 2010 г.

5е. Повишаването ⁴⁴ на съдии съответства ли на стандартите на ЕМСС?	
Процесът за повишение открит ли е за обществен контрол и дали се документира напълно и надлежно?	☐ Да ☐ Не
Процесът на повишение извършва ли се според публикуваните критерии ?	☐ Да ☐ Не
Повишаването на съдии единствено на заслуги ли се основава?	☐ Да ☐ Не
Има ли разписана политика, предназначена да насърчава разнообразието в обхвата на лицата, които са на разположение за назначаване?	☐ Да ☐ Не
Процесът за повишение осигурява ли независима процедура за обжалване ?	☐ Да ☐ Не

6. Дисциплинарни мерки			
6а. Дисциплинарни мерки срещу съдии в съответствие ли са със стандартите на ЕМСС, а именно			
Съществува ли списък с типове съдийско поведение/етични норми, нарушаването на които би било неприемливо?	☐ Да ☐ Не		
Съществува ли времево ограничение за провеждането на разследването, вземането на решение и налагането на санкция?	☐ Да ☐ Не		
Оповестява ли се името на съдията, преди да бъде наложена санкцията?	☐ Да ☐ Не		
Има ли право съдията да бъде представяван от адвокат или подпомаган от друго лице по негов/неин избор?	☐ Да ☐ Не		
Съществува ли право на обжалване по реда на съдебния надзор или касационното обжалване?	☐ Да ☐ Не		
6б. Кой е компетентният орган за вземане на следните решения по отношение на дисциплинарните процедури срещу съдии?	Съдебна власт	Изпълнител на власт	Законодателна власт

⁴⁴ Повишаването на съдии в смисъла на този подвъпрос и подвъпрос 5г) обхваща също заявления от съдии за нови съдебни позиции в съдебната система.

Предложение за назначаване на член на дисциплинарния орган за съдии	☐	☐	☐
Решение за назначаване на член на дисциплинарния орган за съдии	☐	☐	☐
Разследване на жалба срещу съдия	☐	☐	☐
Предложение за дисциплинарно решение по отношение на съдия	☐	☐	☐
Дисциплинарно решение по отношение на съдия	☐	☐	☐
Решение относно последващите действия във връзка с жалба срещу съдебната власт / съдия	☐	☐	☐
бв. Могат ли да бъдат инициирани дисциплинарни мерки срещу съдия (с изключения на случаи, когато е имало злоупотреба или груба небрежност) поради следните причини:			
Неговото/нейното тълкуване на закона	☐ Да ☐ Не		
Неговата /нейната оценка на фактите	☐ Да ☐ Не		
Неговата/нейната оценка на доказателствата при решаването на делото	☐ Да ☐ Не		
За упражняване на свободата си на изразяване, с цел обръщане на внимание на заплахите за независимостта на съдебната власт, заплахите за интегритета на съдебната власт, основните аспекти на правораздаването ⁴⁵ и когато основните права и върховенството на закона са застрашени ⁴⁶	☐ Да ☐ Не		

7. Непрехвърляемост на съдии

7а. Изберете една от следните три възможности:

☐ Съдиите не могат да бъдат премествани в друг съд или място без тяхното съгласие **(отидете на въпрос 7б)**

⁴⁵ ICJ - <https://www.icj.org/judgesexpression2019/>

⁴⁶ Доклад на ЕМСС за съдебната етика 2010 г.

	☐ Съдиите не могат да бъдат премествани в друг съд или място без тяхното съгласие по други причини, различни от дисциплинарно наказание, законна промяна на съдебната система и временно преместване за засилване капацитета на съседен съд, като максималната продължителност на това преместване е строго ограничена от закона. [отидете на въпрос 7в)
	☐ Съдиите могат да бъдат премествани в друг съд или място без тяхното съгласие и по други причини [отидете на въпрос 7в)
7б. Ако преместването без съгласие е забранено, тази забрана гарантирана ли е в: [Отидете на въпрос 7ж)	☐ Конституцията или еквивалентен текст ☐ Закон ☐ Съдебна практика
7в. Коя власт или орган взема решение за (временно или постоянно) преместване на съдия без неговото/нейното съгласие? ⁴⁷	☐ Съдебната власт ☐ Изпълнителната власт ☐ Законодателната власт
7г. Ако съдия бъде преместен (временно или постоянно) без неговото/нейното съгласие, гарантиран ли му/й е еквивалентна позиция (по отношение на длъжност, заплата...)?	☐ Да ☐ Не
7д. Може ли съдия да обжалва, ако бъде преместен (временно или постоянно) без неговото/нейното съгласие?	☐ Да ☐ Не
7е. Ако „да“, коя власт или орган взема решение за такова обжалване?	☐ Съдебната власт ☐ Изпълнителната власт ☐ Законодателната власт
7ж. Може ли съдия да бъде премахнат от дело без неговото/нейното съгласие?	☐ Да ☐ Не

⁴⁷ Това се отнася до допустимите изключения съгласно 7а и до други причини

7з. Ако отговорът е „Не“, забраната гарантирана ли е в:	☐ Конституцията или еквивалентен текст ☐ Закон ☐ Обичай/практика

8. Разпределение на дела	
8а. Има ли добре дефиниран механизъм за разпределение на делата?	☐ Да ☐ Не
8б. Ако „да“, къде са дефинирани тези критерии?	☐ В установената практика на съда ☐ В акт, приет от съда ☐ В регламенти за прилагане ☐ В закон ☐ Друго (уточнете): Click or tap here to enter text.
8в. Какви са критериите за разпределение на делата?	☐ На случаен принцип ☐ Специализация ☐ Опит ☐ Натовареност ☐ Друго (уточнете): Click or tap here to enter text.
8г. Кой разпределя делата на съдиите в съдилищата?	☐ Председателят на съда разпределя делата
	☐ А Съдебен служител разпределя делата (напр. деловодител)
	☐ Специален състав на съда разпределя делата
	☐ Делата се разпределят на случаен принцип (напр. чрез компютризирана система)
	☐ Друго (уточнете) Click or tap here to enter text.

8д. Разпределянето на делата подлежи ли на надзор в рамките на съдебната система?	☐ Да ☐ Не
8е. Методът за разпределяне на делата публично достъпен ли е?	☐ Да ☐ Не
8ж. Страните имат ли право да бъдат информирани за разпределянето на делото преди началото на съдебното заседание?	☐ Да ☐ Не
8з. Механизмът за разпределяне еднакво ли се прилага в рамките на държавата?	☐ Да ☐ Не
8и. Записва ли се мотивацията за дерогация?	☐ Да ☐ Не

9. Вътрешна независимост	
9а. Във Вашата система възможно ли е по-висшестоящи съдии да променят решението на по-нисшестоящ съдия (извън апелативната система, доктрината за прецедента или преюдициалното производство)?	☐ Да ☐ Не
9б. Какъв вид решения могат да взимат по-висшестоящите съдии по своя собствена инициатива, за да осигурят единство или последователност на съдебните решения (извън апелативната система или доктрината за прецедента)?	☐ Не ☐ Насоки, които не са задължителни за прилагане ☐ Насоки, задължителни за прилагане
9в. Могат ли съдиите на същото ниво да разработват насоки за да осигурят унифицираност или последователност на съдебните решения?	☐ Не ☐ Насоки, които не са задължителни за прилагане ☐ Насоки, задължителни за прилагане
9г. Може ли ръководството на съда да оказва натиск в отделни случаи за начина, по който съдиите водят делата си във връзка с унифицираността/последователността?	☐ Да ☐ Не
9д. Може ли ръководството на съда да оказва натиск в отделни случаи за начина, по който съдиите водят делата си във връзка със своевременното решаване/ефективността на съдебните решения?	☐ Да ☐ Не

Възприемана независимост

10. Независимост възприемана от обществото

Моля не отговаряйте на тези въпроси. Данните ще бъдат попълнени от секретаря на проектната група за всеки член и наблюдател.

10а. Възприятие за независимост според Flash Eurobarometer 461 (2018) „Усещане за независимост на националните съдебни системи в ЕС сред широката общественост“ и

Flash Eurobarometer 462 (2018) „Възприятие за независимост на националните съдебни системи в ЕС сред компаниите“.

Процент на респондентите, които дават оценка „много добра“ или „достатъчно добра“.

Резултат 461:: Click or tap here to enter text.

Резултат 462: Click or tap here to enter text.

Общ резултат: Click or tap here to enter text.

10б. Възприятие за независимост според World Economic Forum Competitiveness Report 2018, точка 1.07. Резултат по 7-точкова скала

Резултат1.07: Click or tap here to enter text.

10в. Възприятие за независимост според the World Justice Rule of Law Index 2017/2018, средно от въпроси 1.2, 7.4 и 8.6

B1.2 Резултат: Click or tap here to enter text.

B7.4 Резултат: Click or tap here to enter text.

B8.6 Резултат: Click or tap here to enter text.

Общо: Click or tap here to enter text.

11. Възприятие за независимост от страна на потребителите на съдебни услуги

Има ли национални изследвания за удовлетвореността на потребителите на съдебни услуги за последните три години, които да включват въпрос за възприятието за независимост (безпристрастност) на съдебната власт?

☐ Да

☐ Не

11b. Ако „да“, моля посочете процента респонденти, които възприемат независимостта (безпристрастността) като „много добра“ или „достатъчно добра“	Процент: Click or tap here to enter text.
--	--

12. Възприятие за независимост от страна на адвокатите <i>Моля, не отговаряйте на тези въпроси. Данните ще бъдат попълнени от секретаря на проектния екип за всеки член и наблюдател</i>	
Възприятие за независимост, съгласно проучването на ССВЕ, въпрос 10 (фигура 48 I, доклад Н&О, 2019-2020)	Резултат: Click or tap here to enter text.

13. Усещане за независимост от страна на съдиите <i>Моля, не отговаряйте на тези въпроси. Данните ще бъдат попълнени от секретаря на проектния екип за всеки член и наблюдател</i>	
Възприятие за независимост, съгласно проучването на ЕМСС, въпрос 16	Резултат: Click or tap here to enter text.

14. Възприятие за корупция в съдебната система <i>Моля, не отговаряйте на тези въпроси. Данните ще бъдат попълнени от секретаря на проектния екип за всеки член и наблюдател</i>	
Възприятие за корупция в съдебната система, съгласно Special Eurobarometer 470 (2017) 'Corruption', Въпрос В7. Процент на респондентите, които вярват, че корупцията е широко разпространена.	Резултат: Click or tap here to enter text.
Възприятие за корупция в съдебната система, съгласно WJP, В2.2.	Резултат: Click or tap here to enter text.

15. Доверие в съдебната власт <i>Моля, не отговаряйте на тези въпроси. Данните ще бъдат попълнени от секретаря на проектния екип за всеки член и наблюдател</i>	
Доверие в съдебната власт, спрямо доверието в останалите държавни власти от страна на гражданите, съгласно проучване	Score: Click or tap here to enter text.

на общественото мнение в ЕС, eu.europa.eu	
--	--

Процент на лицата, които имат доверие в съдебната система
срещу процент на лицата, които имат доверие в парламента и
правителството..

ИНДИКАТОРИ ЗА ОТЧЕТНОСТ

Обективна отчетност на съдебната власт като цяло Прозрачност за функционирането на съдебната власт

1. Периодично отчитане на съдебната власт	
1а. Публикува ли се годишен доклад за това как съдебната власт е изпълнявала своите функции?	☐ Да ☐ Не
1б. Ако отговорът на 1а е «да», кой публикува този доклад?	☐ Съдебната власт ☐ Изпълнителната власт
1в. Ако отговорът на 1а. е „да“, този доклад включва ли данни за:	[Възможни са няколко отговора] ☐ Броят на приключилите дела? ☐ Продължителността на делата? ☐ Дисциплинарни мерки ☐ (Успешни) жалби ☐ (Успешни) молби за отвод
1г. Съдилищата оценяват ли се периодично и публично по отношение на тяхната работа, напр. навременността?	☐ Да ☐ Не

2. Отношения с пресата	
2а. Длъжностни лица (служители, отговарящи за връзките с обществеността или съдии за връзки с пресата) на съдилищата разясняват ли съдебни решения на медиите?	☐ Да ☐ Не
2б. Съдебната власт разработила ли е насоки за работа с пресата?	☐ Да ☐ Не
2в. Съдебната власт дава ли разрешение за излъчване на съдебни дела по телевизията, които са от особен обществен интерес?	☐ Да ☐ Не

3. Информационни дейности, насочени към гражданското общество	
3а. Провеждат ли се дни на отворените врати в съдилищата	☐ Да ☐ Не

3b. Провеждат ли се образователни програми в училищата	☐ Да ☐ Не
3c. Разработени ли са телевизионни / радио / социално-медийни програмни формати със съответните компании, за да се предоставят познания за работата на съдията?	☐ Да ☐ Не

4. Външен преглед	
4a. Дейността на съдилищата разглежда ли се или оценява ли се регулярно от външни органи?	☐ Да ☐ Не
4б. Кой може да възложи външен преглед на съдебната власт?	[Възможни са няколко отговора] ☐ Съдебната власт ☐ Изпълнителната власт ☐ Законодателната власт

Обективна отчетност на съдебната власт като цяло
Участие на гражданското общество в съдебното управление

5. Участие на гражданското общество в органите за управление на съдебната власт Моля, попълнете таблицата			
Ръководен орган, който е отговорен за:	Лица, които нямат опит в съдебната система членове ли са? ⁴⁸	Колко лица извън съдебната система са членове на ръководния орган?	Извънсъдебните членове назначават ли се чрез прозрачна процедура, основана на заслуги?
Подбор & назначаване на съдии	☐ Да ☐ Не	☐ по-малко от половината ☐ половината ☐ повече от половината	☐ Да ☐ Не
Дисциплинарни мерки срещу съдии	☐ Да ☐ Не	☐ по-малко от половината ☐ половината ☐ повече от половината	☐ Да ☐ Не
Жалби срещу съдии и съда (съдилищата) като цяло	☐ Да ☐ Не	☐ по-малко от половината	☐ Да ☐ Не

⁴⁸ Без да са членове по право, министър на правосъдието или членове на парламента

		☐ половината ☐ повече от половината	
--	--	--	--

Обективна отчетност на съдията и персонала
Механизми за насърчаване и поддържане на етични стандарти на съдебната власт

6. Процедура за обжалване	
6а. Съдебната власт или отделните съдилища имат ли процедура за обжалване?	☐ Да ☐ Не
6б. Допустимо ли е да се подава жалба относно:	[Възможни са няколко отговора] ☐ Поведение на съдиите ☐ Навременност ☐ Административни грешки ☐ Друго
6в. Възможно ли е да се обжалва решение по жалба?	☐ Да ☐ Не

7. Оттегляне и отвод	
7а. Съдия длъжен ли е да се оттегли от разглеждането на дело, ако счита, че обективността му е поставена под въпрос или е компрометирана, или че има основателно усещане за пристрастност?	☐ Да ☐ Не
7б. Ако „да“, какъв е източникът на задължението за оттегляне от разглеждането на дело?	[само един възможен отговор] ☐ Установена практика на съда ☐ Регламентиран в приет от съда акт ☐ Регламентиран в акт, приет от Съдебния съвет ☐ Регламентиран в акт, приет от министъра на правосъдието ☐ Регламентиран в закон ☐ Друго (уточнете):
7в. Ако съдия не спази задължението да се оттегли от разглеждането на дело, какви санкции могат да му бъдат	[Възможни са няколко отговора] ☐ Устно предупреждение

наложени?	☐ Писмено предупреждение ☐ Временно отстраняване ☐ Дисциплинарно уволнение ☐ Никави
7г. Коя власт или орган взема първото решение по искане за отвод от страна, която счита че съдията е пристрастен / предубеден?	☐ Съдебната власт ☐ Изпълнителната власт ☐ Друго (уточнете): Click or tap here to enter text.
7д. Възможно ли е да се обжалва решение по искане за отвод?	☐ Да ☐ Не
7е. Ако „да“, коя власт или орган взема решение по такава жалба?	☐ Съдебната власт ☐ Изпълнителната власт ☐ Друго (уточнете): Click or tap here to enter text.

8. Допустимост на допълнителни функции и разкриване на интереси	
8а. На съдиите разрешава ли се да изпълняват други функции?	☐ Да ☐ Не [Ако „не“ преминете директно към въпрос 8е]
8б. Необходимо ли е разрешение за изпълнение на допълнителни функции от съдиите?	☐ Да ☐ Не
8в. Ако отговорът на въпрос 8б е «да», кой дава разрешение?	☐ Съдебната власт ☐ Изпълнителната власт ☐ Законодателната власт
8г. Ако отговорът на въпрос 8а е „да“, съществува ли регистър с длъжностите и/или функциите, които съдиите имат?	☐ Да ☐ Не
8д. Ако отговорът на въпрос 8г) е „да“ регистърът публичен ли е ?	☐ Да ☐ Не
8е. Има ли регистър, който разкрива какви финансови интереси биха могли да имат съдиите?	☐ Да, моля конкретизирайте минималната сума, която трябва да бъде оповестена: Click or tap here to enter text. ☐ Не

8ж. Ако отговорът на 8е. е „да“, този регистър публичен ли е?	☐ Да ☐ Не

9. Кодекс или насоки за съдебна етика	
9а. Съдебната власт има ли кодекс или наръчник за съдебна етика?	☐ Да ☐ Не
9б. Ако отговорът на 9а. е „да“, наръчникът или кодексът обществено достъпен ли е?	☐ Да ☐ Не
9в. Съществува ли обучение за съдиите по съдебна етика?	☐ Да ☐ Не
9г. Съществува ли орган, който има отговорност да предоставя на съдиите насоки или съвети по въпроси, свързани с етиката?	☐ Да ☐ Не

Субективна отчетност на съдебната власт и на отделния съдия

10. Придържане на съдиите към етичните стандарти, възприемани от съдиите <i>* Моля, не отговаряйте на тези въпроси. Данните ще бъдат попълнени от секретаря на проектния екип за всеки член и наблюдател</i>	
Проучване на ЕМСС, В.19	Резултат: Click or tap here to enter text.

11. Адекватност на действията на съдебните органи за справяне със съдебните нарушения и корупцията, възприемани от съдиите <i>* Моля, не отговаряйте на тези въпроси. Данните ще бъдат попълнени от секретаря на</i>
--

<i>проектния екип за всеки член и наблюдател</i>	
Проучване на ЕМСС, средно от В.20 и В.21.	Резултат: Click or tap here to enter text.

12. Адекватност на действията на съдебните органи за справяне със съдебните нарушения и корупцията, възприемани от адвокатите <i>* Моля, не отговаряйте на тези въпроси. Данните ще бъдат попълнени от секретаря на проектния екип за всеки член и наблюдател</i>	
Проучване на ССВЕ, средно от В.11 и В.12	Резултат: Click or tap here to enter text.

Приложение 2: Правила за оценяване

Проект на ЕМСС за независимост и отчетност, правила за оценяване (2019 г.)

- Правно основание за независимост
- Организационна автономност
- Финансиране на съдебната власт
- Управление на съда
- Кадрови решения, касаещи съдии
- Дисциплинарни мерки
- Непрехвърляемост на съдиите
- Разпределение на делата
- Вътрешна независимост
- Възприятия на обществото
- Възприятия на клиентите
- Възприятия на адвокатите
- Възприемане от съдиите
- Възприятия за липса на корупция
- Обществено доверие в съдебната власт

1. Legal basis of independence	2. Organizational autonomy of the judiciary	3. Budgetary independence	4. Court Management	5. Independent judicial decisions	6. Disciplinary measures	7. Non-interference of judges	8. Allocation of cases	9. Internal independence	10. Perceived by society	11. Perceived by citizens	12. Perceived by lawyers	13. Perceived by judges	14. Perceived judicial corruption	15. State in judiciary	EMSS Project Indicators & Associated In-Source Data (2019)										Indicators & Associated In-Source Data										Weight	Total score																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
															16. 10	17. 10	18. 10	19. 10	20. 10	21. 10	22. 10	23. 10	24. 10	25. 10	26. 10	27. 10	28. 10	29. 10	30. 10	31. 10	32. 10	33. 10	34. 10	35. 10	36. 10	37. 10	38. 10	39. 10	40. 10	41. 10	42. 10	43. 10	44. 10	45. 10	46. 10	47. 10	48. 10	49. 10	50. 10	51. 10	52. 10	53. 10	54. 10	55. 10	56. 10	57. 10	58. 10	59. 10	60. 10	61. 10	62. 10	63. 10	64. 10	65. 10	66. 10	67. 10	68. 10	69. 10	70. 10	71. 10	72. 10	73. 10	74. 10	75. 10	76. 10	77. 10	78. 10	79. 10	80. 10	81. 10	82. 10	83. 10	84. 10	85. 10	86. 10	87. 10	88. 10	89. 10	90. 10	91. 10	92. 10	93. 10	94. 10	95. 10	96. 10	97. 10	98. 10	99. 10	100. 10	101. 10	102. 10	103. 10	104. 10	105. 10	106. 10	107. 10	108. 10	109. 10	110. 10	111. 10	112. 10	113. 10	114. 10	115. 10	116. 10	117. 10	118. 10	119. 10	120. 10	121. 10	122. 10	123. 10	124. 10	125. 10	126. 10	127. 10	128. 10	129. 10	130. 10	131. 10	132. 10	133. 10	134. 10	135. 10	136. 10	137. 10	138. 10	139. 10	140. 10	141. 10	142. 10	143. 10	144. 10	145. 10	146. 10	147. 10	148. 10	149. 10	150. 10	151. 10	152. 10	153. 10	154. 10	155. 10	156. 10	157. 10	158. 10	159. 10	160. 10	161. 10	162. 10	163. 10	164. 10	165. 10	166. 10	167. 10	168. 10	169. 10	170. 10	171. 10	172. 10	173. 10	174. 10	175. 10	176. 10	177. 10	178. 10	179. 10	180. 10	181. 10	182. 10	183. 10	184. 10	185. 10	186. 10	187. 10	188. 10	189. 10	190. 10	191. 10	192. 10	193. 10	194. 10	195. 10	196. 10	197. 10	198. 10	199. 10	200. 10	201. 10	202. 10	203. 10	204. 10	205. 10	206. 10	207. 10	208. 10	209. 10	210. 10	211. 10	212. 10	213. 10	214. 10	215. 10	216. 10	217. 10	218. 10	219. 10	220. 10	221. 10	222. 10	223. 10	224. 10	225. 10	226. 10	227. 10	228. 10	229. 10	230. 10	231. 10	232. 10	233. 10	234. 10	235. 10	236. 10	237. 10	238. 10	239. 10	240. 10	241. 10	242. 10	243. 10	244. 10	245. 10	246. 10	247. 10	248. 10	249. 10	250. 10	251. 10	252. 10	253. 10	254. 10	255. 10	256. 10	257. 10	258. 10	259. 10	260. 10	261. 10	262. 10	263. 10	264. 10	265. 10	266. 10	267. 10	268. 10	269. 10	270. 10	271. 10	272. 10	273. 10	274. 10	275. 10	276. 10	277. 10	278. 10	279. 10	280. 10	281. 10	282. 10	283. 10	284. 10	285. 10	286. 10	287. 10	288. 10	289. 10	290. 10	291. 10	292. 10	293. 10	294. 10	295. 10	296. 10	297. 10	298. 10	299. 10	300. 10	301. 10	302. 10	303. 10	304. 10	305. 10	306. 10	307. 10	308. 10	309. 10	310. 10	311. 10	312. 10	313. 10	314. 10	315. 10	316. 10	317. 10	318. 10	319. 10	320. 10	321. 10	322. 10	323. 10	324. 10	325. 10	326. 10	327. 10	328. 10	329. 10	330. 10	331. 10	332. 10	333. 10	334. 10	335. 10	336. 10	337. 10	338. 10	339. 10	340. 10	341. 10	342. 10	343. 10	344. 10	345. 10	346. 10	347. 10	348. 10	349. 10	350. 10	351. 10	352. 10	353. 10	354. 10	355. 10	356. 10	357. 10	358. 10	359. 10	360. 10	361. 10	362. 10	363. 10	364. 10	365. 10	366. 10	367. 10	368. 10	369. 10	370. 10	371. 10	372. 10	373. 10	374. 10	375. 10	376. 10	377. 10	378. 10	379. 10	380. 10	381. 10	382. 10	383. 10	384. 10	385. 10	386. 10	387. 10	388. 10	389. 10	390. 10	391. 10	392. 10	393. 10	394. 10	395. 10	396. 10	397. 10	398. 10	399. 10	400. 10	401. 10	402. 10	403. 10	404. 10	405. 10	406. 10	407. 10	408. 10	409. 10	410. 10	411. 10	412. 10	413. 10	414. 10	415. 10	416. 10	417. 10	418. 10	419. 10	420. 10	421. 10	422. 10	423. 10	424. 10	425. 10	426. 10	427. 10	428. 10	429. 10	430. 10	431. 10	432. 10	433. 10	434. 10	435. 10	436. 10	437. 10	438. 10	439. 10	440. 10	441. 10	442. 10	443. 10	444. 10	445. 10	446. 10	447. 10	448. 10	449. 10	450. 10	451. 10	452. 10	453. 10	454. 10	455. 10	456. 10	457. 10	458. 10	459. 10	460. 10	461. 10	462. 10	463. 10	464. 10	465. 10	466. 10	467. 10	468. 10	469. 10	470. 10	471. 10	472. 10	473. 10	474. 10	475. 10	476. 10	477. 10	478. 10	479. 10	480. 10	481. 10	482. 10	483. 10	484. 10	485. 10	486. 10	487. 10	488. 10	489. 10	490. 10	491. 10	492. 10	493. 10	494. 10	495. 10	496. 10	497. 10	498. 10	499. 10	500. 10	501. 10	502. 10	503. 10	504. 10	505. 10	506. 10	507. 10	508. 10	509. 10	510. 10	511. 10	512. 10	513. 10	514. 10	515. 10	516. 10	517. 10	518. 10	519. 10	520. 10	521. 10	522. 10	523. 10	524. 10	525. 10	526. 10	527. 10	528. 10	529. 10	530. 10	531. 10	532. 10	533. 10	534. 10	535. 10	536. 10	537. 10	538. 10	539. 10	540. 10	541. 10	542. 10	543. 10	544. 10	545. 10	546. 10	547. 10	548. 10	549. 10	550. 10	551. 10	552. 10	553. 10	554. 10	555. 10	556. 10	557. 10	558. 10	559. 10	560. 10	561. 10	562. 10	563. 10	564. 10	565. 10	566. 10	567. 10	568. 10	569. 10	570. 10	571. 10	572. 10	573. 10	574. 10	575. 10	576. 10	577. 10	578. 10	579. 10	580. 10	581. 10	582. 10	583. 10	584. 10	585. 10	586. 10	587. 10	588. 10	589. 10	590. 10	591. 10	592. 10	593. 10	594. 10	595. 10	596. 10	597. 10	598. 10	599. 10	600. 10	601. 10	602. 10	603. 10	604. 10	605. 10	606. 10	607. 10	608. 10	609. 10	610. 10	611. 10	612. 10	613. 10	614. 10	615. 10	616. 10	617. 10	618. 10	619. 10	620. 10	621. 10	622. 10	623. 10	624. 10	625. 10	626. 10	627. 10	628. 10	629. 10	630. 10	631. 10	632. 10	633. 10	634. 10	635. 10	636. 10	637. 10	638. 10	639. 10	640. 10	641. 10	642. 10	643. 10	644. 10	645. 10	646. 10	647. 10	648. 10	649. 10	650. 10	651. 10	652. 10	653. 10	654. 10	655. 10	656. 10	657. 10	658. 10	659. 10	660. 10	661. 10	662. 10	663. 10	664. 10	665. 10	666. 10	667. 10	668. 10	669. 10	670. 10	671. 10	672. 10	673. 10	674. 10	675. 10	676. 10	677. 10	678. 10	679. 10	680. 10	681. 10	682. 10	683. 10	684. 10	685. 10	686. 10	687. 10	688. 10	689. 10	690. 10	691. 10	692. 10	693. 10	694. 10	695. 10	696. 10	697. 10	698. 10	699. 10	700. 10	701. 10	702. 10	703. 10	704. 10	705. 10	706. 10	707. 10	708. 10	709. 10	710. 10	711. 10	712. 10	713. 10	714. 10	715. 10	716. 10	717. 10	718. 10	719. 10	720. 10	721. 10	722. 10	723. 10	724. 10	725. 10	726. 10	727. 10	728. 10	729. 10	730. 10	731. 10	732. 10	733. 10	734. 10	735. 10	736. 10	737. 10	738. 10	739. 10	740. 10	741. 10	742. 10	743. 10	744. 10	745. 10	746. 10	747. 10	748. 10	749. 10	750. 10	751. 10	752. 10	753. 10	754. 10	755. 10	756. 10	757. 10	758. 10	759. 10	760. 10	761. 10	762. 10	763. 10	764. 10	765. 10	766. 10	767. 10	768. 10	769. 10	770. 10	771. 10	772. 10	773. 10	774. 10	775. 10	776. 10	777. 10	778. 10	779. 10	780. 10	781. 10	782. 10	783. 10	784. 10	785. 10	786. 10	787. 10	788. 10	789. 10	790. 10	791. 10	792. 10	793. 10	794. 10	795. 10	796. 10	797. 10	798. 10	799. 10	800. 10	801. 10	802. 10	803. 10	804. 10	805. 10	806. 10	807. 10	808. 10	809. 10	810. 10	811. 10	812. 10	813. 10	814. 10	815. 10	816. 10	817. 10	818. 10	819. 10	820. 10	821. 10	822. 10	823. 10	824. 10	825. 10	826. 10	827. 10	828. 10	829. 10	830. 10	831. 10	832. 10	833. 10	834. 10	835. 10	836. 10	837. 10	838. 10	839. 10	840. 10	841. 10	842. 10	843. 10	844. 10	845. 10	846. 10	847. 10	848. 10	849. 10	850. 10	851. 10	852. 10	853. 10	854. 10	855. 10	856. 10	857. 10	858. 10	859. 10	860. 10	861. 10	862. 10	863. 10	864. 10	865. 10	866. 10	867. 10	868. 10	869. 10	870. 10	871. 10	872. 10	873. 10	874. 10	875. 10	876. 10	877. 10	878. 10	879. 10	880. 10	881. 10	882. 10	883. 10	884. 10	885. 10	886. 10	887. 10	888. 10	889. 10	890. 10	891. 10	892. 10	893. 10	894. 10	895. 10	896. 10	897. 10	898. 10	899. 10	900. 10	901. 10	902. 10	903. 10	904. 10	905. 10	906. 10	907. 10	908. 10	909. 10	910. 10	911. 10	912. 10	913. 10	914. 10	915. 10	916. 10	917. 10	918. 10	919. 10	920. 10	921. 10	922. 10	923. 10	924. 10	925. 10	926. 10	927. 10	928. 10	929. 10	930. 10	931. 10	932. 10	933. 10	934. 10	935. 10	936. 10	937. 10	938. 10	939. 10	940. 10	941. 10	942. 10	943. 10	944. 10	945. 10	946. 10	947. 10	948. 10	949. 10	950. 10	951. 10	952. 10	953. 10	954. 10	955. 10	956. 10	957. 10	958. 10	959. 10	960. 10	961. 10

1. Periodic reporting	1a	1b	1c	1d	1e	1f	1g	1h	1i	1j	1k	1l	1m	1n	1o	1p	1q	1r	1s	1t	1u	1v	1w	1x	1y	1z	
	Yes=1
No=0
Max=1	Judiciary=2
Executive=1
Max=2	Yes=1
No=0
Max=5	Yes=1
No=0
Max=1																						20	$\lfloor k+y \rfloor/2$
2. Relation with press	2a	2b	2c																								
	Yes=1
No=0	Yes=1
No=0	Yes=1
No=0																							3	$k \times 10^3$
3. Outreach activities	3a	3b	3c																								
	Yes=1
No=0	Yes=1
No=0	Yes=1
No=0																							3	$k \times 10^3$
4. External review	4a	4b																									
	Yes=1
No=0	Judiciary=2
Legislature=1
Executive=1
Max=2																								3	$k \times 10^3$
5. Participation of civil society	5a	5b	5c	5d	5e	5f	5g	5h	5i	5j	5k	5l	5m	5n	5o	5p	5q	5r	5s	5t	5u	5v	5w	5x	5y	5z	
	5a=1
5b=0
Max=1	5b=percentage
per topic
Yes=1
Less=2
Half=1
More=0
Max=5	5c=transparency
per topic
Yes=1
No=0
Max=3																								12
6. Complaints procedure	6a	6b	6c																								
	Yes=1
No=0
Max=1	6b=procedure
Yes=1
No=0
Max=4	6c=Yes=1
No=0
Max=1																								6
7. Whistleblower and moral	7a	7b	7c	7d	7e	7f	7g	7h	7i	7j	7k	7l	7m	7n	7o	7p	7q	7r	7s	7t	7u	7v	7w	7x	7y	7z	
	Yes=1
No=0	7b=5
Council=4
Court=3
Practice/Other=2
Max=4	7c=0
Written=1
Suspended=1
Discontinued=1
Max=4	7d=Judiciary=2
Other=1
Executive=0
No=0	7e=Judiciary=3
Other=2
Executive=1
No=0																						15
8. Accessory functions (classroom)	8a	8b	8c	8d	8e	8f	8g	8h	8i	8j	8k	8l	8m	8n	8o	8p	8q	8r	8s	8t	8u	8v	8w	8x	8y	8z	
	Yes=0
No=0	8b=If yes
Yes=1
No=0	8c=Judiciary=3
Executive=1
Legislature=2
Max=4	8d=Yes=1
No=0	8e=Yes=1
No=0	8f=Yes=1
No=0	8g=Yes=1
No=0	8h=Yes=1
No=0	8i=Yes=1
No=0	8j=Yes=1
No=0	8k=Yes=1
No=0	8l=Yes=1
No=0	8m=Yes=1
No=0	8n=Yes=1
No=0	8o=Yes=1
No=0	8p=Yes=1
No=0	8q=Yes=1
No=0	8r=Yes=1
No=0	8s=Yes=1
No=0	8t=Yes=1
No=0	8u=Yes=1
No=0	8v=Yes=1
No=0	8w=Yes=1
No=0	8x=Yes=1
No=0	8y=Yes=1
No=0	8z=Yes=1
No=0	20
9. Code of judicial ethics	9a	9b	9c	9d	9e	9f	9g	9h	9i	9j	9k	9l	9m	9n	9o	9p	9q	9r	9s	9t	9u	9v	9w	9x	9y	9z	
	Yes=1
No=0
Max=2	9b=Yes=1
No=0	9c=Yes=1
No=0	9d=Yes=1
No=0	9e=Yes=1
No=0	9f=Yes=1
No=0	9g=Yes=1
No=0	9h=Yes=1
No=0	9i=Yes=1
No=0	9j=Yes=1
No=0	9k=Yes=1
No=0	9l=Yes=1
No=0	9m=Yes=1
No=0	9n=Yes=1
No=0	9o=Yes=1
No=0	9p=Yes=1
No=0	9q=Yes=1
No=0	9r=Yes=1
No=0	9s=Yes=1
No=0	9t=Yes=1
No=0	9u=Yes=1
No=0	9v=Yes=1
No=0	9w=Yes=1
No=0	9x=Yes=1
No=0	9y=Yes=1
No=0	9z=Yes=1
No=0	4
10. Adherence to ethical standards (socio-judges)	10a	10b	10c	10d	10e	10f	10g	10h	10i	10j	10k	10l	10m	10n	10o	10p	10q	10r	10s	10t	10u	10v	10w	10x	10y	10z	
	Yes=1
No=0	10b=Yes=1
No=0	10c=Yes=1
No=0	10d=Yes=1
No=0	10e=Yes=1
No=0	10f=Yes=1
No=0	10g=Yes=1
No=0	10h=Yes=1
No=0	10i=Yes=1
No=0	10j=																	

Приложение 3: Данни за сравнение с 2017 г.

Независимост

1. Правно основание
2. Организационна автономност
3. Финансиране на съдебната власт
4. Управление на съда
5. Кадрови решения, касаещи съдии
6. Дисциплинарни мерки
7. Непрехвърляемост
8. Разпределение на делата
9. Вътрешна независимост
10. Възприятия на гражданите
11. Възприятия на ползвателите на съдебни услуги
12. Възприятия от адвокатите
13. Възприемане от съдиите
14. Възприятия за липса на корупция
15. Обществено доверие

Отчетност

1. Периодично отчитане
2. Връзки с медиите
3. Информационни дейности
4. Външен преглед
5. Участие на гражданското общество
6. Подаване на жалби
7. Самоотводи и отводи
8. Спомагателни функции
9. Кодекс за правна етика
10. Спазване на етични стандарти
11. Действия за нарушения/корупция на съдии
12. Действия за нарушения/корупция на адвокати

Албания Австрия Белгия България Хърватия Дания Финландия

	Albania		Austria		Belgium		Bulgaria		Croatia		Denmark		Finland	
Independence	2017	2020	2017	2020	2017	2020	2017	2020	2017	2020	2017	2020	2017	2020
1. Legal basis		76%	75%	76%	71%		79%	85%	73%		54%	66%	54%	78%
2. Organizational autonomy		93%	78%	59%	94%		100%	100%	94%		94%	96%	94%	74%
3. Funding of the Judiciary		89%	57%	36%	43%		61%	100%	51%		90%	85%	90%	69%
4. Court Management		81%	31%	25%	38%		88%	94%	50%		100%	100%	100%	88%
5. HR decisions/judges		93%	53%	57%	74%		92%	95%	88%		82%	87%	82%	78,3%
6. Disciplinary measures		100%	80%	88%	90%		100%	93%	100%		72%	81%	72%	80,0%
7. Non-transferability		35%	90%	35%	70%		90%	85%	90%		100%	60%	100%	26,1%
8. Allocation of cases		88%	88%	88%	47%		94%	75%	82%		65%	44%	65%	81,3%
9. Internal Independence		82%	100%	68%	89%		82%	79%	36%		89%	89%	89%	89,3%
10. Ind perceived by society		25%	78%	82%	73%		34%	39%	40%		90%	89%	90%	89,0%
11. Ind perceived by court users		0,0%	0%	n/a	0%		0%	n/a	0%		100%	n/a	100%	0,0%
12. Ind perceived by lawyers		0,0%	-	n/a	-		-	0%	-		-	n/a	-	0,0%
13. Ind perceived by judges		0%	89%	89%	82%		68%	68%	70%		98%	96%	96%	92%
14. Perceived absence of corruption		10,0%	70%	90%	50%		10%	10%	10%		90%	90%	90%	90,0%
15. Trust by society		0,0%	100%	100%	100%		0%	50%	67%		100%	100%	100%	100,0%
Accountability														
1. Periodic reporting		88%	0%	38%	44%		89%	100%	22%		100%	100%	100%	81%
2. Relations with press		33%	67%	67%	67%		100%	100%	100%		100%	100%	100%	66,7%
3. Outreach activities		67%	-	100%	-		-	100%	-		-	100%	-	33,3%
4. External review		67%	100%	67%	100%		100%	67%	40%		40%	67%	40%	0,0%
5. Participation civil society		100%	-	0%	-		-	75%	-		-	100%	-	0,0%
6. Complaints procedure		83%	57%	83%	71%		86%	83%	43%		86%	100%	86%	100,0%
7. Withdrawal and recusal		86%	100%	100%	100%		87%	53%	73%		100%	100%	100%	80,0%
8. Accessory functions		100%	0%	2%	10%		50%	50%	100%		50%	50%	50%	75,0%
9. Judicial ethics		100%	75%	100%	100%		100%	100%	75%		75%	75%	75%	75,0%
9a. Understandable proceedings		-	100%	-	61%		81%	-	89%		100%	-	100%	-
10. Adherence ethical standards		0%	-	85%	-		-	62%	-		-	92%	-	87%
11. Actions against misconduct/corruption judges		0%	-	75%	-		-	40%	-		-	87%	-	77%
12. Actions against misconduct/corruption lawyers		0%	-	0%	-		-	na	-		-	0%	-	n/a

Франция Германия Гърция адм Гърция нк Унгария Ирландия Италия CPGA

	France		Germany		Greece adm		Greece cc		Hungary		Ireland		Italy CPGA	
Independence	2017	2020	2017	2020	2017	2020	2017	2020	2017	2020	2017	2020	2017	2020
1. Legal basis	60,32%	58%	84%	88%	no data	82%	no data	67%	88,89%	80%	56%	67%	no data	74%
2. Organizational autonomy	76,47%	37%	100%	59%		78%		41%	100,00%	44%	41%	59%		74%
3. Funding of the Judiciary	74,75%	11%	82%	64%		34%		46%	82,83%	65%	47%	18%		70%
4. Court Management	81,25%	56%	56%	56%		69%		38%	100,00%	94%	44%	50%		44%
5. HR decisions judges	77,83%	57,1%	75%	75%		81%		70%	87,00%	68%	83%	49%		70%
6. Disciplinary measures	91,67%	72,8%	57%	71%		94%		97%	90,00%	78%	0%	68%		100%
7. Non-transferability	100,00%	34,7%	100%	83%		35%		85%	90,00%	78%	84%	57%		66%
8. Allocation of cases	70,59%	43,8%	88%	94%		38%		56%	82,35%	50%	35%	63%		63%
9. Internal Independence	89,29%	67,9%	100%	100%		79%		98%	71,43%	61%	71%	100%		100%
10. Ind perceived by society	67,40%	63,8%	79%	76%		53%		53%	42,77%	34,0%	84%	75%		54%
11. Ind perceived by court users	0,00%	0,0%	78%	0,00%		0%		0%	0,00%	0%	0%	0%		0%
12. Ind perceived by lawyers	-	59,0%	-	70,00%		53%		53%	-	52%	-	82%		66%
13. Ind perceived by judges	76,00%	0%	85%	86,00%		80%		80%	0,00%	75%	91%	94%		84%
14. Perceived absence of corruption	70,00%	70,0%	90%	90,00%		30%		30%	70,00%	10%	70%	70%		50%
15. Trust by society	0,00%	100,0%	0%	100,00%		100%		100%	100,00%	50,0%	0%	100%		100%
Accountability														
1. Periodic reporting	94,44%	41%	31%	84,38%		81%		69%	38,89%	100%	22%	19%		94%
2. Relations with press	100,00%	0,0%	67%	66,7%		39%		0%	66,67%	100%	33%	0%		67%
3. Outreach activities	-	100,0%	-	100,0%		0%		0%	-	67%	-	67%		67%
4. External review	40,00%	66,7%	0%	100,0%		0%		0%	60,00%	33%	0%	67%		0%
5. Participation civil society	-	67,0%	-	0,0%		33%		0%	-	0%	-	75%		100%
6. Complaints procedure	71,43%	66,7%	86%	83,3%		83%		83%	71,43%	67%	43%	100%		50%
7. Withdrawal and recusal	100,00%	83,3%	100%	100,0%		73%		87%	66,67%	100%	53%	73%		100%
8. Accessory functions	65,00%	66,7%	65%	58,0%		67%		42%	55,00%	8%	50%	50%		75%
9. Judicial ethics	100,00%	100,0%	75%	75,0%		25%		100%	100,00%	75%	0%	75%		100%
9a. Understandable proceedings	100,00%	-	100%	-		-		-	100,00%	-	66%	-		-
10. Adherence ethical standards	-	0%	-	84%		62%		62%	-	69%	-	93%		78%
11. Actions against misconduct/corruption judges	-	0%	-	73%		50%		50%	-	60%	-	61%		84%
12. Actions against misconduct/corruption lawyers	-	29%	-	41%		9%		9%	-	16%	-	25%		31%

Италия CSM Латвия Литва Нидерландия Норвегия Полша Португалия

	Italy CSM		Latvia		Lithuania		the Netherlands		Norway		Poland		Portugal	
Independence	2017	2020	2017	2020	2017	2020	2017	2020	2017	2020	2017	2020	2017	2020
1. Legal basis	79,37%	81%	63%	73%	54%	85%	73,8%	80%	54%	74%	75%		52%	76%
2. Organizational autonomy	94,12%	89%	35%	52%	100%	96%	82,4%	81%	82%	89%	65%		65%	81%
3. Funding of the Judiciary	43,33%	36%	70%	39%	62%	89%	84,8%	77%	82%	30%	25%		25%	42%
4. Court Management	25,00%	69%	38%	38%	81%	63%	100,0%	100%	88%	100%	44%		19%	38%
5. HR decisions judges	100,00%	93%	57%	77%	57%	68%	68,8%	62%	44%	80%	85%		84%	80%
6. Disciplinary measures	91,67%	100%	96%	84%	100%	82%	90,0%	93%	72%	85%	96%		100%	93%
7. Non-transferability	100,00%	72%	70%	85%	26%	72%	89,5%	98%	95%	50%	95%		100%	85%
8. Allocation of cases	70,59%	88%	71%	88%	76%	88%	41,2%	63%	29%	25%	65%		82%	81%
9. Internal Independence	89,29%	79%	79%	79%	100%	89%	78,6%	79%	89%	89%	89%		100%	89%
10. Ind perceived by society	49,27%	54%	48%	46%	54%	54%	85,3%	82%	98%	89%	52%		59%	58%
11. Ind perceived by court users	0,00%	0%	0%	0%	0%	0%	77,8%	90%	0%	0%	0%		0%	0%
12. Ind perceived by lawyers	-	68%	-	62%	-	59%	-	77%	-	82%	-		-	61%
13. Ind perceived by judges	81,00%	84%	67%	65%	73%	77%	91,0%	90%	92%	92%	77%		79%	75%
14. Perceived absence of corruption	50,00%	50%	30%	10%	10%	10%	70,0%	90%	na	90%	50%		10%	50%
15. Trust by society	100,00%	100%	100%	100%	100%	100%	100,0%	100%	100%	0%	100%		33%	50%
Accountability														
1. Periodic reporting	88,89%	50%	36%	75%	33%	94%	100,0%	100%	92%	100%	33%		0%	94%
2. Relations with press	66,67%	67%	100%	67%	67%	100%	100,0%	100%	100%	100%	100%		0%	33%
3. Outreach activities	-	100%	-	67%	-	100%	-	100%	-	67%	-		-	100%
4. External review	80,00%	67%	100%	67%	40%	100%	60,0%	100%	0%	33%	80%		40%	67%
5. Participation civil society	-	100%	-	0%	-	100%	-	67%	-	75%	-		-	75%
6. Complaints procedure	85,71%	50%	86%	83%	71%	100%	71,4%	50%	57%	83%	86%		86%	100%
7. Withdrawal and recusal	93,33%	100%	87%	53%	73%	67%	66,7%	67%	80%	80%	87%		73%	27%
8. Accessory functions	40,00%	75%	80%	92%	30%	50%	50,0%	50%	95%	100%	80%		50%	92%
9. Judicial ethics	75,00%	25%	100%	100%	100%	100%	100,0%	75%	100%	100%	100%		25%	100%
9a. Understandable proceedings	88,89%	-	53%	-	100%	-	100,0%	-	94%	-	100%		0%	-
10. Adherence ethical standards	-	78%	-	61%	-	84%	-	77%	-	93%	-		-	77%
11. Actions against misconduct/corruption judges	-	84%	-	62%	-	70%	-	78%	-	85%	-		-	47%
12. Actions against misconduct/corruption lawyers	-	31%	-	36%	-	35%	-	60%	-	68%	-		-	16%

	Romania		Slovakia		Slovenia		Spain		Sweden		UK England&Wales		UK Scotland	
	2017	2020	2017	2020	2017	2020	2017	2020	2017	2020	2017	2020	2017	2020
Independence														
1. Legal basis	73%	76%	84%	60%	79%	81%	73%	81%	57%		56%	59%	56%	71%
2. Organizational autonomy	88%	89%	82%	78%	100%	100%	88%	74%	44%		65%	59%	59%	67%
3. Funding of the Judiciary	42%	61%	47%	17%	51%	55%	41%	53%	67%		79%	9%	75%	62%
4. Court Management	56%	100%	50%	41%	75%	88%	31%	31%	56%		38%	31%	44%	44%
5. HR decisions judges	86%	89%	71%	70%	79%	81%	100%	96%	52%		73%	76%	67%	64%
6. Disciplinary measures	96%	99%	92%	82%	96%	97%	100%	100%	34%		100%	92%	100%	100%
7. Non-transferability	100%	70%	95%	83%	100%	35%	100%	89%	80%		80%	57%	55%	51%
8. Allocation of cases	82%	75%	82%	94%	71%	88%	82%	63%	71%		59%	56%	65%	69%
9. Internal Independence	79%	71%	79%	68%	68%	79%	89%	68%	68%		89%	89%	79%	79%
10. Ind perceived by society	60%	55%	27%	27%	45%	44%	51%	78%	82%		82%	73%	82%	73%
11. Ind perceived by court users	0%	30%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		0%	0%	0%	0%
12. Ind perceived by lawyers	-	62%		54%		61%		62%				90%		90%
13. Ind perceived by judges	81%	79%	77%	81%	74%	76%	75%	78%	86%		98%	94%	93%	95%
14. Perceived absence of corruption	10%	30%	10%	10%	10%	30%	30%	50%	90%		70%	90%	70%	90%
15. Trust by society	100%	100%	0%	50%	100%	0%	100%	100%	100%		100%	100%	100%	100%
Accountability														
1. Periodic reporting	100%	94%	83%	78%	89%	88%	94%	38%	22%		97%	88%	92%	91%
2. Relations with press	67%	39%	33%	67%	33%	67%	100%	100%	67%		100%	100%	100%	100%
3. Outreach activities	-	67%		67%		33%		67%				100%		100%
4. External review	60%	67%	80%	83%	0%	100%	60%	67%	40%		80%	67%	100%	100%
5. Participation civil society	-	0%		92%		67%		100%				75%		17%
6. Complaints procedure	100%	100%	71%	67%	86%	67%	71%	100%	0%		86%	50%	86%	83%
7. Withdrawal and recusal	100%	99%	67%	73%	87%	87%	87%	93%	80%		100%	73%	100%	100%
8. Accessory functions	50%	92%	70%	50%	55%	83%	50%	50%	35%		30%	33%	30%	33%
9. Judicial ethics	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	75%		100%	100%	100%	100%
9a. Understandable proceedings	100%	-	94%	-	72%	-	92%	-	33%		100%	-	100%	-
10. Adherence ethical standards	-	81%		57%		56%		63%				90%		97%
11. Actions against misconduct/corruption judges	-	47%		42%		47%		45%				87%		86%
12. Actions against misconduct/corruption lawyers	-	20%		11%		12%		27%				67%		67%

Приложение 4: Въпросник за качеството на правосъдието

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

Въпросник за качеството на правосъдието

Моля, попълнете Вашата страна на произход:

Обща забележка: Съветът на проектния екип е въпросникът да се попълни от работна група, съставена от 3 съдии със съответния опит по въпроса за качеството и (някои членове на) Съдебния съвет/еквивалентния орган.

Инструкции преди попълване на въпросника:

На въпросите може да се отговори електронно, чрез отбелязване в полетата в документа. Ако не е изрично посочено, моля, дайте само по един отговор за наказателните и гражданските дела.

Различия между съдилищата:

Във Вашата държава договореностите могат да се различават между съдилищата. Където е уместно първоинстанционните съдилища и апелативни съдилища се разграничават. Между първоинстанционните и апелативните съдилища също могат да възникнат различия. Освен ако въпроса изрично не иска от Вас да посочите разликите (виж 1.1), моля, отговаряйте на въпроса, имайки предвид нормалното положение на съдилищата във Вашата държава.

Какво се разбира под „стандарт“:

В този въпросник, моля да възприемате „стандартите“ като цели или насоки, предназначени за постигане на навременност и ефективност, и срещу които могат да бъдат оценени постигнатите фактически срокове, които могат да бъдат изпълнени по различни начини, вариращи от закон до обичай.

Какво се разбира под „обобщени / опростени процедури“:

Както е посочено в Становище № 6 на КСЕС, има големи различия в терминологията в тази област. Не всички държави разбират концепцията за обобщени, опростени и ускорени процедури в същия смисъл. Моля, отговорете на този въпрос според Вашата система, като имате предвид кратка процедура или ускорена процедура.

A. Навременност и ефективност на процедурите

Индикатор A1: стандарти за съдилищата за продължителността на делата

1.1 Съществуват ли стандарти - формални или неформални - на място, за продължителността на делата в първоинстанционните съдилища?

Наказателни дела

	Всички съдилища	Някои съдилища
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

Граждански дела

	Всички съдилища	Някои съдилища
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

1.2 Ако са налице стандарти, те прилагат ли се за цялата процедура (от началото до края), за конкретни фази на процедурата като времето между изслушването и постановяването на решение, или за двете? (Може да бъде избран повече от един отговор)

	Наказателни дела	Граждански дела
Цялата процедура	☐	☐
Конкретни фази от процедурата	☐	☐

1.3 Съществуват ли стандарти - формални или неформални – на място, за продължителността на делата в апелативните съдилища ?

Наказателни дела

	Всички съдилища	Някои съдилища
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

Граждански дела

	Всички съдилища	Някои съдилища
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

1.4 Ако съществуват стандарти, то тези стандарти прилагат ли се общо за цялата процедура (от началото до края), за конкретни фази на процедурата като времето между изслушването и постановяването на решение? (Може да бъде избран повече от един отговор)

	Наказателни дела	Граждански дела
Цялата процедура	☐	☐
Конкретни фази от процедурата	☐	☐

1.5 Стандартите в първоинстанционните съдилища реализирани ли са на практика за делата, за които се прилагат?

	Наказателни дела	Граждански дела
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

1.6 Стандартите в апелативните съдилища реализирани ли са на практика за делата, за които се прилагат?

	Наказателни дела	Граждански дела
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

1.7 Информацията за реализирането на стандартите достъпна ли е за обществото?

	Наказателни дела	Граждански дела
--	------------------	-----------------

Достъпна на интернет страница	☐	☐
Достъпна при поискване	☐	☐
Не	☐	☐

Индикатор A2: Стандарти за страните относно продължителността на делата

2.1 Съществуват ли правила (закони, кодекси/правила за гражданско производство или др.), които да определят срокове за страните в първоинстанционните съдилища, например да представят документи?

Наказателни дела (приложимо за обвинението, или ответника, или и за двете)

	Всички съдилища	Някои съдилища
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

Граждански дела

	Всички съдилища	Някои съдилища
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

2.2 Може ли първоинстанционният съд да наложи санкции на страните, които не спазват приложимите срокове, посочени в 2.1 по-горе?

	Наказателни дела	Граждански дела
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

2.3 Съществуват ли стандарти за страните в апелативните съдилища, например да представят документи?

Наказателни дела

	Всички съдилища	Някои съдилища

Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

Граждански дела

	Всички съдилища	Някои съдилища
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

2.4 Може ли апелативният съд да наложи санкции на страните, които не спазват приложимите срокове, посочени в 2.3 по-горе?

	Наказателни дела	Граждански дела
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

2.5 Имат ли съдиите в първоинстанционните съдилища правомощия да издават насоки по отношение на управлението на делата?

	Наказателни дела	Граждански дела
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

2.6 Имат ли съдиите в първоинстанционните съдилища правомощия да прилагат такива насоки за управление на делата, ако една от страните не се съобрази?

	Наказателни дела	Граждански дела
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

2.7 Имат ли съдиите в апелативните съдилища правомощия да издават насоки по отношение на управлението на делата при обжалване?

	Наказателни дела	Граждански дела
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐

Не	☐	☐
----	--------------------------	--------------------------

2.8 Имат ли съдиите в апелативните съдилища правомощия да прилагат такива насоки за управление на делата, ако една от страните не се съобрази?

	Наказателни дела	Граждански дела
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

Индикатор А3: Кратки/ опростени процедури

3.1 Съществуват ли кратки или опростени процедури при определени дела в първоинстанционните съдилища?

	Наказателни дела	Граждански дела
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

3.2 Съществуват ли кратки или опростени процедури при определени дела в апелативните съдилища?

	Наказателни дела	Граждански дела
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

Индикатор А4 Електронно завеждане на дела и електронни процедури

4.1 Могат ли дела да бъдат заведени по електронен път в първоинстанционните съдилища?

Наказателни дела

	Всички съдилища	Някои съдилища
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

Граждански дела

	Всички съдилища	Някои съдилища
Повечето видове	☐	☐

дела		
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

4.2 Могат ли дела да бъдат заведени по електронен път в апелативните съдилища?

Наказателни дела

	Всички съдилища	Някои съдилища
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

Граждански дела

	Всички съдилища	Някои съдилища
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

4.3 Могат ли процедурите (на първа инстанция или при обжалване) да се извършват електронно, т.е. всички комуникации да са цифрови, с изключение на изслушването?

Наказателни дела

	Всички съдилища	Някои съдилища
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

Граждански дела

	Всички съдилища	Някои съдилища
Повечето видове	☐	☐

дела		
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

4.4 Могат ли страните да се информират сами по електронен път за хода по делата?

Наказателни дела

	Всички съдилища	Някои съдилища
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

Граждански дела

	Всички съдилища	Някои съдилища
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

4.5 Налични ли са или разработват ли се механизми за онлайн решаване на спорове в съдилищата? (За да бъде ясно, този въпрос е насочен към разглеждане и решаване на спорове, включително изслушвания - не към започване на производство или по-ограничени въпроси, които са обхванати от точки 4.1 до 4.4 по-горе).

- ☐ Напълно налични
- ☐ Частично налични
- ☐ В процес на разработване
- ☐ Не

4.6 Налични ли са системи за проследяване или такива са в процес на разработване в съдилищата, за страните, използващи такива онлайн механизми за решаване на спорове, за да следят напредъка на своите дела?

- ☐ Напълно налични
- ☐ Частично налични

☐ В процес на разработване

☐ Не

Индикатор А5: Специализация на съдилища и съдии

5.1 Съществуват ли специализирани съдии на първоинстанционно ниво?

	Наказателни дела	Граждански дела
Да	☐	☐
Не	☐	☐

5.2 Съществуват ли специализирани съдии на апелативно ниво?

	Наказателни дела	Граждански дела
Да	☐	☐
Не	☐	☐

В. Справедлив процес от гледна точка на достъпност

Индикатор В6: Равнопоставеност (финансиране и разходи)

6.1 Съществува ли система за предоставяне на публично финансиране на страни по спора, които не разполагат със средства да заплатят сами за съдебния процес?

	Наказателни дела	Граждански дела
Да	☐	☐
Не	☐	☐

6.2 Ако отговорът на въпрос 6.1 е „да“, публичното финансиране достатъчно ли е за такива страни по делото, които отговарят на изискванията съгласно системата:

	Наказателни дела	Граждански дела
Всички страни по делото	☐	☐
Някои страни по делото	☐	☐

6.3 Загубилата страна по гражданско дело обикновено трябва ли да заплати разходите, направени от спечелилата страна?

☐ Напълно

☐ Частично

☐ Не

Индикатор В7 Съизмерими усилия на съдиите (сложните дела получават ли необходимото внимание?)

7.1 Съществуват ли действащи правила и разпоредби, за да се реши дадено дело да се разглежда от един съдия или състав от съдии в първоинстанционните съдилища?

	Наказателни дела	Граждански дела
Да	☐	☐
Не	☐	☐

7.2 Съществуват ли действащи правила и разпоредби, за да се реши дадено дело да се разглежда от един съдия или състав от съдии в апелативните съдилища?

	Наказателни дела	Граждански дела
Да	☐	☐
Не	☐	☐

Индикатор В8: Справяне със злоупотреби

8.1 Може ли съдията да предприеме действия за предотвратяване на злоупотреби от страните и/или техните адвокати?

	Наказателни дела	Граждански дела
Да	☐	☐
Не	☐	☐

8.2 Ако отговорът на въпрос 8.1 е „да“, може ли съдията да направи някое от изброените по-долу (моля, посочете толкова, колкото са приложими):

	Наказателни дела	Граждански дела
Спиране или прекратяване на производството	☐	☐
Ускоряване на производството	☐	☐
Съдебно разпореждане, което изисква от страните в съдебното производство да заплатят на другата страна или страните разходи във връзка със съдебни процедури	☐	☐
Налагане на глоби	☐	☐
Докладване пред дисциплинарен орган	☐	☐

Индикатор В9: Възможност за обжалване

9.1 Може ли загубилата страна по делото да обжалва?

	Наказателни дела	Граждански дела
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

9.2 Съществува ли система за филтриране, която да не позволява провеждането на пълно изслушване на неоснователни обжалвания?

	Наказателни дела	Граждански дела
Всички видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

9.3 Ако е подадена жалба, може ли съдът да спре / постанови спиране на решението на първа инстанция?

Да ☐
Не ☐

Индикатор В10: Комуникация

10.1 Процедурите достъпни ли са на всички официални езици?

	Наказателни дела	Граждански дела
Да	☐	☐
Не	☐	☐

10.2 При необходимост съдът предоставя ли възможност за превод?

	Наказателни дела	Граждански дела
Да	☐	☐
Не	☐	☐

Индикатор В11: Достъп за хора с увреждания

11.1 Съществуват ли специални процедурни правила, предназначени за хора с увреждания ?

	Наказателни дела	Граждански дела
Да	☐	☐
Не	☐	☐

11.2 Има ли специални физически условия за хора с увреждания?

☐ Да
☐ Не

Индикатор В12: Достъп за уязвими хора

12.1 Съществуват ли специални процедурни правила, предназначени за уязвими хора?

	Наказателни дела	Граждански дела
Да	☐	☐
Не	☐	☐

12.2 Има ли специални физически условия за уязвими хора?

☐ Да☐ Не**С. Качество на съдебните решения и тяхното подобряване****С13. Формат на решенията**

13 Съществуват ли шаблони за присъди и други съдебни решения за стандартизирани видове дела?

Наказателни дела

	Всички съдилища	Някои съдилища
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

Граждански дела

	Всички съдилища	Някои съдилища
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

Индикатор С14: Мотивиране на решенията и присъди

14.1 Трябва ли решенията и присъдите по съществени въпроси да бъдат мотивирани устно или в писмена форма?

	Наказателни дела	Граждански дела
Всички видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐

Не	☐	☐
----	--------------------------	--------------------------

14.2 Възможно ли е съдията да даде само обобщени мотиви или устно или писмено, когато е уместно (например за ускоряване на процедурите)?

	Наказателни дела	Граждански дела
Повечето видове дела	☐	☐
Някои видове дела	☐	☐
Не	☐	☐

14.3 Съдебни решения или присъди по граждански и наказателни дела, които се постановява устно (тоест, не са в писмена форма)записват ли се и предоставят ли се на страните по делото?

	Наказателни дела	Граждански дела
Да	☐	☐
Не	☐	☐
Не е приложимо (защото устни мотиви не са разрешени)	☐	☐

Индикатор C15: Яснота на съдебните решения и присъди

15.1 Съществува ли изрично задължение (например чрез закон, наредба или практика) да се използва ясен и опростен език в решенията и присъдите?

	Наказателни дела	Граждански дела
Да	☐	☐
Не	☐	☐

15.2 За кого основно са предназначени мотивите? (Възможен е повече от един отговор)

	Наказателни дела	Граждански дела
Страните по спора	☐	☐
Обществото като цяло	☐	☐
Други съдии (като апелативни съдилища, върховен съд)	☐	☐
Оценяващи органи	☐	☐

Индикатор C16: Оценка на качество на решенията

16.1 Вземат ли се редовно извадки от съдебни решения, за да се оцени качеството им (извън процеса по обжалване)?

☐ Да

☐ Не

16.2 Кой отговаря за оценка на изпълнението?

- ☐ Партньорска проверка от съдиите
- ☐ По-старши съдии с отговорност за съответния съдия (напр. председателя на съответния съд)
- ☐ Съдебен съвет
- ☐ Друг орган от съдии, който не е част от съдебния съвет
- ☐ Контролни органи

16.3 Качеството на съдебните решения част ли е от проучванията сред ползвателите на съдебни услуги, ако има такива?

- ☐ Да
- ☐ Не

Индикатор C17: Обучение на съдии

17.1 Писането на съдебни решения част ли е от първоначалното обучение на съдиите?

- ☐ Да
- ☐ Не

17.2 Изисква ли се от съдиите да участват в обучителни курсове всяка година? (не се ограничава до писането на съдебни решения)

- ☐ Да
- ☐ Не

D. Осигуряване на публичен достъп до законодателството, даващо насоки на обществото

Индикатор D18: Достъп до съдебна практика

18.1 В първоинстанционните съдилища съдебните решения публикуват ли се на външна интернет страница?

	Наказателни дела	Граждански дела
Повечето дела	☐	☐
Някои дела	☐	☐
Не	☐	☐

18.2 Ако съдебните решения се публикуват, достъпът до тях безплатен ли е, с номинална такса ли е или трябва да се заплати за получаване на достъп?

	Наказателни дела	Граждански дела
--	------------------	-----------------

Безплатен	☐	☐
Номинална такса		
Платен	☐	☐

18.3 Публикуват ли се обобщения на съдебни решения?

	Наказателни дела	Граждански дела
Повечето дела	☐	☐
Някои дела	☐	☐
Не	☐	☐

18.4 Подчертават ли се важни решения: решения с особено значение/или такива, които са прецедент, посочват ли се на обществото?

	Наказателни дела	Граждански дела
Да	☐	☐
Не	☐	☐

18.5 Оповестява ли се публично статистическа информация за резултатите от делата за нуждите на обществото?

	Наказателни дела	Граждански дела
Да	☐	☐
Не	☐	☐

18.6 В апелативните съдилища съдебните решения публикуват ли се на външна интернет страница?

	Наказателни дела	Граждански дела
Повечето дела	☐	☐
Някои дела	☐	☐
Не	☐	☐

18.7 Ако (някои от тези) съдебни решения се публикуват, достъпът до тях безплатен ли е, с номинална такса ли е или трябва да се заплати за получаване на достъп?

	Наказателни дела	Граждански дела
Безплатен	☐	☐
Номинална такса	☐	☐
Платен	☐	☐

18.8 Публикуват ли се обобщения на съдебни решения от апелативните съдилища?

	Наказателни дела	Граждански дела
Повечето дела	☐	☐
Някои дела	☐	☐
Не	☐	☐

18.9 Подчертават ли се важни решения: решения с особено значение/или такива, които са прецедент, посочват ли се на обществото?

	Наказателни дела	Граждански дела
Да	☐	☐
Не	☐	☐

18.10 Оповестява ли се публично статистическа информация за резултатите от делата за нуждите на обществото?

	Наказателни дела	Граждански дела
Да	☐	☐
Не	☐	☐

Индикатор D19: Откритост към обществото

19.1 Обществото информирано ли е публично чрез официални източници (например публикации, интернет страници и т.н) за основните ценности на съдебната власт като независимост, непристрастност, прилагане на закона?

☐ Да

☐ Не

19.2 Обществото насърчава ли се да посещава съдилищата и да види как работят съдиите?

☐ Да

☐ Не

Благодарим Ви за попълването на въпросника

---КРАЙ---

Приложение 5: Оценка на резултатите (индикатори за качество)

Score scheme ENCI QUALITY INDICATORS Criminal cases/Civil cases											max	Formula
Timeliness and Efficiency of Procedures												
Duration of cases (courts)	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7					
	all-most = 3	overall = 1	all-most = 3	overall = 1	most = 2	most = 2	available = 2					
	all-some = 2	specific phases = 1	all-some = 2	phases = 1	some = 1	some = 1	upon request = 1					
	some-most = 2		some-most = 2		no = 0	no = 0	no = 0					
	some-some = 1		some-some = 1									
	no = 0		no = 0									
												sum(1,1,1,2,1,3,1,4,1,5,1,6,1,7)/14
	max=3	max=1	max = 3	max=1	max=2	max=2	max=2					14
Duration of cases (parties)	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	2.8				
	all-most = 3	most = 3	all-most = 3	most = 3	most = 2	most = 3	most = 2	most = 3				
	all-some = 2	some = 2	all-some = 2	some = 2	some = 1	some = 2	some = 1	some = 1				
	some-most = 2	no = 0	some-most = 2	no = 0	no = 0	no = 0	no = 0	no = 0				
	some-some = 1		some-some = 1									
	no = 0		no = 0									
	max=3	max=3	max=3	max=3	max=2	max=3	max=2	max=3				22
Summary/simplified procedures	3.1	3.2										
	most = 2	most = 2										
	some = 1	some = 1										
	no = 0	no = 0										
	max=2	max=2										4
Digital case filing and digital procedures	4.1	4.2	4.3	4.4	4.5	4.6						
	all-most = 3	all-most = 3	all-most = 3	all-most = 3	fully = 3	fully = 3						
	all-some = 2	all-some = 2	all-some = 2	all-some = 2	partially = 2	partially = 2						
	some-most = 2	some-most = 2	some-most = 2	some-all = 2	being = 1	being = 1						
	some-some = 1	some-some = 1	some-some = 1	some-some = 1	no = 0	no = 0						
	no = 0	no = 0	no = 0	no = 0								
	max=3	max=3	max=3	max=3	max=3	max=3						18
Specialisation of judges	5.1	5.2										
	yes = 2	yes = 2										
	no = 0	no = 0										
	max=2	max=2										4
Due process from the perspective of accessibility												
Equality of arms (funding and costs)	6.1	6.2	6.3 Civil only									
	yes=2	all = 2	full = 2									
	no=0	some = 0	partly = 1									
			no = 0									
	max=2	max=2	max=2									Criminal = 4 Civil = 6
Commensurate effort of judges	7.1	7.2										
	yes = 2	yes = 2										
	no = 0	no = 0										
	max=2	max=2										4
Dealing with abusive conduct	8.1	8.2										
	yes = 3	stop or stay = 1										
	no = 0	speed up = 1										
		make adverse costs = 1										
		impose fines = 1										
		report = 1										
	max=3	max=5										8
Availability of Appeal	9.1	9.2	9.3									
	most = 2	most = 2	yes = 1									
	some = 1	some = 1	no = 0									
	no = 0	no = 0										
	max=2	max=2	max=1									5
Communication	10.1	10.2										
	yes=2	yes = 2										
	no=0	no = 0										
	max=2	max=2										4
Access for people with disabilities	11.1	11.2										
	yes = 2	yes = 2										
	no = 0	no = 0										
	max=2	max=2										4
Access for vulnerable people	12.1	12.2										
	yes = 2	yes = 2										
	no = 0	no = 0										
	max=2	max=2										4
Quality of judicial decisions												
Format of Judgments	13											
	all-most = 3											
	all-some = 2											
	some-most = 2											
	some-some = 1											
	no = 0											
	max=3											3
Reasoning of judgments and verdicts	14.1	14.2	14.3									
	all = 3	most = 2	yes = 2									
	some = 1	some = 1	no = 0									
	no = 0	no = 0	n/a = 2									
	max=3	max=2	max=2									7
Clarity of judgments and verdicts	15.1	15.2										
	yes = 4	litigants = 2										
	no = 0	public = 1										
		other judges = 1										
		authorities = 0										
Sum of indicators												
											sum(1,1,1,2,1,3,1,4,1,5,1,6,1,7)/14	
											22	
											4	

assessment of quality of judicial decision	16,1	16,2	16,3									
	yes = 1	peer review by judges = 3	yes = 1									
	no = 0	more senior judges = 2	no = 0									
		council for judiciary = 2										
		other body of judges = 2										
		inspection authorities = 0										
	max=1	max=3	max=1									5
Education of judges	17,1	17,2										
	yes = 2	yes = 3										
	no = 0	no = 0										
	max=2	max=3										5
Public Access to the law to guide society												
Access to case law	18,1	18,2	18,3	18,4	18,5	18,6	18,7	18,8	18,9	18,10		
	most = 2	free = 2	most = 2	yes=2	yes=2	most = 2	free=2	most = 2	yes=2	yes = 2		
	some = 1	normal fee = 1	some = 1	no=0	no=0	some = 1	normal fee = 1	some = 1	no=0	no = 0		
	no = 0	paid = 0	no = 0			no = 0	paid = 0	no = 0				
	max=2	max=2	max=2	max=2	max=2	max=2	max=2	max=2	max=2	max=2		20
Opening up to the public	19,1	19,2										
	yes = 2	yes = 2										
	no = 0	no = 0										
	max=2	max=2										4

Схема за оценяване на индикаторите за качество Наказателни дела/Граждански дела

Навременност и ефективност на процедурите

продължителност на делата (съдилища)

продължителност на делата (страни)

бързи производства

цифровизирано завеждане на дела и процедури

специализация на съдии

Справедлив процес от гледна точка на достъпност

равнопоставеност на страните (финансиране и разноски)

съизмерими усилия на съдиите

справяне с оскърбително поведение

възможност за обжалване

комуникация

достъп на хора с увреждания

достъп на уязвими лица

Качество на съдебните решения

формат на решенията

мотивиране на решения и присъди

яснота на решения и присъди

оценка на качеството на съдебните решения

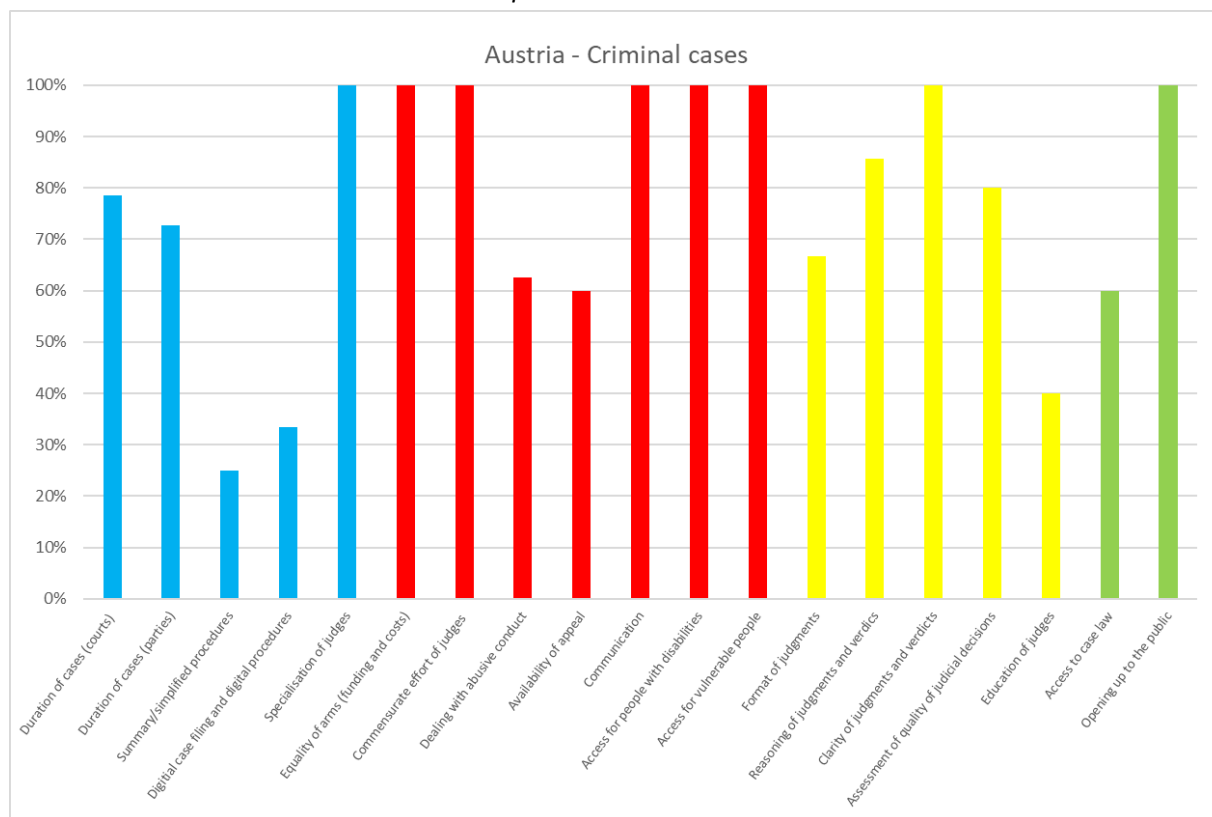
образование на съдиите

Обществен достъп до правото за насочване на обществото

достъп до съдебната практика

откритост пред обществото

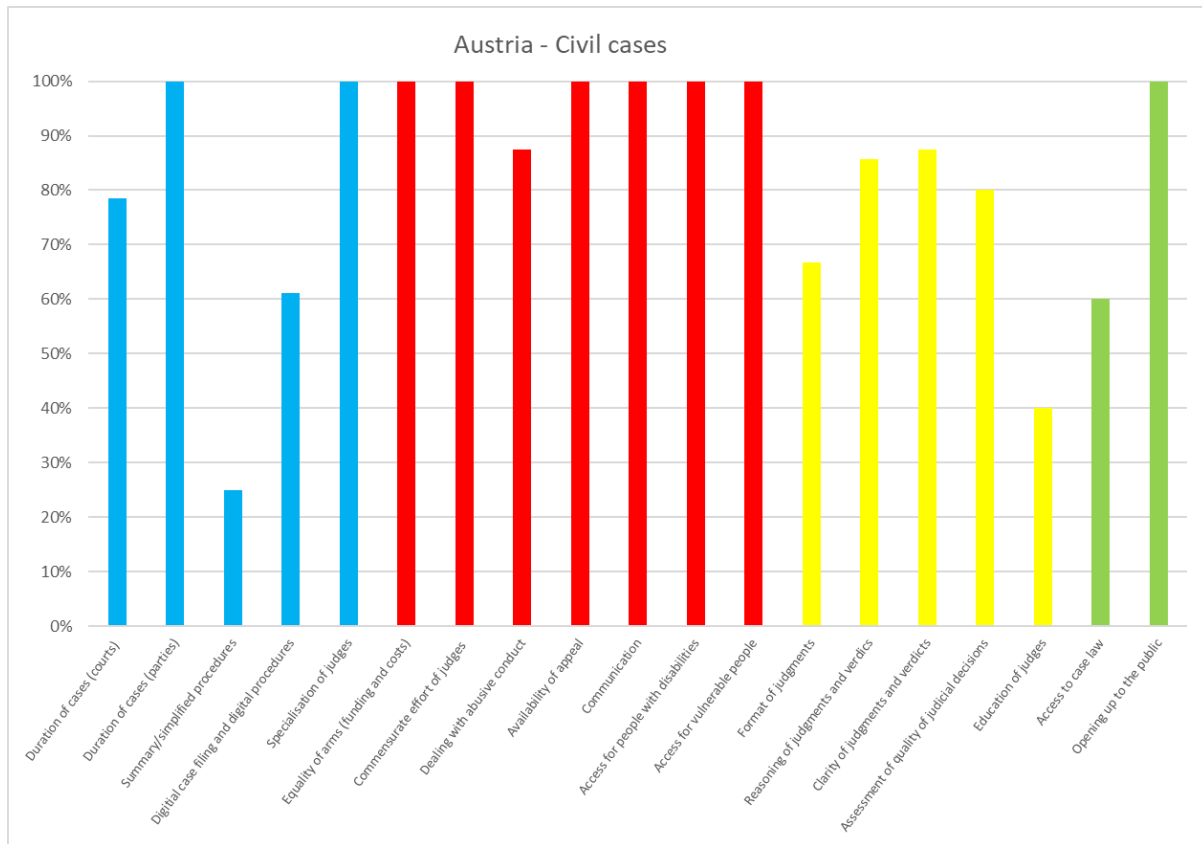
Приложение 6: Резултати от въпросника за качество
Австрия – наказателни дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

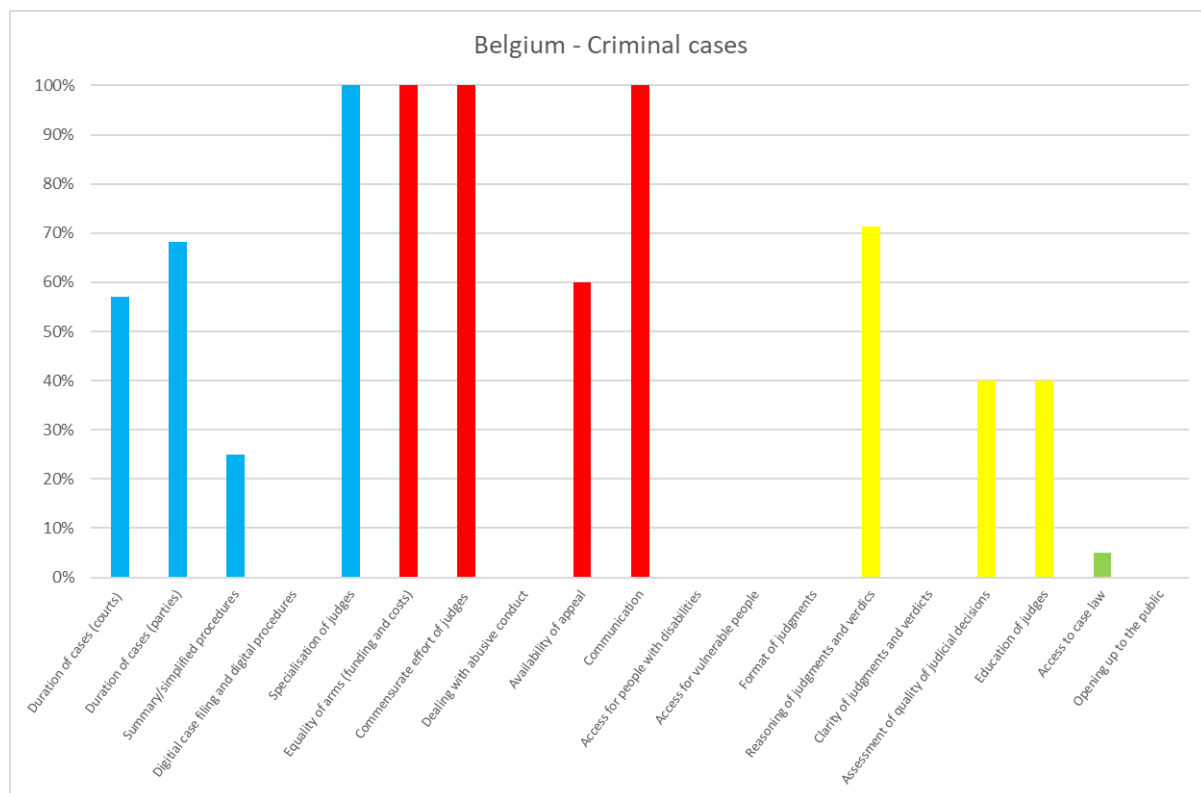
Австрия – граждански дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноски)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскъrbително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

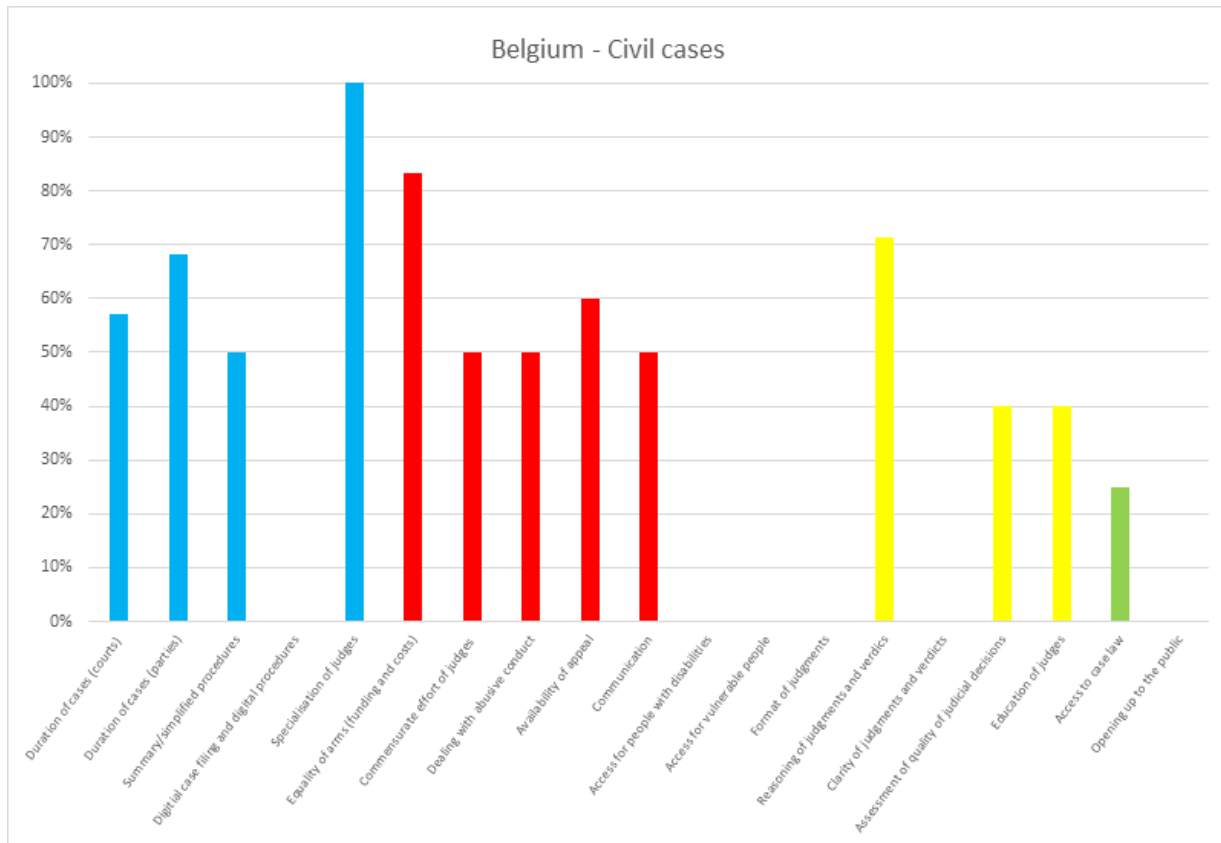
Белгия – наказателни дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноски)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

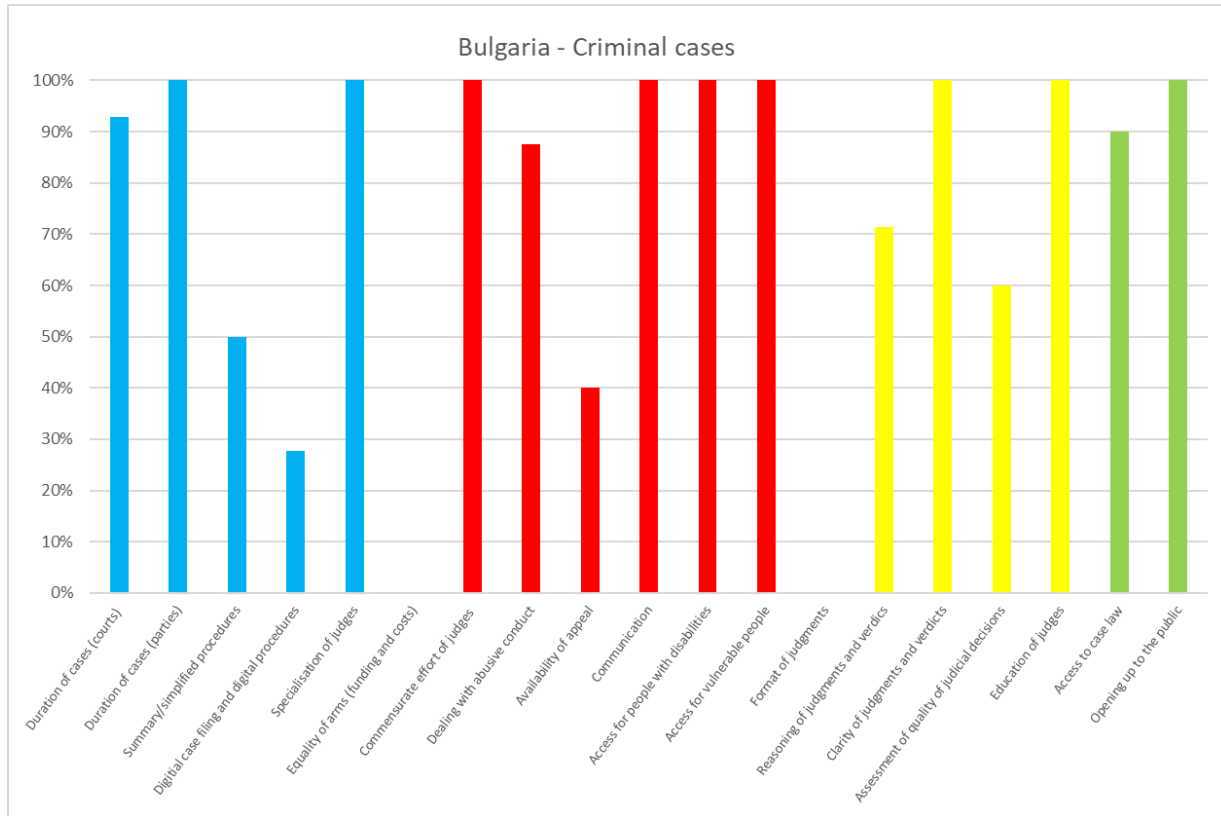
Белгия – граждански дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскъrbително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

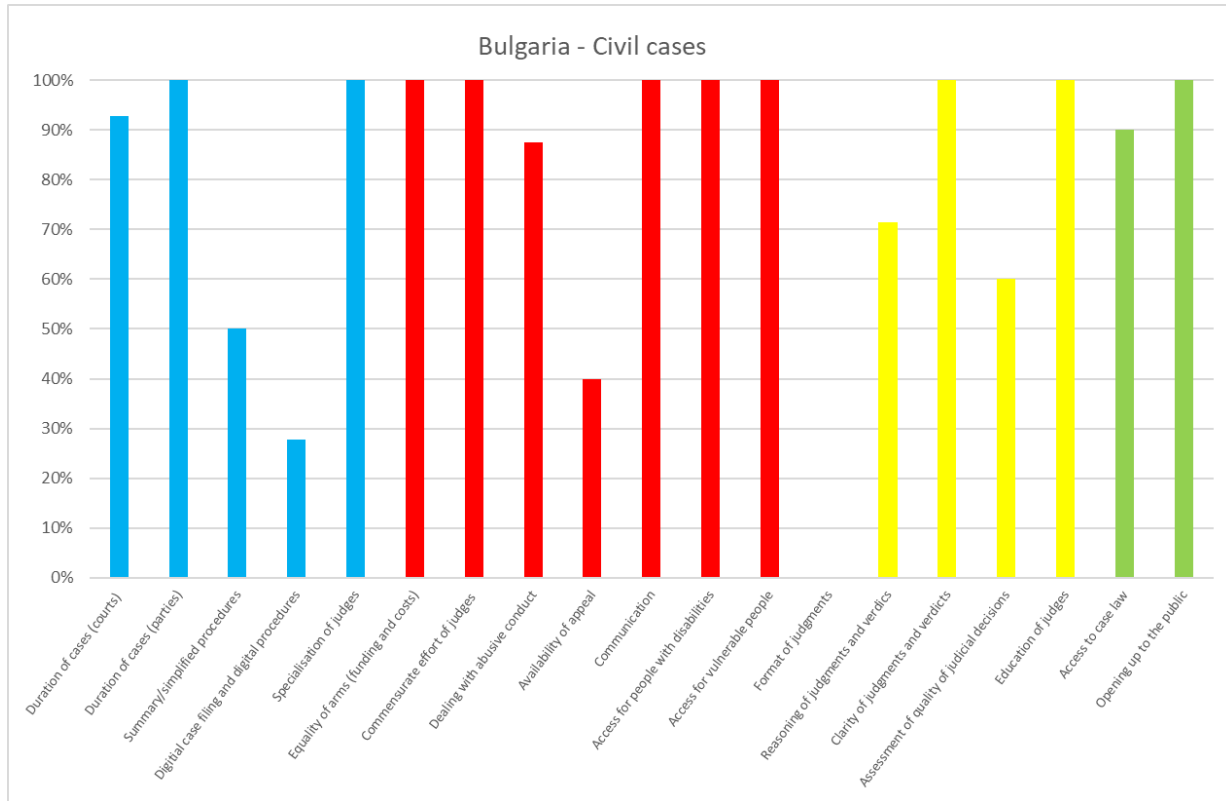
България – наказателни дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскъrbително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

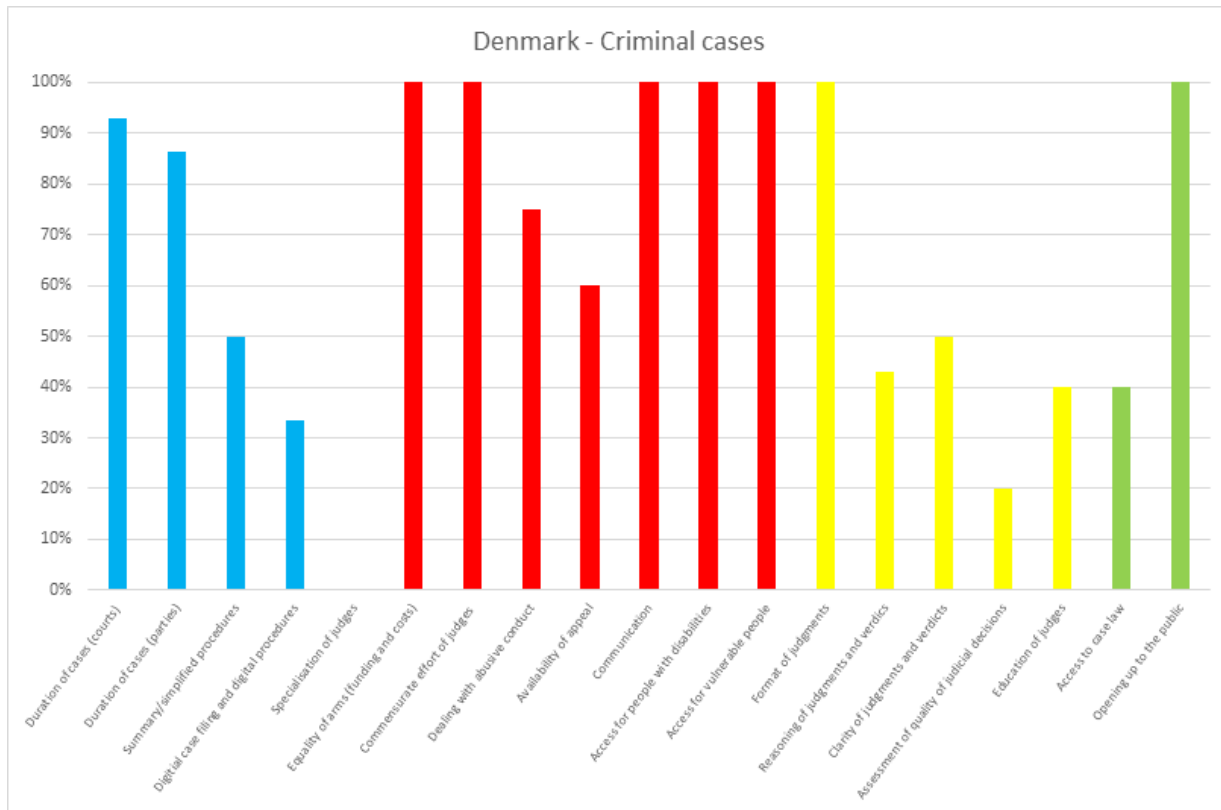
България – граждански дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

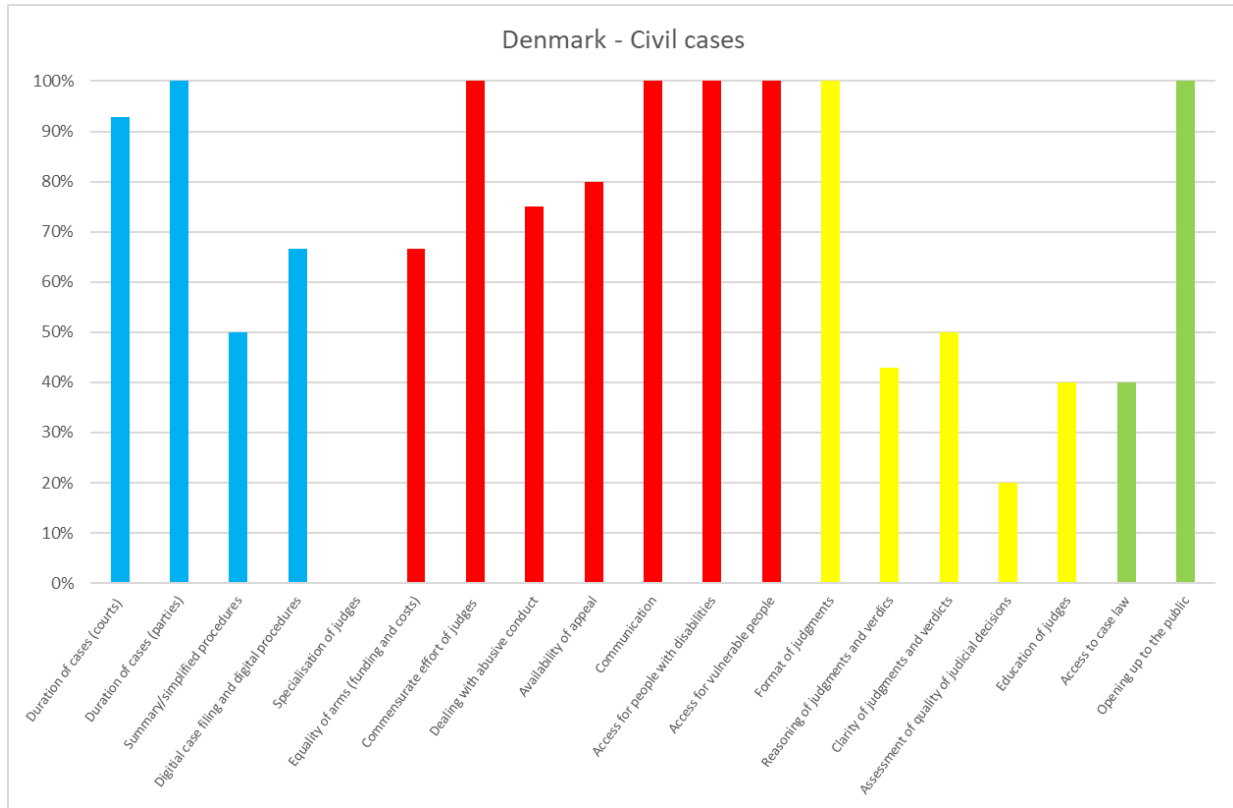
Дания – наказателни дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноски)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществеността

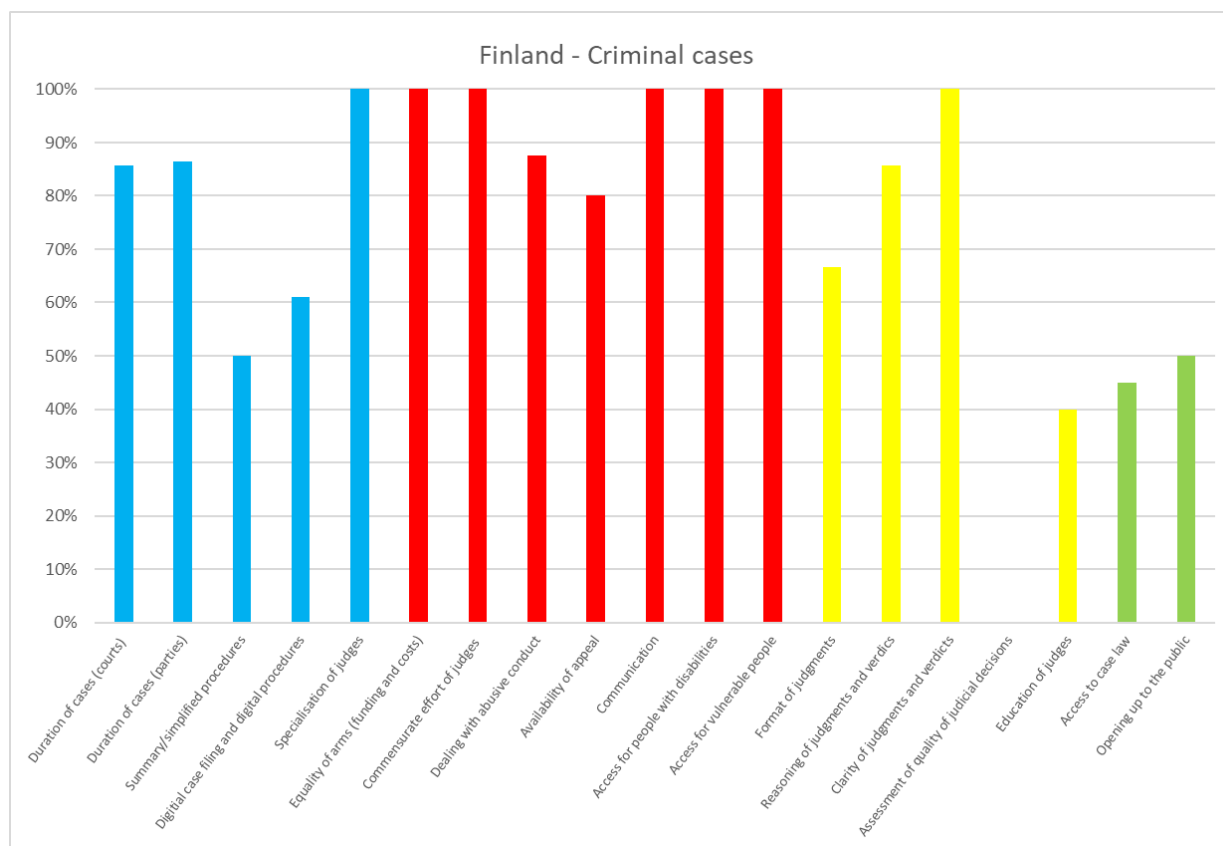
Дания – граждански дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществеността

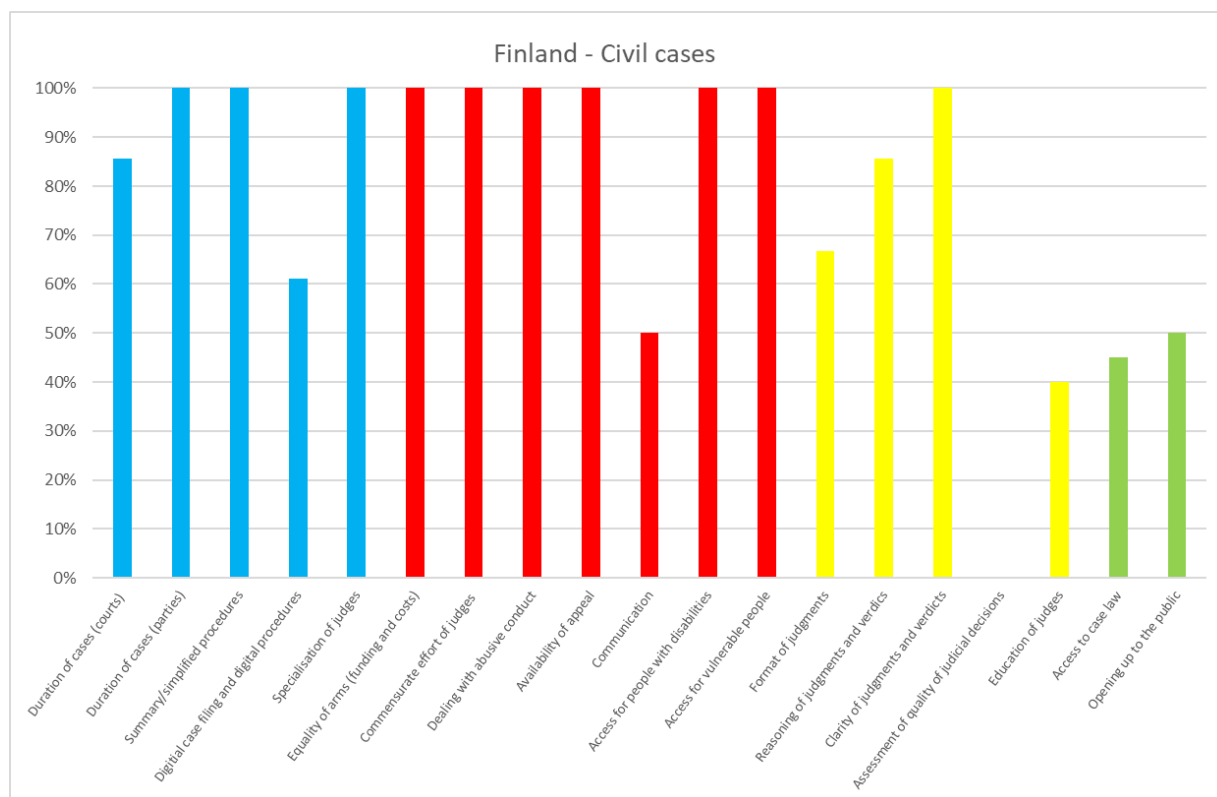
Финландия – наказателни дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

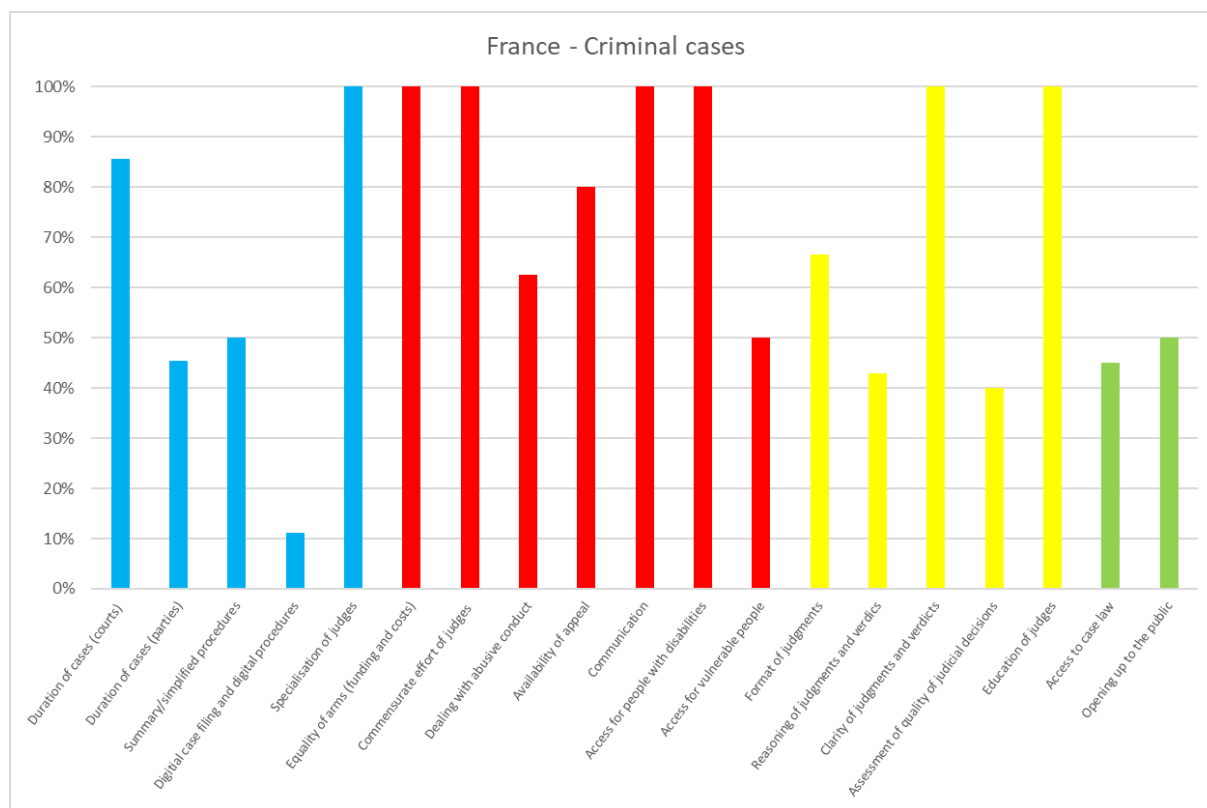
Финландия – граждански дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскъrbително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

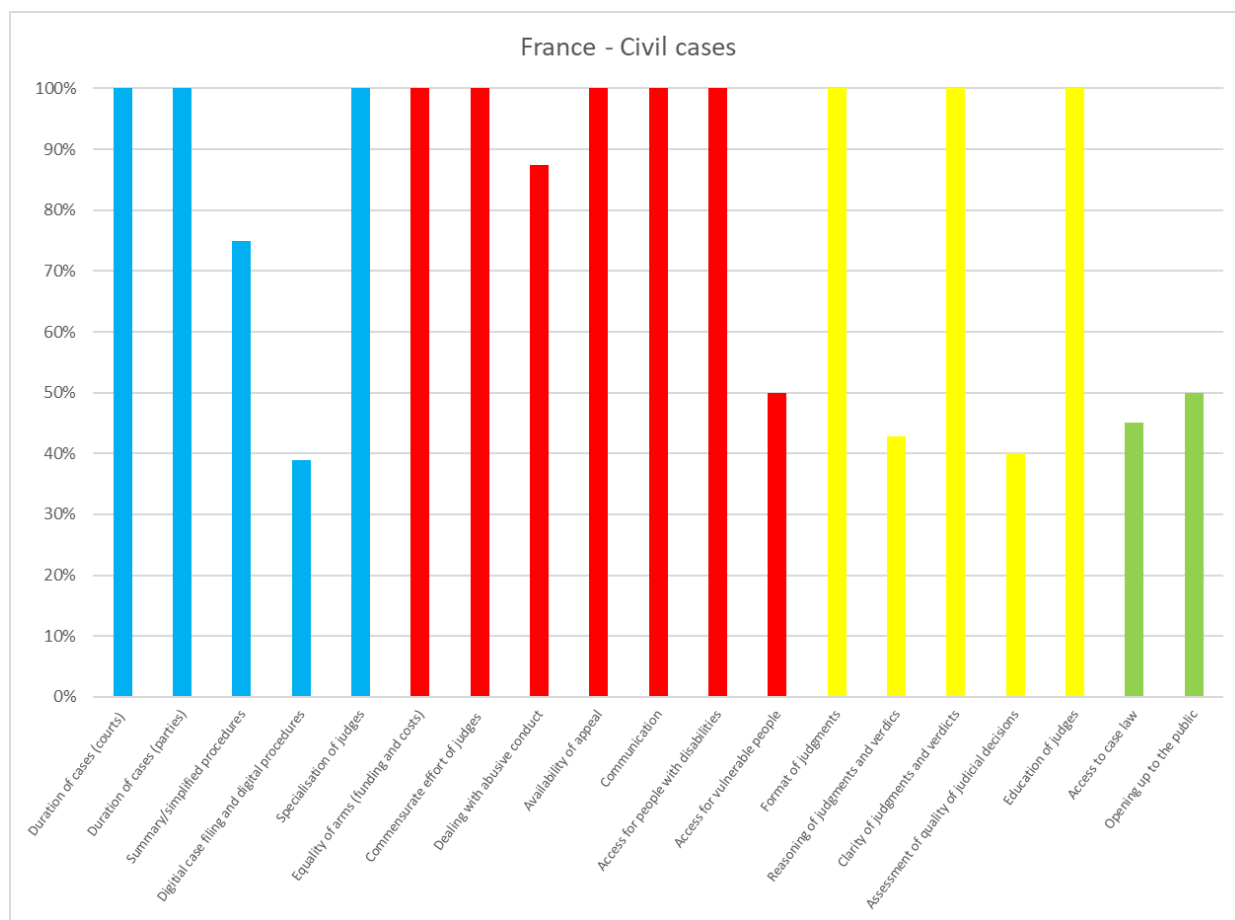
Франция – наказателни дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

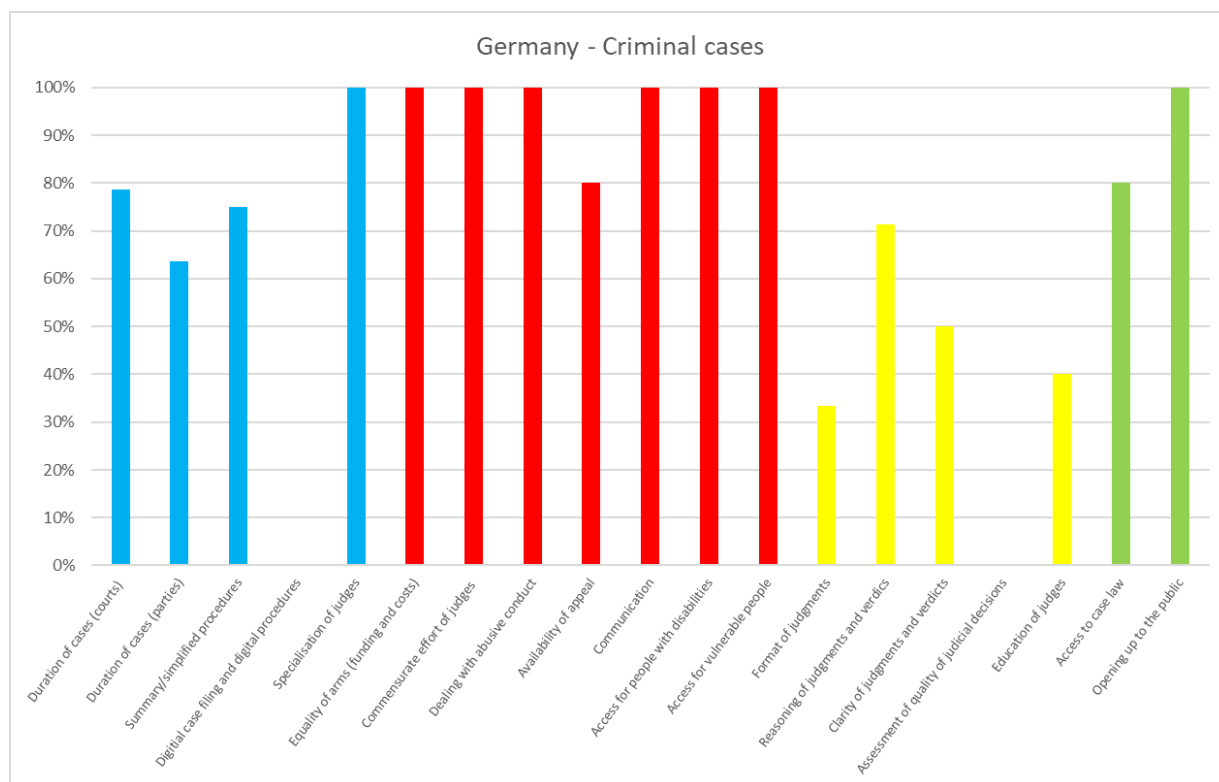
Франция – граждански дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноски)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществеността

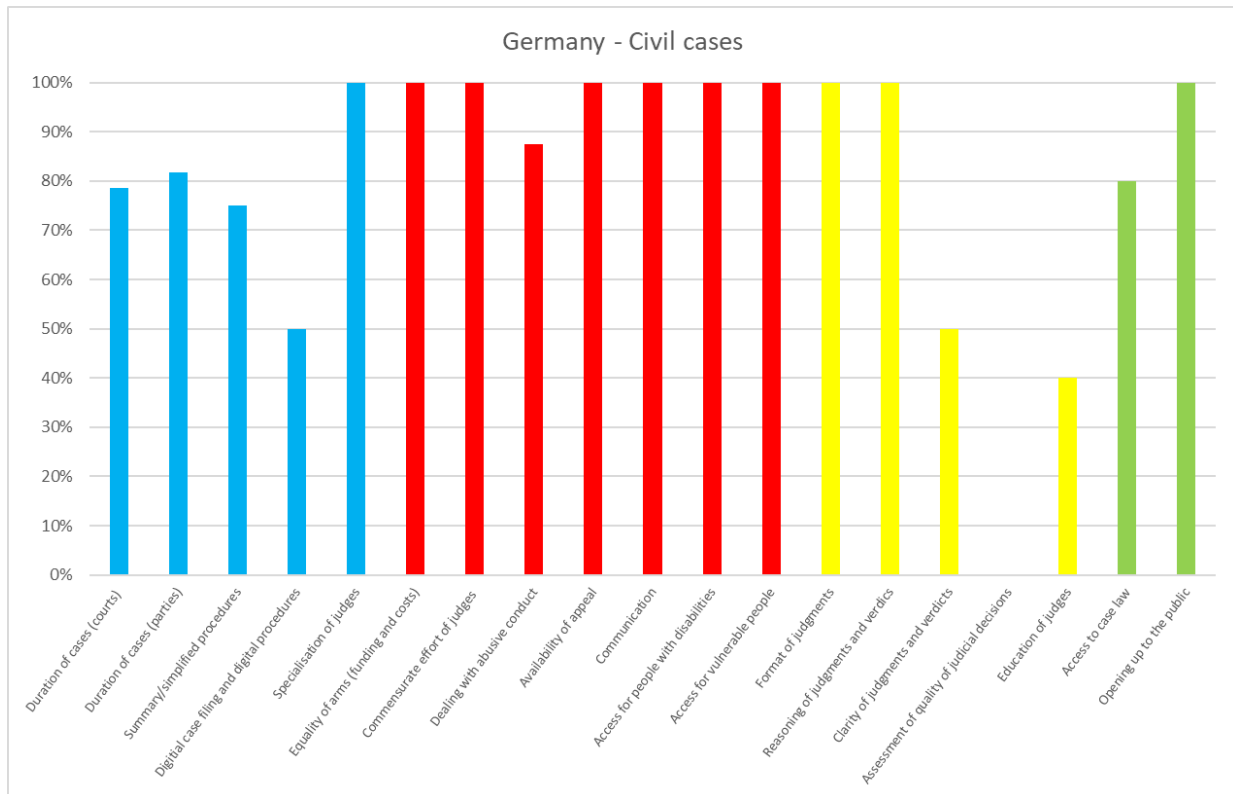
Германия – наказателни дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разности)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

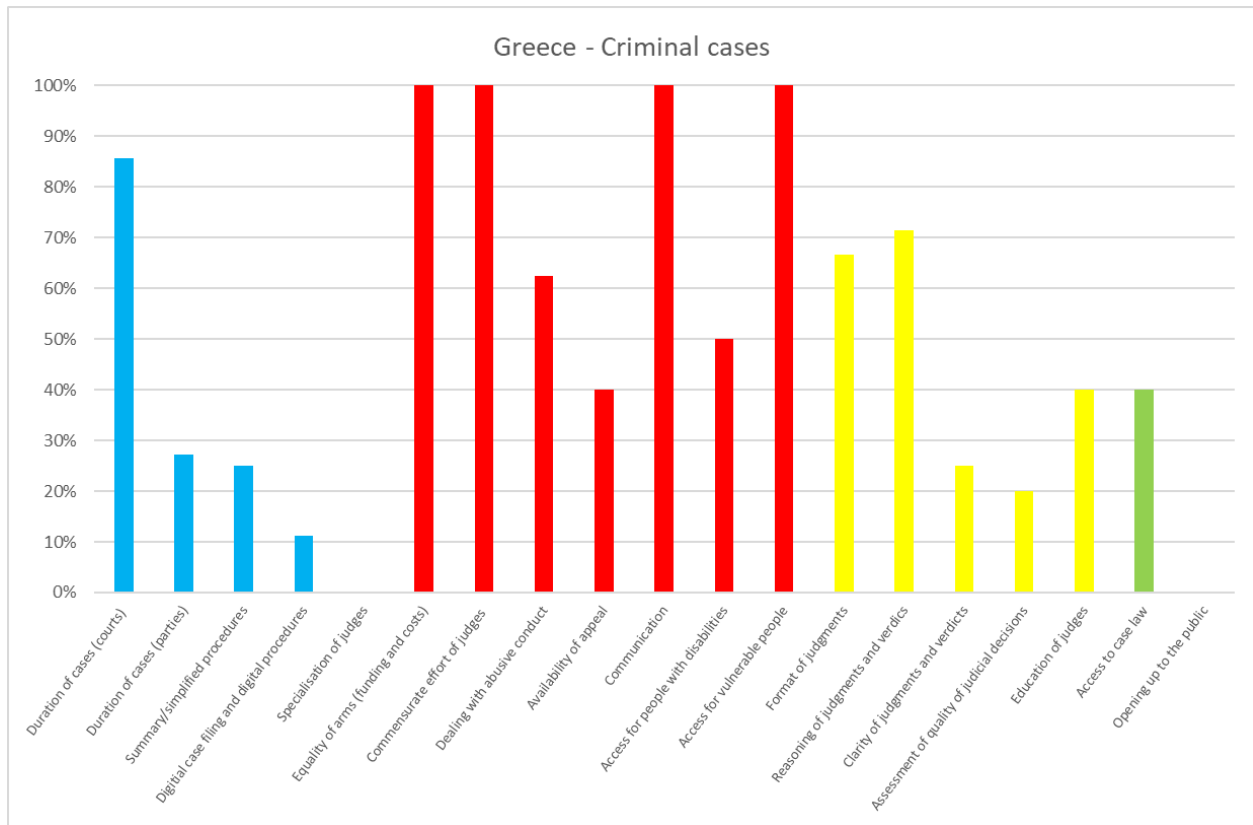
Германия – граждански дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

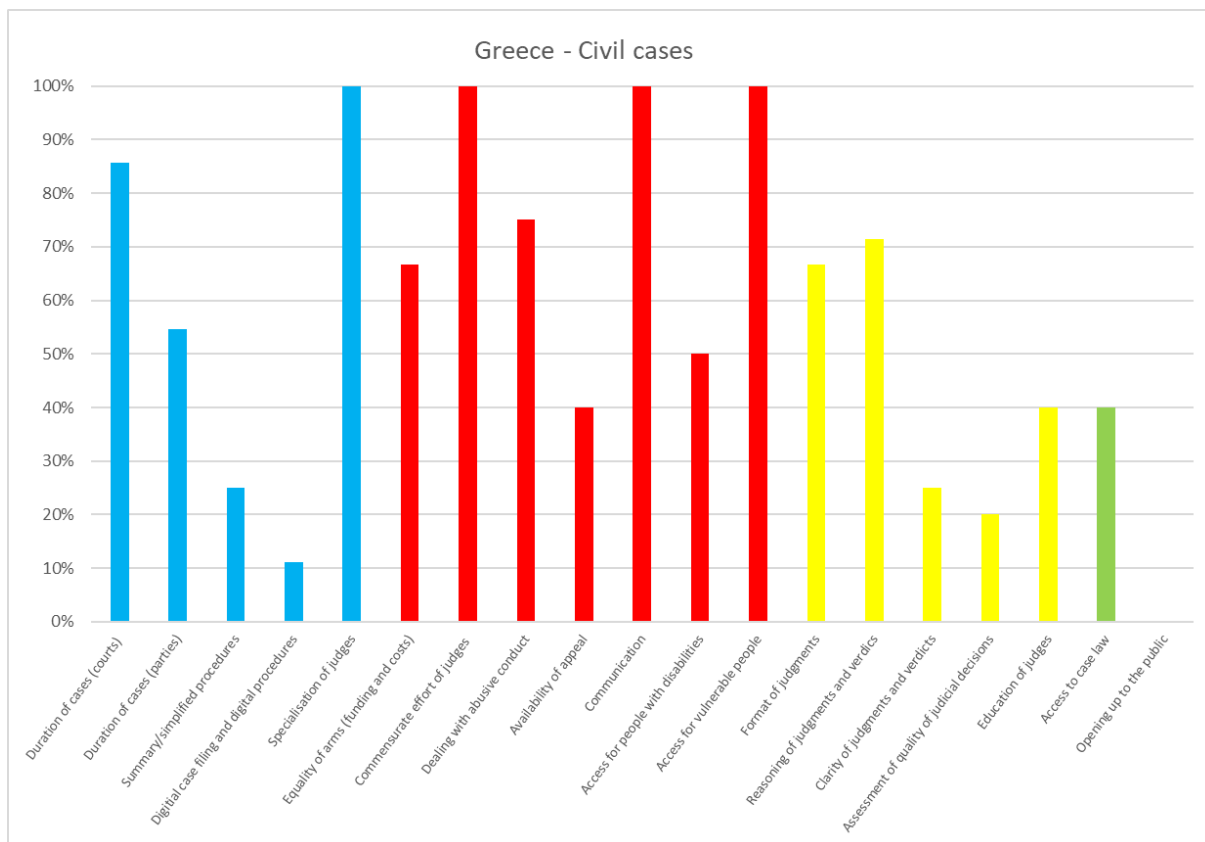
Гърция – наказателни дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноски)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскъrbително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

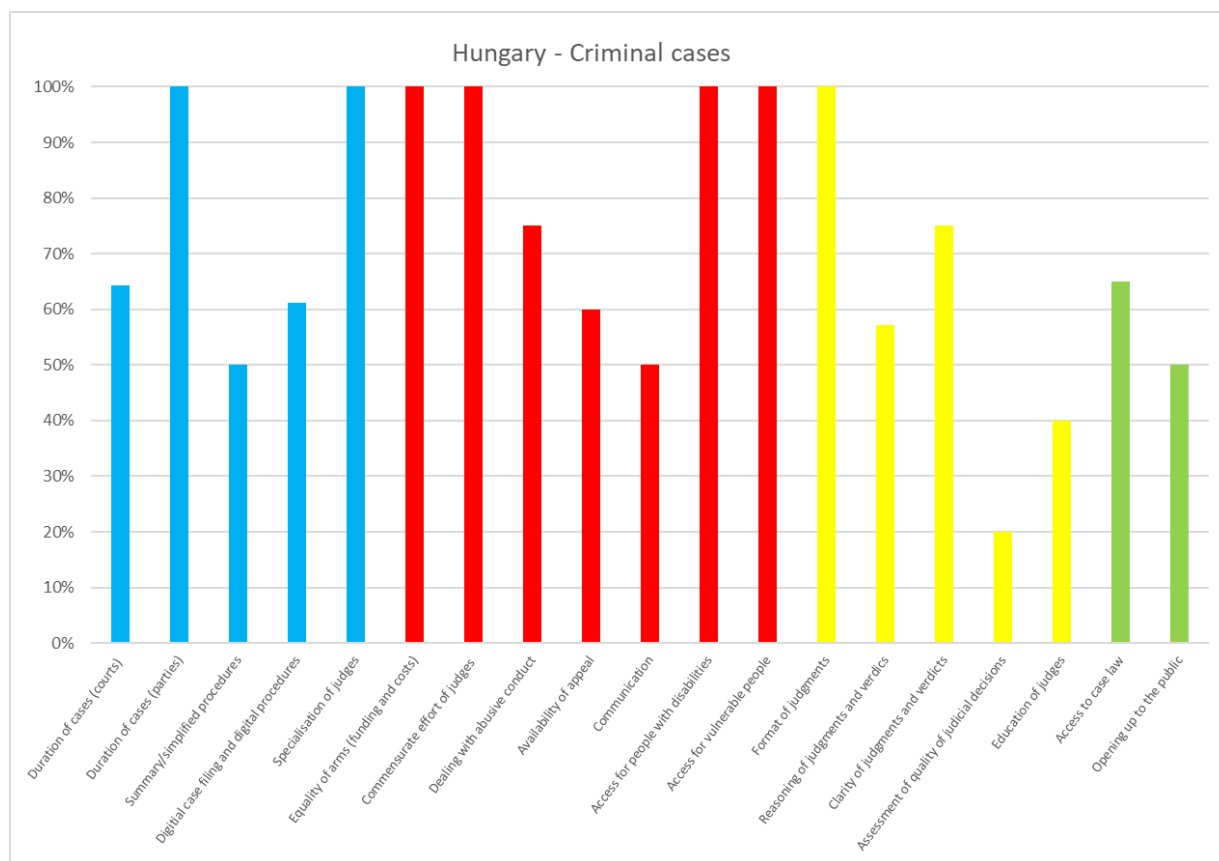
Гърция – граждански дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

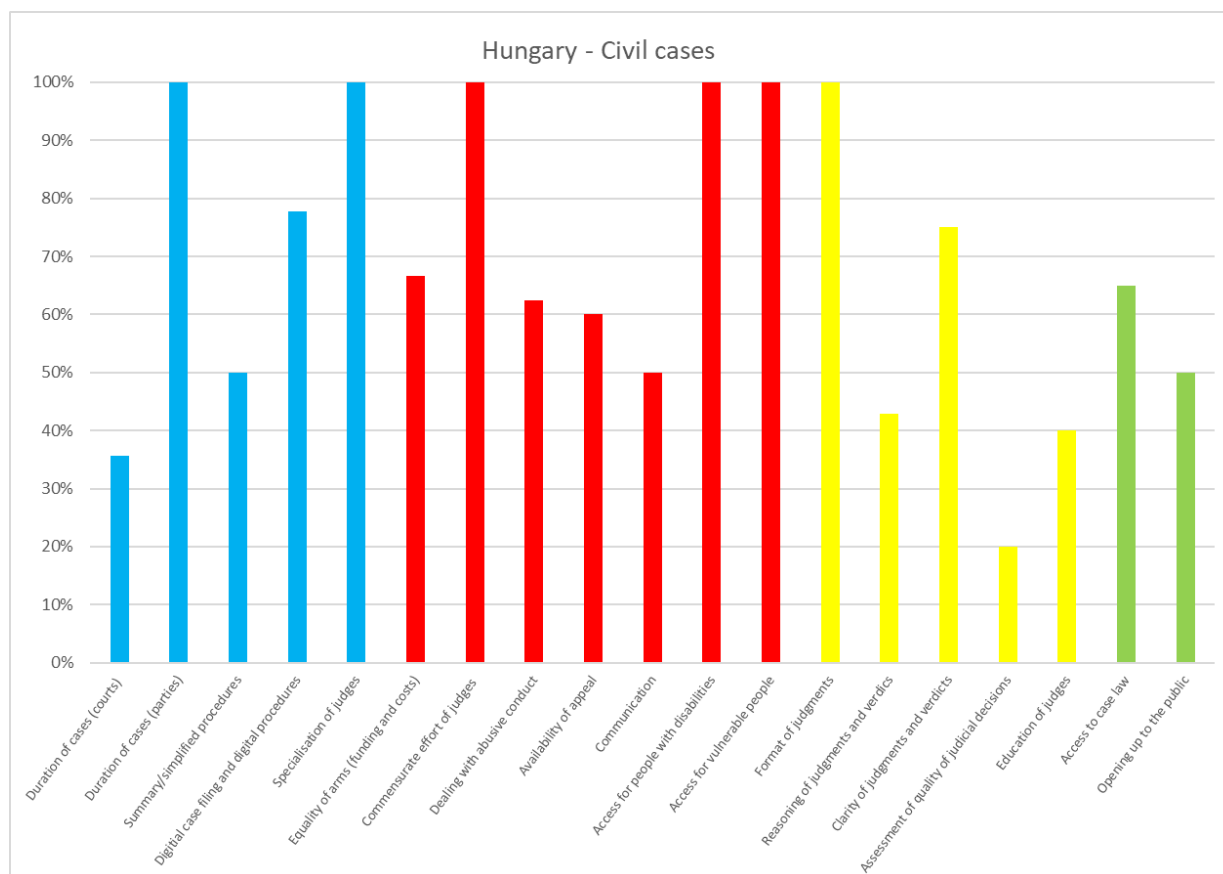
Унгария – наказателни дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществеността

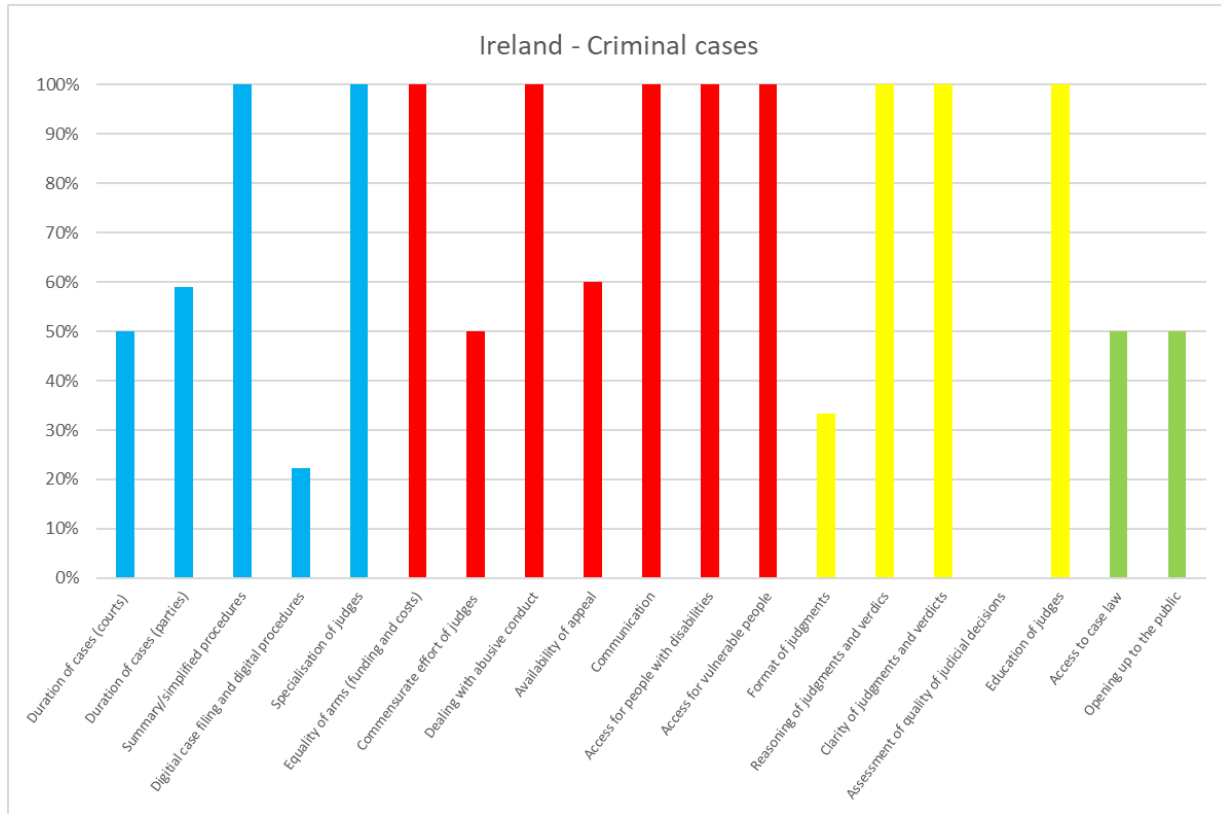
Унгария – граждански дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществеността

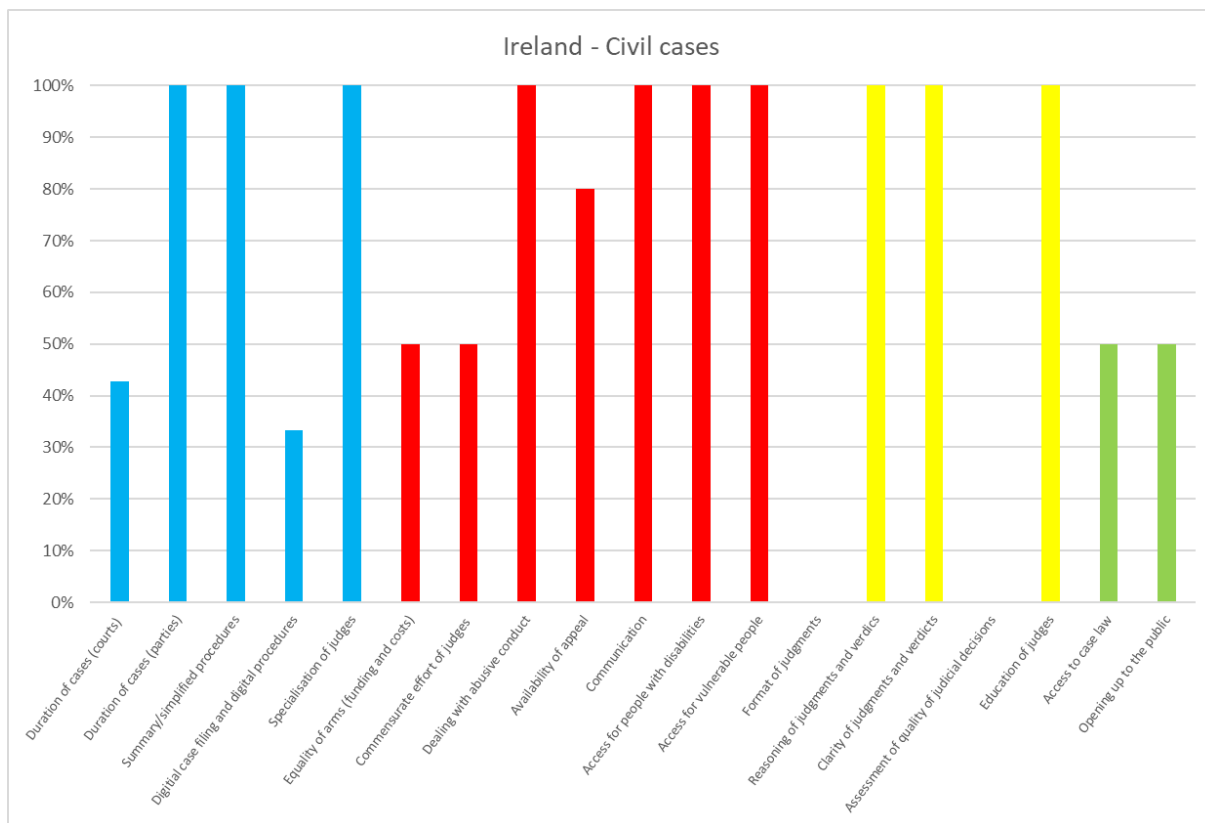
Ирландия – наказателни дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разности)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

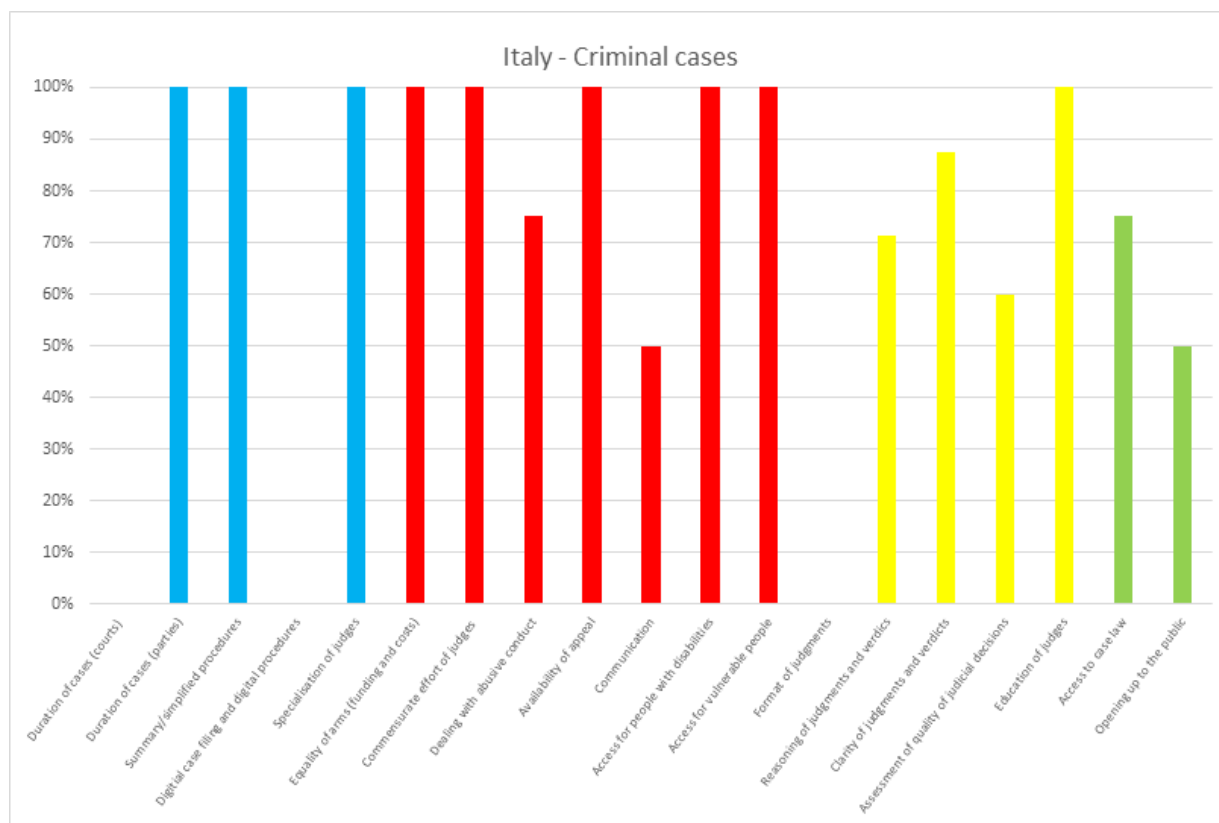
Ирландия – граждански дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществеността

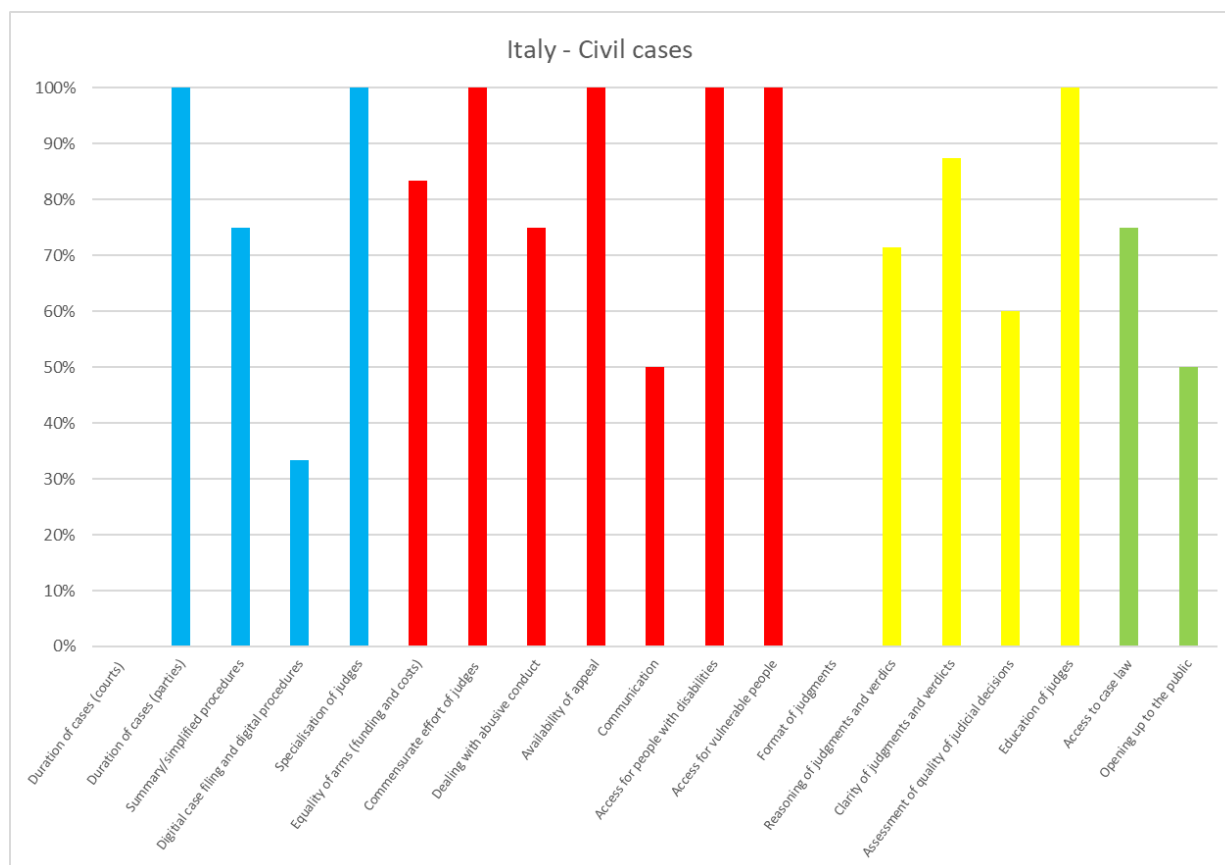
Италия – наказателни дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

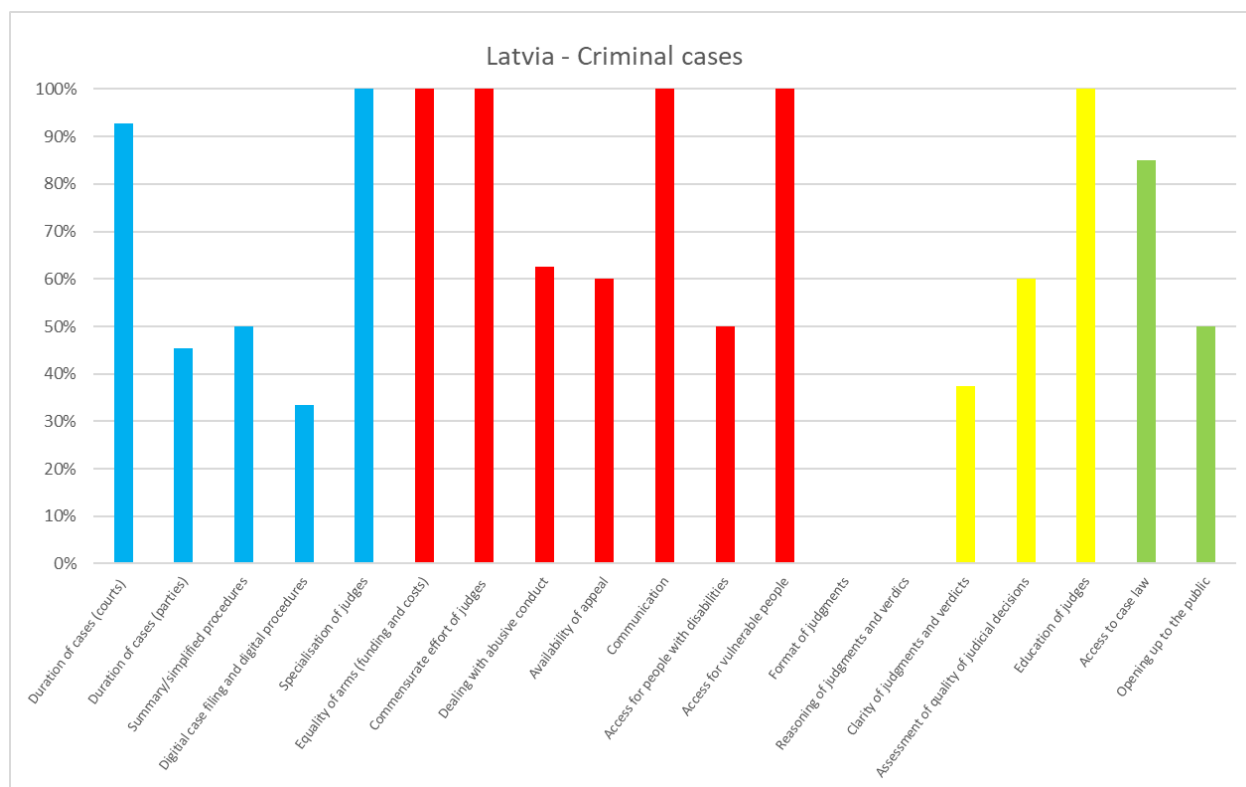
Италия – граждански дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноски)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

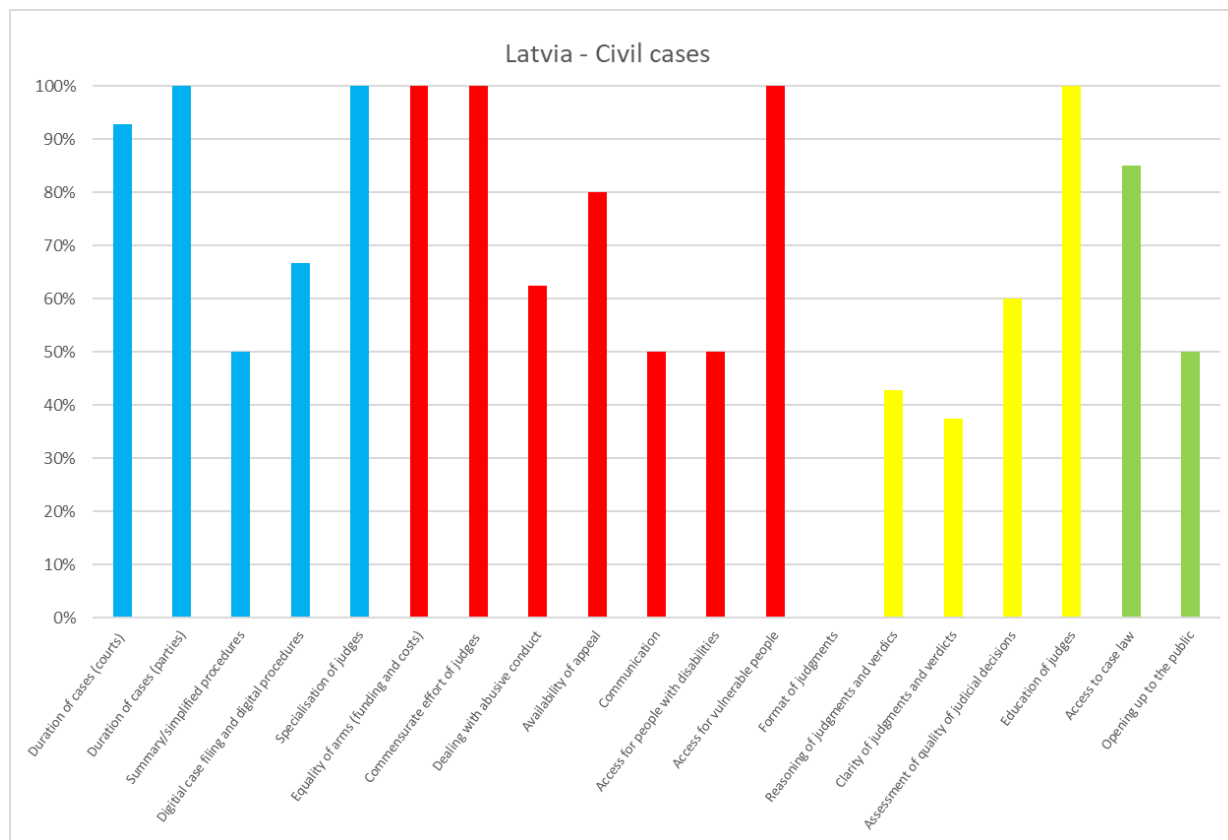
Латвия – наказателни дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскъrbително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

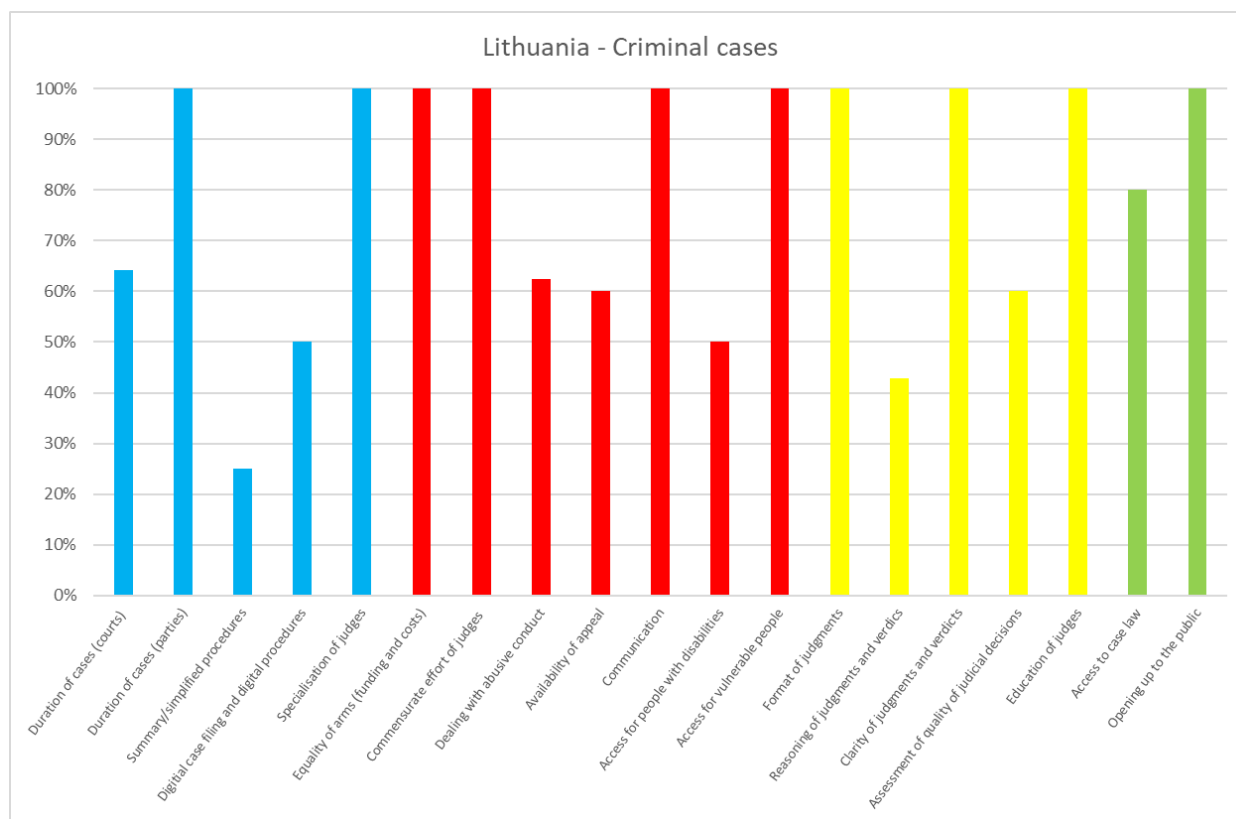
Латвия – граждански дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

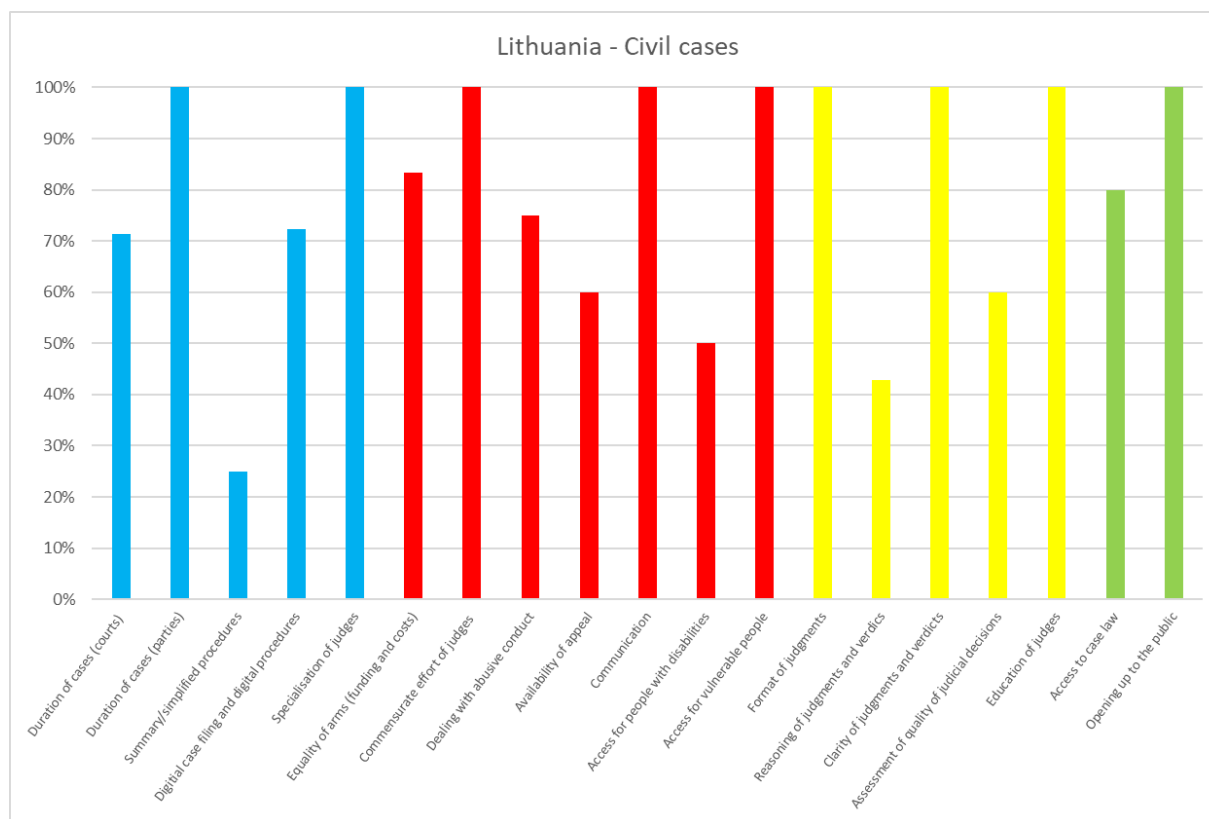
Литва – наказателни дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

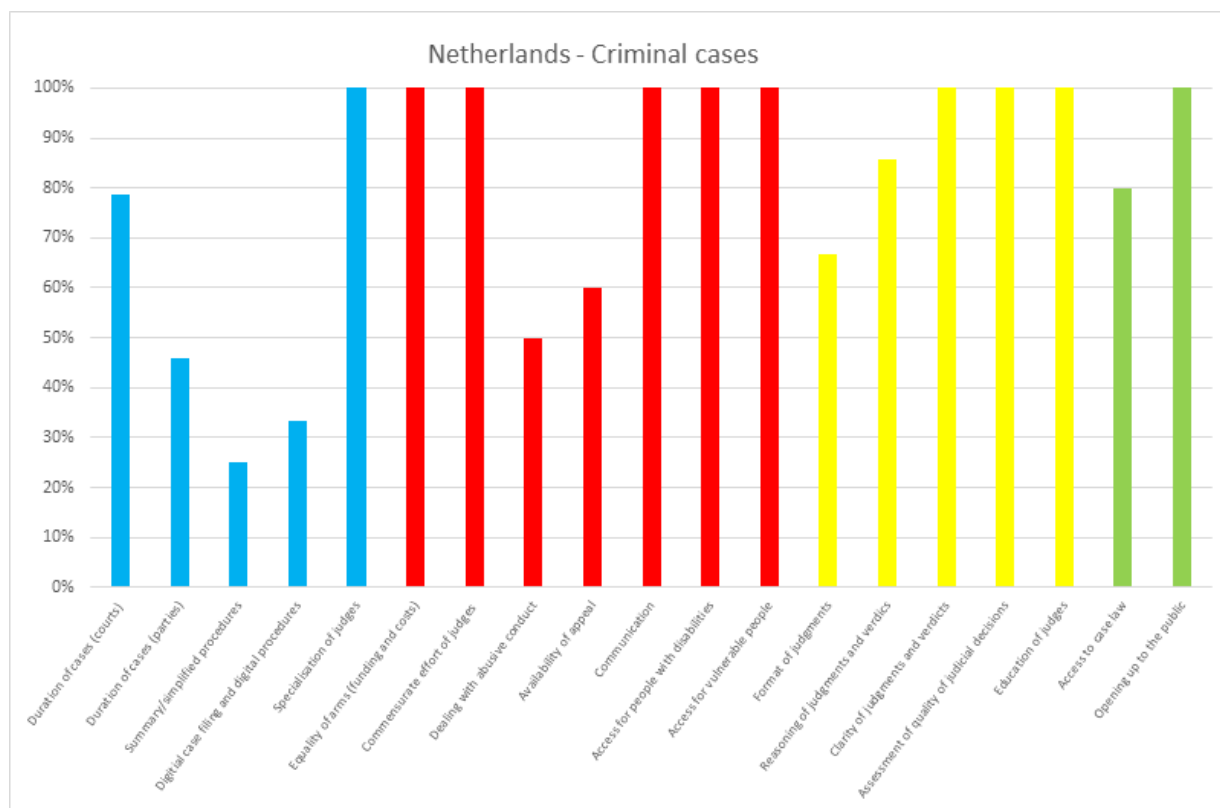
Литва – граждански дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскъrbително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

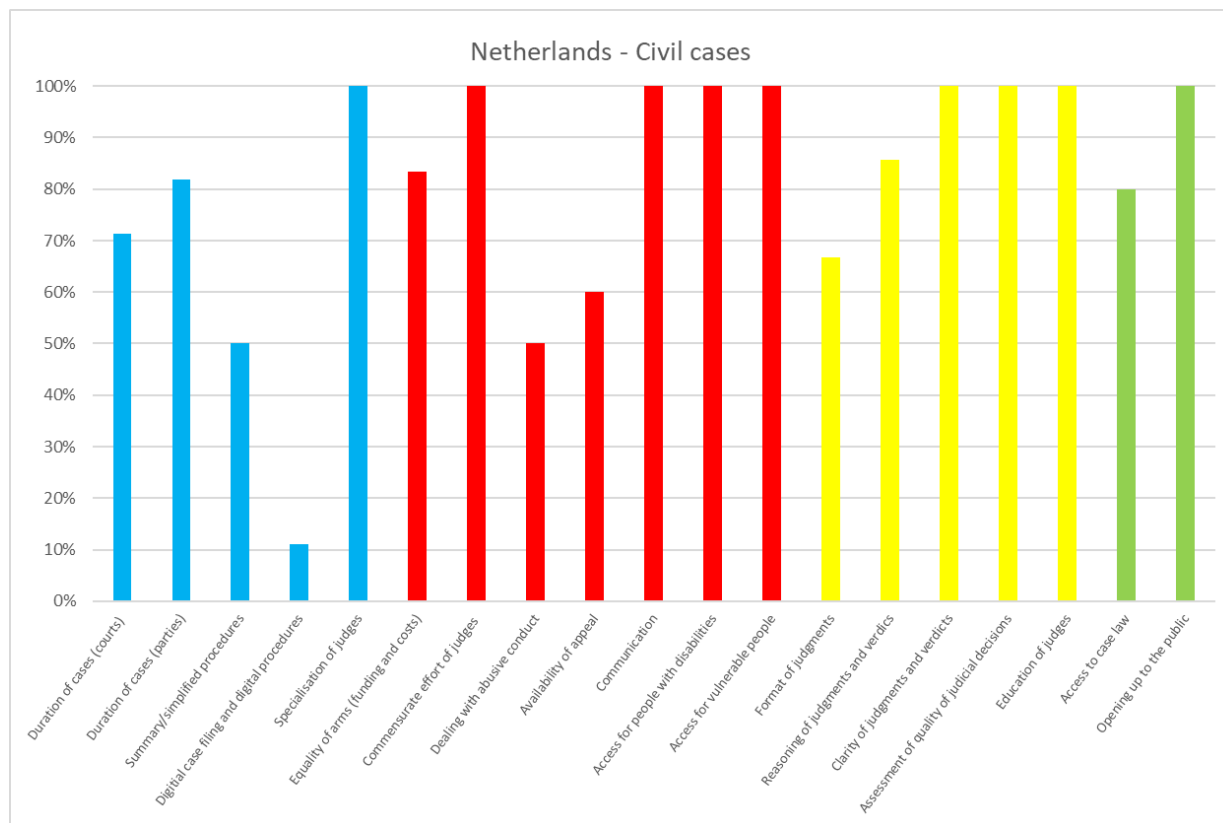
Нидерландия – наказателни дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред общественото

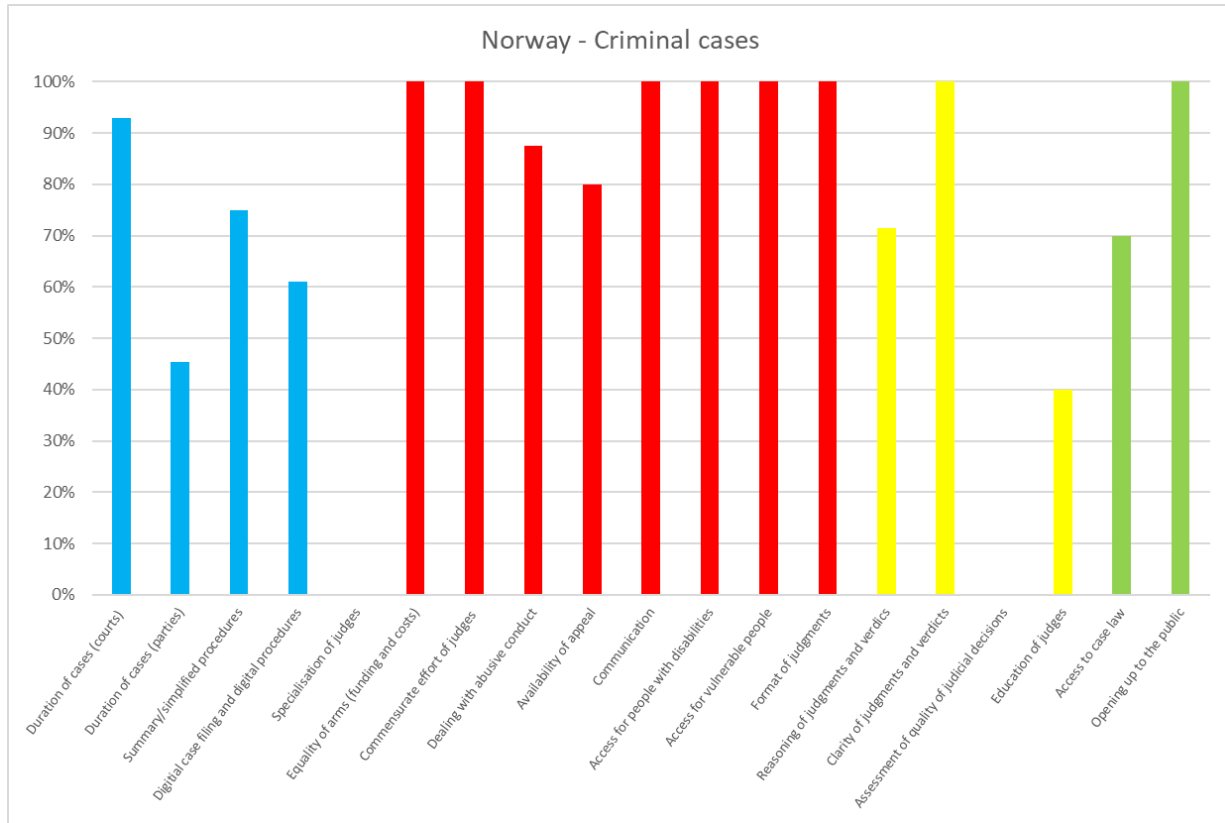
Нидерландия – граждански дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноски)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

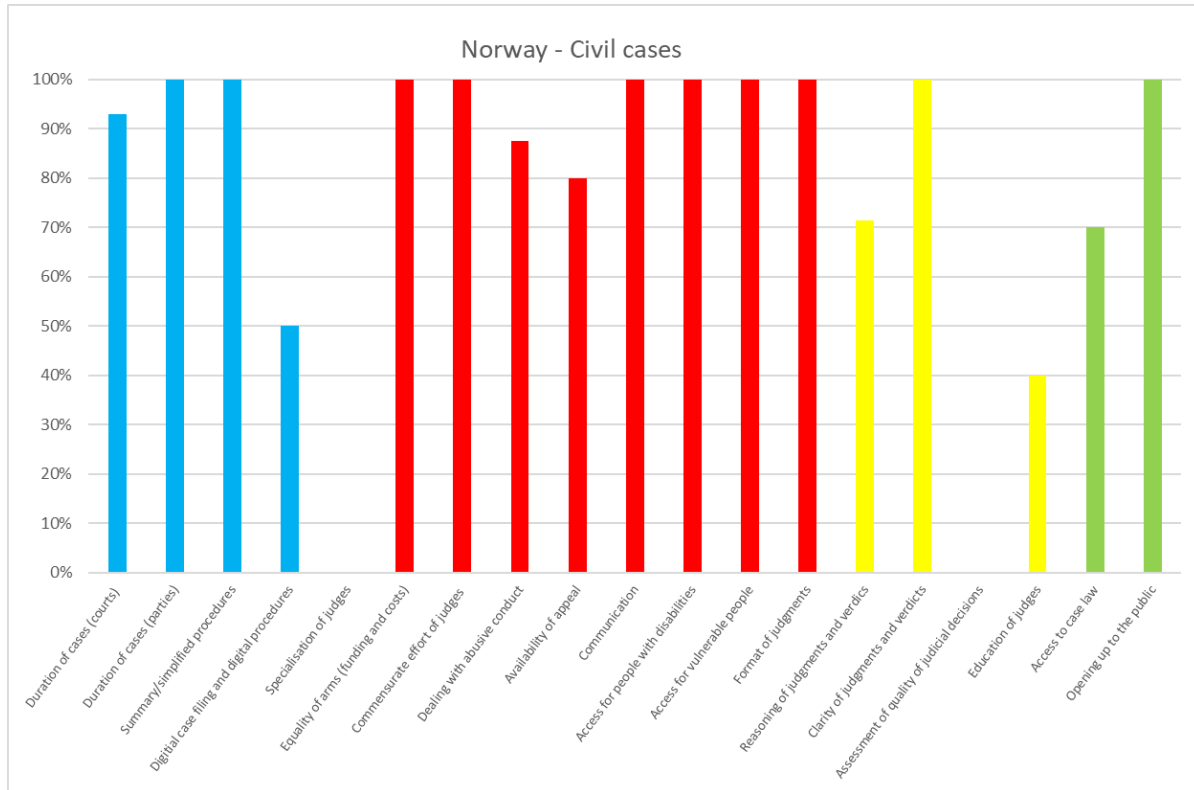
Норвегия – наказателни дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноски)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

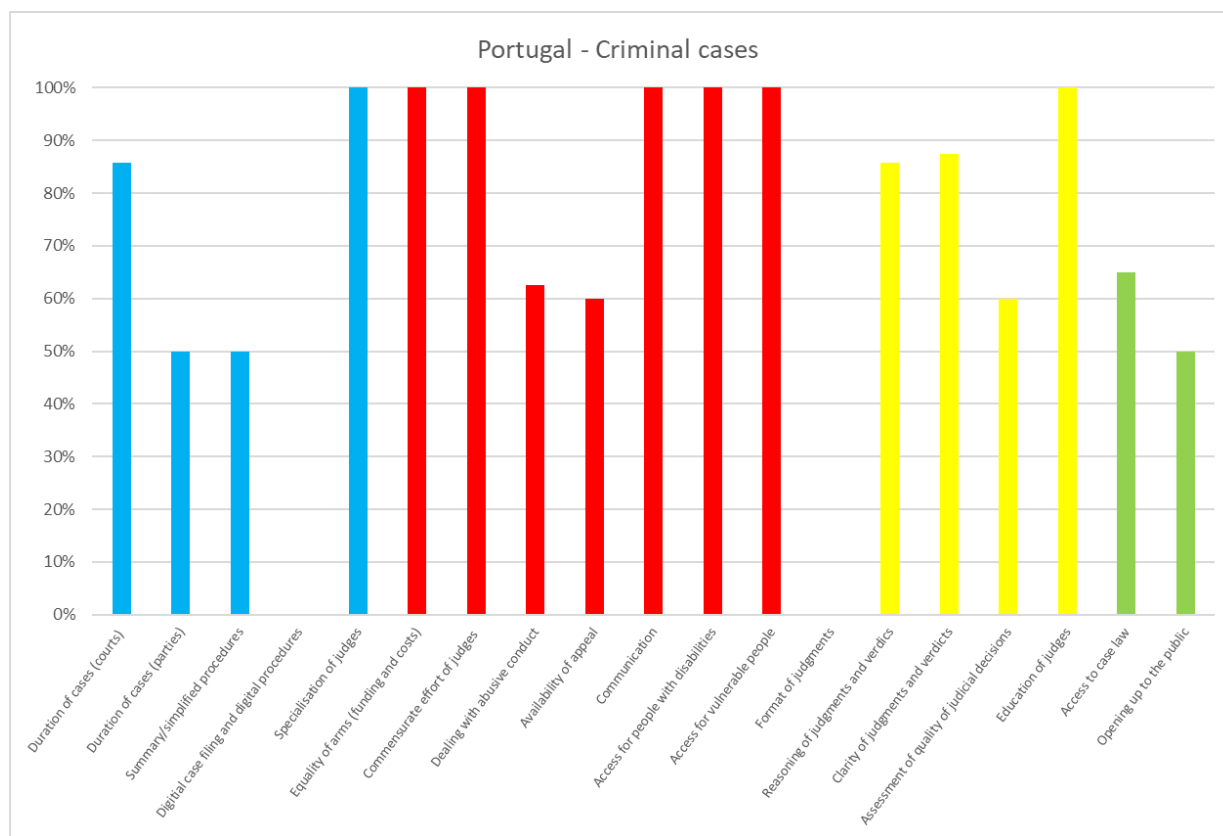
Норвегия – граждански дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноски)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

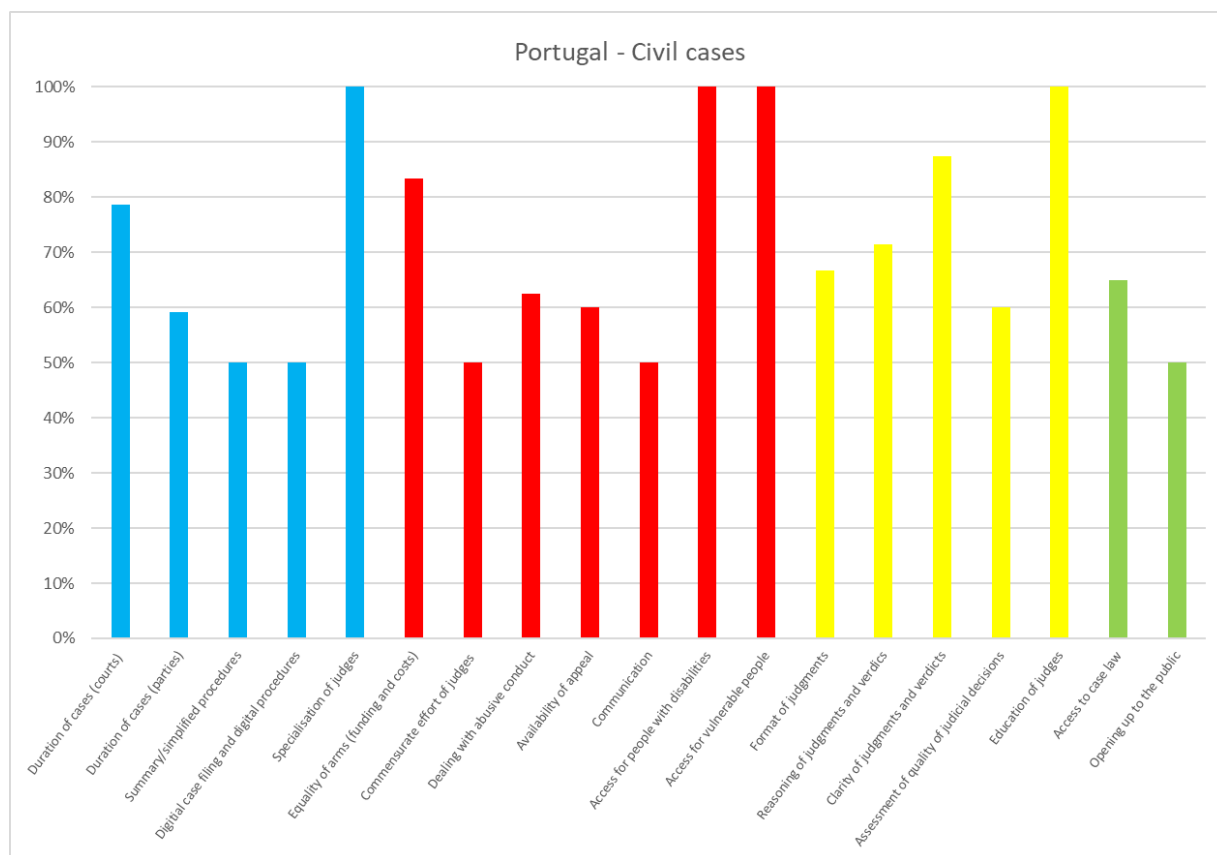
Португалия – наказателни дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноски)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

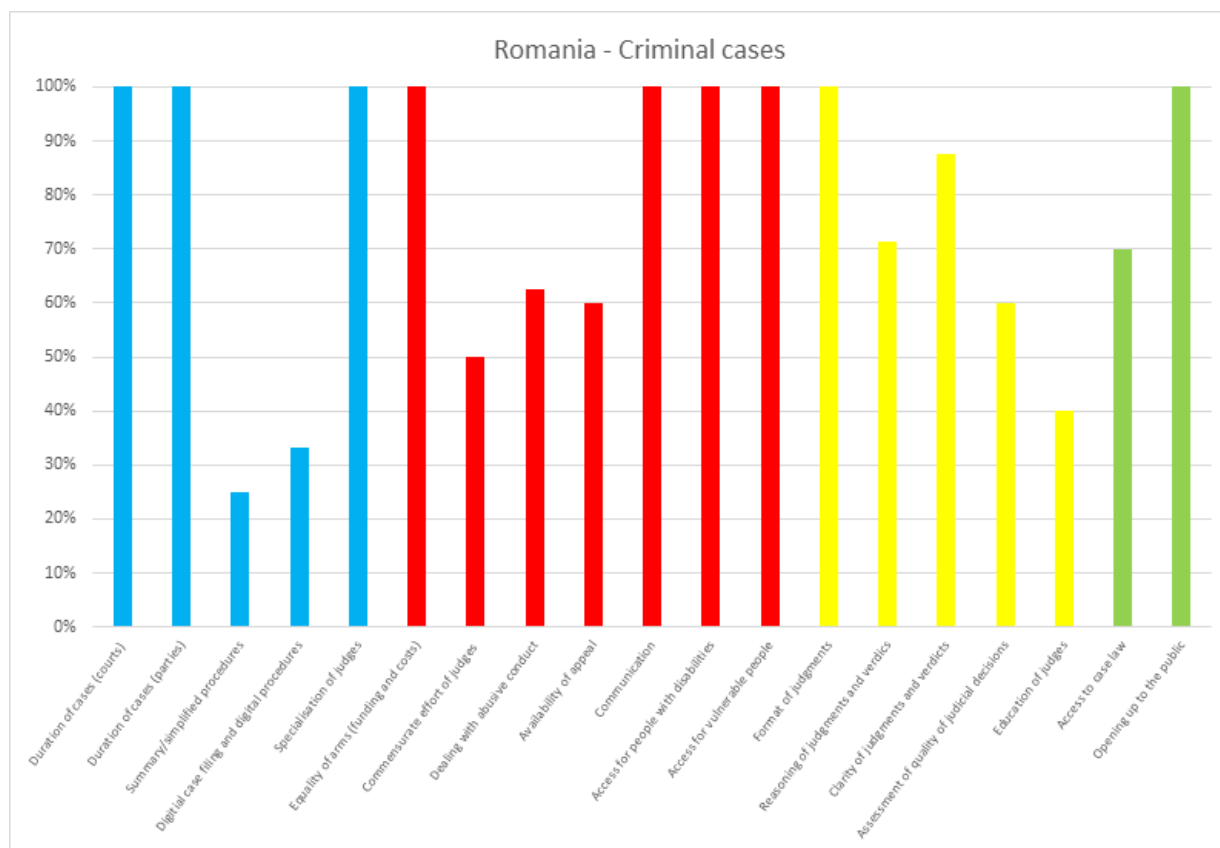
Португалия – граждански дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноски)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

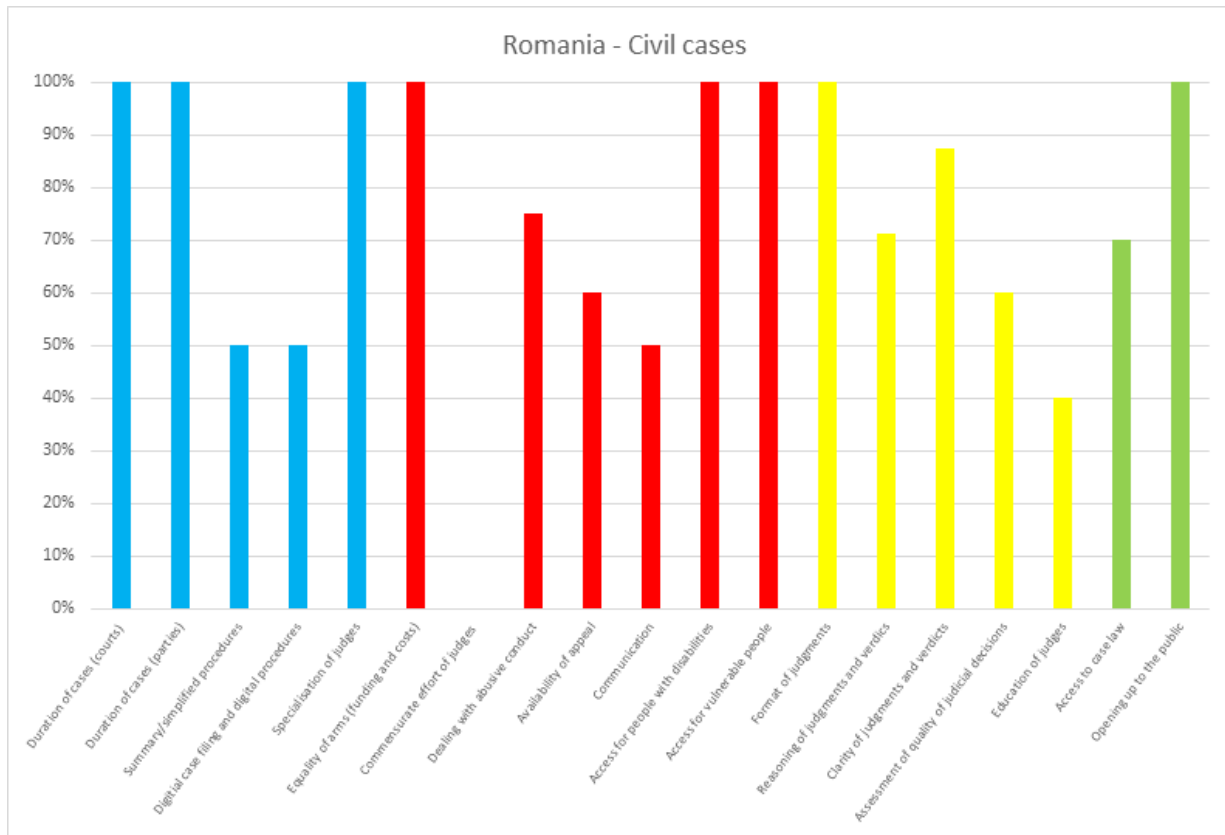
Румъния – наказателни дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

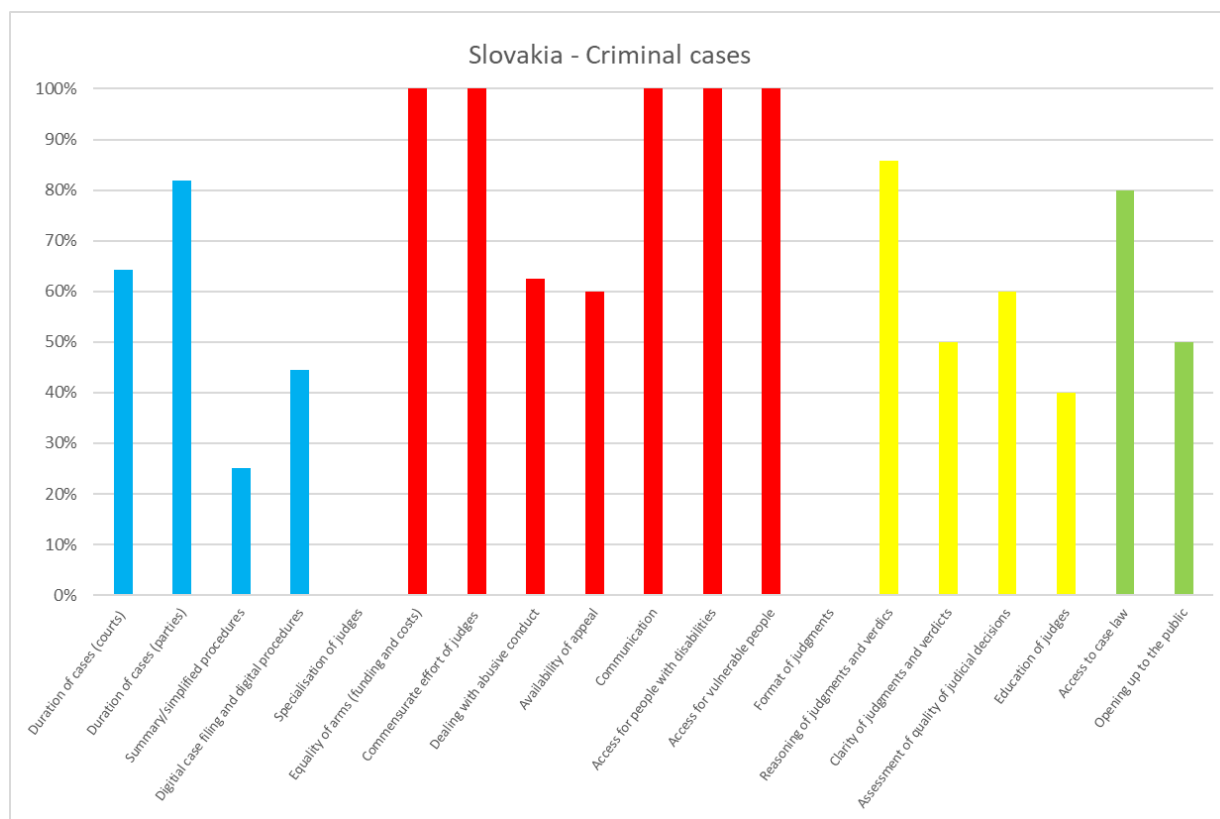
Румъния – граждански дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

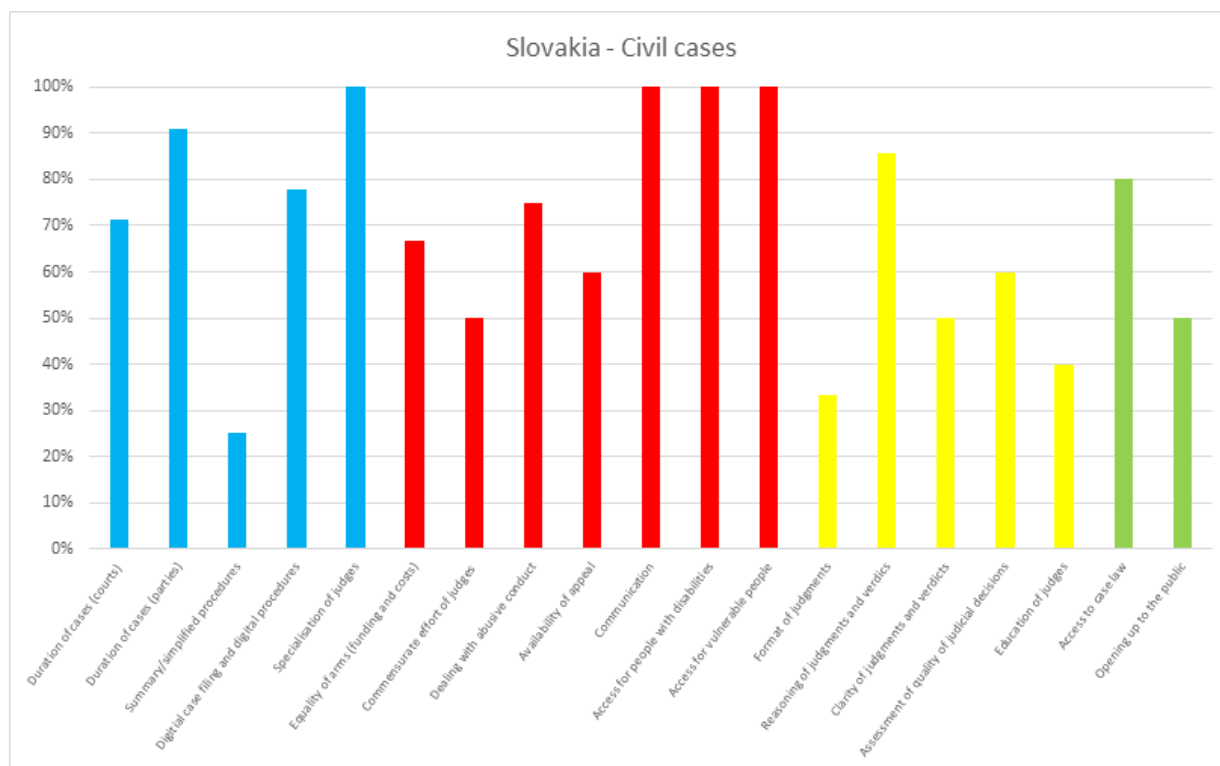
Словакия – наказателни дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскъбнително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

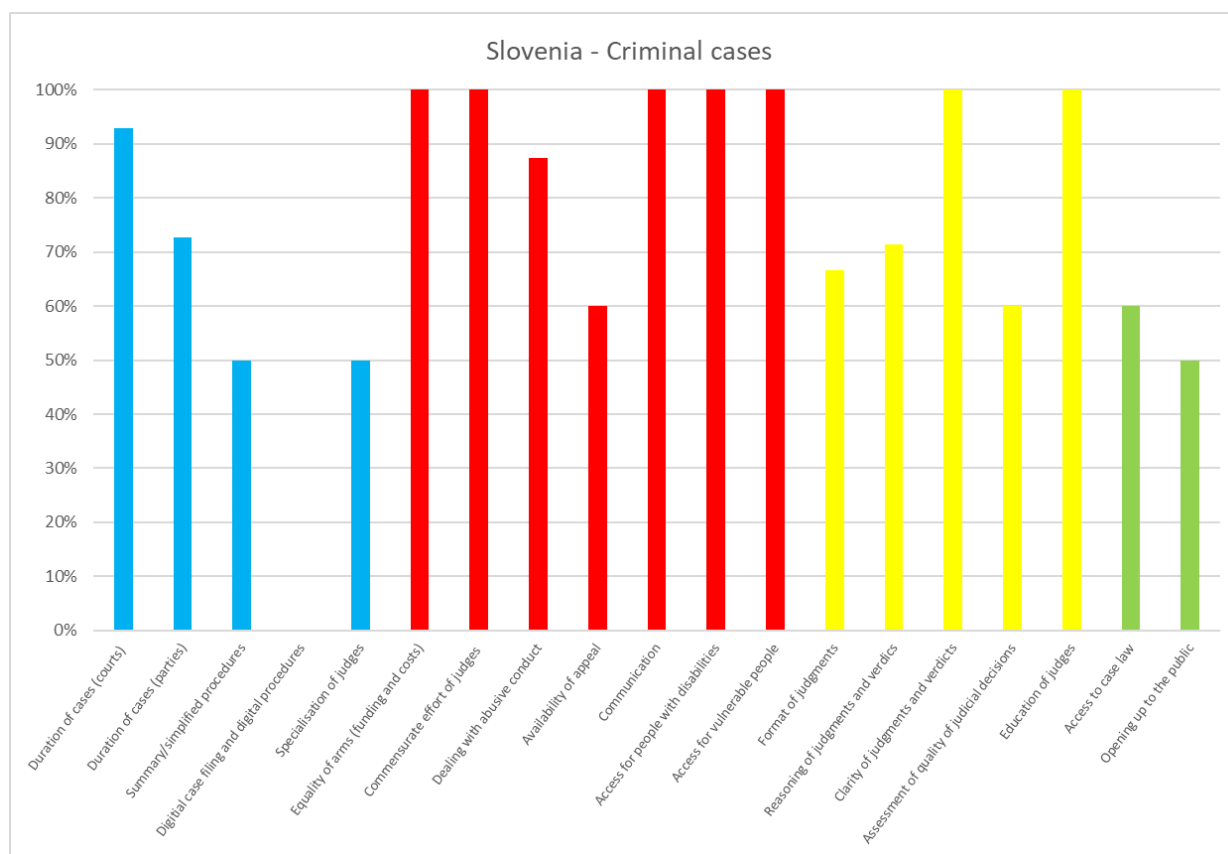
Словакия – граждански дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноски)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскъrbително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

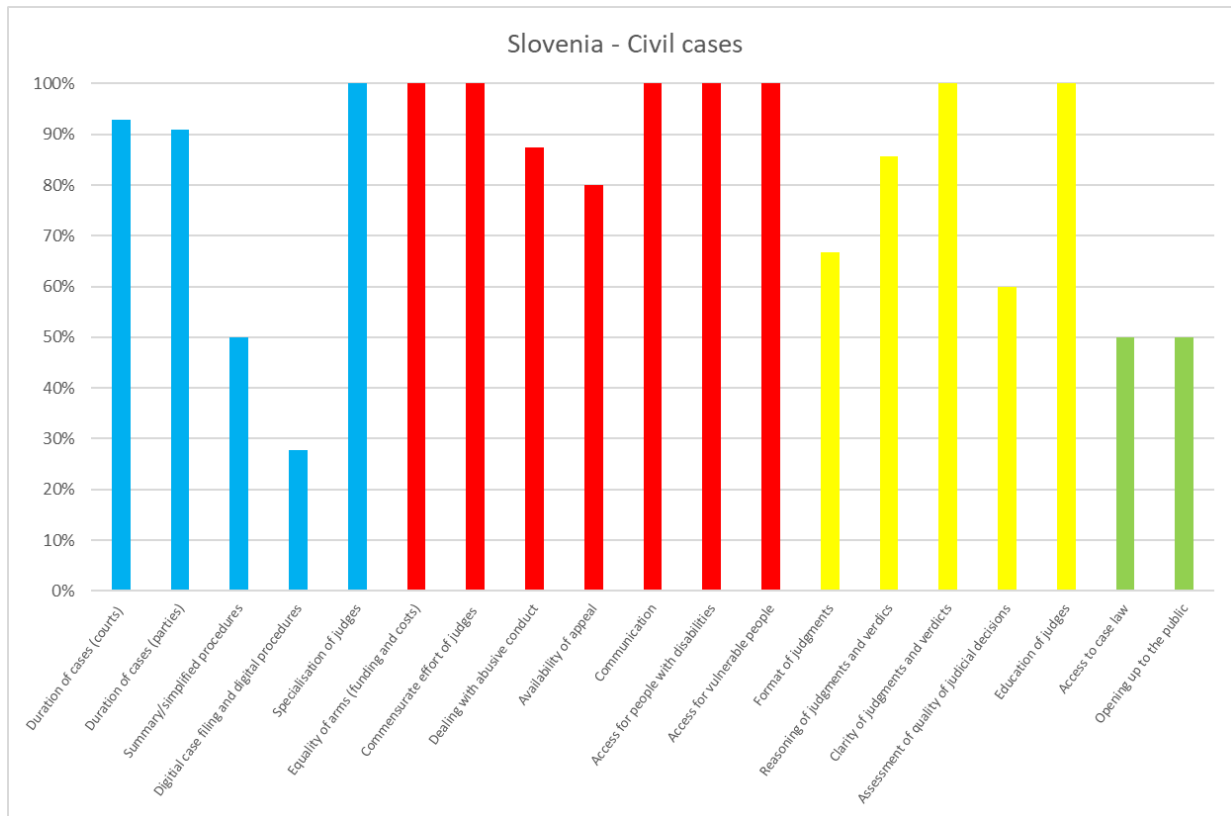
Словения – наказателни дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

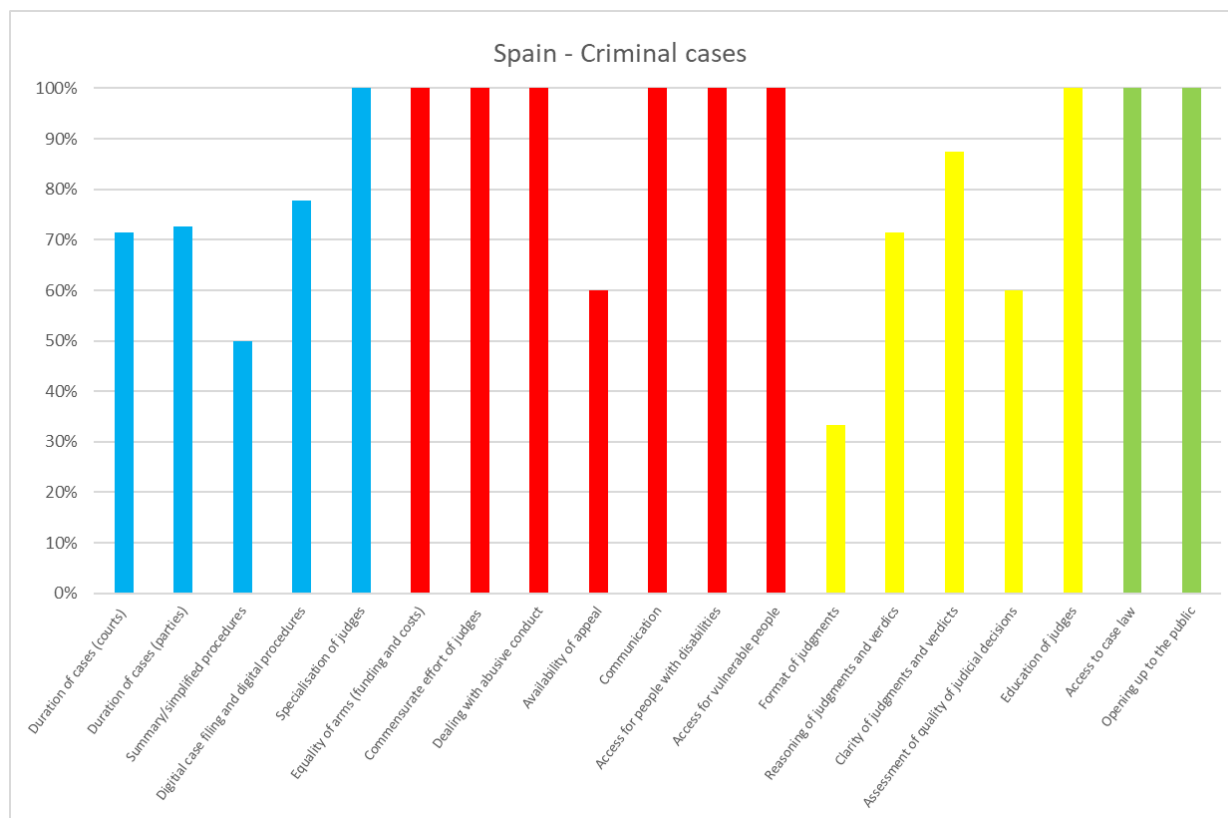
Словения – граждански дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

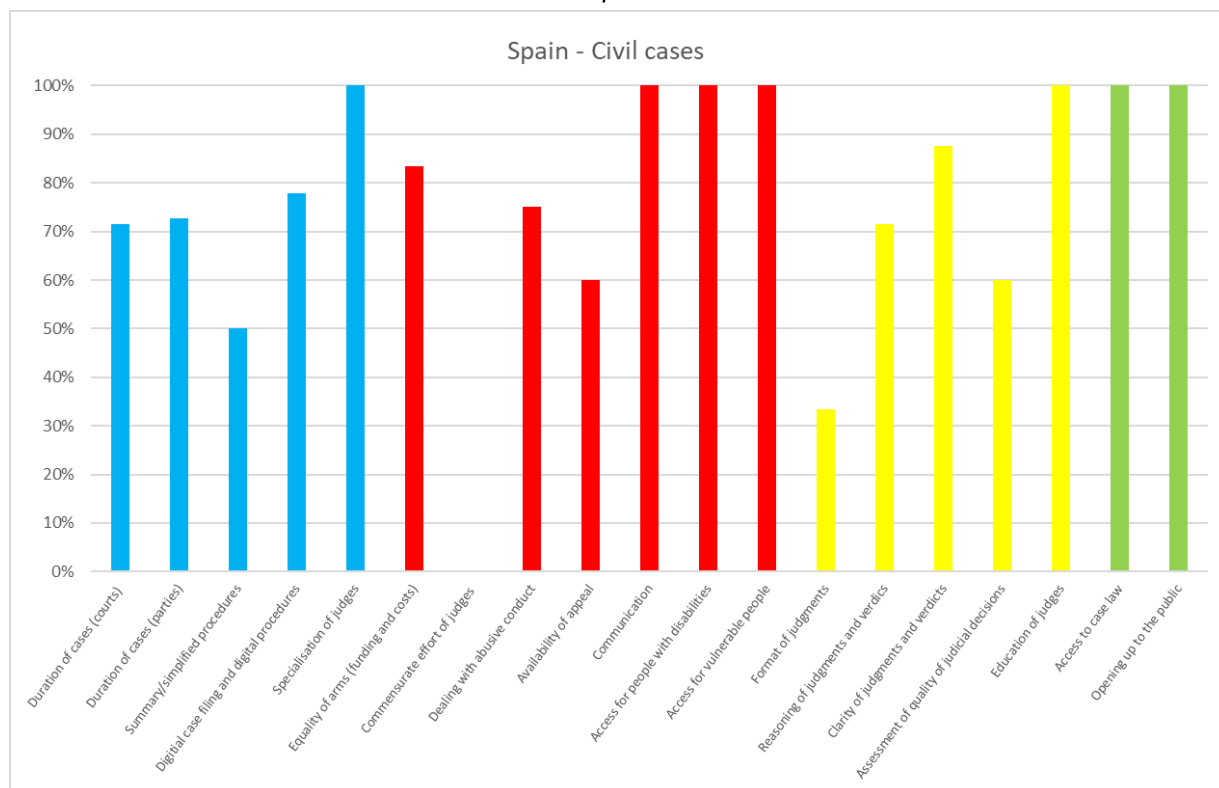
Испания – наказателни дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноски)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

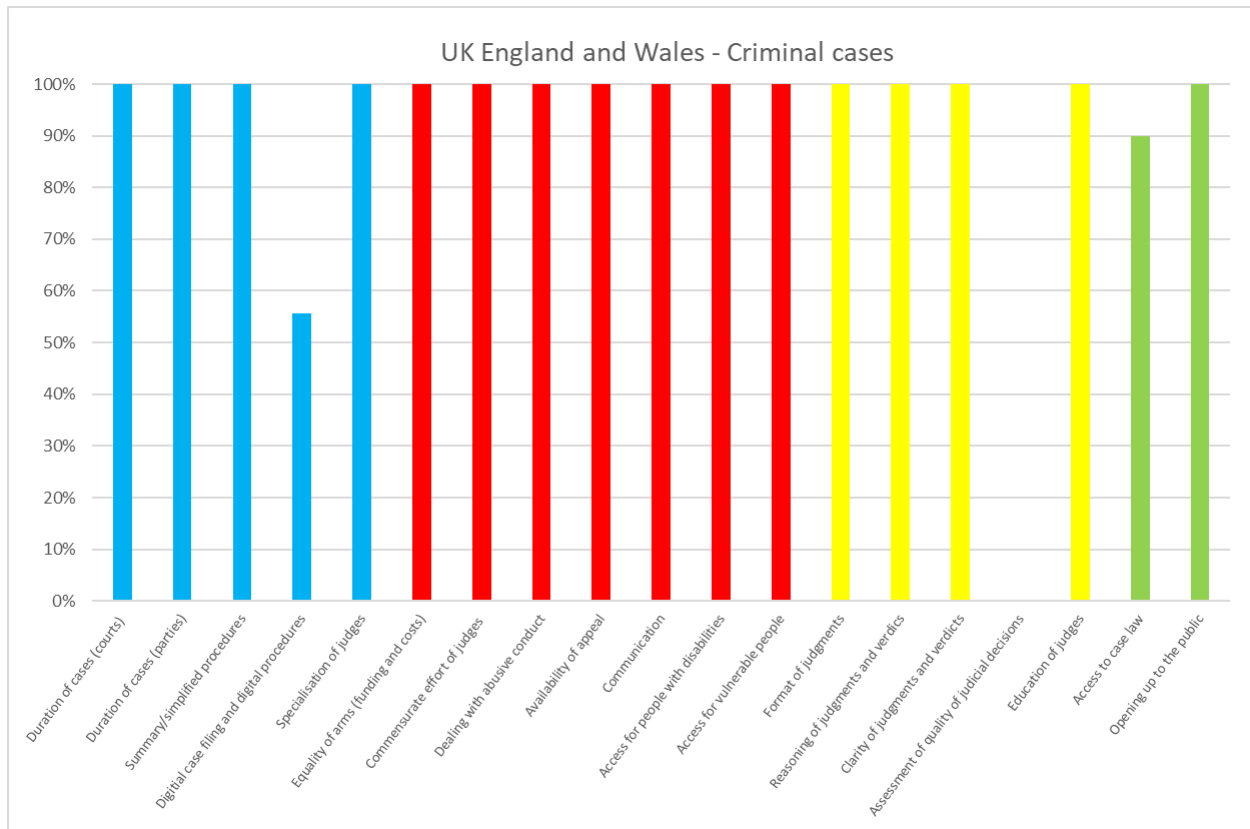
Испания – граждански дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

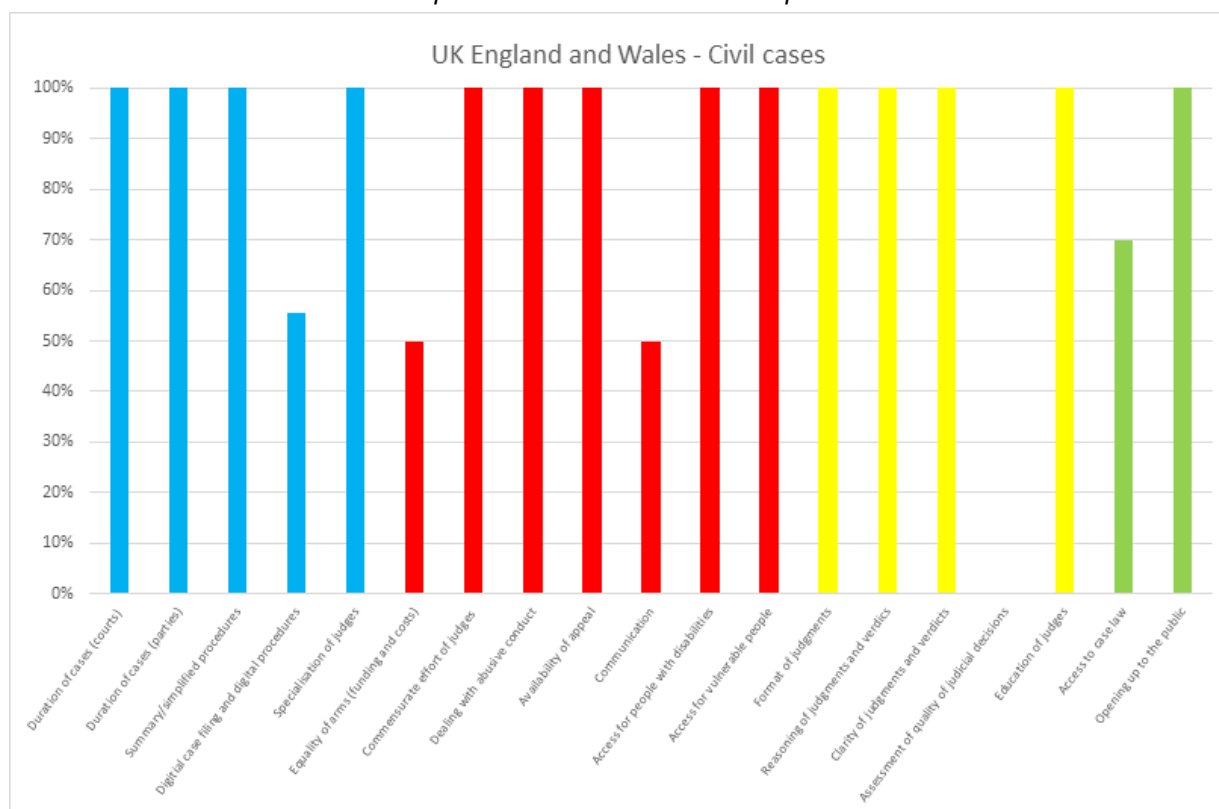
Обединено кралство – Англия и Уелс – наказателни дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред общественото

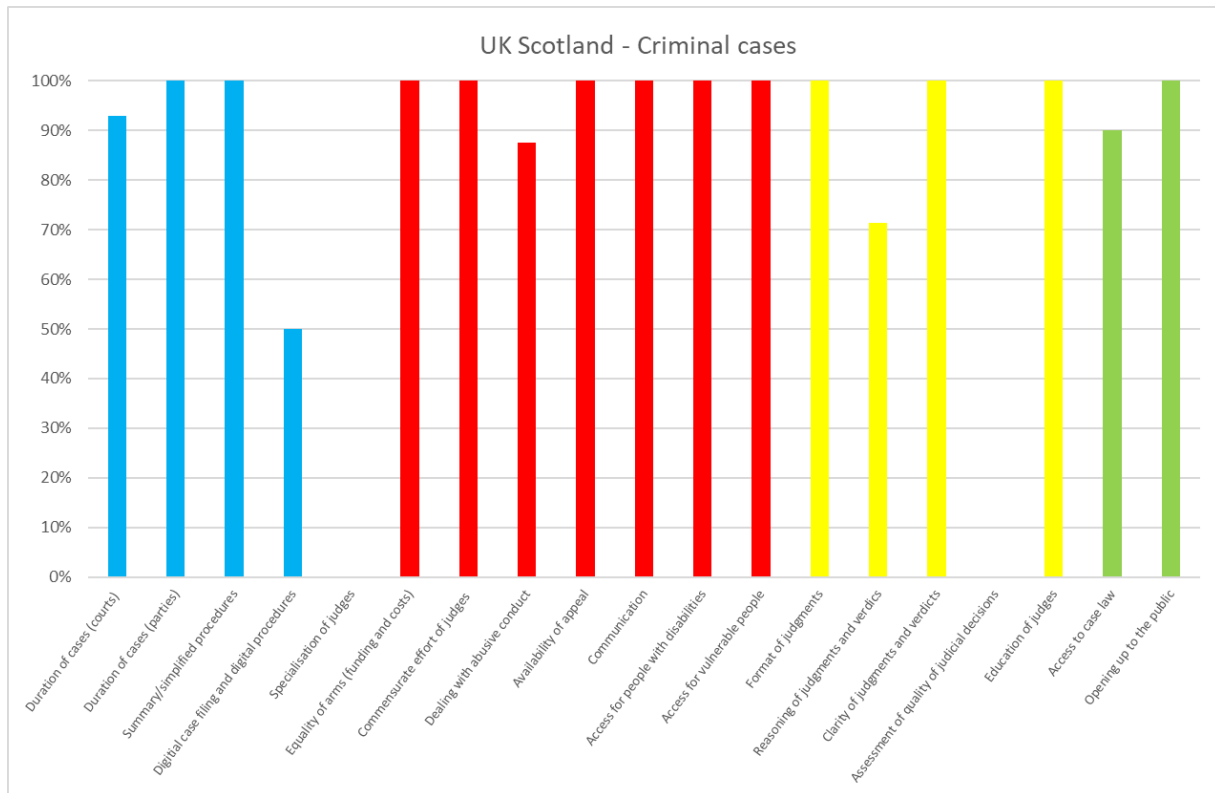
Обединено кралство – Англия и Уелс – граждански дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

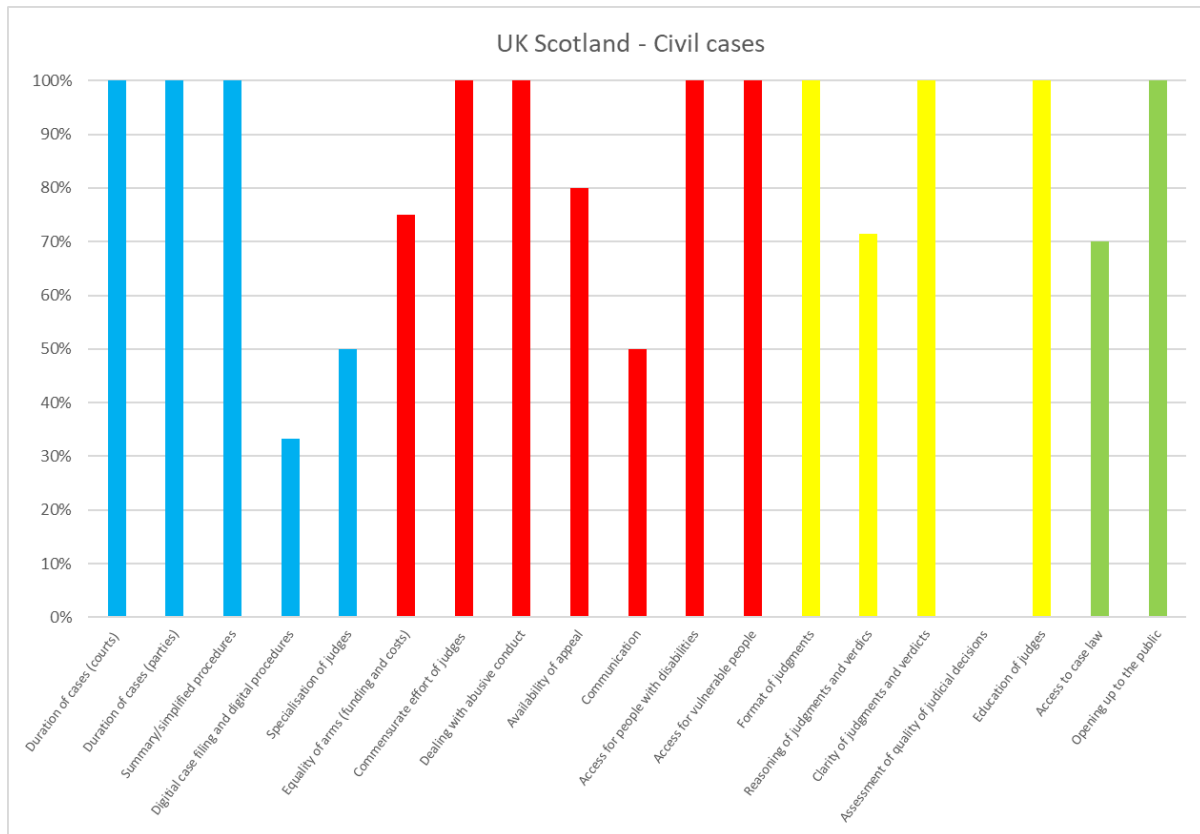
Обединено кралство Шотландия – наказателни дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноски)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществеността

Обединено кралство Шотландия – граждански дела

продължителност на делата (съдилища)
 продължителност на делата (страни)
 бързи производства
 цифровизирано завеждане на дела и процедури
 специализация на съдии
 равнопоставеност на страните (финансиране и разноси)
 съизмерими усилия на съдиите
 справяне с оскърбително поведение
 възможност за обжалване
 комуникация

достъп на хора с увреждания
 достъп на уязвими лица
 формат на решенията
 мотивиране на решения и присъди
 яснота на решения и присъди
 оценка на качеството на съдебните решения
 образование на съдиите
 достъп до съдебната практика
 откритост пред обществото

 Timeliness and efficiency of procedures

 Due process from the perspective of accessibility

 Quality of judicial decisions and its improvement

 Providing public access to the law to guide society

Навременност и ефективност на процедурите

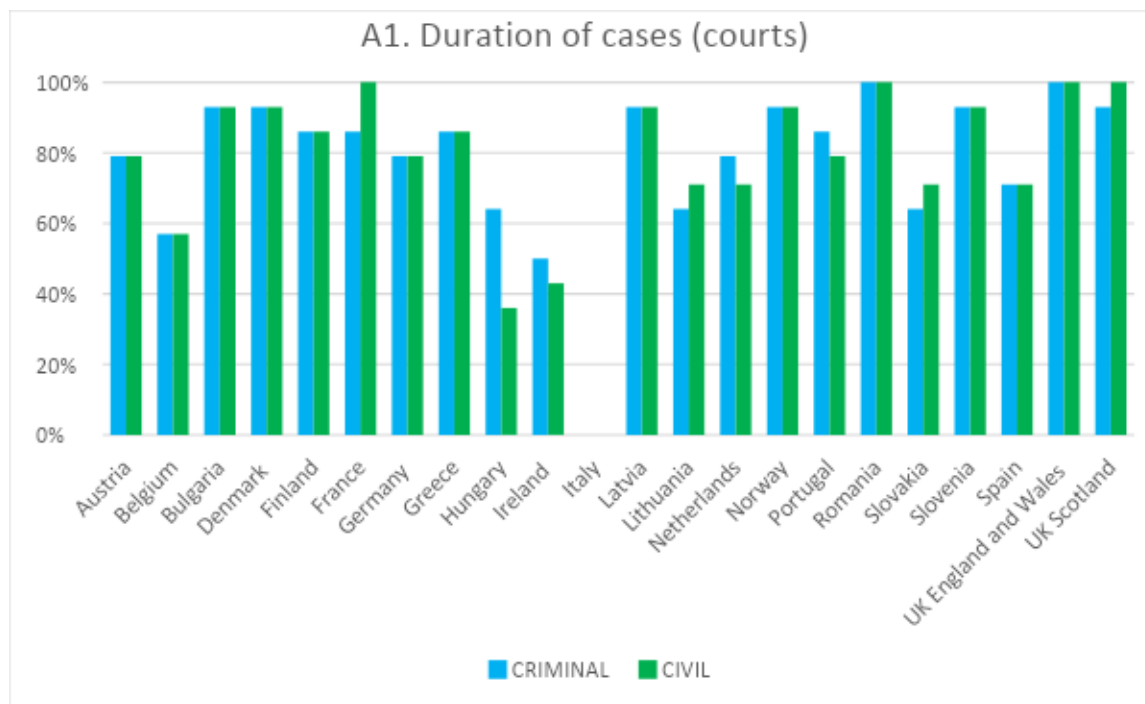
Справедлив процес от гледна точка на достъпност

Качество на съдебните решения и подобряването му

Осигуряване на обществено достъп до правото за насочване на обществото

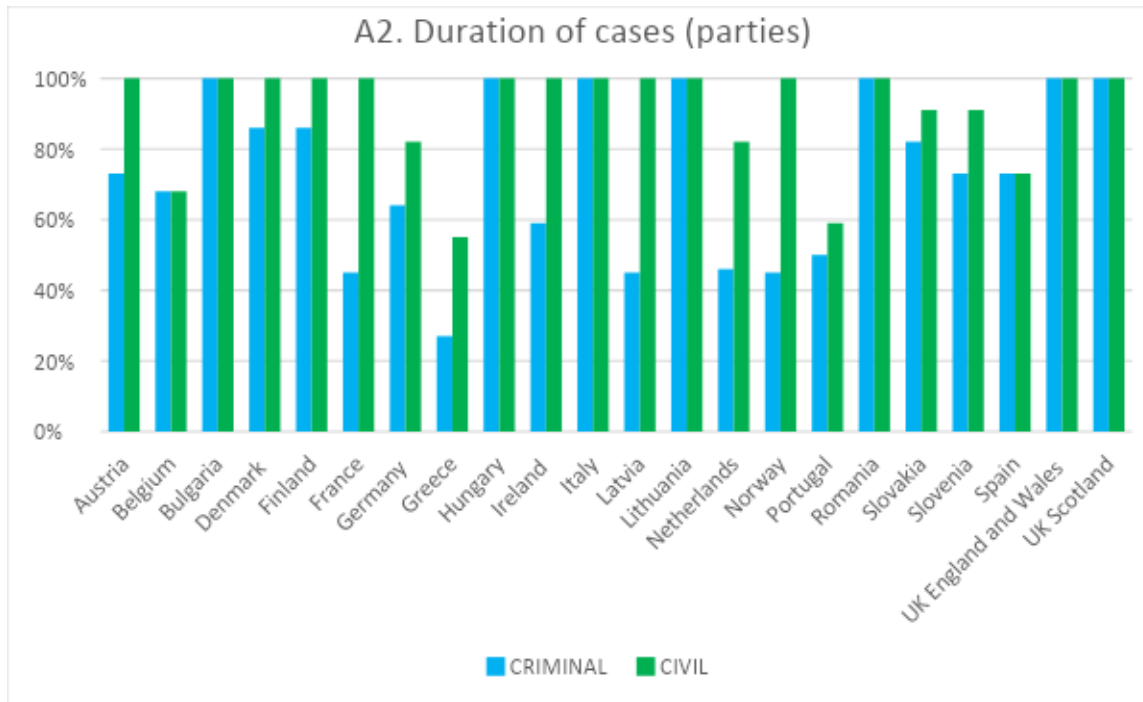
А. Навременност и ефективност на процедурите

А1. Продължителност на делата (съдилища)

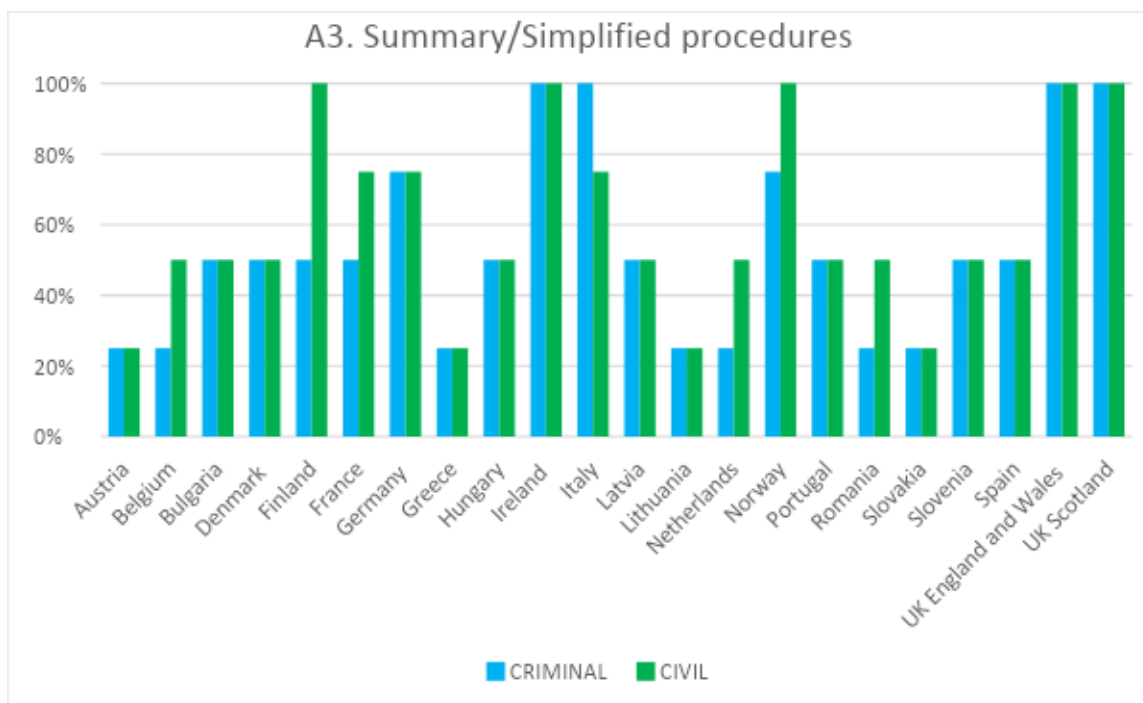
Наказателни дела Граждански дела

A2. Продължителност на делата (страни)

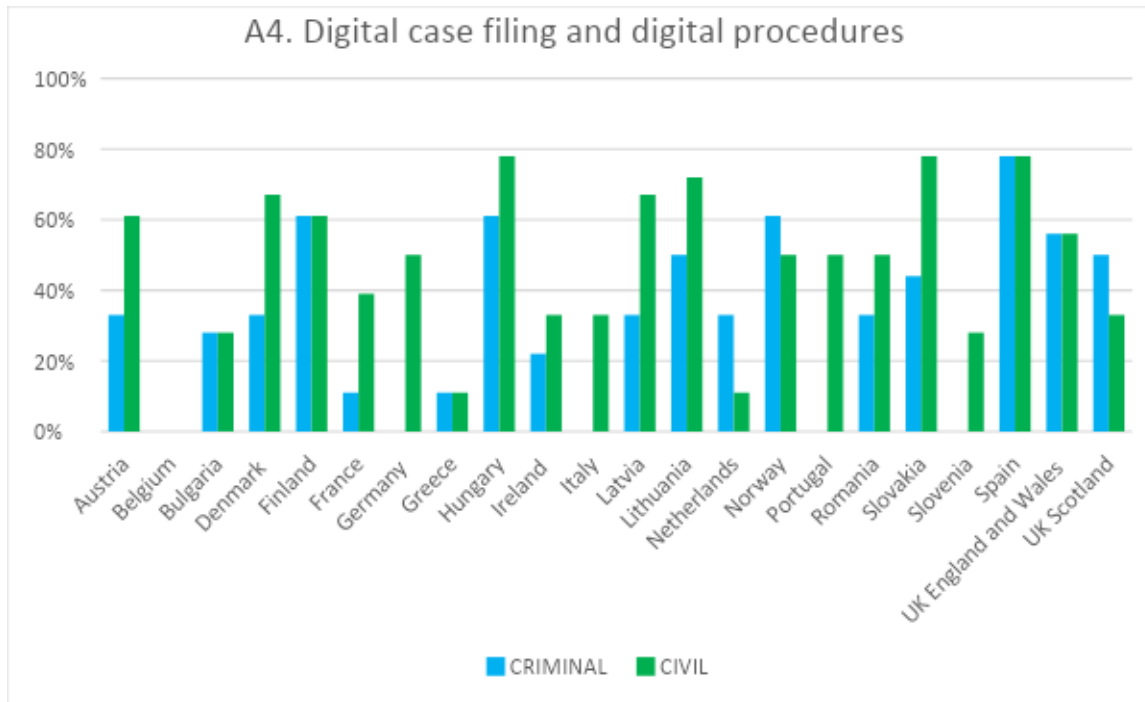
Наказателни дела Граждански дела

A3. Бързи производства

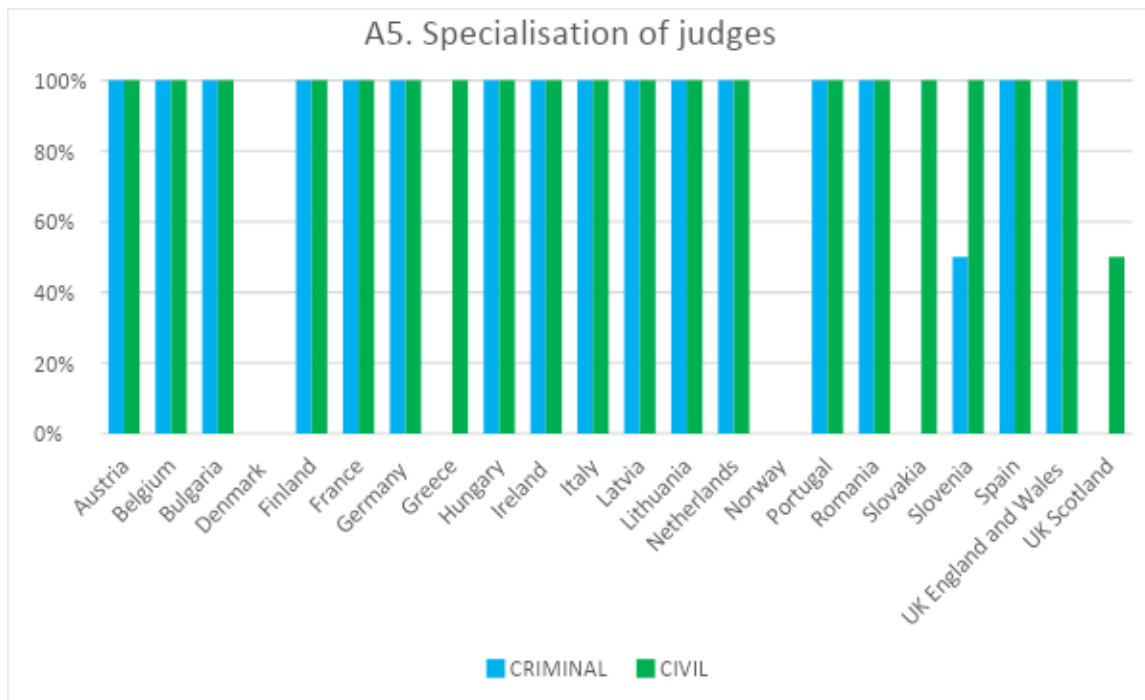
Наказателни дела Граждански дела

A4. Цифровизирано завеждане на дела и процедури

Наказателни дела Граждански дела

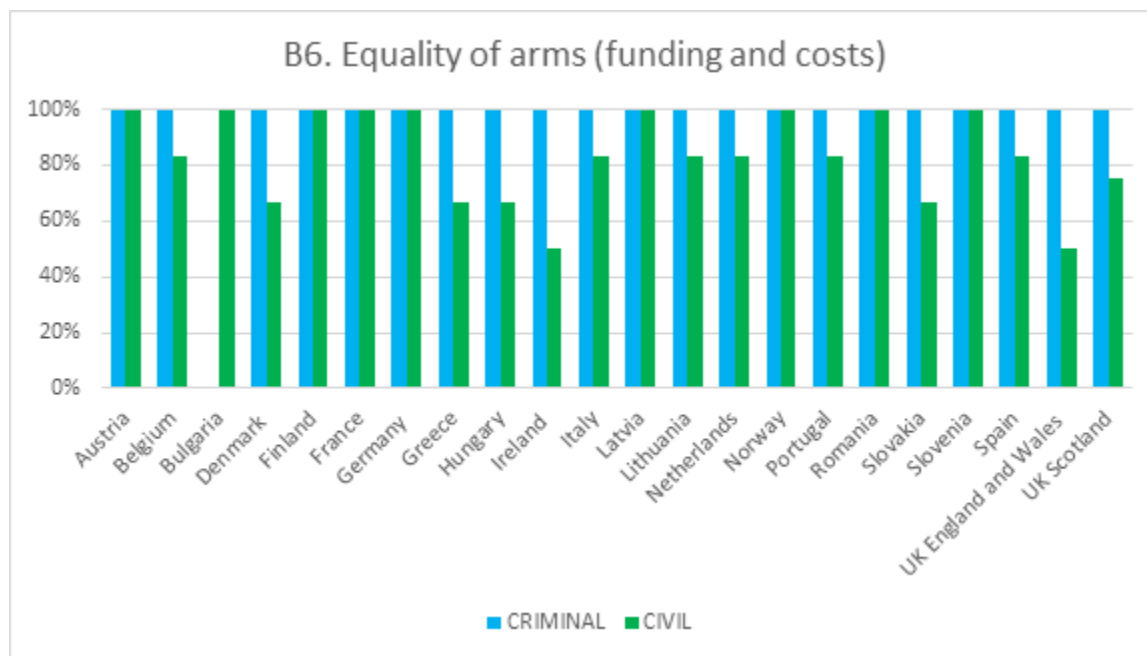
A5. Специализация на съдии

Наказателни дела Граждански дела

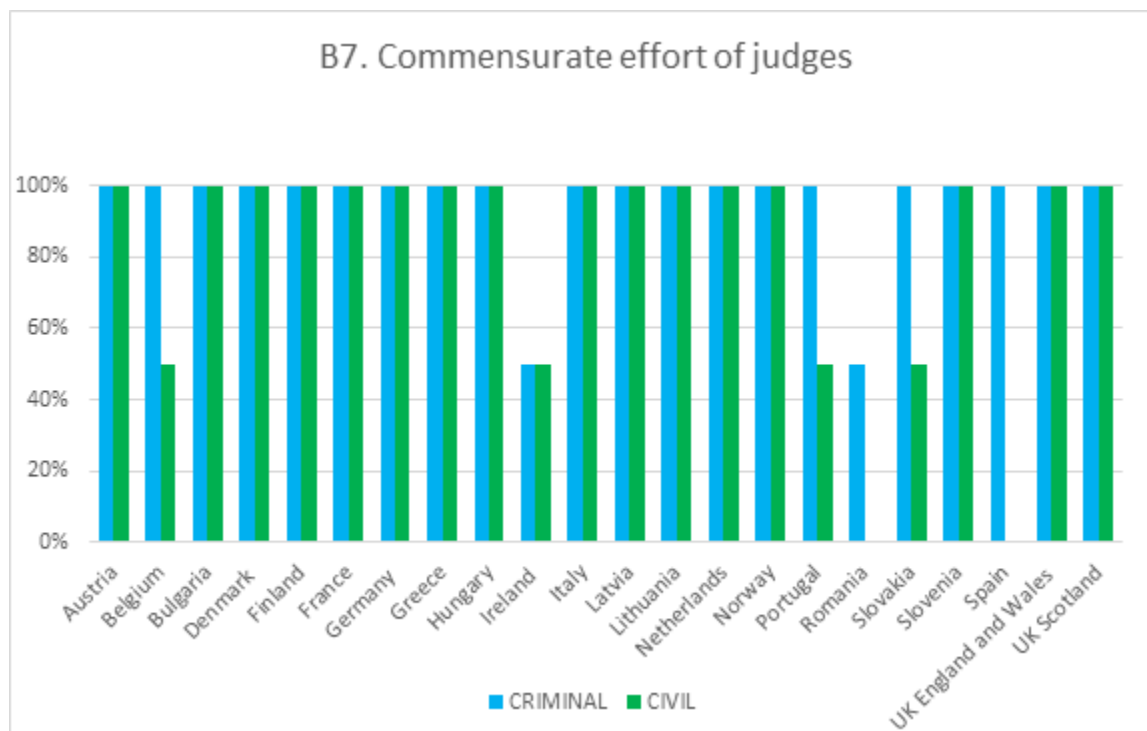
Б. Справедлив процес от гледна точка на достъпност

Б6. Равнопоставеност на страните (финансиране и разноски)

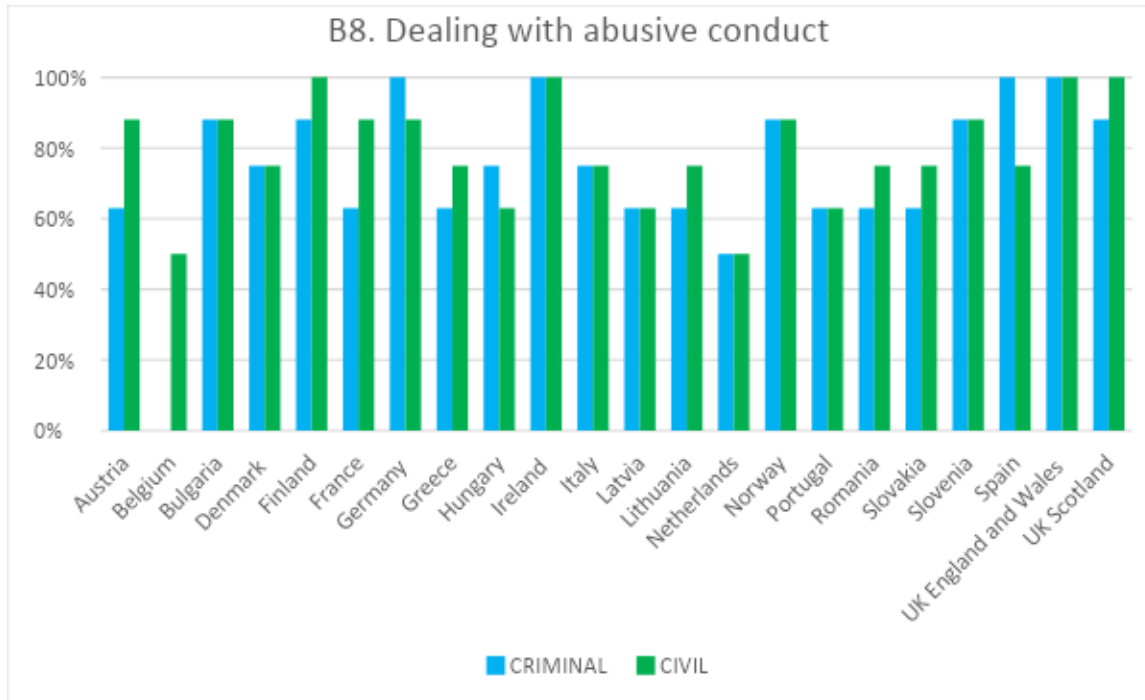
Наказателни дела Граждански дела

Б7. Съизмерими усилия на съдиите

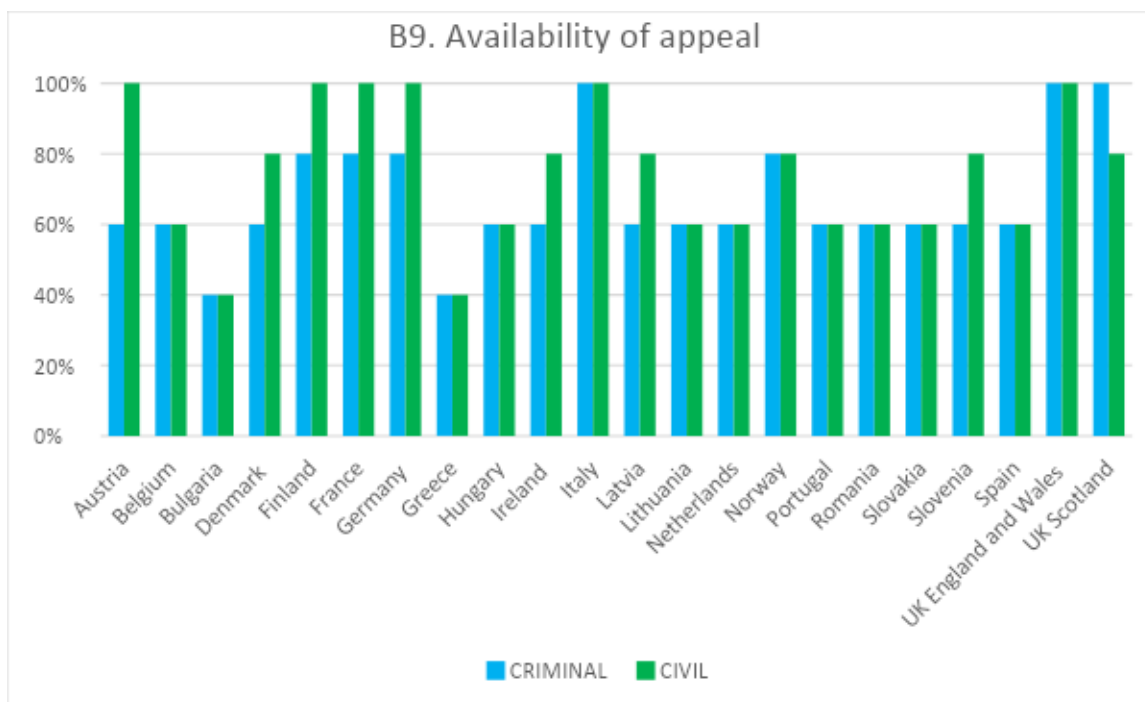
Наказателни дела Граждански дела

Б8. Справяне с оскърбително поведение

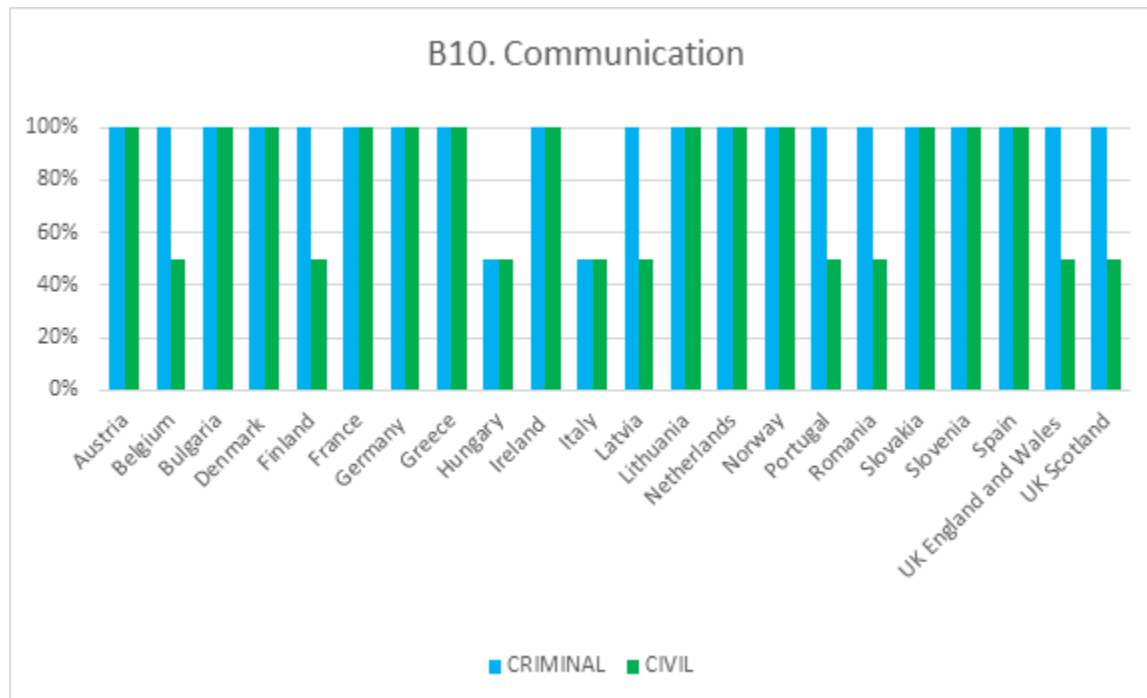
Наказателни дела Граждански дела

Б9. Възможност за обжалване

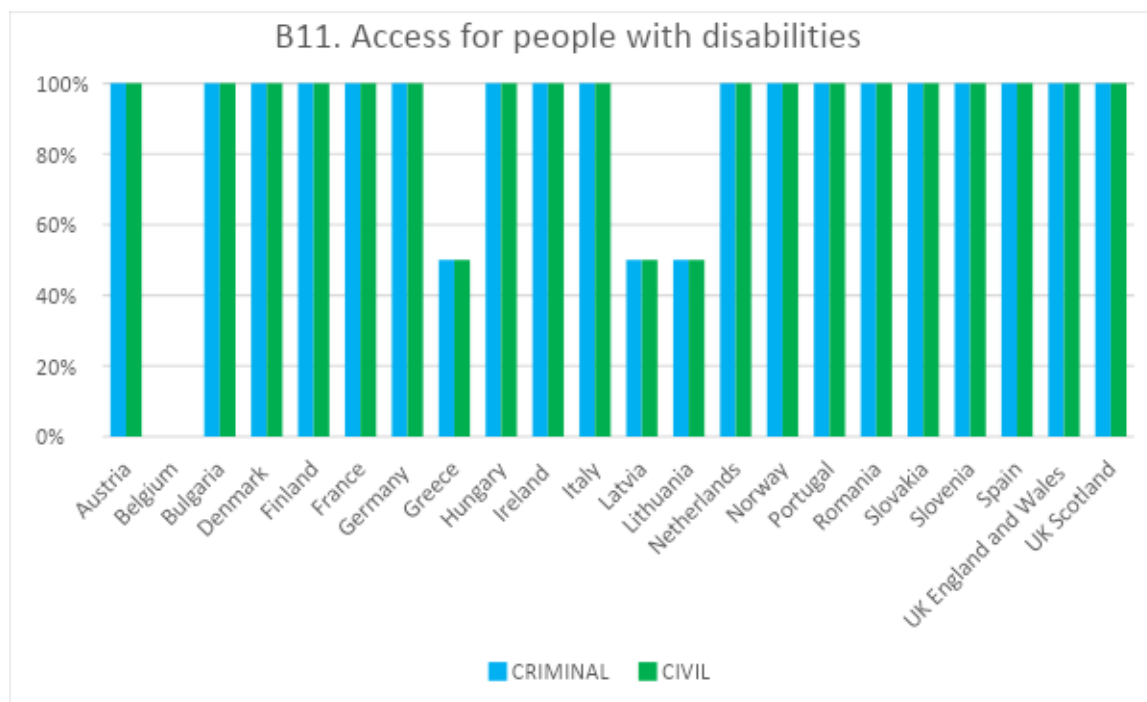
Наказателни дела Граждански дела

Б10. Комуникация

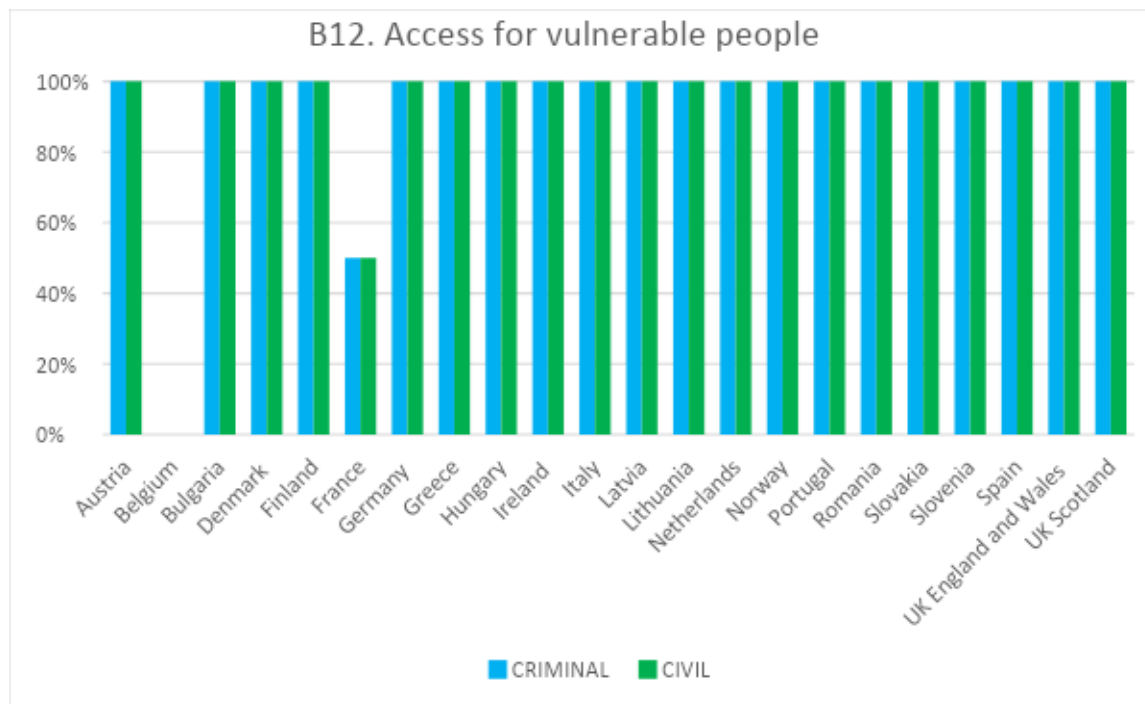

Наказателни дела Граждански дела

Б11. Достъп на хора с увреждания

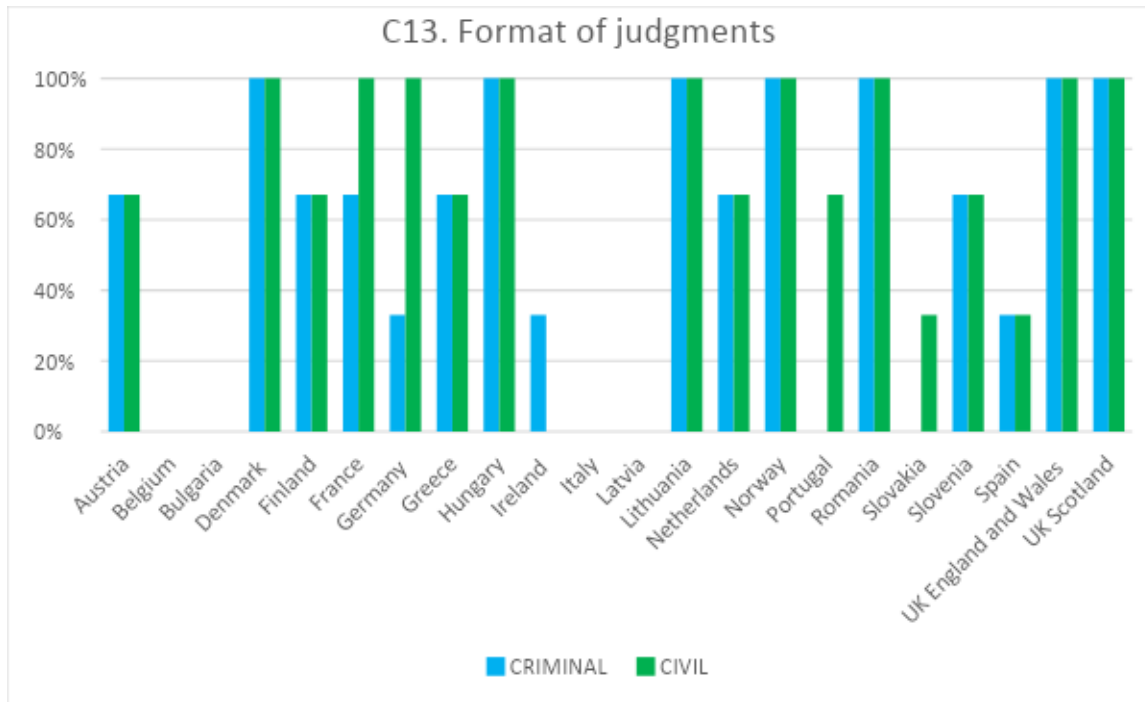

Б12. Достъп на уязвими лица

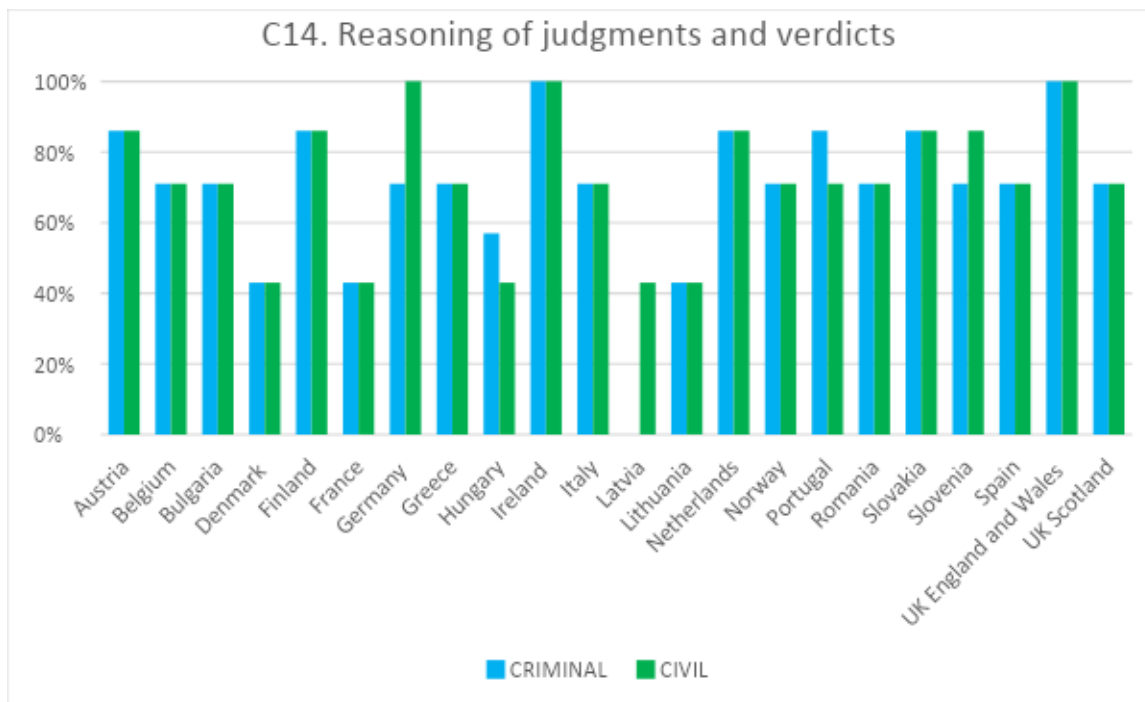
В. Качество на съдебните решения и подобряването му

В13. Формат на решенията

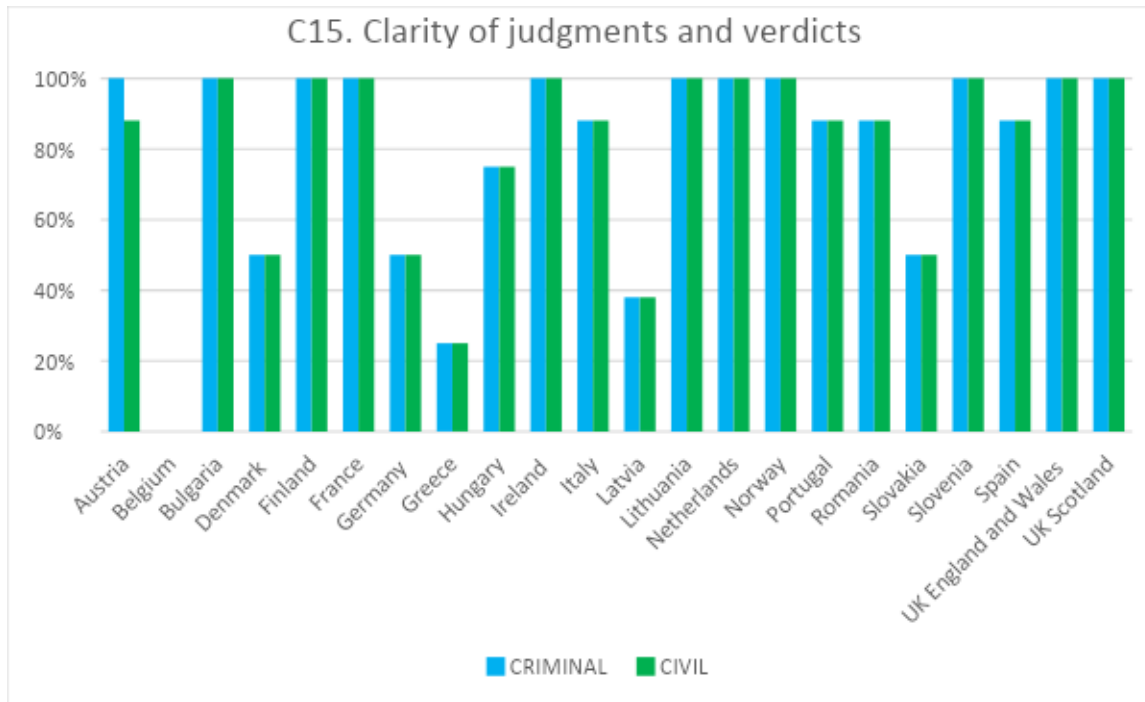
Наказателни дела Граждански дела

В14. Мотивиране на решения и присъди

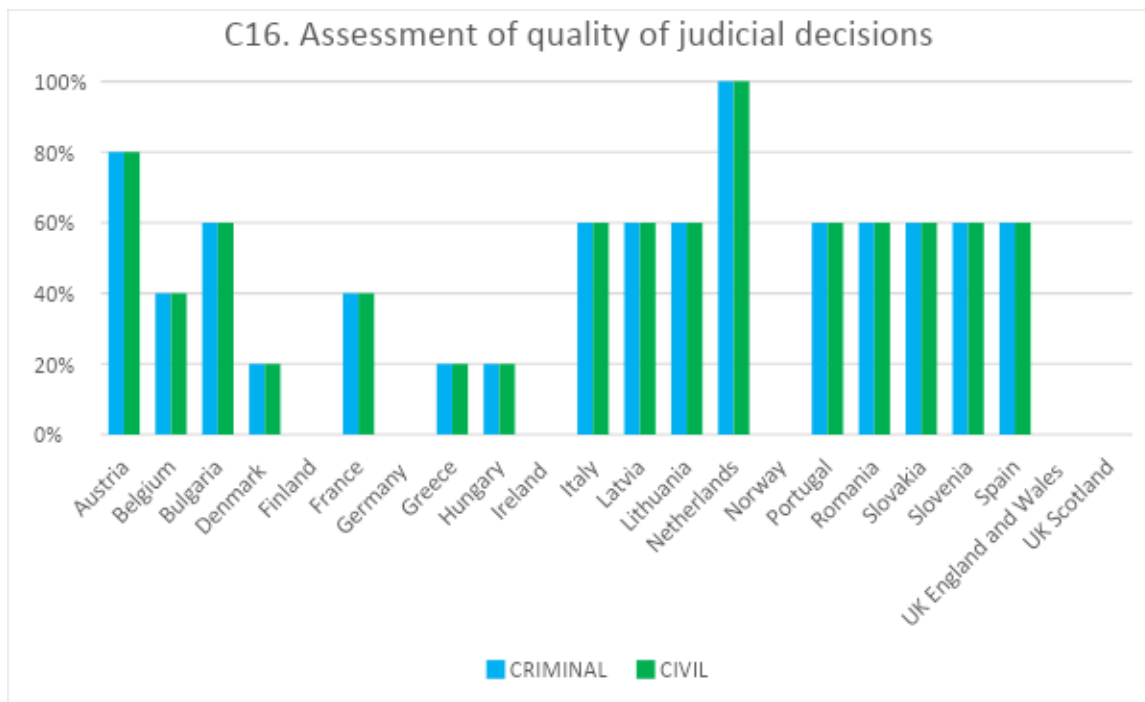
Наказателни дела Граждански дела

В15. Яснота на решения и присъди

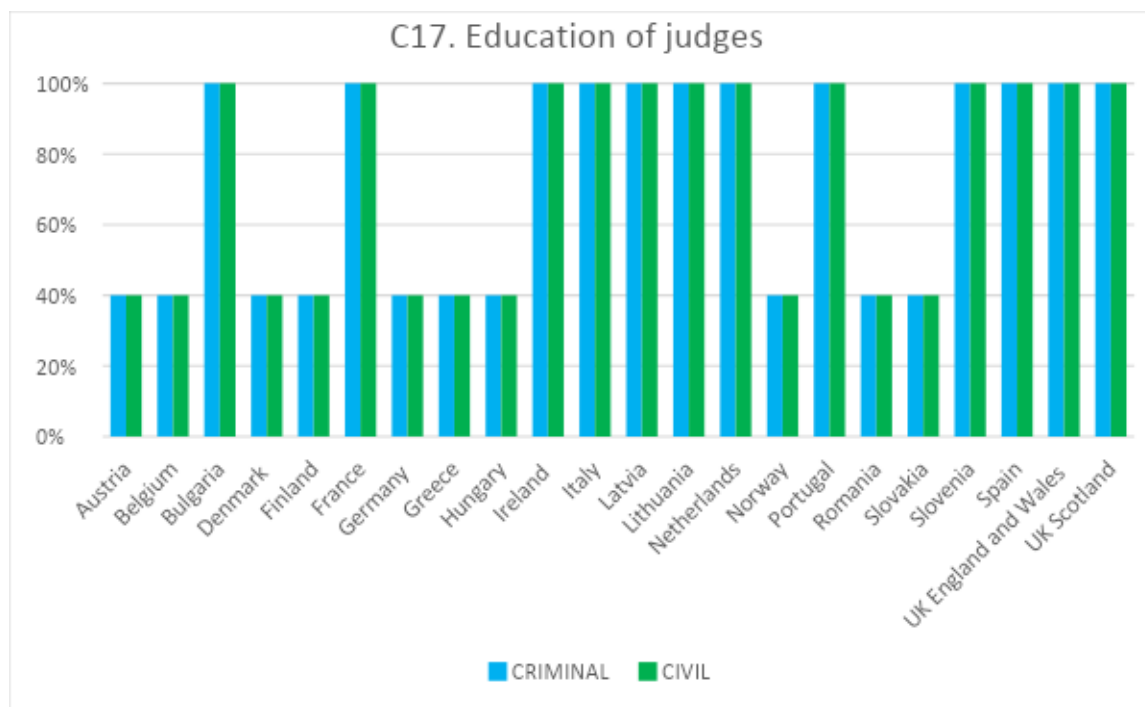
Наказателни дела Граждански дела

В16. Оценка на качеството на съдебните решения

Наказателни дела Граждански дела

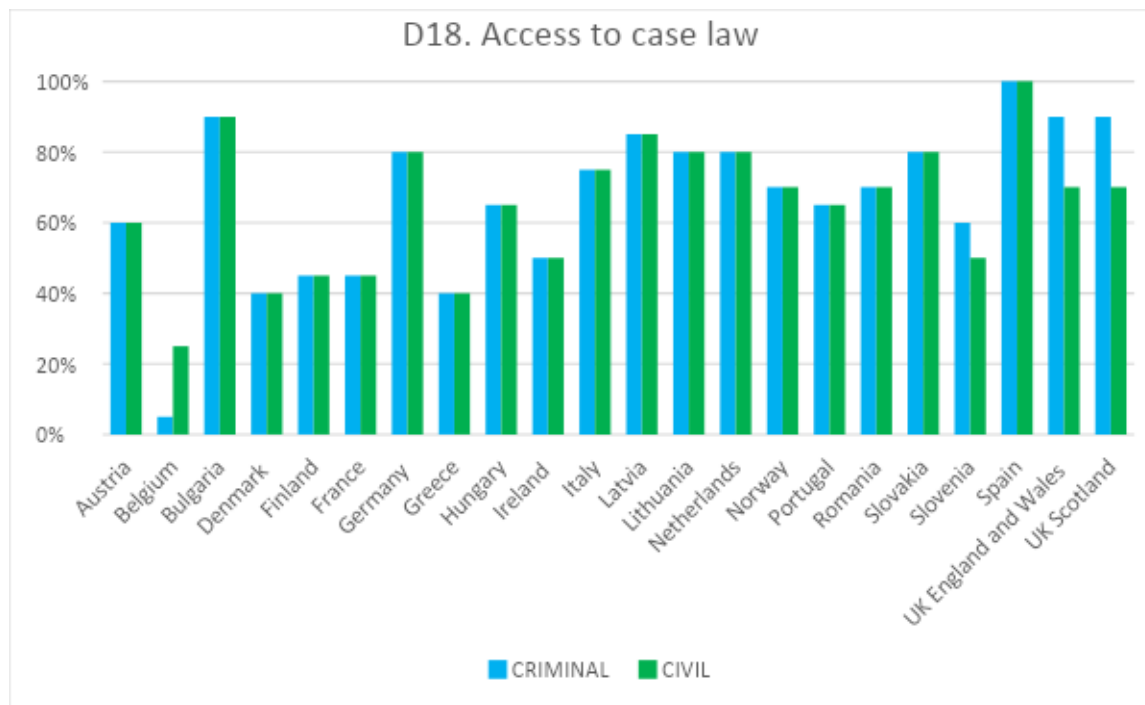
В17. Образование на съдиите

Наказателни дела Граждански дела

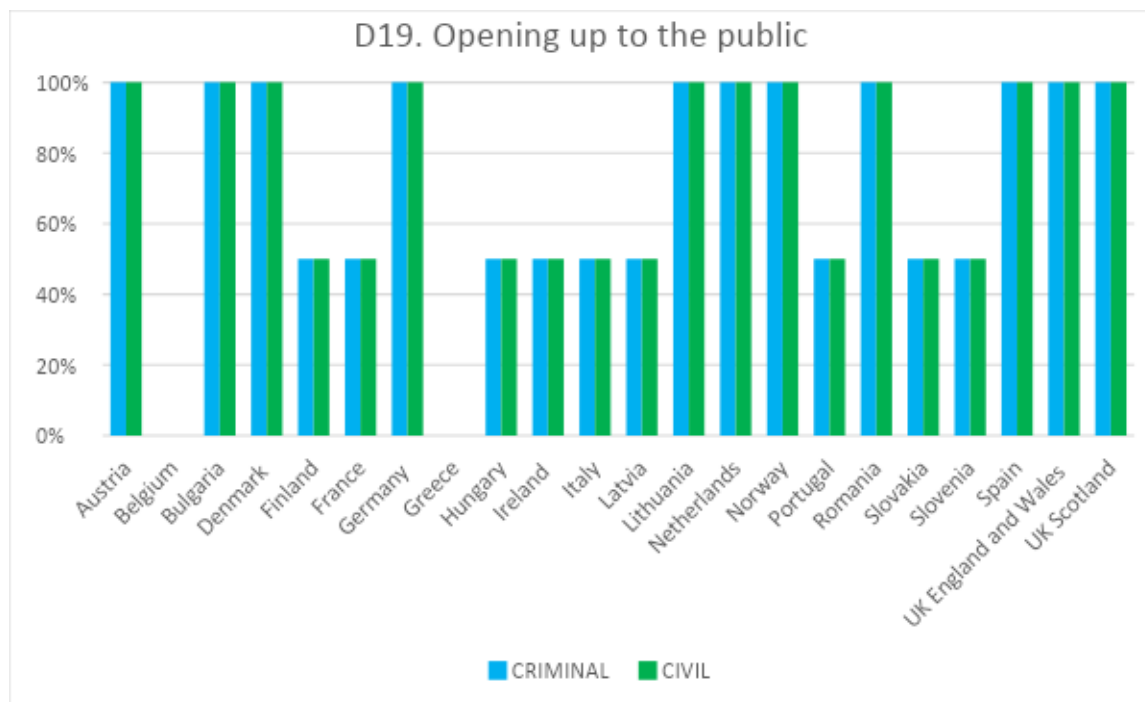
Г. Обществен достъп до правото за насочване на обществото

Г18. Достъп до съдебната практика

Наказателни дела Граждански дела

Г19. Откритост пред обществото

Наказателни дела Граждански дела

Доклад на ЕМСС за Независимост, отчетност и качество на правосъдието 2019-2020, приет от Общото събрание, 10.06.2020 г.

www.encj.eu

